گروه علوم ارتباطات اجتماعی

پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی و تاثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی

چکیده

تحقیق حاضر با عنوان جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی و تاثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی ، به شناخت جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی، شناخت رسانه های نوین فضای سایبر که بیشترین جرایم بواسطه آنها صورت می گیرد، شناخت میزان تاثیر این جرائم سایبری بر احساس امنیت اجتماعی در آسیب دیدگان از این جرائم، شناخت انواع آسیب ها و پیامد های ناشی از جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی بر آسیب دیدگان از این جرائم، شناخت میزان آشنایی آسیب دیدگان جرائم سایبری از فضای سایبر و شناخت مهمترین عوامل زمینه ساز برای جرائم سایبری از سوی آسیب دیدگان ان جرائم می پردازد.

روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش ، روش پیمایش از نوع توصیفی- تبیینی با تکیه بر مطالعه ی کتابخانه ای است، جامعه آماری این تحقیق بزه دیدگان نقض حریم خصوصی به واسطه جرائم سایبری هستند که نزد مراجع قانونی در شهر تهران اعلام شکایت کرده اند.

با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای تعداد نمونه بر اساس دادسرا های شهر تهران به ۴ گروه ،دادسرای دادسرای ناحیه ۱ (شمیران) ،دادسرای ناحیه ۵ (صادقیه) ، دادسرای ناحیه ۴ ،(رسالت)،دادسرای ناحیه ۱۶ (بعثت) تقسیم شد.سپس با استفاده از روش هدفمند ،پرسشنامه ها در میان بزه دیدگان توزیع شد.

در این تحقیق مشاهده شد که سه چهارم بزه دیدگان سایبری را رده سنی جوانان تشکیل می دهند.و بیشترین استفاده این افراد از اینترنت معطوف به پست الکترونیک ،گشت زنی در اینترنت ،ارتباط با جنس

مخالف و همچنین استفاده از امکانات شبکه اجتماعی می باشد. تمام فرضیه های تحقیق به جز رابطه بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر به عنوان متغیر وابسته و پایگاه اجتماعی و تاهل به عنوان متغیرهای مستقل رابطه معنا داری وجود دارد.

کلمات کلیدی : احساس امنیت اجتماعی ، جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی ، حریم خصوصی ، فضای سایبر

فهرست کلی مطالب

منابع و ماخذ

ضمائم و پیوستها

فصل اول:

کلیات (طرح مسئله)

۱-۱-بیان مسئله:

بحث جدید دربارهٔ ارزش‌های جامعه اطلاعاتی زمانی قوت گرفت که در دسامبر ۲۰۰۳ م سران کشورهای جهان بیانیه‌ای را برای این موضوع با عنوان بیانیه اصول در اجلاس عالی سران جهان درباره جامعه اطلاعاتی تصویب کردند. این سند در صدد بود چالش‌هایی را که در هزاره جدید بر سر راه ایجاد جامعه اطلاعاتی است بر طرف کنند. تقریباً تمامی سران جهان در اجلاسی شرکت کردند که به منظور تصویب این بیانیه گرد هم آمده بودند. کشور ما نیز از این امر مستثنا نبود و از امضا کنندگان این بیانیه بود. در پی آن، برنامه‌ای برای اقدامات لازم برای دستیابی به جامعه اطلاعاتی تدوین گشت که به برنامه اقدام، مشهور شد. این اجلاس در سال ۲۰۰۵ م در تونس مجدداً تشکیل شد و بندهای جدیدی برای تکمیل یا توضیح اعلامیه اصول و برنامه اقدام بدان افزوده یا بر آن تأکید مجدد شد. بحث از ابعاد گوناگون، با اهمیت و نوظهور این دو سند ما را از هدف اصلی دور می‌سازد. بدین روی، صرفاً به این نکته اشاره می‌شود که این دو سند ترسیمی از آینده جهان را برای مخاطب هوشمند به دست می‌دهد و توجه بدان بر هر فردی که در حوزه ملی تصمیم‌گیری می‌کند، الزامی است و عدم توجه بدان موجب خواهد شد که نام ما به عنوان کسانی که موقعیت تاریخی خویش را به‌درستی درک نکردند، با سیاستمداران دوره قاجار قیاس‌پذیر باشد. جهان در حال تحولات شگرفی است و ارتباطات انسانی به شدّت و سرعت در حال تغییراتی مشابه تحولات دوران پس از جنگ جهانی دوم است. (ر.ک: معتمدنژاد: ۱۳۸۲، ۱۸۳ – ۲۱۶) اما همه این امور چه ارتباطی با یک بحث فلسفی باعنوان«حریم خصوصی»دارد؟

داشتن حریم خصوصی، یکی از حقوق اساسی بشر و مرتبط با حفظ مقام انسان و دیگر ارزش‌هایی است که کرامت انسانی ما برای ما به ارمغان می‌آورد. بر پایه این حق، یک شخص یا گروه می‌تواند مسائل شخصی زندگی خود را خارج از محدوده دسترسی دیگران نگه داشته و یا مسائل اطلاعاتی مربوط به خود را کنترل کند. این حق به ویژه در مورد اشخاص مشهور جامعه، جنبه مهم‌تری پیدا می کند.

یکی از فیلسوفان اخلاق که در حوزه فناوری اطلاعات قلم زده است می‌گوید: «مکانی را در نظر آورید که عابران هیچ ردپایی از خود برجای نمی‌گذارند. در آن‌جا می‌توان چیزی را بارها و بارها دزدید؛ در حالی که آن چیز هنوز در دست صاحب اصلی‌اش است. در آن‌جا تجارتی صورت می‌گیرد که تاکنون نامی از آن نشنیده‌اید و در این تجارت آنچه مبادله می‌شود، اطلاعات تاریخی محرمانه یا خصوصی شما است، در آن‌جا بچه‌ها با این‌که در خانه نیستند، ولی احساس می‌کنند که نزد والدین خویش‌اند. در آن‌جا تمام امور فیزیکی - از کتاب گرفته تا پول و مشافهه و خرید و مراوده - همه عینیت خویش را از دست داده و تبدیل به اموری الکترونیکی و ذهنی شده‌اند. و خلاصه جایی که همه کس به همان اندازه مجازی است که سایه‌ها در تمثیل غار افلاطون.» (Barlow: 1991, 19-21)

قدمت حمایت از حریم خصوصی در اسلام ، بسیار بیشتر از سایر نظام های حقوقی است و مقوله های مختلف این حق با مبانی مستحکمی مورد حمایت قرار گرفته است.

علی رغم سابقه کوتاه غرب در حمایت از حریم خصوصی، در اسلام از ۱۴۰۰ سال پیش برای شأن و منزلت انسانی ارزش قائل شده است و حریم خصوصی را به رسمیت شناخته است. این در حالی است که مدعیان حقوق بشر هنوز در اصل این حق به توافق نرسیده‌اند. اهمیت حریم خصوصی افراد در اسلام، چندان مهم است که می‌توان آیاتی از قرآن را با این مضمون یافت. برای مثال در آیات ۲۷ و ۲۸ سوره‌ی نور می‌خوانیم:

«ای اهل ایمان! هرگز به خانه‌هایی غیر از خانه‌ی خودتان وارد نشوید؛ مگر این‌که با ایشان انس بگیرید و بر اهل آن سلام کنید. این برای شما بهتر است. باشد که متذکر شوید.

اگر در خانه‌ای کسی نبود وارد نشوید تا این‌که به شما اجازه‌ی ورود داده شود و اگر به شما گفته شد بازگردید، برگردید که این برای شما پاکیزه‌تر است و خدا به آنچه انجام می‌دهید آگاه است».

همچنین در آیه‌ی ۱۲ سوره‌ی حجرات آمده است:

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از ظن و گمان در مورد یکدیگر بپرهیزید که بعضی از ظن‌ها گناه است و در کار یکدیگر تجسس و کنجکاوی نکنید».

در دو آیه‌ی اول، به وضوح برای حریم انسان احترام قائل شده است، که روشن‌ترین مصداق آن حریم، خانه‌ی افراد می‌باشد که کسی حق ورود به آن و کشف اسرار را بدون اجازه‌ی صاحب‌خانه ندارد.

در آیه‌ی آخر نیز کنجکاوی و تجسس در امور دیگران ممنوع شده است که می‌توان وارد شدن به حریم خصوصی افراد را از بارزترین مصادیق این تجسس دانست.

اعلامیه جهانی حقوق بشر در ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ میلادی در ۱۸۳ اجلاس مجمع عمومی ملل متحد در قصر شایلو پاریس بدون هیچ رای مخالفی به تصویب رسید و از آن پس به عنوان یکی از محک های اصلی پیکار برای حقوق بشر شناخته شد.

طبق ماده ۱۲ این اعلامیه: "احدی نباید در زندگی خصوصی، امور خانوادگی، اقامتگاه یا مکاتبات خود، مورد مداخله‌های خودسرانه واقع شده و شرافت و اسم و رسمش، مورد حمله قرار گیرد. هر کس حق دارد در برابر این‌گونه مداخله‌ها و حملات، مورد حمایت قانون قرار گیرد" (۲۳)

این حق به طور ضمنی در ماده سه این اعلامیه نیز مورد تأکید قرار گرفته است. در این ماده همچنین، حق امنیت شخصی که در تفسیری موسع، می‌توان آن را به حفظ حریم خصوصی سرایت داد، مورد تأکید قرار گرفته، چراکه امنیت دارای جوانب اجتماعی، جسمی، روانی و ... است و در بسیاری موارد، نبود امنیت روانی برای یک شخص در چهارچوب زندگی شخصی، موجب پدید آمدن آسیب‌های روحی شدید و

به دنبال آن، در موارد حاد، روی آوردن به آسیب‌های جسمی و متأسفانه، در مواردی از دست دادن جان شخص می‌شود.

از دیگر کنوانسیون‌ها می‌توان به کنوانسیون حقوق بشر اروپایی، بیانیه‌ی ۱۹۶۸ تهران، کنوانسیون شورای اروپا راجع به آزادی‌های اساسی، مصوب ۱۹۵۰ و کنوانسیون شورای اروپا راجع به حق حریم خصوصی در ۱۹۹۵ اشاره کرد.

مدیر پیشین بخش جامعه اطلاعاتی یونسکو در حمایت از حریم خصوصی نکاتی تکان‌دهنده را گوشزد کرده است. او می‌گوید ایالات متحده امریکا با همکاری انگلستان، کانادا، استرالیا و نیوزیلند از شبکه‌های اطلاعاتی که در اختیار دارند، برای شنود، کنترل و پردازش اطلاعات روزانه بیش از سه میلیارد پیام تلفنی، دورنگار و پست الکترونیکی در سراسر دنیا استفاده می‌کنند و هر گونه حرکت و فعالیت افراد در خانه و محل کار و مکان فراغت و مانند آن را تحت کنترل دارند. علاوه بر این‌ها، شرکت‌های تجاری فعال در زمینه‌های جمع‌آوری و پردازش اطلاعات هم می‌کوشند با شیوه‌های مجاز و غیرمجاز این گونه اطلاعات را گردآوری کنند و به مؤسسات خواستار آن‌ها بفروشند. وی سپس ضرورت مقابله با سوء استفاده‌های مختلف دولت‌های بزرگ و مؤسسات بازرگانی را از اطلاعات شخصی و محرمانهٔ مربوط به زندگی خصوصی افراد گوشزد کرد. (معتمدنژاد: ۱۳۸۴، ۳۳۲-۳۳۴)

در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ، اصلی که به صورت مشخص نامی از حریم برده و به حمایت از آن پرداخته باشد وجود ندارد. این قانون در اصل ۲۲ خود مقرر می دارد :" حثیت ، جان ، مال ، حقوق ، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند."

وسایل ارتباط جمعی و ابزارهای اطلاع رسانی روز به روز در حال تغییر هستند و ما هر روز شاهد تحولاتی شگرف در روابط انسان ها با یکدیگر هستیم ولی شکی نیست که این تحولات در امر اطلاعات، تحولات در دیگر امور زندگی را نیز درپی داشته و آثار و نتایج گاه متضاد را نیز به همراه داشته است.

راجرز در کتاب رسانش نوآوری ها اشاره دارد به اینکه پیامد های کارکردی ،اثرات مطلوب و پیامد های غیرکارکردی ،اثرات نامطلوب یک نوآوری در نظام اجتماعی است.میزان مطلوب بودن نوآوری در نهایت به چگونگی اثرگذاری نوآوری بر اعضای نظام بستگی دارد.تعیین کارکردی و یا غیرکارکردی بودن پیامدهای نوآوری به میزان اثر آنها روی پذیرندگان متکی است. پیامدهای مستقیم ، آن دسته از تغییراتی هستند که در یک نظام اجتماعی در نتیجه پذیرش نوآوریها به طور آنی و بلا فصل به وجود می آیند.پیامدهای غیر مستقیم ،تغییراتی هستند که در نظام اجتماعی به دلیل اثرات پیامدهای مستقیم نوآوری به وجود می آیند. غالبا پیامدهای نوآوری با تاثیر مستقیم بر فرد پذیرنده پایان نمی یابند ،اثرات آنها ممکن است بر روی محیط اطراف ،پیش از محدوده اصلی منعکس شود.

حال پیشرفت های حاصل شده در عرصه های مختلف علوم و تکنولوژی بدوا موجب ارتقای سطح زندگی و آسایش بشر است ،اما همین پیشرفت های سودمند ،مد نظر افرادی قرار می گیرد که از این پیشرفت ها برای اعمال مجرمانه بهره می گیرند و مرتکب انواع جرائم از جمله تضیع و تجاوز به حقوق و حریم خصوصی افراد دیگر می شوند و همین امر از نتایج غیر کارکردی و غیر مستقیم نوآوری ها در عرصه ارتباطات می باشد.

در این میان نقض حریم خصوصی به واسطه همین جرائم سایبری موضوعی است که کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

در بسیاری موارد، حفظ اطلاعات و مسائل شخصی و تلاش برای خودداری از افشای آن به خاطر جلوگیری از لکه‌دار شدن آبروی شخص (مثلا داشتن روابط همجنس‌گرایانه) و یا فرار از قانون (مانند مجرمانی که برای جلوگیری از دستگیر شدن، اطلاعات شخصی خود را فاش نمی‌کنند) است.

یکی از موارد شایع تجاوز به حریم خصوصی در سراسر جهان، انتشار تصاویر برهنه یک نفر مثلاً در حال استفاده از دستشویی و یا داشتن روابط جنسی است. اطلاعاتی مانند حساب بانکی و شماره امنیت ملی در آمریکا نیزاغلب می‌تواند علیه صاحب آن مورد سوءاستفاده قرار گیرد و برای مثال؛ برای کلاهبرداری از آنها استفاده شود. گاه نیز افشای اطلاعات، داوطلبانه است که در ازای دریافت امتیازاتی مانند داشتن یک ایمیل، یا مقاصد تبلیغاتی دیگر و برنده شدن در یک جایزه توسط خود فرد فاش شده و مشکل زمانی ایجاد می‌شود که این اطلاعات داوطلبانه بعدها مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرد.

جامعه ایرانی و فرهنگ ایران زمین هنوز خود را با فضای سایبر و ارتباطات در آنکه به نوعی می‌توانند حریم خصوصی را تهدید کنند، هماهنگ نکرده‌است و همچنین حریم خصوصی در ایران محدوده گسترده تری را شامل می‌شود و حساسیتهای بیشتری نسبت به آن وجود دارد.این روزها آن قدر اخبار مربوط به شکسته شدن حریم خصوصی افراد برایمان عادی شده که کمتر به آن توجه می‌کنیم. بارها شاهد بودیم که با نقض حریم خصوصی افراد، فیلم‌ها و سی‌دی‌هایی در سطح جامعه پخش شده که گاه از خصوصی‌ترین روابط پرده برداشته و با بازی با آبرو و حیثیت افراد، موجب فروپاشی خانواده‌ها گشته است.

در سال ۲۰۱۰ درآمد جرایم اینترنتی ۳ هزار میلیارد دلار بوده که این درآمد بیش از درآمد حاصل از فروش مواد مخدر است.در سال ۲۰۰۹، ۸ میلیون و ۲۲۶ هزار و ۸۰۰ فقره جرم سایبری در ۲۰ کشور جهان به وقوع پیوسته است که کمترین آن در کشور آرژانتین و بیشترین آن در کشور امریکا بوده است.

به گفته سردار هادیانفر، ۸۱ درصد از جرایم اینترنتی که در ایران اتفاق می‌افتد، مربوط به موضوعات مالی، ۱۳ درصد مربوط به موضوعات ضد اخلاقی، ۳ درصد با انگیزه انتقام‌جویی، ۲ درصد با انگیزه سرگرمی و کنجکاوی و یک درصد نیز به سایر موارد اختصاص داشته است.

وی گفت: «۷۵ درصد جرایم رایانه‌یی در تهران و مابقی به ترتیب در خراسان رضوی، کرمان، گیلان، مازندران و سایر استان‌ها بوده است». وی با اشاره به اینکه رشد قارچ‌گونه جرایم سایبری، سوءاستفاده از اینترنت و تخریب نظام فرهنگی و اجتماعی مخل امنیت جامعه است.

متاسفانه مردم ما هنوز اطلاع دقیقی در مورد حفظ حریم خصوصی خود و برخورد با نقض احتمالی آنرا ندارند .شکسته شدن حریم خصوصی افراد از هر قشر و رده‌ای، باعث ناامنی روانی و اجتماعی می‌شود و می‌تواند پیامدهای جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد.

حریم خصوصی افراد در دولت جمهوری اسلامی ایران بر اساس اصل ۲۲ قانون اساسی مصون است و هیچ‌کس حق ورود به آن را ندارد؛ مگر در دو مورد: تزاحم حریم خصوصی با حقوق دیگران و یا تزاحم حریم خصوصی با مصالح عمومی. بدیهی است که جواز این مداخلات با تشخیص مراجع ذی‌صلاح قضایی و احراز عنوان، مقدور می‌باشد. در این زمینه در اصل ۲۲ قانون اساسی مقرر می‌دارد: «حیثیت، جان، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است؛ مگر در مواردی که قانون تجویز کند».

اصل ۲۵ قانون اساسی نیز هر گونه تجسس را ممنوع دانسته است که در نقض حریم خصوصی افراد، در بسیاری از موارد مفهوم تجسس احراز می‌شود.

در قانون مجازات اسلامی، بند الف ماده ی ۶۴۰ آمده است: «هر کس نوشته، طرح، نقاشی، تصویر، فیلم و... و به‌طور کلی هر چیز که عفت و اخلاق عمومی را جریحه‌دار کند، برای تجارت یا توزیع به نمایش عمومی بگذارد، به مجازات حبس از سه ماه تا یک سال و جزای نقدی از یک میلیون و پانصدهزار ریال تا شش میلیون ریال و تا ۷۴ ضربه شلاق، یا به یک یا دو مجازات مذکور محکوم خواهد شد».

و اگر اشخاص برای تهدید خانواده و برهم زدن امنیت اجتماعی دست به چنین اقداماتی بزنند، مجازات‌های سنگین‌تری در انتظار آنان است؛ تا آن‌جا که ممکن است به عنوان مفسدفی‌الارض به اعدام محکوم شوند.

هر چند که مبنای این حق به راحتی از قانون اساسی و قوانین عادی قابل استنباط است، لیکن به نظر می‌آید لازم است تعریف مشخصی از این حق و حوزه‌های مختلف آن ارائه شود که در هنگام تشخیص مصداق با مشکل مواجه نشویم و مرز حریم خصوصی و حریم عمومی به راحتی قابل تفکیک باشد.

از طرفی گرچه برخوردهای قاطع و مجازات‌های بازدارنده در این زمینه لازم به نظر می‌رسد و موادی از قانون جزا قابل انطباق با این پدیده‌ی مجرمانه‌ی جدید است؛ در این تحقیق سعی بر آن داریم به بررسی جرائمی که در محیط سایبر به نقض حریم خصوصی افراد منجر شده بپردازیم و پیامد های این گونه جرائم را بر احساس امنیت اجتماعی مورد بررسی قرار دهیم تا راهگشایی هر چند کوچک در خصوص مقابله با این آسیب اجتماعی باشد.

۱-۲-ضرورت و اهمیت نظری یا علمی تحقیق:

فناوری اطلاعات و ارتباطات به سرعت در حال رفتن به سمت جهانی شدن است که قبل ار پیدایش رایانه ، پیش بینی فضای سایبر به شکل امروز و با این سرعت مشکل بود.رایانه ها روز به روز کوچک تر و سبک تر می شوند و به راحتی می توان آنها را حمل کرد و در هر زمان و مکان آنها را در اختیار داشت.

مفتضیات جامعه امروز باعث به وجود آمدن صنعت جمع آوری اطلاعات شده است.انواع داده ها شامل داده های بهداشتی و سلامتی ،استخدام ،سابقه آموزشی،خدمات اجتماعی ،خدمات اقتصادی و....توسط سازمان ها و نهاد های مختلف دولتی و خصوصی جمع آوری و ارزیابی شده و باعث به وجود آمدن یک نخسه مکتوب از هر شخص در فضای سایبر شده است. که در خطر افتادن این داده ها آسایش و امنیت اجتماعی و فردی و روان شخص را به خطر می اندازد و حتی در مواردی باعث هتک حرمت و از دست رفتن اعتبار و آبروی اشخاص می باشد که غیر قابل برگشت می باشد و خود باعث به وجود آمدن آسیب های اجتماعی و از بین رفتن امنیت اجتماعی فر د و نهاد خانواده می شود.

این پژوهش در نظر دارد به شناخت جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی بپردازد، آشنایی هر چه بیشتر با فضای سایبر و جرائمی که در آن با ماهیت بدون مرز و فارغ از زمان و مکان به سهولت انجام می شود با توجه به این که میان سطح سواد رسانه ای و استفاده مطلوب از فضای سایبر رابطه معنا داری وجود دارد ، می تواند سطح سواد رسانه ای مخاطب فضای سایبر را بالا ببرد .

امروزه با توجه به حجم بسیار بالای استفاده از رسانه های فضای سایبر و برقراری ارتباط در این فضا ، نیاز به تنظیم روابط سایبری احساس می شود و تحقق این امر مستلزم وجود قوانین با قابلیت اجرا و ضمانت اجرایی می باشد . در این راستا طرح و تصویب قوانین جدید و بهبود و تقویت قوانین قبلی نیازمند شناخت آن دسته از جرائم سایبری است که ناقض حریم خصوصی شهروندان در ایران هستند .

همچنین ارائه دوره های آموزشی در نهاد های مرتبط که طریقه داشتن ارتباط ایمن در این فضا را به شهروندان ایرانی بیاموزد . در راستا همین ارتباط ایمن ، احساس امنیت اجتماعی در جامعه نمود بیشتری پیدا می کند.

۱-۳-ضرورت و اهمیت عملی یا اجتماعی تحقیق:

توان شگفت انگیز رایانه ها در محاسبات و ایجاد بایگانی های الکترونیکی پر ظرفیت و کم حجم و نیز انتقال سریع اطلاعات از طریق شبکه های رایانه ای باعث ورود رایانه و تکنولوژی ارتباطی به تمام سطوح زندگی انسان ها شده است. افراد روز به روز به فضای سایبر و ارکان آن بیشتر وابسته می شوند و بسیاری از عملکرد های معمول زندگی به وسیله آنها انجام می شود.

رایانه ها برای ذخیره سازی داده های سری از نوع سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی به کار می روند و همه این مزایا دست به دست هم می دهند و فضای سایبری را تبدیل به بستری مناسب برای انجام انواع جرائم سایبری می نمایند.امروزه این نوع بزهکاری مدرن توسط قشرهای مختلف جامعه در حال وقوع است و شاید خود این افراد بر بزه خود آگاه نباشد و بر عمل انجام شده خود نام بزه قرار ندهند.

فضای سایبر ،همه آنچه است که مجرمین به دنبال آن هستند.فضای سایبر با توجه به ذخیره بسیاری از داده ها در آن ،امکان به وجود آوردن هویت های مجازی در فضای سایبر را ایجاد کرده و هر شخص به راحتی می توان آن را برای خود اختیار کند. جرم ها در فضای سایبر فارغ از بعد زمان مکان انجام می گیرد. به طور مثال یک تبعه هندوستان در کشور فرانسه وارد فضای سایبر می شود و جرمی را علیه یک تبعه کانادا انجام می دهد. حال چه کسی مسئول بررسی این جرم است؟ بزه دیده شکایت خود را در کجا مطرح کند و کدام دادگاه صلاحیت بررسی آن را دارد؟

البته اطلاعات و حریم خصوصی افراد را نباید صرفاً اموری که مکتوب هستند، انگاشت. هم حریم خصوصی و هم اطلاعات، شامل امور کتبی، شنیداری و دیداری نیز می‌شوند؛ مثلاً عکس‌های خانوادگی شخص، بخشی از حریم خصوصی و اطلاعات خصوصی فرد است؛ همان‌طور که خبر یا فیلمی از امور درون منزل شخص نیز چنین است.

از سوی دیگر باید توجه داشته باشیم که روحیات افراد در افشا یا اخفای حریم خصوصی‌شان یکسان نیست. برخی به‌شدت بر حفظ و اخفای آن تحفظ دارند؛ به حدی که مایل نیستند که نام و نسبشان را کسی بداند. برخی از خانم‌ها در افشای نام کوچکشان یا سن و سالشان به‌شدت حساس هستند. برخی از آقایان مایل نیستند از گذشته شغلی‌شان خبری دهند یا بگیرند. اما برخی دیگر، نه تنها به اطلاعات شناسنامه‌ای خویش حساسیتی ندارند، بلکه بخش‌هایی از آن و حتی گاهی کل زندگی‌نامه و رزومه خویش را در دسترس همگان قرار می‌دهند. می‌توانید نمونه‌هایی از این کار را در ذیل عناوین اعضای هیأت‌های علمی برخی دانشگاه‌ها یا علمای بلاد و محققان و طلاب و دانشجویان در پایگاه‌های اینترنتی که در دسترس همگان است، ملاحظه کنید. اما این سلیقه‌های مختلف موجب نمی‌شود که این موارد داخل یا خارج از حریم خصوصی افراد تعریف شوند، هرچند مقدار حساسیت افراد به حریم خصوصی‌شان در ارزش داوری نسبت به افشای آن دخیل است؛ به عبارت دیگر، مقدار حساسیت افراد در موضوع‌شناسی مسأله دخیل نیست، هرچند در حکم ارزشی آن تأثیرگذار است.

در این ابر شاهراه اطلاعاتی که جرائم فارغ از زمان ومکان اتفاق می افتد باید به فکر تامین امنیت اجتماعی افراد و حفظ حریم خصوصی افراد جامعه باشیم. وهم راستا پیشرفت روز افزون تکنولوژی

ارتباطی ، راه های ایمن حریم خصوصی خود و خانواده خود را به خوبی بشناسیم. هم چنین راهکار های مقابله با این جرائم را در سایه شناخت این جرائم حاصل می شود.

در این پژوهش سعی داریم با شناخت جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی بپردازیم و این شناخت منجر به رائه راهکار هایی برای ایمن ماندن حریم خصوصی و ارائه راهکارهایی برای مقابله با این آسیب اجتماعی گردد.

۱-۴-اهداف تحقیق

هدف اصلی

گسترش روز افزون تکنولوژی های جدید ارتباط در سال های اخیر تمام جنبه های فرهنگ و حیات اجتماعی را با چالش رو به رو کرده است . در این میان تحولات اجتماع و گروه های انسانی نیز از این امر مستثنی نشدند. گروه های دارای مرزهای سخت سنتی ، جای خود را به گروه های مجازی با مرز های منعطف داده اند و به همین دلیل امکان مبادله هر چه بیشتر اطلاعات و پیام ها شده است.

طبق دیدگاه ((جبرگرایی تکنولوژیک)) که منتج از دیدگاه ((مک لوهانی انیسی)) است، هر تکنولوژی با ظهور خود ، باعث تغییرات گسترده ای می شود و جامعه را با تغییرات فرهنگی روبه رو می کند. بنابراین تامل در جنبه های مختلف فضای مجازی می تواند در درک پدیده های نوین اجتماعی و فرهنگی مثمر ثمر باشد.

اهداف فرعی:

۱. شناخت انواع و میزان جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی در میان آسیب دیدگان
۲. شناخت رسانه های نوین فضای سایبر که بیشترین جرایم بواسطه آنها صورت می گیرد
۳. شناخت میزان تاثیر جرائم سایبری بر احساس امنیت اجتماعی در آسیب دیدگان از این جرائم
۴. شناخت انواع آسیب ها و پیامد های ناشی از جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی بر آسیب دیدگان از این جرائم
۵. شناخت میزان آشنایی آسیب دیدگان جرائم سایبری از فضای سایبر
۶. شناخت میزان بازدارندگی قوانین مصوب در این زمینه از نظر آسیب دیدگان جرائم سایبری
۷. شناخت ویژگی های فردی و اجتماعی آسیب دیدگان جرائم سایبری
۸. شناخت مهمترین عوامل زمینه ساز برای جرائم سایبری از سوی آسیب دیدگان ان جرائم

فصل دوم:

تداری نظری تحقیق

۱-۲مقدمه

در فصل دوم ابتدا به سراغ مرور تاریخی متغیرهای پژوهش می رویم.بخش دوم فصل دوم مرور مفهومی متغیرها می باشد ،که در برگیرنده مروری بر مفهوم فضای سایبر ،مفهوم جرم،مفهوم جرم سایبری ،مفهوم حریم خصوصی و هم چنین مروری بر مفهوم امنیت اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی می باشد .در بخش سوم فصل دوم به سراغ دیدگاه ها و نظریه های گوناگون مرتبط با متغیرها مورد پژوهش رفته و یک به یک آنها را بیان می کنیم و در بخش چهارم فصل دو ،چارچوب نظری پژوهش مطرح می شود. در بخش پنجم مروری داریم بر تحقیقات پیشین و در نهایت در بخش آخر فصل دوم سوال ها ،فرضیه ها و مدل تحقیقی پژوهش را ذکر می کنیم.

۲-۲مرور تاریخی

در این بخش نگاهی بر تاریخچه جرایم سایبری در جهان و همچنین تاریخچه این جرایم در ایران می اندازیم و سپس به سراغ تاریخچه حریم خصوصی می رویم و در انتها بخش مرور تاریخی، گذری بر تاریخچه امنیت اجتماعی داریم.

۱-۲-۲مروری بر تاریخچۀ جرائم سایبری

به دلیل بهره مند نبودن دولت ها و کشورها از فناوری و تکنولوژی نوین رایانه ای تعیین تاریخ دقیق شروع جرم رایانه ای سخت به نظر می رسد. (خرم آبادی, ۱۳۸۴:۴۹) چرا که برخی از کشورها مثل آمریکا که از سطح تکنولوژی بالایی برخوردارند به مراتب تاریخ وقوع جرم کلاهبرداری رایانه ای بسیار زودتر از کشور ماست.به هر عنوان تعیین دقیق اولین جرم رایانه ای اتفاق افتاد باز هیچ دلیل قاطعی وجود ندارد که قبل از آن جرم اتفاق نیفتاده باشد.

در کتابچه راهنمای سازمان ملل متحد برای جلوگیری و کنترل جرایم مرتبط با رایانه آمده است،تعیین زمان واقعی ارتکاب اولین جرم رایانهی کار دشواری است.رایانه از زمان چرتکه که از ۳۵۰۰ سال قبل از میلاد در ژاپن ،چین و هند وجود داشته ،به نوعی مطرح بوده است.در سال ۱۸۰۱ انگیزه های مالی باعث شد تا ژورف ژاکارد یکی از صاحبان کارخانه های نساجی در فرانسه ،اولین کارت رایانهی را طراحی کند .این دستگاه امکان تکرار یک رشته مراحل پیاپی را در بافت پارچه های مخصوص فراهم می ساخت.کارکنان ژاکارد چنان از به مخاطره افتادن وضعیت شغلی و زندگی خود نگران بودند که درصد برآمدند با اقدامات خرابکارانه ،مانع استفاده از این فناوری تازه بشوند و بدین ترتیب یک جرم رایانه ای مرتکب شدند. . (خرم آبادی, ۱۳۸۴:۵۰)

قضیه الدون رویس در سال ۱۹۶۳ ،به نظر اکثر صاحبنظران نقطه شروع جرایم رایانه ای نامگذاری شده است .نامبرده به علت اختلاف با مسئولان شرکت محل کارش ، با تغییراتی در برنامه شرکت توانست درصد کمی از درآمد شرکت را تصاحب کند.شرکت محل کار رویس ،محصولات مختلفی از کشاورزان خریداری می کرد و با بسته بندی خاصی به فروشندگان جزء عرضه می نمود. به دلیل گستردگی کار شرکت محاسبه قیمت تمام شده محصولات آن با دقت و سرعت کافی بدون استفاده از برنامه های رایانه ای ،بسیار مشکل یا غیر ممکن بود.رویس توانسته بود با افزودن یک سری برنامه اضافه ،قیمت کالاها را تغییر دهد و بخشی از وجوه را به حسابهایی که به نام شرکت های واهی افتتاح کرده بود واریز و در نهایت با صدور چکهایی مبالغ را از آن حسابها برداشت نماید.در مدت ۶سال مبالغ برداشتی بالغ بر یک میلیون دلار گردید .اما از آنجا که نتوانست عملکرد برنامه را متوقف کند،شخصا خود را به مراجع قضایی معرفی و در نتیجه به ده سال حبس محکوم گردید.

بر اساس نوشته های پرفسور الریش زیبر در کتاب ***پیدایش بین المللی حقوق کیفری اطلاعات*** ،اولین مواردی که جرم رایانه ای نامیده شده ،ابتدا در مطبوعات عمومی و در ادبیات علمی دهه ۱۹۶۰ ظاهر شد.این موارد شامل سواستفاده ابتدایی از رایانه ،سابوتاژ(خرابکاری)رایانه ای ،جاسوسی رایانه ای و استفاده غیر قانونی از سیستم های رایانه ای بود.البته چون اکثر گزارشات برمبنای نوشته های روزنامه ها بود در مورد واقعیت یا خیالی بودن پدیده جدید جرم رایانه ای بحث و ترد وجود داشت ،از اواسط ۱۹۷۰ مطالعات تجربی در مورد جرایم رایانه ای با استفاده از متدهای تحقیقاتی رشته جرم شناسی انجام شد.این مطالعات ناظر به برخی از جرایم رایانه ای می شد.اما در همان حال تعداد زیادی موارد ،غیر مکشوف مانده و خطرات زیادی نیز در بطن خود خواهد داشت. (خرم آبادی, ۱۳۸۴:۵۱)

از بدو پیدایش جرایم رایانه ای در دهه ۱۹۶۰ تاکنون سه نسل برای اینگونه جرایم برشمرده اند،که هر نسل ویژگی های خاص خود را داراست.

۱-۱-۲-۲نسل اول :جرائم رایانه‌ای

نسل اول جرایم رایانه ای در دهه های ۶۰ و ۷۰ و اوایل دهه ۸۰ حاکم بود که از آنها به عنوان «جرایم رایانه ای»در معنی خاص یاد می شود.در جرایم این نسل محوریت با رایانه بود و استفاده از اینترنت شیوع نیافته بود ؛لذا جرایمی که به گونه ای با رایانه مرتبط بود جرایم رایانه ای نامیده شدند.گفتنی است سوء استفاده‌هایی که در این دوره از سیستمهای رایانه‌ای می‌شد، از لحاظ نوع و حجم خسارات محدود بود که آن هم از قابلیت محدود این سیستمها نشات می‌گرفت. حاکمیت این نسل در مواد پیشنهادی سازمانهای بین المللی و کشورها مشهود است.به این نحو که اولا تاکید بر رایانه به عنوان واسط در عنصر مادی جرایم

دیده می شود؛ثانیا از عنوانی جعل رایانه ای و کلاهبرداری رایانه ای استفاده شده است.(جاوید نیا،۱۳۸۷: ۳۹)

در آن زمان، عمده اقدامات غیرمجاز، به ایجاد اختلال در کارکرد این سیستمها و به تبع آن دستکاری داده‌ها مربوط می‌شد. لذا تدابیری که جهت مقابله با آنها اتخاذ می‌گردید، بیشتر رویکردی امنیتی داشت. به عنوان مثال، برای حفظ امنیت "پردازشگرهای داده‌های الکترونیکی[۱]" هفت مولفه تعیین شده بود که عبارت بودند از:

۱. امنیت اداری و سازمانی
۲. امنیت پرسنلی
۳. امنیت فیزیکی
۴. امنیت مخابرات الکترونیکی
۵. امنیت سخت‌افزاری و نرم‌افزاری
۶. امنیت عملیاتی
۷. برنامه‌ریزی احتیاطی

۲-۱-۲-۲نسل دوم:جرائم علیه داده ها

نسل دوم جرایم رایانه ای از اوایل دهه ۸۰ تا اوایل دهه ۹۰ حاکم شد که به "جرایم علیه داده ها[۲]" تعبیر می شود.نکته قابل توجهی که می‌توان درباره این نسل از جرائم بیان کرد این است که پیش از آنکه به عنوان یک نسل از جرائم با ویژگیهای خاص مورد توجه قرار گیرد، پل ارتباطی میان نسل اول و سوم بوده است .دلیل بارز آن هم عمر بسیار کوتاه این نسل است که به سرعت با ظهور نسل سوم منتفی شد.

آنچه این نسل از جرائم را از دو نسل دیگر متمایز می‌سازد، توجه به "داده‌ها" سوای از "واسط" آنهاست. این رویکرد که از اواخر نسل اول زمزمه‌های آن شنیده می‌شد، به دلیل محوریت یافتن داده‌ها اتخاذ گردید. دلیل آن هم این بود که در دوران نسل اول، سیستمهای رایانه‌ای به تازگی پا به عرصه گذاشته بودند و عمدتاً به شکل سیستمهای شخصی یا رومیزی بودند و به همین دلیل به تنهایی مورد توجه قرار گرفته بودند. (خرم آبادی, ۱۳۸۴:۳۹)

اما به تدریج با توسعه و ارتقای فناوری رایانه و به کارگیری آن در بسیاری از ابزارها و به عبارت بهتر رایانه‌ای شدن امور، به تدریج ابزارهای رایانه‌ای جایگاه خود را از دست دادند و محتوای آنها یعنی داده‌ها محوریت یافت. بدیهی است در این مقطع مباحث حقوقی و به تبع آن رویکردهای مقابله با جرائم رایانه‌ای نیز تغییر یافت، به نحوی که تدابیر پیشگیرانه از جرائم رایانه‌ای با محوریت داده‌ها و نه واسطشان تنظیم شدند. حتی این رویکرد در قوانینی که در آن زمان به تصویب می‌رسید نیز قابل مشاهده استبه این ترتیب، سیستمهای رایانه‌ای در صورتی در دوران نسل دوم ایمن محسوب می‌شدند که داده‌های موجود در آنها از سه مولفه برخوردار بود:

---

[۱]-EDP (electronic data processing)

[۲]

۱)محرمانگی ۲)تمامیت ۳)دسترس‌پذیری

قوانین مصوب کشورها در این دهه نشانگر حاکمیت این نسل است ؛به عنوان مثال عناوینی چون «کلاهبرداری در داده ها» ،«جعل در داده ها» و یا «جاسوسی در داده ها » بکار می رفت.

در دهه ۸۰ بحث نرم افزار و پرداخت های الکترونیکی به شکل ساده ،اداره امور بیمارستانی ،امور اداری و مالی مطرح بود .اینترنت یا به قولی سلف آن آرپانت در حال تغییر و تحول و گسترش بود. در این دوره OCDE برای اولین بار لیستی پنجگانه از جرایم رایانه ای را ارائه کرد .در این دهه به واسطه طرح مساله شبکه ها ،پایگاه داده ها تا حدی اینترنت ،تعداد جرایم و نیز مسایلی مربوط حق تالیف ،نرم افزار ،حریم خصوصی ،مالکیت اطلاعات و ... مورد بحث قرار گرفت. و به اصطلاحات قبلی اصطلاحات جرایم اینترنتی و جرایم شبکه ای افزوده شد.

۳-۱-۲-۲نسل سوم:جرائم سایبری

نسل سوم جرایم رایانه ای از اوایل دهه ۹۰ حاکمیت یافت از آنها به عنوان "جرایم سایبر" یاد می شود.فضای سایبر که در تعریف شورای اروپا عبارت است از ترکیب رایانه ،مودم و مخابرات (اعم از ماهواره و ...) با ویژگی شبیه سازی و مجازی ، محیطی کاملا جدید بود که توجه همگان را به خود جلب نمود .جدیدترین کنوانسیون بین المللی در زمینه جرایم رایانه ای نیز همین عنوان "جرایم سایبر" را به کار برده است.این جرایم با گسترش کاربرد شبکه و اینترنت پا به عرصه وجود نهادند و خصوصیت آن که متمایز کننده از نسل های پیشین است،عدم وابستگی ارتکاب جرم به حضور فیزیکی مجرم در محل بروز نتایج جرم است. (دزیانی, ۱۳۸۲:۳۰)

از اوایل دهه ۹۰ با جدی شدن حضور شبکه‌های اطلاع‌رسانی رایانه‌ای در عرصه بین‌الملل و به ویژه ظهور شبکه جهانی وب که به فعالیت این شبکه‌ها ماهیتی تجاری بخشید، بحث راجع به ابعاد گوناگون فضای سایبر به ویژه مسائل حقوقی آن، وارد مرحله جدیدی شد. زیرا تا آن زمان شبکه‌های رایانه‌ای در ابعاد منطقه‌ای و محلی و در حوزه‌های محدودی نظیر سیستمهای تابلوی اعلاناتکه عمدتاً جهت بارگذاری[۲] و پیاده‌سازی[۳] برنامه‌ها و پیامها و همچنین ارتباطات پست الکترونیک به کار می‌رفتند به فعالیت می‌پرداختند. به همین دلیل، همانند آنچه در سند سازمان توسعه و همکاری اقتصادی آمده، به صورت کاملاً محدود به آنها اشاره کرده‌اند.

۱-cyber crime

۲- Loading

۳- Downloading

نسل سوم که از اواسط دهۀ ۱۹۹۰ شروع می‌شود جرائم کامپیوتری تحت عنوان جرائم سایبریا جرائم در محیط سایبر معروف گردید. ویژگی این نسل تجمیع رایانه با مودم[۱]و مخابرات (اعم از ماهواره) با حالات شبیه سازی و مجازی است.در این نسل تاکید بر رایانه نیست بلکه فی الواقع رایانه خود وسیله ارتکاب جرم است.دهه کنونی و سال های بعد از آن شاهد عباراتی مانند دادگاه اینترنتی یا سایبری ،صلاحیت سایبری پلیس اینترنتی ،گشت پلیس سایبری (سایر پاترول) و عناوین بی شمار دیگری که بسط و گسترش یافته اند. (زندی،۱۳۸۹ :۴۷-۴۸)

جدیدترین کنوانسیون بین المللی در زمینه جرایم رایانه ای نیز عنوان "جرایم سایبر" را به کار برده است.خصوصیت این نسل از نسلهای پیشین ،عدم وابستگی ارتکاب جرم به حضور فیزیکی مجرم در محل بروز نتایج جرم است. (دزیانی, ۱۳۸۲, ص. ۳۰)

در لیست پنجگانه "OECD[۵]" و لیست ۱۲ گانه جرم شورای اروپا اثر یا جای پای نسل اول را می توان دید با دقت در قوانین اتریش و ژاپن در اواخر دهه ۸۰ مواجه با حاکمیت نسل دوم می شویم از قبیل جعل در داده ها و کلاهبرداری در داده ها ،اما کنوانسیون اروپایی سایبر "سایبر کرایم "بر اساس ویژگی نسل سوم نگارش یافته است.

۲-۲-۲تاریخچه جرایم سایبری در ایران

از آنجا که از بدو ورود رایانه به ایران (سال ۱۳۴۰ یا ۱۳۴۱) ،تا دهه ۱۳۷۰ و قبل از پیوستن ایران به شبکه جهانی اینترنت و افزایش تعداد کاربران شخصی رایانه و اینترنت ،استفاده از فناوری اطلاعات و رایانه در ایران چندان رواج نداشت،جرایم رایانه ای در ایران عمر کوتاهی دارند.تا کنون محققان در خصوص تاریخ وقوع اولین جرم رایانه ای در ایران اظهار نظری ننموده اند.(باستانی ،۱۳۸۳ :۲۰)

شکایاتی که جهت داوری به شورای عالی انفورماتیک ارجاع گردیده و موضوع آنها نقض حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای است ،نمی تواند ملاک معتبری برای تعیین تاریخ اولین جرم رایانه ای باشد؛چرا که اصول رسیدگی به این شکایات با اصول و نحوه رسیدگی یک دادگاه کیفری متفاوت است و بر فرض قبول ادعای مدعی در این شورا این امر هیچگاه موید وقوع یک رایانه ای نمی تواند باشد.(عقبری،۱۳۷۷ :۲۵)

اولین مورد شکایات که بعد از طرح در شورای عالی انفورماتیک ،در مراجع قضایی مطرح شد و منجر به محکومیت کیفری طرف مقابل به لحاظ کپی برداری غیر مجاز از نرم افزار گردید،شکایت یک شرکت نرم افزاری از شرکت نرم افزاری دیگر بود که در تاریخ ۱۳۷۴/۴/۳ منتهی به صدور حکم از شعبه ۶۵ دادگاه کیفری ۲ تهران گردید.(خرم آبادی،۱۳۸۴ :۴۷)

---

[۱]-modem

۵-سازمان همکاری و توسعه اقتصادی

گزارش های غیر رسمی که از ارتکاب جرایم رایانه ای در دهه ۶۰ وجود دارد ،مانند تغییر نمرات درسی از طریق سیستم رایانه ای ،دستکاری در نتایج کنکور سراسری سال ۱۳۶۴ ،برخی جرایم رایانه ای در بانک ها ،جعل سیم کارت تلفن همراه و امثال آن ،تعیین دقیق تاریخ شروع جرایم رایانه ای در ایران را غیر ممکن می سازد.(دزیانی،۱۳۷۹: ۸۱)

از سال ۱۳۷۵ به بعد از یک سو سازمانهای دولتی و خصوصی بیشتری مجهز به امکانات رایانه ای شدند و از سوی دیگر دسترسی کاربران شخصی به اینترنت و قابلیتهای آن افزایش و به تبع آن آمار جرایم رایانه ای نیز افزایش قابل ملاحظه ای داشته است.البته این افزایش بیشتر ناظر به جرایم رایانه ای مرتبط با محتوا (اشاعه فحشا و منکرات و نشر عکسهای مبتذل و مستهجن ،انتشار مطالب تفرقه آمیز با هدف ایجاد اختلافات قومی و مذهبی ،اهانت و افترا به مقامات دولتی و مذهبی و...) و یکی از انواع جرایم تجارت الکترونیکی یعنی نقض حقوق چدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای در ایران ،امری کاملا طبیعی است و حتی در بازار نرم افزار ،تبلیغات مربوط به فروش نرم افزار های قفل شکسته پشت شیشه مغازه ها رویت می شود.(پرویزی،۱۳۸۴: ۱۳۷)

نفوذ به شبکه بانکی کشور نیز توسط مجرمان رایانه ای انجام گرفت که مرتکبان در کمتر از یک هفته توسط پلیس آگاهی تهران شناسایی و دستگیر گردیدند.در این قضیه ۵ دانشجو در سال ۱۳۸۲ با نفوذ در سیستم سیبا[1]مبالغی از حسابهایی که عملکرد بالایی داشتند برداشت و به حساب سیبای دیگری که کارت خالی آن را از دارنده خریداری کرده بودند ،واریز نمودند و از آن طریق مبالغ را برداشت کردند.زمانی که به بانکها دستور داده شد که افرادی که برای وصول مبالغ بالا مراجعه می کنند تحت نظر بگیرند ،یکی از اعضای باند متوجه شد و فرار نمود ،اما با استفاده از مدارک به جا مانده از وی همگی شناسایی و دستگیر شدند.(پرویزی،۱۳۸۴: ۱۳۷)

اولین تلاش در خصوص قانونگذاری برای برخورد با جرایم رایانه ای در ایران به سال ۱۳۷۳ باز می گردد.از آنجا که در هیأت وزیران مطرح شده بود که در خصوص جرایم رایانه ای بررسی لازم انجام شود و در صورت لزوم یک سری مواد پیشنهادی جهت ضمیمه نمودن به لایحه جدید قانون تعزیرات ارائه گردد،دبیرخانه شورای عالی انفورماتیک و بانک مرکزی جمهوری اسلامی هر کدام مواد پیشنهادی خود را جداگانه ارائه دادند و در نهایت یک ماده واحده به لایحه قانون تعزیرات افزوده شده ؛اما کمسیون حقوقی وقضایی مجلس با این استدلال که جرایمی که از طریق رایانه ارتکاب می یابد تفاوتی با جرایم سنتی ندارند و فقط لبزار ارتکاب جرم متفاوت شده است ولذا قانونگذاری جدید نیاز ندارد آن را نپذیرفت.(باستانی ،۱۳۸۳: ۱۱۰)

[1] -سیستم یکپارچه بانک ملی ایران

با الحاق تبصره ۳ ماده ۱ قانون مطبوعات در تاریخ ۱۳۷۹/۱/۳۰ با این مضمون که «کلیه نشریات الکترونیکی مشمول مواد این قانون است»[۱]اولین واکنش قانونی نسبت به جرایم رایانه ای بروز پیدا کرد.
تصویب « قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای[۲]» در تاریخ ۱۳۷۹/۱۰/۴ را می توان به عنوان اولین واکنش قانونی در قبال جرایم تجارت الکترونیکی در ایران نام برد.

۳-۲-۲مروری بر تاریخچه حریم خصوصی

پذیرش و شناخت حریم خصوصی به عنوان یک حق انسانی، ریشه‌ای عمیق در تاریخ دارد. در انجیل،اشارات بی‌شماری به این موضوع شده و در قوانین یهود، از دیرباز مکتوم ماندن مسائل شخصی از انظاردیگران، به رسمیت شناخته شده است. در چین باستان و یونان نیز، مصونیت‌هایی در این زمینه وجودداشته است. «در سوگند بقراط که به ۳۰۰ سال قبل از میلاد برمی‌گردد پزشکان سوگند می‌خورند که‌رابطه آنان با بیماران محرمانه بماند.» (ساماراجیوا ، ۱۳۸۰: ۱۷)
با آنکه مطالعه تاریخی نشان می دهد مسئله حریم خصوصی کم و بیش در همه جوامع مطرح بوده است،اما دغدغه حمایت از حریم خصوصی از دغدغه های جدی جوامع امروز و زاییده تحولات مختلف سده اخیر است که در همه جوامع با کمی دیر و زود به وقوع پیوسته یا در حال وقوع است.انسان شناسان و دانشمندان علوم اجتماعی می گویند نیاز به حریم خصوصی، امری بسیار ریشه دار و فطری است که تنها به انسان محدود نمی شود،بنابراین ،جدایی حوزه خصوصی از گستره عمومی به یک معنا،پیشنه ای به امتداد حیات انسانی دارد.
تحقیقات و مطالعات مردم شناسی[۳]نشان می دهد در تمام جوامع ،تمام زمان ها و دوره ها ،حتی در جوامع ابتدایی ،قواعد اجتماعی وجود داشته که ورود به اماکن خاصی را محدود می کرده وحضور در اماکن معینی را ممنوع می دانسته است(شهری باف،۱۳۷۸ :۲۷۶-۲۷۷).
صاحبنظران مسائل حقوقی می گویند موضوع حریم خصوصی افراد از منظر حقوقی بدون سابقه طولانی است.آنان معتقدند مقاله مشترکی که وارن و براندیس[۴] با عنوان «حق مصونیت حریم خصوصی» در سال ۱۸۹۰میلادی چاپ و منتشر کردند ،اولین بحث جدی و صریحی است که موضوع حریم خصوصی افراد را در چارچوب قوانین حقوقی مطرح کرده است.انگیزه تالیف این اثر نیز آن بود که وارن ،یکی از مولفان این مقاله ،از گزارش مطبوعات درباره ضیافتی که در منزل وی برپا شده بود،به شدت خشمگین می شود و به همراه همکار حقوقی پیشین خود، این مقاله را چاپ و منتشر می کند(هوسمن،۱۳۷۵ :۱۴۶).

---

[۱] -قانون مطبوعات ،مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ و اصلاحی ۱۳۷۹/۱/۳۰؛روزنامه های رسمی شماره ۱۱۹۷۶ و ۱۶۰۸۰ مورخ ۱۳۶۵/۱/۲۴ و ۱۳۷۹/۲/۲۲
[۲] -قانون حمایت از حقوق پدیدآوردگان نرم افزارهای رایانه ای ،مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴؛روزنامه رسمی شماره ۱۶۲۸۱،مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۲۵
[۳] Anthropology
[۴]- warren&brandies

در سال ۱۳۶۱ میلادی، یک قاضی انگلیسی حکم دستگیری کسانی را صادر کرد که دزدانه به خانه‌افراد نگاه و یا استراق سمع می‌کردند .(بروجردی،۱۳۸۳:۱)

در سال ۱۷۶۵ میلادی، لرد کامدن[۱]انگلیسی قانونی را وضع کرد که بر اساس آن برای ورود به‌خانه‌های مردم و مصادره یادداشتها و مکتوبات آنان، داشتن مجوز الزامی شد.(بروجردی،۱۳۸۳:۱)

یکی از نمایندگان مجلس انگلیس به نام ویلیام پیت[۲]در این زمینه نوشت: «حتی فقیرترین مردم درکلبه محقر خویش می‌تواند از دستورات شاه سرپیچی کند. کلبه این مرد فقیر می‌تواند بسیار محقر باشد،سقف آن بلرزد و چکه کند، باد و طوفان در آن وارد شود، اما شاه انگلستان نمی‌تواند به آن وارد شود وهیچ یک از نیروی پادشاه هم جرأت ندارند که از آستانه این کلبه ویرانه، قدم به درون بگذارند.»[۳]

در ایران نیز با آنکه نظام حقوقی کشورمان ،دست کم از زمان تصویب اولین قانون اساسی ،با عطف به حمایت های سنتی از حق حریم خصوصی ،مانند رعایت حرمت مسکن اشخاص ومنع باز کردن نامه های شخصی و غیره آشنا شده است ،در فرهنگ عمومی نیز حریم خصوصی اهمیت خاصی داشته است تا حدی که کمتر از صد سال پیش در ایران مردم با این استدلال که با صدور شناسنامه می خواهند نام خود و متعلقاتشان را در دفتر دولت بنویسید ،با ثبت احوال مبارزه می کردند و کسی حق نداشته نام همسر و فرزند یا تعداد زوجات ،فرزندان وسن آنان را بداند(شهری باف ،۱۳۷۸:۲۸۶).

۲-۲-۴تاریخچه امنیت اجتماعی:

امنیت و مباحث پیرامون امنیت در جامعه شناسی از قدمت چندانی برخوردار نیست ،شاید بتوان گفت تا عصر حاضر مورد توجه جامعه شناسان نبوده است.علل مختلفی در این باره گفته شده است ، مثلا این که جامعه مدرن بیش از جوامع گذشته بر مبنای امواج مختلف امنیت به تلاطم کشیده شده است و چهارچوب های اجتماعی جوامع را به چالش خوانده است ،یا آنکه مرزها وحصارهای قدیمی علمی ،از میان رفته اند و واژگان علوم مختلف در فضاهای علمی متفاوتی مورد توجه قرار می گیرند یا امنیت معلومی است که در سایه همبستگی اجتماعی ،انسجام و توافقات اجتماعی حل می شود و حوزه عملکردی آن با توجه به آنها شکل می پذیرد و از این قبیل.

دلایل بی توجهی به امنیت در جامعه شناسی هر چه باشد ،واقعیت آن که با کمبود قابل ملاحظه نظرات و اندیشه های جامعه شناسان درباره امنیت مواجه هستیم و امنیت در جامعه شناسی از فقر چشمگیری رنج می برد.جامعه شناسی امنیت نیز هنوز در مراحل ابتدایی است و گرچه قصد دارد روابط متقابل میان

۱-Lord Camden

۲-William Pitt

۳- Speech on the Excise Bill, 1763

امنیت و جامعه را بررسی کند،به جهت نبود الگوهای نظری مستقل ،هنوز نتوانسته است اعلام استقلال خویش را به اثبات برساند (کلمنتس, ۱۳۸۴)

۲-۳ مرور مفهومی

در این بخش نگاهی می اندازیم بر مفهوم فضای سایبر ، جرم و مفهوم جرم سایبری ،در ادامه به سراغ حریم خصوصی رفته و مفهوم آن را مورد بررسی قرار می دهیم و در انتها بخش ، مفهوم امنیت اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی را از چند نظر بیان می کنیم.

۱-۳-۲مروری بر مفهوم فضای سایبر

واژه "cyber space" همراه با متون علمی مرتبط با جامعه الکترونیک مورد استناد و استفاده فراوان قرار گرفته است.این واژه خود از کلمه سایبرنتیک [۱]و از ریشه یونانی گرفته شده است.(محسنی ،۱۳۸۶:۴۳)

وینر، بنیانگذار علم سایبرنتیک اظهار می‌دارد که این واژه را از واژۀ یونانی «کوبرنتیس»[۲]به معنای سکاندار، اقتباس کرده است. (وینر، ۱۳۷۲: ۱) و در تعریفی از سایبرنتیک ارتباط و کنترل را با هم در یک رده می آورد (وینر، ۱۳۷۲: ۲) اگرچه منشأ واژۀ فضای سایبرنتیک را در یکی از نخستین آثار ویلیام گیبسون[۳] یعنی کتاب نورومانسر[۴]وی دانسته‌اند. لیکن خود گیبسون اظهار می‌دارد که این واژه را از جان برونر[۵]مؤلف کتاب موج‌سوار[۶]گرفته است؛ اما برونر نیز ریشۀ این واژه را به آینده‌شناس نام آشنا «آلوین تافلر»[۷]و کتاب شوک آینده[۸]وی نسبت می‌دهد. (Whittle, 1997: 4) اما در مفهوم جدید به منی کنترل از طریق ماشین های اطلاعاتی است (اعم از طبیعی به معنی اندام های زنده و یا مصنوعی مانند رایانه) (محسنی ،۱۳۸۶:۴۳)

البته تعاریف زیادی در این رابطه وجود دارد که شاید بتوان تعریف سه جزئی زیرا به‌عنوان تعریف نسبتاً جامع و مانع فضای سایبرنتیک پذیرفت. (Whittle, 1997: 9)

۱-فضای روانی-خیالی در آن افکار مجذوب توهمی رویاگونه می‌شود (با الهام از ویلیام گیبسون)؛

۲- دنیای مفهومی تعاملات شبکه‌ای شده بین افراد و آفریده‌های معنوی‌شان و هر چیز همراه با چنین شبکه‌ها و تعاملاتی؛

۱-Cybernetics
۲ Kubernetes
۳ William Gibson (1984)
۴ Neuromancer- 1984
۵ John Brunner
۶ Wave rider- 1975
۷ Alvin Toffler
۸ Future shocuk, 1970

۳- حالتی از اندیشه که توسط افرادِ در ارتباط و به‌وسیله بازنمایی‌های دیجیتال زبان و تجربه حسی، به اشتراک گذاشته می‌شود. افرادی که به‌وسیله زمان و مکان، از یکدیگر جدایند؛ ولی به‌وسیله شبکه‌هایی از ابزار فیزیکی دسترسی، به یکدیگر متصلند. (دوران: ۲۳)

با وجود اینکه درباره ریشه و منشا واژه فضای سایبرنتیک ، کمتر شک وشبهه ای وجود دارد، درباره مفهوم و معنای این واژه ، در میان علما اختلاف بسیار است.کیزا فضای سایبرنتیک را محیطی بر ساخته از اطلاعات نامرئی-اطلاعاتی که می تواند اشکال متفاوتی به خود بگیرد-تعریف می کند.وی برای کمک به فهم این مفهوم سازی و ارائه تصویری خوب ومناسب از فضای سایبرنتیک ، به تعریف اجزای فضای فضای سایبرنتیک از طریق اینترنت یا شبکه های جهانی رایانه ها می پردازد.(kizza,1998:131)

اما فضای سایبرنتیک ،مفهومی وسیع تر از تعریف کیزا را در بر دارد و به نظر می رسد افزون بر دامنه های متداخل و در عین حال منفک ارتباطات دیجیتال و فناوری های اطلاعات-اینترنت ،تور جهانی گستر، رایانامه(رایانه + نامه) یا پست الکترونیک[۱](تافلر ۱۳۷۲) به اضافه تمام زیر مجموعه های آنها شامل سرویس تابلو اعلانات[۲] ،اتاق های گپ زنی[۳]، و...

–که به نوعی در تعریف مختصر کیزا قرار می گیرد،فناوری های مرتبط از قبیل واقعیت مجازی ،سیستم های تصویر سازی دیجیتال ،فناوری های بیومدیکال جدید،هوش مصنوعی و سیستم های محیط دیجیتال تعاملی را باید افزود(Bell, 2000:1)

فضای سایبرنتیکی را می توان به یک سرزمین مجازی دارای زندگی های مجازی و جامعه های تشبیه کرد،چرا که زندگی ها و جامعه ها با همان درجه از واقعیت فیزیکی جامعه های واقعی وجود ندارند.با حضور فضای سایبرنتیک ،مجازی جایگزین واقعی می شود و با اینکه گونه ای موجودیت فیزیکی در فضای سایبرنتیک وجود دارد ،اما ماهیت فیزیکی آن خلق شده است.مجازی واژه است که برای نامیدن و خلق انواع آشنای فضای فیزیکی در فضای سایبرنتیک به کار می رود.(Jordan,2001:1)

فضای سایبر را نمی‌توان تنها یک" بزرگ شاهراه اطلاعاتی" ساده دانست. تجربه‌ی ذهنی ما در فضای مجازی با تجربه ذهنی ما زمانی که بی هیچ هدف و ارزشی خیال‌بافی می‌کنیم، کاملاً متفاوت است. در واقع همانگونه که علم روانشناسی خواب شبانه را برای حفظ سلامتی، توسعه‌ی عاطفی و رشد شخصیت یک فرد ضروری می‌داند، این فضای مجازی هم بیش از هر چیز دیگری در خدمت روان انسان است. زیرا مرزهای بین واقعیت‌های آگاهانه و ناآگاهانه را به هم نزدیک کرده است و می‌تواند درباره‌ی معنای "واقعیت" چیزهایی به ما بگوید.

۱- email

۲-BBSs

۳-chat rooms

در فارسی واژه سایبر را به مجاز و مجازی ترجمه کرده اند.این ترجمه گویای دقیق این واژه نیست.مجاز در برابر حقیقت به کار می رود و در زبان انگلیسی معادل واژه **virtual** است از سویی دیگر محیط سایبر محیطی است حقیقی و واقعی و نه دروغین و مجازی ،در واقع جهان سایبر هر چند به شکل مادی و ملموس احساس شدنی نیست،اما همانگونه که به اطلاعات ناشی از امری نمی توان عنوان مجازی داد به جهان سایبر نیز نمی توان مجاز و مجازی اطلاق کرد.با وجود این چون در زبان فارسی واژه ای که مترادف با این عبارت باشد یافت نشده است استفاده از عبارت فضای مجازی رو به گسترش است. (زندی ،۱۳۸۹: ۴۰)

سایبر پیشوندی است برای توصیف یک شخص، یک شی، یک ایده و یا یک فضا که مربوط به دنیای کامپیوتر و اطلاعات است. در طی توسعه اینترنت واژه های ترکیبی بسیاری از این کلمه سایبر بوجود آمده است که به تعدادی از آنها اشاره می کنیم:

فضای سایبر[۱] شهروند سایبر[۲]، پول سایبر[۳]،فرهنگ سایبر[۴]، راهنمایی فضای سایبر[۵]، تجارت سایبر[۶]

فضای سایبر در معنا به مجموعه‌هایی از ارتباطات درونی انسانها از طریق رایانه و مسائل مخابراتی بدون در نظر گرفتن جغرافیای فیزیکی گفته می‌شود. یک سامانه آن لاین نمونه ای از فضای سایبر است که کاربران آن می‌توانند از طریق نامه الکترونیک[۷]با یکدیگر ارتباط بر قرارکنند. بر خلاف فضای واقعی، در فضای سایبر نیاز به جابجایی‌های فیزیکی نیست و کلیه‌ی اعمال فقط از طریق فشردن کلیدها یا حرکات "ماوس" صورت می‌گیرد .این عدم جابجایی محققان را واداشت که به حالت های ناهشیاری بخصوص حالتهای ذهنی که در رویاها ظاهر می شوند بپردازند. (زندی ،۱۳۸۹: ۳۹) این عدم جابجایی فیزیکی، محققان را واداشت که به مطالعه برخی شباهت‌های فضای سایبر با حالت های نا هشیاری، بخصوص حالت‌های ذهنی‌ای که در رویا ها ظاهر می‌شوند، بپردازند.

آنان با الهام از گفته های یکی از رهبران بزرگ "ذن" به نام چانگ تزو[۸] برای تحقیقات خود در زمینه کشف شباهت‌هایی بین فضای سایبر و رویا بهره جسته اند. گفته می شود که"چانگ تزو شبی در خواب می بیند که یک پروانه شده است. وقتی بیدار می شود با خود می اندیشد: آیا من مردی هستم که خواب می بیند پروانه شده است، یا اینکه پروانه ای هستم که اکنون خواب می بیند یک"مرد" شده است."روند

۱-cyber space
۲-cyber citizen
۳- cyber cash
۴-cyber culture
۵-cyber coach
۶-cyber bussiness
۷-email
۸- Chuang Tzu

کاری یک کاربر کامپیوتر در فضای سایبر دقیقا نوعی یکی شدن یا محو شدن در درون واقعیتی متفاوت یعنی واقعیتی مجازی که ورای قوانین و واقعیت های واقعی است. مانند یک رهبر ذن در هنگام مدیتیشن که با محیط اطراف خود به وحدت می رسد، کاربر کامپیوتر هم در هنگام کار در فضای مجازی با آن یکی می شود.(زندی،۳۹:۱۳۸۹)

فضای مجازی مکان نیست ،دالان و راهرویی است بین مکان ها ،شما در محل خودتان زندگی می کنید و بعد در فضای مجازی گردش می کنید و مردمی را ملاقات می کنید که در مکان های دیگر زندگی می کنند اما می توانید با استفاده از فضای مجازی در جهان ذهنی خودتان باشید.بنابراین فضای مجازی نوعی فرا فضا و فضای ذهن است.فضایی که ما هر روز در آن دست به عمل می زنیم و با مردمان و اندیشه ها، مکان های دیگر و زمانهای دیگر ملاقات می کنیم.(کاستلز ،۴۷:۱۳۸۴)

وسایل مختلفی ساخته شده اند که هر کدام روش جدیدی در راه یابی به این فضا ،بدون نیاز مستقیم به رایانه پدید آورده اند.مثلا تلفن همراه یکی از این وسایل است.بنابراین باید تعریفی ارائه شود که ضمن تاکید بر واسطها و ابزار سخت افزاری ،خود معرف فضای سایبر باشد.یعنی آن چیزی که از ترکیب اسن سخت افزارها پدید آمده است نه خود سخت افزارها.در راستای ارایه چنین تعریفی گفته شده است : فضای سایبر یعنی آنچه از مجموعه ذخیره و انتقال داده ای الکترونیکی به وجود می آید.و همچنین بیان شده است که در واقع سایبر به همه محیط هایی ارائه اشاره دارد که اساس فعالیت آنها بر مبنای پردازش است و طبق سامانه صفر و یک کار می کنند.

تعریف اول مبتنی بر یک رویکرد ارتباطاتی و تعریف دوم مبتنی بر رویکردی اطلاعاتی است ،در حالی که فضای سایبر این دو ویژگی را با هم دارد.باید تعریفی ارائه شود که ضمن معرفی ماهیت اطلاعاتی فضای سایبر گویای ویژگی ارتباطی که مهمترین ویژگی آن است نیز باشد.مجموعه این نکات ما را به این تعریف رهنمون می کند که فضای سایبر تمامیت الکترونیکی پدید آمده از طریق ارتباط جهانی مجموعوسایل ایجاد ،ذخیره،پردازش و انتقال داده های الکترونیکی با ویژگی شبیه سازی و مجازی است.

در زبان عموم مردم ،چنین تمامیتی به غلط اینترنت نامیده می شود.در حال که اینترنت یک شبکه رایانه ای بین المللی بزرگ است که نظیر آن چندین شبکه بزرگ مثل: یوزنت ،تله نت و... وجود دارد.تعداد این شبکه ها ی بزرگ بالغ بر ۱۹ شبکه است. گاهی از محیط سایبر به محیط "فناوری اطلاعات" یا محیط" اطلاعات و ارتباطات" نیز یاد شده است.از این رو مشاهده می شود که برای نمونه به جرم های محیط سایبر ، جرم های علیه فناوری اطلاعات نیز گفته می شود.

۱- IT(information technology)

۲-ICT(information communication technology)

۲-۳-۲مروری بر مفهوم جرم

جرم ، یک قاعده ریاضی ،یا قانون فیزیکی نیست که دارای مفهوم ثابت و لا یتغیری باشد ، از این رو ،در رابطه با جوامع و مکتب های حقوقی ،اجتماعی و غیره ،حتی در رابطه مذاهب وادیان ،معانی مختلفی پیدا می کند و هر کدام جرم را به گونه ای تعریف می کنند.

جرم دارای دو تعریف اثباتی و اجتماعی است.در تعریف اثباتی ،هر فعل یا ترک فعلی که که به موجب قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد،جرم محسوب می شود.در تعریف اجتماعی ،جرم به فعل یا ترک فعلی گفته می شود که مرتکب آن از طرف مردم و جامعه طرد شود.

اینک به بخشی از آنچه که حقوقدانان و جامعه شناسان در این زمینه گفته اند می پردازیم.

۲-۳-۲-۱مروری بر مفهوم جرم از دیدگاه جامعه شناسی :

کژ رفتاری یا انحراف به هرگونه رفتاری گفته می شود که هنجارهای فرهنگی را نقض کند.هنجارها راهنمای همه فعالیت های انسان در جامعه هستند و تعیین می کنند که فرد در شرایط گوناگون چه رفتاری باید یا نباید داشته باشد.از این رو مفهوم انحراف اجتماعی طیف وسیعی را در بر می گیرد .به شاخه ای از انحراف اجتماعی جرم می گویند،جرم یک عمل عمدی و ارادی بر علیه قانون است که غیر قابل حمایت و بخشودن بوده و مجرم باید به وسیله دولت دستگیر و مجازات شود..(hagan, 1998, p. 48)

جامعه شناسان ،انحراف یا جرم را یک پدیده اجتماعی بر آمده از علل و عوامل اجتماعی می دانند که زمینه های اجتماعی و وقوع آنها ،مسائل مشکلات اقتصادی همانند :فقر ،تورم،گرانی،بیکاری، اعتیاد ،فشارهای زندگی و... می باشد.که هر کدام از مولفه ها می تواند فرد را به یک بزهکار تبدیل کند. (ستوده, ۱۳۸۳:۳۵)

معمولا جرم را به بیماری اجتماعی تشبیه کرده اند ؛ولی نزدیک کردن این دو مفهوم دقیقا درست نیست،زیرا بیماری ،در عالم واقع ،با نشانه هایی مشخص می شود که جنبه محسوس و ملموس دارد و ممکن است به خودی خود مورد بررسی قرار گیرد،اما هیچ عملی به خودی خود جرم نیست.جرایم هرقدر زیاد و مهم باشند ،مرتکب آنها،هنگامی مجرم تلقی می شود که افکار عمومی و وجدان جمعی او را مجرم بشناسند.به بیان دیگر ،آنچه که عملی را به جرم تبدیل می کندجنبه عینی و بیرونی آن نیت ،بلکه تعیین کننده جرم ،قضاوتی است که جامعه در مورد آن رفتار دارد. (ستوده, ۱۳۸۳:۳۹)

از نظر جامعه شناسان ،جرم عملی است مخالف منافع اساسی جامعه ،اعم از اینکه مورد عنایت قانونگذار قرار گرفته یا نگرفته باشد.دورکیم جامعه شناس مشهور فرانسه ، درباره جرم چنین می گوید:

ما می توانیم وجود یک سلسله از عملیاتی را اثبات کنیم که اجتماع علیه آنها واکنشی به صورت مجازات نشان می دهد،از این سلسله عملیات ،گروهی می توان درست کرد و به عنوان مشترکی به نام جرم را داد. (مظلومان, ۱۳۸۲:۱۹)

طبقه بندی جامعه شناسان از جرایم:

جامعه شناسان ،جرم را بر مبنای اینکه چگونه اتفاق می افتد و چگونه جامعه قانون شکنان را به مجازات می رساند،به چهار طبقه –جرم خیابانی ،جرم یقه سفیدان ،جرم سازمان یافته و بالاخره جرم سیاسی – تقسیم می کنند.در این تقسیم بندی جرایم سایبری جزه جرایم یقه سفیدان محسوب می شود. (ستوده, ۱۳۸۳:۴۳)

۲-۳-۲-۲مروری بر مفهوم جرم از دیدگاه حقوقدانان:

گاروفالو[۱]که حقوقدان مشهوری است ،جرم را چنین تعریف می کند : "جرم ،عبارت از عملی است که خلاف نوعی از احساسات شرافتمندانه و خداپرستانه انجام شود."

در حقوق جزای وضعی ،غالبا روی تعریف زیر که برای جرم آمده است ،تکیه می شود:

جرم،عبارت است عملی که قانون آن را غدقن کرده ،یا ترک عملی که قانون آن را لازم دانسته و بر آن عمل یا ترک ،کیفری مقرر دانسته است (فیض, ۱۳۷۹: ۲۵)

حقوق جزای وضعی ،جرم را مرکب از سه عنصر می شناسد و هیچ فعل یا ترکی را جرم نمی داند ،مگر آنکه مشتمل بر این سه عنصر باشد.عناصر تشکیل دهنده جرم عبارتند از:

۱- عنصر قانونی جرم: منظور از عنصر قانونی، این است که برای تشخیص این که آیا عملی یا ترک عملی جرم است یا خیر؟ باید بلافاصله به مرجع تشخیص جرائم یعنی قانونگذار مراجعه کرد. پس عنصر قانونی حکایت دارد از اینکه هیچ عملی را هر چند زشت و ناپسند و مذموم باشد، نمی‌توان جرم دانست مگر آنکه قانونگذار آنرا جرم شناخته باشد.(شامبیاتی, ۱۳۸۰: ۲۳۶)

۲- عنصر مادّی جرم: برای اینکه جرمی وجود خارجی پیدا کند پیدایش یک عنصر مادّی ضرورت دارد و شرط تحقق جرم آنست که قصد سوء ارتکاب عمل خاصّی دست کم به مرحلهٔ فعلیّت برسد؛ بنابراین قصد باطنی زمانی قابل مجازات است که تظاهر خارجی آن به صورت عملی مغایر با اوامر و نواهی قانونگذار آشکار شود. و عامل درونی ذاتی از قبیل فکر و طرح و قصد تا زمانی که در همین مرحله بماند از تعقیب جزائی مصون می‌مانند. (اردبیلی, ۱۳۸۰:۲۰۸)

[۱]- Garofalo

۳- عنصر روانی جرم:

عبارت است از قصد مجرمانه ،یا خطایی که مجرم در اثر آن جرم را مرتکب شده و با شرایطی مسئولیت جزایی متوجه او خواهد بود.

باید در مجرم اراده و مسئولیت ارتکاب جرم و قصد مجرمانه یا خطای جزایی و مسئولیت جزایی وجود داشته باشد وگرنه عنصر روانی تحقق نیافته است. (فیض, ۱۳۷۹:۸۶)

تقسیمات کلی جرم از دیدگاه حقوقدانان :

۱- جرم کیفری: جرم کیفری به معنای عام، عبارتست از هر فعلی که به موجب قوانین کیفری انجام دادن و یا ترک آن با مجازات مقرّر توأم باشد؛ مانند قتل، کلاهبرداری، سرقت، و غیره از حیث عنصر قانونی جرم کیفری بنا به اصل قانونی بودن جرایم، فعل خاصی است که در قانون تصریح شده است. و از حیث عنصر مادّی جرم کیفری ممکن است مستقل از زیان و خسارتهای مادّی تحقّق یابد. (اردبیلی, ۱۳۸۰:۲۱)

۲- جرم مدنی: به فعلی اطلاق می‌شود که من غیر حقٍ، زیانی به دیگری وارد و فاعل را به جبران آن ملتزم کند و ممکن است نصّ خاصّی در قانون نداشته باشد مثل مادۀ ۳۲۸ قانون مدنی: « هر کس مال غیر را تلف کند ضامن آن است و باید مثل یا قیمت آنرا بدهد اعمّ از اینکه از روی عمد تلف کرده باشد یا بدون عمد و اعم از اینکه عین باشد یا منفعت و اگر آنرا ناقص یا معیوب کند ضامن نقص قیمت آن مال است.» (اردبیلی, ۱۳۸۰: ۱۲۱)

۳- جرم انتظامی: تخلف انتظامی عبارت است از نقض مقرّرات صنفی یا گروهی که اشخاص به تبع عضویت در گروه آن را پذیرفته‌اند. در واقع، جامعۀ کوچکی مانند کانونهای صنفی وکلا، سردفتران، پزشکان و....مانند جامعۀ بزرگ متّکی به اصول و مقرراتی است که حافظ نظم و بقای گروه یا اتحادیۀ صنفی و حرفه‌ای است. (اردبیلی, ۱۳۸۰: ۱۲۳)

۲-۳-۳مروری بر مفهوم جرم سایبری

در جامعه اطلاعاتی همزمان با گسترش تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی ،سلسله تعامل جامعه و مردم با شبکه های بین المللی (اینترنت) ،ابزار ارتباطی،مخابرات، ماهواره ،سیستم های رایانه ای و محیط های سایبری افزایش یافت ،به موازات همین تحولات موج تازه ای از جرایم نوین در سیستم های رایانه ای و محیط های سایبری یا مجازی شکل گرفت ،این جرایم در حال حاضر تحت عنوان جرایم "سایبری"و "رایانه ای" معروف است ،که مشتمل بر تمام جرایم نسلهای گذشته می باشد که به شکل کاملا نوین از لحاظ نحوه ارتکاب و فرار از دست قانون ،در محیط های سایبری و سیستم های رایانه ای صورت می گیرد.جهت آشنایی بیشتر با ماهیت جرایم یاد شده مطلوب است این موضوع بطور خلاصه در دو سطح مجزا به قرار زیر مورد بحث قرار بگیرد.

الف-جرایم رایانه ای و اینترنتی

ب-جرایم در فضای مجازی

ابتدا به تعریف مختلفی که از جرم سایبری یا رایانه ای در سازمانهای های مختلف اشاره شده می پردازیم و سپس در بخش بعدی به سراغ تقسیم بندی این جرایم می رویم.

با وجود اینکه تا کنون سازمانهای بین المللی ،قانون گذاران کشورهای مختلف و متخصصان حقوق کیفری اطلاعات تعریفهای گونا گونی از جرم رایانه ای ارائه کرده اند.هنوز اجماع بین المللی در خصوص تعریف جرم رایانه ای وجود ندارد.این امر ناشی از عوامل مختلفی است.یکی از این عوامل تفاوت سطح کاربری و بهره برداری از فناوری اطلاعات در کشورهای مختلف است.عامل دیگر نظرها و دیدگاه ها و رهیافت های مختلفی اند که مبنای تعریف قرار گرفته اند.عامل سوم تفاوت در نظام حقوقی کیفری کشورهای مختلف است که موجب می شود تا در برابر یک پدیده نوظهور واکنشهای متفاوتی از نظام های حقوقی مختلف بروز کند. (جورابراهیمیان, ۱۳۸۶)

تفاوت در تعریف جرم سایبری موجب اختلاف در تعیین مصداق های آن شده است؛بدین گونه که ،برخی از تعریف های بسیار گسترده بوده و طیف وسیعی از اعمال مجرمانه و سوءاستفاده ها را از رایانه و فضای سایبر شامل می شود.در مقابل برخی تعاریف نیز بسیار مختصر بوده و شامل طیفی کوچکی از اعمال مجرمانه سایبری می شود.

قدم نخست در خصوص تعریف جرایم رایانه ای ،از سوی سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (O.E.C.D) در سال ۱۹۸۶ برداشته شد که اقدام به تعریفی موسع و مبهم از سوءاستفاده از رایانه نمود که به نظر می رسد به اشتباه به عنوان تعریف جرم رایانه ای مورد استناد واقع شده است.برابر تعریف مذکور :

«سواستفاده از رایانه ها شامل هر رفتار غیر قانونی ،غیر اخلاقی یا غیر مجاز مربوط به پردازش خودکار و انتقال داده هاست».

در اینکه تعریف ارائه شده از سوی (O.E.C.D) تعریف سوء استفاده رایانه ای است یا جرم رایانه ای ،به نظر می رسد که نظر اول صحیح است ونظر برخی از محققان که این تعریف را تعریف جرم رایانه ای تلقی نموده اند و به آن استناد نموده یا به لحاظ خلاف اصل قانونی بودن جرایم و مجازات ها و غیر قانونی دانستن این تعریف از جرایم رایانه ای ،آن را به باد انتقاد گرفته اند.(جوادنیا،۱۳۸۸ :۱۲۳)

پرفسور اولریش زیبر این تعریف را از این حیث که امکان استفاده از فرضیات کاری یکسان در همه مطالعات جرم شناختی و کیفری ،اقتصادی،پیشگیرانه یا حقوقی را فراهم می کند ،سودمند دانسته است. (زیبر, ۱۳۸۳:۱۸)

---

[۱]-(Organization for Economic Co-operation and Development);computer-related Crime:Analysis of Legal Policy;ICCP No.10,OCDE report ,1986.

دومین سازمانی که تلاش هایی برای تعریف جرم رایانه ای به عمل آورد شورای اروپاست.شورای اروپا[1]در تعریف جرم رایانه ای هم به تعریف OECD نظر داشته و هم تعریف متخصصان کمیته مشکلات ناشی از جرم را مد نظر قرار داده است و با دید کلی تعریف OECD را می پذیرد. شورای اروپا در توصیه نامه R(98)9خود ،از اصطلاح جرم رایانه ای و جرایم مرتبط با رایانه به جای سو استفاده از کامپیو ترها استفاده کرده است.

سازمان ملل متحد در نشریه شماره ۴۴ بین المللی سیاست جنایی با اذعان بر اینکه در زمینه جرایم رایانه ای تعریف مورد توافقی وجود ندارد ،جرایم رایانه ای را از یک سو شامل فعالیت های مجرمانه با ماهیت سنتی مثل سرقت و جعل دانسته که همگی معمولا در همه جا مشمول ضمانت اجراهای کیفری می شوند و از سوی دیگر شامل فعالیت های مجرمانه نوینی در آنها رایانه امکان این گونه سوءاستفاده ها را مهیا ساخته که پیش از این امکان پذیر نبوده است.در حقیقت سازمان ملل اشاره به نوعی از طبقه بندی جرایم رایانه ای دارد و نه تعریف جرم رایانه ای.(باستانی،۱۳۸۳ :۳۱)

انجمن بین المللی حقوق کیفری (AIDP) نیز در نشست خود در سال ۱۹۹۲ در دانشگاه ورتسبورگ آلمان نتوانست تعریفی برای جرم رایانه ای ارائه کند.همه شرکت کنندگان به توافق رسیدند که به جای تعریف جرم رایانه ای ،فهرست حداقل جرم های رایانه ای مقرر شده در توصیه نامه R(98)9 به منزله مبنای مشترک پذیرفته شود؛مشروط بر اینکه به شکل عمدی ارتکاب یابند.

در کنوانسیون جرم سایبری[2]نیز جرم رایانه ای تعریف نشده ،ولی مصداق های بیشتری با عنوان جرم سایبر ذکر شده و از کشورهای عضو خواسته شده است که نسبت به جرم انگاری آنها از رهگذر قوانین کیفری خود اقدام کنند.با وجود اینکه شورای اروپا در توصیه نامهR(98)9 اصطلاح "جرم مربوط به رایانه" و در توصیه نامه شماره R(95) عبارت "جرم فناوری اطلاعات" را بکار برده ،در کنوانسیون جرم سایبری که پیش از طرح در کنفرانس به تصویب شورای اروپا رسیده است ،اصطلاح جرم سایبر بکار رفته و جرم مرتبط با رایانه یکی از پنج گروه جرمهایی است که زیر عنوان جرم سایبر از آنها نام برده شده است.

دکتر آتسوشی یاماگوجی در مقاله خود با عنوان "جرم رایانه ای و دیگر جرمها علیه فناوری اطلاعات در ژاپن" که برای انجمن بین المللی حقوق کیفری تهیه کرده است جرم رایانه ای را اینگونه تعریف کرده است:«جرایم متضمن اعمال توام با بی مبالاتی یا حوادثی که موجب تخریب عملکرد سیستم رایانه یا استفاده غیر قانونی از آن باشد ،جرم رایانه ای است.»

---

[1]-کمیته متخصصان جرم رایانه ای که کمیته اروپایی مسائل مربوط به جرم وابسته به شورای اروپا از از سال ۱۹۸۵ تشکیل داد،در سال ۱۹۸۹ یک توصیه نامه و یک گزارش ارائه کرد که در اجلاس معاونان وزیران شورای اروپا تصویب شدواین توصیه نامه که R(89)9نامیده می شود.

۱-کنوانسیون جرم سایبری سندی بین المللی است که موضوع آن جرم رایانه ای است. این کنوانسیون در سال ۲۰۰۱ در کنفرانسی بین المللی که با حضور ۲۴ کشور عضو شورای اروپا و چهار کشور آمریکا ،ژاپن،کانادا و آفریقای جنوبی در شهر بوداپست تشکیل شده ،به تصویب رسید.

۲-۲-۴مروری بر مفهوم حریم خصوصی

با آنکه عبارت حریم خصوصی در زبان محاوره و نیز مباحث فلسفی ، سیاسی و حقوقی مکرر استعمال می شود ولی هنوز تعریف متقن و مشخصی از آن ارائه نشده است.مفهوم حریم خصوصی ،ریشه های عمیقی در مباحث جامعه شناختی و انسان شناختی دارد که نشان می دهند چگونه در فرهنگ های مختلف برای آن ارزش قائل شده اند.[۱]

حریم خصوصی با آنکه یکی از ملموس ترین و پرکاربردترین حق برای هر فردی شناخته شده ولی صاحب نظران برجسته دنیا نتوانسته اند بر سر یک تعریف واحد به توافق برسند. در دهه ۱۹۹۰ م یکی از قضات دادگاه عالی ایالات متحده امریکا به نام«لوئیس برانداییس» در مقاله ای با عنوان «حق مصونیت حریم خصوصی» برای اولین بار این مسئله را مطرح و آن را حق افراد برای تنها بودن تعریف کرد.(بروجردی،۱۳۸۳:۱)

آرتور میلر در این زمینه می گوید: تعریف«حریم خصوصی[۲]» دشوار است زیرا حریم خصوصی مفهومی بسیار مبهم و شکننده است.شایان ذکر است اکنون دو گرایش کلی در برخورد با حریم خصوصی به چشم می خورد:

۱-برداشتهای توصیفی از حریم خصو.صی که توصیف می کنند در عمل و واقع چه چیزهایی به عنوان حریم خصوصی شناخته می شوند.

۲-برداشتهای دستوری از حریم خصوصی که از ارزش حریم خصوصی و حدود شایسته برای حمایت از آن صحبت می کنند[۳].

با توجه به این دو گرایش کلی، تعاریف گوناگونی که در باره حریم خصوصی، توسط افراد و مؤسسات گوناگون ارائه شده؛ که در ادامه به تعدادی از آنها اشاره می کنیم:

عده ای این مفهوم را با حق افراد در بهره بردن از استقلال، تنهایی و تعیین اینکه آیا و چگونه اطلاعات مربوط به خود را برای دیگران آشکار کنند پیوند می دهند. وستین(۱۹۶۷) تاکید می کند که در جامعه آزاد با رعایت استثناهایی برای منافع عموم ،اختیار تصمیم گیری نسبت به اینکه اطلاعات شخصی افراد چه زمانی و تحت چه شرایطی برای عموم مردم قابل افشا باشد باید با خود آنها باشد.لذا حریم خصوصی را باید به این صورت تعریف کرد:

"حق افراد ،گروه ها و موسسات نسبت به اینکه برای خویشتن تعیین کنند که چه زمانی ،چگونه و تا چه اندازه ای اطلاعات مربوط به آنها به دیگران قابل مخابره باشد."(Westin: 1967,7)

۱- Stanford Encyclopedia of Philosophy ,Privacy

۲-privacy

۳- Stanford Encyclopedia of Philosophy,Privacy

توماس کولی اولین شخصی است که حریم خصوصی را با تعبیر "حق نسبت به تنها ماندن "تعریف می کند.

به اعتقاد ریموند وکس حریم خصوصی هر فرد زمانی معنا دارد که او مشغول فعالیت های باشد که عادتا باید خصوصی و شخصی تلقی شوند.لذا به نظر ایشان حمایت های قانون از حریم خصوصی باید محدود به اطلاعاتی باشد که به فرد مربوط می شود و به طور معقول و متعارف بتوان پیش بینی کرد که وی آن اطلاعات را کاملا خصوصی یا حساس تلقی می کند و لذا درصدد است جمع آوری ،استفاده یا به گردش افتادن آن اطلاعات را ممنوع یا دست کم محدود سازد.(Wacks:1993,256)

"هلن نیس بام[1]"به جای حریم خصوصی حق خلوت را به کار برده و می گوید حق خلوت آدمیان متضمن یک پناهگاه امن یا منطقه حفاظت شده برای آدمیان است که مردم در آن می توانند از بازرسی دقیق و موشکافانه و احتمالاً نکوهش درباره امور شخصی خود رها و آزاد باشند. (نیس بام, ۱۳۸۱)

-تعریف حریم خصوصی در لایحه حمایت از حریم خصوصی[2]

در لایحه حمایت از حریم خصوصی که از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران ارائه شده است ، در تعریف حریم خصوصی چنین آمده است:

قلمرویی از زندگی هر شخص است که آن شخص عرفا یا با اعلان قبلی در چارچوب قانون ،انتظار دارد تا دیگران بدون رضایت وی به آن وارد نشوند یا بر آن نگاه یا نظارت نکنند و یا به اطلاعات راجع به آن دسترسی نداشته باشند یا در آن قلمرو وی را مورد تعرض قرار ندهند.جسم ،البسه و اشیای همراه افراد ،اماکن خصوصی و منازل ،محل های کار ،اطلاعات شخصی و ارتباطات خصوصی با دیگران "حریم خصوصی" محسوب می شود.

-تعریف کنفرانس نروژ از حریم خصوصی[3]

بند ۲ اعلامیه "کنفرانس حقوقدانان درباره حریم خصوصی" که در سال ۱۹۷۶ در نروژ برگزار شد ،در تعریف حریم خصوصی این گونه تصریح کرده است:

بند ۲- حق حریم خصوصی حقی است نسبت به تنها ماندن ، زندگی کردن با سلیقه خود و با حداقل مداخله دیگران.

کنفرانس مذکور هم چنین اعلام می کند که به یک حق مدنی نیاز است که محتوای آن عبارت است از صیانت از فرد در برابر ورود و مداخله دیگران ، صدابرداری و تصویربرداری پنهانی از وی یا استراق سمع

---

[1] helen niss bam

[2] - با الهام از احکام شرع مبین اسلام و به منظور حمایت از جسم افراد ،اماکن خصوصی و منازل ،حریم و خلوت وتنهایی افراد ،محل های کار ،اطلاعات شخصی و ارتباطات خصوصی و تبیین نحوه اجرای اصول (۲۲)و (۲۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ،شفاف سازی اختیارات و مسئولیت های ارکان و اجزای مختلف حکومت در زمینه رعایت حریم خصوصی و با عنایت به تعهدات بین المللی دولت ،این لایحه از طرف دولت به مجلس تقدیم شد.

[3] Nordic Conference of Jurists on the Right to Respect for Privacy- 1976

ارتباطات او ،استفاده از مواد و مطالبی که با ورود غیرقانونی به حریم خصوصی فرد به دست آمده است یا هویت شخص را آشکار می سازد یا از او چهره ای کاذب ارائه می دهد یا وقایع خصوصی آزار دهنده او را افشا می سازد.

-تعریف شورای اورپا از حریم خصوصی[۱]

شورای اورپا نیز در قطعنامه ای به تعریف حریم خصوصی اقدام کرده است.

قطعنامه اعلام می کند که حق حریم خصوصی ، مربوط می شود به زندگی خصوصی ،خانوادگی و مسکن ،تمامیت جسمی و روحی ، آبرو ،اعتبار و شهرت و حثیت افراد ، اجتناب از اینکه چهره ای کاذب از فرد ساخته شود ،افشا نکردن وقایع و حقایق نامربوط و آزار دهنده ، عدم افشای غیرمجاز تصاویر خصوصی ، حمایت از عدم افشای اطلاعاتی که بر اثر اعتماد ،اشخاص وصول کرده اند یا در اختیار آنها قرار گرفته است.

-تعریف کمیته یانگر انگلستان[۲]

کمیته یانگر انگلستان به جای ارائه تعریفی از حریم خصوصی ، منافع اصلی حمایت از حریم خصوصی را بر شمرده است. این منافع عبارتند از :

۱. آزادی از تجاوز (مداخله)نسبت به جسم ،مسکن،خانواده و ارتباطات افراد
۲. حق تصمیم گیری در این خصوص که اطلاعات شخصی چگونه و تا چه اندازه به دیگران مخابره شود.

-تعریف کمیته کلکوت انگلستان[۳]

اخیرا کمیته کلکوت انگلستان حریم خصوصی را این گونه تعریف کرده است:

حق افراد نسبت به حمایت شدن در برابر ورود به زندگی یا امور خصوصی یا خانواده آنها با وسایل فیزیکی یا انتشار اطلاعات.

-در حقوق استرالیا تعریف زیر از حریم خصوصی ارایه شده است :

قلمروی از زندگی اشخاص که تصمیم راجع به انتقال یا عدم انتقال اطلاعات درباره خود ،زمان ، نحوه و اندازه این انتقال عرفا با آن اشخاص است.نظیر حق اشخاص برنامه ،تصویر ،صوت ، عقاید،خلقیات،حریم منازل و اماکن خصوصی ، حق بر اطلاعات و ارتباطات خصوصی .

۱-Resolution 428 of the Consultative (Parliamentary) Assembly of the Council of Europe -1970

۲- Younger Committee -1972.

۳-Calcutt Committee -1990.

"آلن وستین" تعریف مفیدی برای حریم خصوصی عرضه می کند: «حریم خصوصی عبارت است از حق افراد، گروه ها و موسسات برای تعیین این موضوع برای خود که چه وقت و تا چه حد اطلاعات مربوط به آنها به دیگران منتقل شود».

می توان تعاریف مختلف از حریم خصوصی را در شش دسته تقسیم بندی کرد: حریم خصوصی یعنی :

۱-حق تنها ماندن

۲- دسترسی محدود دیگران به انسان و توانایی ایجاد مانع در برابر دسترسی های ناخواسته به انسان

۳- محرمانگی و پنهان ساختن برخی امور از دیگران

۴- کنترل بر اطلاعات شخصی

۵- حمایت از شخصیت و کرامت انسان

۶- حق بر عالم صمیمیت انسان(انصاری،۱۳۸۴: ۸۳)

از نظر"کمیسیون اصلاحات حقوقی ویکتوریا" ، مرز حریم خصوصی ویژگی های زیر را دارد:

۱.ذهنی یا شخصی است و آنچه برای فردی ،خصوصی تلقی می شود ممکن است برای دیگری چنین نباشد.

۲.از فرهنگی به فرهنگ دیگر متغیر است.

۳.تابع سیاق و اوضاع و احوال است.آنچه در یک کارگاه ،خصوصی تلقی می شود ممکن است در بیرون از آنجا چنین نباشد.

۴. دارای تحول تاریخی است.برداشت های که از حریم خصوصی وجود دارد از نسلی به نسل دیگر فرق می کند.

۵.آن جنبه از جنبه های شخصی که خصوصی محسوب می شود نامتعین است.آیا یک کانون غیر قابل تجاوز در نفس هر انسان قرار دارد که خصوصی محسوب می شود؟ آیا احساسات ،ذهن انسان،روابطش با دیگران ،منطقه معینی در اطراف جسم افراد یا تلفیقی از همه جنبه های مذکور خصوص تلقی می شوند؟.

تعاریف مبتنی بر اطلاعات که با رویکرد حداکثری و کنترل شخص بر توزیع اطلاعات خود صورت گرفته است ، امروزه محور اصلی حمایت از «حریم خصوصی در فضای سایبر » شده اند و این امر اقتضای ماهیت اطلاعاتی فضای سایبر است.اما در این دنیای اطلاعاتی هر آنچه که رخ می دهد به وسیله دادها صورت می گیرند.بنابراین «حریم خصوصی در فضای سایبر»بر مبنای داده ها باز تعریف شده است.مفهوم «حمایت از داده های شخصی»یا به طور خلاصه «حمایت از داده »،«جایگزین عنوان» ،«حریم خصوصی در فضای سایبر»شده است..قبلا گفته شد که «حریم خصوصی»اطلاعاتی به معنی حق اولیه افراد در محرمانه ماندن

---

[۱] Alen westin

[۲] The Victorian Law Reform Commission-2002-Workplace Privacy ,Issues Paper.

اطلاعات شخصی و ممانعت از تحصیل ،پردازش و انتشار غیر قانونی داده های شخصی مربوط به ایشان می باشد.حمایت از داده های شخصی مربوط به ایشان از جمع آوری ،پردازش و افشای غیر قانونی است زیرا اشخاص ،اصولا داده های شخصی خود را قلمرو اختصاصی و ممنوع از تعرض تلقی می کنند.

چنانکه حریم خصوصی ارتباطاتی در فضای سایبر نیز با عباراتی مانند «حمایت از داده های ارتباطاتی» اعم از داده ترافیک و داده های در حال انتقال مطرح می شوند.

۲-۲-۴مروری بر مفهوم امنیت

در بررسی مفهوم امنیت نکته ای که بیش از هر چیز جلب نظر می کند این است ،که هرچند تشخیص نمودهای این مفهوم نسبتا ساده است ،اغلب ما در زندگی روزمره با آن مواجه هستیم و آن را تجربه می کنیم و بسیاری از اعمال و رفتار ما هب امنیت اتکا داشته و بر مبنای آن تنظیم می گردد.اما با وجود این تعریف این مفهوم کاملا چالش برانگیز است . (کلمنتس, ۱۳۸۴, ص. ۶۶)

ریشه لاتین کلمه **security** واژه **secureus**است که در لفظ به معنای «بدون دغدغه » است.واژه «امنیت»در کاربرد عام به معنای رهایی از مخاطرات مختلف است.فرهنگ آکسفورد این واژه را با عبارت زیر تعریف کرده است: «شرایطی که در آن یک موجود در معرض خطر نبوده یا از خطر محافظت می شود.(کینگ و موری ،۱۳۸۳: ۷۸۷).تعاریف مندرج در فرهنگ لغات درباره مفهوم کلی امنیت بر روی «احساس آزادی از ترس » یا «احساس ایمنی»که ناظر بر امنیت مادی و روانی است،تاکید دارند(ماندل،۴۶:۱۳۷۹).

کلمنتس (۱۳۸۴)معانی لغوی امنیت را به شرح زیر جمع بندی و خلاصه کرده است : «رهایی از خطر یا مخاطرات و یا لطمات ،ایمنی روانی ،رهایی از هراس یا تردید ،مشوش نبودن ،نبودن احتمال نا کامی ،چیزی که ایمنی می دهد و اطمینان می بخشد».

گیدنز «امنیت» را چنین تعریف می کند.«امنیت» را می توان موقعیتی خواند که در آن با یک رشته خطرهای خاص مقابله به حداقل رسانده شده باشد.تجربه امنیت به تعادل اعتماد و مخاطره بستگی دارد.امنیت چه به معنای بالفعل و چه به معنای تجربی آن ، ممکن است به مجموعه از آدمها ،تا مرز امنیت جهانی یا به افراد ارتباط داشته باشد. (گیدنز, ۱۳۷۷, ص. ۴۴)

بوزان (۱۳۸۴) معتقد است که تعاریف لغوی امنیت عبارت از حفاظت در مقابل خطر (امنیت عینی) ،احساس ایمنی(امنیت ذهنی) و رهایی از تردید (اعتماد به دریافت های شخصی)است. به اعتقاد بوزان اکثر تهدیداتی که متوجه افراد است ،ناشی از این حقیقت است که افراد در محیط انسانی به سر می برند و این محیط موجد انواع فشارهای غیر قابل اجتناب اجتماعی ،اقتصادی و سیاسی است.تهدیدات موجود در جامعه به اشکال بسیار متنوعی رخ می دهد ولی اصئلا سه نوع هستند :تهدیدات فیزیکی یا جسمی (درد ،

صدمه و مرگ)،تهدیدات اقتصادی(تصرف یا تخریب اموال ، عدم دسترسی به کار یا منابع)،تهدیدات نسبت به حقوق (زندانی شدن،از بین رفتن آزادی های عادی مدنی)همراه با تهدیدات موقعیت یا وضعیت (تنزل رتبه ،تحقیر در انظار عامه).غالبا این تهدیدات با هم همبستگی دارند یعنی وقوع یکی از آنها ،ممکن است به بروز عواقبی در دیگری منجر شود. (بوزان, ۱۳۷۸, ص. ۵۴)

امنیت موضوعی است که هنگام بروز خطر شکل می گیرد و چون پیله ای در گرد خود عمل می نماید. به طور مثال نوزاد در کنار مادر ،دغدغه ای از اطراف ندارد،چون مادر ،مراقب ،محافظ،تامین کننده خواسته ها و تسلی بخش اوست.امنیت نیز چنین عمل می کندچون محافظی در اطراف فرد قرار می گیرد و با سلب نگرانیها و تامین خود،خاطر جمعی را برای فرد به ارمغان می آورد.با تحقق امنیت فرد نگران از حیات خویش نیست و به درک حیات خود می رسد.اما نا امنی به اموری اطلاق می شود که مانع ابراز خود می شوند،آسایش خیال و آرامش را از فرد می گیرد و به نگرانی ها دامن می زنند.

بدین ترتیب امنیت شخصی شهروندان محصول و برآیند امنیت در مال ،جان،فکر،و عاطفه آنهاست و طبعا هر چه توانایی و انسجام شخصیتی افراد در این چهار بعد بیشتر باشد،از امنیت و آسایش بیشتری برخوردار خواهند بود،لذا توانایی و انسجام شخصی شانس بقای افراد را در مقابله به تهدیدات درون و برون شخصیتی آنان افزایش می دهد.در یک تعریف نهایی می توان گفت که امنیت : «توانایی و انسجام نهادی و شخصی جامعه برای مقابله با تهدیدات درونی وبیرونی است.» (تاجیک, ۱۳۷۶, ص. ۸)

با توجه به نسبی بودن و ذهنی بودن واژه امنیت و ابهام در مفهوم آن ، بی تردید تلاش نظری در مفهوم سازی امنیت کاری بس ضروری و مهم و در عین حال دشوار می باشد.علاوه بر این ،امنیت مفهومی است که دارای بعد ذهنی و عینی است.از بعد عینی امنیت به معنای ایجاد شرایط و موقعیت ایمن برای حفاظت و گسترش ارزش های اصولی و حیاتی ملی است.از بعد ذهنی ،امنیت به معنای احساس امنیت است.یعنی امنیت از بعد ذهنی ارتباط مستقیم با ذهنیت و ادراک مردم ودولت از آسیب پذیری وتهدیدات امنیتی دارد. همچنین برای شفاف نمودن مفهوم امنیت باید به انواع و سطوح امنیت نیز توجه نمود؛زیرا بدون توجه به انواع و سطوح امنیت ،رسیدن به یک اشتراک نظر عمومی درباره امنیت امکان پذیر نیست.از آنجا که در مفهوم سازی نظری از امنیت این انتظار وجود دارد که تعریفی از مفهوم امنیت ارائه کنیم که وقایع مختلف امنیتی را تحت پوشش قرار دهد و معنای واقعی وقایع مختلف در پناه این مفهوم سازی مشخص شود،لذا تعریف مفهومی (مفهوم سازی نظری) ما می بایستی شامل ابعاد و سطوح امنیت و تمایز آنها از یکدیگر نیز گردد تا به کمک آن ،قادر به شناسایی ،تفکیک و دسته بندی وقایع امنیتی باشیم. (تاجیک, ۱۳۷۶, ص. ۷)

۲-۲-۴-۱ابعاد و سطوح امنیت :

امنیت بر حسب تنوع و تعدد خطرها و تهدیدها بخش های گوناگونی دارد ،به گونه ای که می توان آن را از زوایای مختلف تقسیم بندی نمود.از نظر بعد می توان آن را به ابعاد زیر تقسیم کرد:

الف-بعد نظامی ،سیاسی ،اقتصادی ،اجتماعی،فرهنگی،زیست محیطی ،قضایی ،ارتباطی، اداری و...

ب-بعد داخلی و خارجی

ج-بعد ذهنی و عینی.

چنانچه مجموعه این ابعاد مختلف به طور هماهنگ در یک تعادل نسبی قرار بگیرند ،می توانند امنیت یک کشور یا یک منطقه را تامین نمایند.بعلاوه ابعاد فوق می بایستی در برنامه ریزی های امنیتی در سطوح مختلف نیز مورد توجه قرار گیرند که در این زمینه امنیت را از لحاظ سطح می توان به سطوح زیر تقسیم نمود:

۱-فردی ۲-ملی ۳- منطقه ای ۴- بین المللی ۵- جهانی (فلاحی ،۱۳۷۹)

امنیت ملی در بعد داخلی تنها منحصرا وابسته به عوامل سیاسی نمی باشد ،بلکه وابسته به عوامل دیگری همچون ناسازگاری افراد ،انحرافات و آسیبهای اجتماعی از حمله قتل ،غارت ،دزدی ،تجاوز به عنف یا مال افراد می باشد.بعبارت دیگر «امنیت اجتماعی» یکی از ابعاد مهم در در امنیت ملی می باشد که میتوان احساس آن را در جامعه به وسیله ارزیابی میزان بروز انواع جرایم در جامعه ،شرایط و موقعیتهای مخاطره آمیز و عملکرد عوامل و نهادهای ایجاد کننده امنیت در جامعه خصوصا نیروی انتظامی و قوه قضائیه از دید شهروندان مورد سنجش و بررسی قرار داد.

امنیت اجتماعی که در ذیل موضوع امنیت ملی قرار دارد و یکی از مولفه اصلی آن را تشکیل می دهد،بیانگر پیوند و ارتباط نزدیک و تنگاتنگ میان امنیت دولت و جامعه است.در تحلیل بعد اجتماعی امنیت ملی هدف، حفظ ارزش های دیر پای اجتماعی است که گروه های مختلف در جامعه متولی آن هستند .در واقع سطح دیگری از منافع عمومی بین فرد و دولت وارد صحنه می شوند که قائم به گروه ها و دسته های اجتماعی است که هر یک کلیت منحصر به فردی را تشکیل می دهند(عسکری،۱۳۸۱)

۲-۲-۴-۲امنیت اجتماعی

با تحولات اخیر جهان ، مسئله، این است که انسان در اجتماع چگونه ،بر چه اساسی ،تحت هدایت چه چیزی ، خود را سامان می دهد.در شکل ساده آن می توان،سوال را این گونه طرح کرد که چه رفتارهای اجتماعی ضامن امنیت هستند و چه هنجارها و ساختارهایی نا امنی ایجاد می کند.(نوید نیا،۱۳۸۸،۱۹)

امروز ،جامعه ایرانی در آستانه ورود به فردایی متفاوت با مقتضیاتی متفاوت است ، از یک سو ،جامعه ایرانی گام به عصری به شدت اجتماعی شده ،نهاده است،زیرا :همان گونه که می توان این عصر را عصر «جهانی

شدن» نامید ،می توان آن را عصر «اجتماعی شدن» نیز نامید.اگر در گذشته از اجتماع امنیتی شده سخن می گفتیم ،اکنون باید از امنیت اجتماعی سخن بگوییم.اگر در گذشته مرجع امنیت را دولت ها می دانستیم ،اکنون باید مرجع امنیت را جامعه بدانیم. اگر در گذشته با امنیت به عنوان یک پروژه حکومتی می نگریستیم ،اکنون باید به آن به عنوان یک پروسه اجتماعی بنگریم. (تاجیک, ۱۳۷۶, ص. ۲۴)

امنیت اجتماعی به تامین و تضمین آسودگی و آسایش اجتماعات توجه دارد.امنیت اجتماعی بحث همزیستی اجتماعات در کنار یکدیگر است .امنیت اجتماعی در حکم پیله حمایتی برای اجتماعات است به گونه ای که به خسارت و زیان برای اجتماع دیگر منجر نشود.از این رو مرجع امنیت اجتماعی ،اجتماع خواهد بود.

امنیت اجتماعی حالت فراغت همگانی از تهدیدی است که کردار غیر قانونی دولت یا دستگاهی یا فردی یا گروهی در تمامی یا بخشی از جامعه پدید آورد.در نظام حقوقی جدید فرض بر این است که قانون با تعریف و حدگذاری آزادی ها و حقوق فرد و کیفر دادن کسانی که از آن حدود پا فراتر گذاشته اند،امنیت فردی و اجتماعی را پاسبانی می کند.نهادهای قانونی نظیر دستگاه پلیس و دادگستری مامور اجرای قانون و حمایت از فرد و جامعه در برابر قانون و حمایت از امنیت امری است که تنها با وجود یک قدرت نهادینه شده ادامه و استمرار می یابد (آشوری, ۱۳۷۹, ص. ۳۹)

بوزان در کتاب خود با عنوان "مردم،دولت ها و هراس" امنیت را به ۵ دسته تقسیم و برای نخستین بار امنیت اجتماعی را مطرح می کند:

۱-امنیت نظامی ۲- امنیت اقتصادی ۳-امنیت سیاسی ۴- امنیت محیط زیست ۵- امنیت اجتماعی (بوزان, ۱۹۹۸, ص. ۱)

و هم چنین بوزان امنیت اجتماعی را این گونه تعریف کرده است: توانایی گروه های مختلف صنفی،قومی،ملی، جنسی و... در حفظ هستی و هویت خود. (بوزان, ۱۹۹۸, ص. ۱)

از این رو می توان گفت منظور از امنیت اجتماعی ،آرامش و آسودگی خاطری است که هر جامعه موظف است برای اعضای خود در زمینه های شغلی ،اقتصادی ،سیاسی و قضایی ایجاد کند (سروستانی, ۱۳۷۵, ص. ۱۱۶)

۲-۲-۴-۳مروری بر مفهوم احساس امنیت

مقوله امنیت به مثابه یک آرمان و واقعیت به عنوان یکی از حقوق اساسی مردم مطرح است.در نهایت برآیند مجموعه ای از تعاملات و نیز تعاون و سازگاری بین اجزاء مختلف نظام اجتماعی می باشد.بی تردید هیچ عنصری برای پیشرفت ،توسعه و تکامل یک جامعه و همچنین شکوفایی استعدادها مهم تر از عنصر امنیت و تامین آرامش در جامعه نبوده و توسعه اجتماعی ،خلاقیت و فعالیت ارزشمند بدون امنیت امکان

پذیر نخواهد بود.اصولا انسان برای رسیدن به یک درجه موفقیت در زندگی و برای رسیدن به اهداف والای انسانی بعد از برآوردن نیازهای فیزیولوژیکی که اساس موجودیتش را تشکیل می دهد،نیاز به وجود امنیت و احساس امنیت دارد.نیاز به امنیت پس از نیاز های فیزیولوژیکی انسان به عنوان یکی از ساختار های اساسی و پایه ای تشکیل دهنده شخصیت فرد قلمداد می شود،و تا زمانی که فرد در زندگی روزمره خود احساس امنیت نکند ،هیچ پیشرفتی در طول ساختار شخصیتی خود نخواهد کرد.

مهم تر از امنیت ،موضوع احساس امنیت است.وجود امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است ،که احساس امنیت روانی در آن جامعه .حتی بعضی از کارشناسان ،احساس امنیت را در یک جامعه ، مهم تر از وجود امنیت در آن می دانند، چون ممکن است در جامعه ای امنیت از لحاظ انتظامی و پلیسی وجود داشته باشد، ولی فرد احساس امنیت ننماید.

می توان گفت موضوع امنیت از فرد شروع شده و به خانواده و جامعه و در نهایت نظام بین المللی منتهی می شود.با این وجود ،باید گفت تامین امنیت و احساس امنیت فردی در درجه اول به فرد بر می گردد و فرد ممکن به دو دلیل احساس ناامنی نماید، یکی به دلیل عدم تربیت صحیح در خانواده که اساس و پایه شکل گیری شخصیت را تشکیل می دهد(ناامنی روانی) و دیگری ممکن است این احساس نا امنی به خاطر موقعیت و وضعیت خاص حاکم بر یک جامعه باشد و فرد به خاطر وجود پاره ای از عوامل مخل امنیت در جامعه ، احساس نا امنی نماید.

در سطح فردی ،احساس امنیت در یک جامعه به احساس روانی شهروندان از میزان وجود یا عدم وجود جرم در آن جامعه بر می گردد و هر چه میزان فراوانی جرم بالاتر باشد،احساس امنیت پایین تر است.

با در نظر گرفتن دو حوزه و احساس امنیت ،پرداختن به امنیت اجتماعی،رسیدن به آن و راهکارهای تحقق آن،یکی از دلواپسی های سیستم خای امنیتی کشور،خصوصا در حوزه درونی می باشد.

احساس امنیت موضوعی است روانشناختی ، وقتی انسان با شنیدن خبری در زمینه های گوناگون و یا مشاهده رفتار یا رخدادی که مستقیم و یا غیر مستقیم با تعلقات و منافع مادی و معنوی وی در تضاد بوده و به نوعی خاطر جمعی ،اطمینان ،ایمنی ،آسودگی و آرامش قلبی او را تحت تاثیر قرار داده و ذهن او را درگیر کرده ،روبرو می شود،در چنین شرایطی نا امنی به وی دست خواهد داد.در شرایط نا امنی و درگیر شدن ذهن انسان ،هیچ امری برای او جالب توجه و لذت بخش نیست و به تعبیری احساس دلخوشی نمی کند.بنابراین احساس امنیت عبارت است از :احساس آزادی نسبی از خطر ،این احساس وضع خوشایندی را در مردمان ایجاد می کند که فرد در آن دارای آرامش جسمی و روحی می شود.ایمنی از عواطف و احساسات زیر بنایی و حیاتی برای تامین بهداشت روانی است.افراد نا امن ،نا متعادلند .شخصی که دائما احساس عدم امنیت ،ترس و خطر از بیرون و درون می نماید ،نمی تواند انسان سالمی باشد.او با

پرخاشگری یا اضطراب واکنش نشان داده و در دنیای ذهنی خود مدام در حال دفع کردن خطرات احتمالی است.تاثیری که احساس نا امنی بر انسان ایجاد می کند ،حالت تنش ،برانگیختگی و عدم تعادل است.

بنابراین احساس امنیت که معطوف به جنبه ذهنی و روانی انسان هاست،در یک طبقه بندی کلی به معنای فقدان ترس و نگرانی در ابعاد مالی ،فکری و روانی شهروندان است.

-امنیت فکری بر حسب بیان آزادانه عقاید ،آرا و اندیشه

-امنیت مالی بر حسب اطمینان در سرمایه گذاری،در آمد،حفظ و صیانت از اندوخته ها و اموال.

-امنیت روانی برحسب حفظ حرمت ،آبرو،حیثیت و وجاهت اجتماعی.

-امنیت قابل قبول[1]و احساس امنیت

با بررسی های انجام شده ،احساس عدم امنیت در برخی از کشورها به واسطه نوع حکومت ،افزایش بزهکاری ،عدم کنترل مجرمان ،ناکار آمدی نیروهای پلیس ،محرومیت اقتصادی و اجتماعی ،تبعیض ،بی عدالتی قضایی و... ناشی از عدم امنیت جانی ،فکری ،مالی،روانی در جامعه است و به طور طبیعی ،فقدان امنیت ،احساس آن را در شهروندان کاهش خواهد داد. لیکن در برخی از جوامع با وجود امنیت قابل قبول و تحرک نیروهای پلیس در مقابله با متجاوزان و مجرمان و تامین حداقل نیازهای مردم توسط دستگاه های ذی ربط احساس عدم امنیت در شهروندان به نسبت وجود امنیت رقم بالاتری را نشان می دهد.متاسفانه در کشور ما به میزانی که امنیت وجود دارد ،احساس امنیت کمتری در شهروندان مشاهده می شود.مقایسه با کشورهای مختلف این واقعیت را روشن می کند.به عنوان نمونه نرخ سرقت منازل در ایران ۵،در انگلیس ۲۰،در استرالیا ۲۵ در هزار می باشد.یعنی به ازای یک هزار منزل مسکونی در ایران ۵منزل و در انگلیس به ازای یک هزار منزل مسکونی ۲۰ و در استرالیا ۲۵ منزل در سال ،مورد سرقت قرار می گیرد.این مقایسه نشان می دهد که ضریب امنیت شهروندان ایرانی بیشتر از ضریب امنیت شهروندان انگلیسی و استرالیایی می باشد،اما احساس امنیت شهروندان ایرانی کمتر از احساس امنیت شهروندان استرالیا و انگلیس می باشد.نتیجه اینکه احساس امنیت اگر چه با میزان جرم یا ضریب امنیتی موجود در جامعه ارتباط دارد،ولی به عوامل دیگری نیز بستگی دارد.[2]

به لحاظ نظری بعضی از صاحبنظران مفهوم امنیت را جزء سلسله مراتب نیاز های انسانی قلمداد می کنندو به واسطه بعد نیازی آن ،می شناسند.رونالد اینگلهارد بر طبق فرضیه کم یابی ،اولویت های ارزشی فرد را تحت تاثیر محیط اجتماعی و اقتصادی او می داند.به این ترتیب که شخص بیشترین ارزش ها را برای آن چیزهایی قائل می شود که عرضه آن نسبتا کم است.برای فهم این فرضیه که بسیار شبیه اصل نزولی بودن

[1]-Acceptable Security

[2] -آمار منتشر شده در نشریه امنیت ،۱۳۷۹،ش ۱۱ و ۱۲

مطلوبیت نهایی در اقتصاد است.مفهوم سلسله مراتب نیازها بسیار به کار می آید. (حسینلو, ۱۳۸۱, ص. ۵۳)

مردم به دنبال اولین نیازهایی می روند که ارضاء نشده اند و طبیعتا با ارضاء با دوام هر سطح از نیازها به سراغ سطح بعدی می روند.در این راستا مفهوم احساس امنیت هم به عنوان یکی از مقولات و نیازمندی های انسانی در نظر می شود. (اسفیجر, ۱۳۸۱, ص. ۳۰)

مفهوم امنیت یا در امان بودن بیشتر در برگیرنده احساس امنیت است تا کاهش عینی تهدیدات موجود در جامعه.لااقل باید توجه داشت آنچه رفتار و اعمال آدمی را تحت تاثیر قرار می دهد همان احساس امنیت یا احساس در امان بودن است.ممکن است فردی احساس امنیت بکند ولی در واقع در امان نباشد.بنابراین تمام سعی وتلاش باید در جهت ایجاد احساس امنیت باشد.حتی اقدامات امنیتی به منظور افزایش ضریب امنیت باید در جهت ایجاد احساس آرامش و افزایش احساس امنیت باشد. (زمانی, ۱۳۸۴, ص. ۲۰۰)

۲-۳مرور نظری

۲-۳-۱دیدگاه های نظری جرایم سایبری

۱-۱-۲-۳ دیدگاه های نظری در باب کلیت جرایم سایبری

در مورد پیدایش مفهوم سایبر و متعاقب آن جرائم سایبری دیدگاه ها و نظریات متفاوتی از سوی نظریه پردازان این زمینه ارایه شده است که در ادامه به آنها می پردازیم:

دیدگاه اول:

مطابق این دیدگاه جرایم سایبری سیر تکامل یافته جرائم علیه فناوری اطلاعات هستند که از جرایم رایانه ای شروع شده اند.طرفداران این نظریه جرایم سایبر را پدیده ای نوین نمی دانند که با شکل گیری شبکه ها پدید آمده است بلکه آن را نوع پیشرفته جرایم رایانه ای می دانند.[۱] از این دیدگاه به عنوان دیدگاه غالب یا دیدگاه اکثریت می توان یاد کرد ،زیرا در منابع متفاوت اعم از نشریه سایت جنایی سازمان ملل و آثار منتشره شورای اروپا ،کتب و مقالات پروفسور زیبر ،کاسپرسن و یان لوید و.. این دیدگاه مورد توجه قرار گرفته است که در بخش تقسیم بندی جرایم سایبری به طور کامل در مورد آن بحث خواهیم کرد.[۲]

دیدگاه دوم :

در این دیدگاه نیز دو نگرش وجود دارد.در نگرش اول به اصطلاح جرم سایبری توجه می شود.فضای سایبر با توجه به آنچه گفته شد،جمع بین رایانه و مودم و مخابرات (راه دور ،ماهواره) با ویژگی شبیه سازی و

۱- برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به مسائل قضایی هرزه نگاری در فضای سایبر،ص۹

مجازی سازی است.این فضا از حیث مصداق و مفهوم صورت تکامل یافته فناوری اطلاعات است.این فضا پس از پیدایش اولین شبکه ها به وجود آمده است. (دزیانی, ۱۳۸۶, ص. ۳)

نگرش بسیار نادر و بسیار خاص دیگری که در این زمینه مطرح گردیده است این است که فضای سایبر از اواسط دهه ۸۰ به وجود نیامده است بلکه اساس پیدایش آن است و شبکه ها قبل از پیدایش رایانه وجود دارد داشتند و منظور شبکه های مخابراتی و تلفن است.(جلالی، ۱۳۸۶: ۲)البته این نظر دارای تناقضاتی است زیرا جرم مخابراتی بدون وجود رایانه جزو جرایم معمولی و کلاسیک محسوب می گردد.

نقد این دو دیدگاه هم چنان از سوی طرفداران دیدگاه مخالف ادامه دارد وهیچ یک از این دو دیدگاه دقیقا به عنوان نظریه صحیح تر پذیرفته نشده است هرچند که همانطور که اشاره شد دیدگاه اول پرطرفدار تر است. از این رو در برخی قوانین و نوشته ها که موضوع جرایم شبکه ها را دنبال می کنند،صراحتا از عنوان جرایم یا قوانین اینترنتی یاد می شود بدون اینکه عنوان سایبر مورد استفاده قرار بگیرد. [۱].

۲-۳-۱-۲ دیدگاه های نظری درباره تقسیم بندی جرایم سایبری:

سه دیدگاه کلی در مورد تقسیم بندی جرایم رایانه ای وجود دارد.

۱-دیدگاه اول:

در نظر گرفتن طبقه بندی خاص و متمایز از جرایم سنتی

۲-دیدگاه دوم:

در نظر گرفتن طبقه بندی کلی جرایم سنتی برای این جرایم ، به این معنا که جرایم را به جرایم علیه اشخاص ،جرایم علیه اموال ،جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی تقسیم نموده و در یک قانون خاص یا ذیل عناوین قوانین سنتی ،هر جرم را ذیل یکی از عناوین جای دهیم

۳-دیدگاه سوم :

دیدگاه سوم قائل به ظهور منافع جدید نیازمند حمایت (سخت افزار ،نرم افزار، داده ها، حقوق خصوصی و فردی) در کنار منافع سنتی حمایت شده در حقوق جزا (اشخاص ،اموال،امنیت و آسایش عمومی) می باشد.(جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۲)

برخی از منتقدان به شدت با دیدگاه اول مخالفت نموده و در نظر گرفتن یک طبقه بندی خاص برای جرایم رایانه ای را ناشی از آن می دانند که غالبا متخصصان رایانه و نه حقوقدانان، که آشنایی کافی به این مقوله جدید نداشته اند به حاشیه رانده شده اند.این عده معتقدند می بایست جایگاه جرایم رایانه ای نسبت به جرایم سنتی کاملا شفاف باشد ، تا از حیث سیاست جنایی بتوان در مورد جرایمی که منافع معینی را هدف خود قرار می دهند ، واکنش یکسان نشان داد.به عنوان مثال جاسوسی رایانه ای را که امنیت ملی را

۲- برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به مسائل قضایی هرزه نگاری در فضای سایبر/ص۱۰

خدشه دار می کند ، می بایست از سیاست جنایی سایر جرایم علیه امنیت پیروی کند، در حالیکه اگر جرایم رایانه ای را یک طبقه خاص در کنار طبقه بندی سنتی جرایم فرض کنیم که لزوما از یک سیاست خاص جنایی تبعیت خواهند کرد، این امر محقق نخواهد شد.(جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۳)

از سوی دیگر در نظر گرفتن یک طبقه خاص ، برای پاره ای از جرایم فقط به لحاظ اینکه از حیث وسیله ارتکاب جرم مشترکند بدعتی جدید محسوب می شود و مستلزم آن است که قانونگذار کلا طبقه بندی جدیدی مبنی بر وسیله ارتکاب جرم برای کلیه جرایم ارائه دهد. یکی از این منتقدان می نویسد:

"هرچند عده ای جرایم مزبور را در تقسیمات مجزا جای داده و مرز تفکیک آنها را مشخص کرده اند،لیکن باید جایگاه هریک از آنها را در حقوق جزا مشخص نماییم. این کار بدون شک از عهده متخصصین حقوق جزایی بر خواهد آمد که با علوم رایانه ای نیز تا حد کافی آشنا هستند." (جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۳)

برای این کار می توان از دو روش استفاده کرد. در روش اول می توان جرایم مذکور را همانند جرایم علیه اموال یا جرایم علیه اشخاص ، به عنوان یک سر فصل جدید قرار داد و عناوین مجرمانه ای که ممکن است از آنها واقع شود را در درون این سرفصل های جدید قرار داد و عناوین مجرمانه ای که ممکن است از آنها واقع شود را درون این سرفصل های جدید آورد.

در روش دوم می توان با توجه بیشتر ، ابتدا جرایم داخل در هر عنوان را شناسایی و سپس هریک را در سر فصل هایی که هم اکنون نیز وجود دارد ، ترزیق کرد. برای مثال در این روش شاید بتوان عمل هک کردن را در زمره اعمالی دانست که باعث تخریب اموال غیر یا اموال عمومی می گردد.برای اینکه بتوان از این روش استفاده کرد مهمترین عامل لازم برخورداری از یک نظام قانونگذار پویاست. چون لحظه به لحظه جرایم جدیدی در این ورطه قابل شناسایی است. (جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۳)

برای هرکدام از این دو روش فوایدی متصور است و در روش اول اقدامی اینچنینی باعث تخصصی تر شدن حیطه وظایف علم جزا می گردد.در این جا مراجعه کننده به قانوند که به خوبی می داند که کجا به سراغ کلیه موارد قانونی مربوط جرایم جدید و تکنولوژیک خواهد رفت. از سوی دیگر یکسان بودن منشا همه این جرایم ، باعث می شود که هم خانواده بودن همه آنها قابل طرح و دفاع باشد. (جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۴)

البته طرفداران نظر اول هم دلایلی برای نظر خود دارند : اول اینکه رایانه و به عبارت بهتر فناوری اطلاعات دارای یک طبع خاص و فنی است، که نه تنها به عنوان وسیله ارتکاب جرم مورد استفاده واقع می شود ، بلکه خود نیز به نوعی هدف جرم قرار می گیرد.(جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۵)

اما در روش دوم ،آنچه که باعث جای دادن هر عنوان در یک سر فصل موجود می گردد، مطاله واقعیت جرم و شناسایی شباهت ها با یک عنوان مجرمانه ای که از قبل وجود دارد، می باشد.به عنوان مثال ، دسترسی به داده های اطلاعاتی دولتی ، که از جمله اسناد سری و محر مانه می باشند.هر چند به عنوان

یک جرم به حساب می آید، ولی می توان آنرا در زمره جرایم علیه امنیت کشور و در کنار دیگر عناوین و مصادیق جاسوسی یا از این دست قرار داد.حال تصور کنید اگر بخواهیم چنین مجرمی با شخصی که در تجارت الکترونیکی دو شرکت خصوصی ،ایجاد اخلال کرده ،فقط به این خاطر که هر دو از رایانه استفاده کرده اند در یک سلول پذیرایی کنیم ،چه اتفاقی افتاده است!

به نظر می رسد موضع گیری های این چنینی از عدم آشنایی حقوقدانان با عالم دیجیتال ناشی می شود.متاسفانه در حال حاضر این متخصصین رایانه هستند که قصد دارند کار تدوین قواعد را به تنهایی بر عهده بگیرند و حقوقدانان ،یا کلا با چنین فضایی آشنا نیستند یا در صورت آشنایی ، هنوز در مقابل فن آوری هایی جدید نتوانسته اند تامل و دقت خود را نشان دهند.(صمدی, ۱۳۸۳)

اصولا دیدگاه عمومی در جرم انگاری یک رفتار به عنوان جرم رایانه ای ،این است که تا زمانی که در یک جرم سنتی ،رایانه صرفا وسیله ارتکاب جرم باشد و در عناصر مادی جرم تغییری ایجاد نکند یا اینکه خطر ارتکاب جرم به وسیله رایانه را ،در حد قابل توجهی که نیاز به برخورد جدی تر باشد ،نسبت به حالت سنتی افزایش ندهد ،اقدام به جرم انگاری جدید در خصوص آن رفتار نمی شود. (جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۵)

دیگر اینکه فناوری اطلاعات امروزه به حدی با منافع حیاتی مردم کل جهان و دولتها پیوند خورده است که رفته رفته می رود تا به عنوان یک ارزش اساسی در کنار ارزش های سنتی پیشین (اشخاص،اموال و امنیت) مطرح گردد و جرایم علیه فناوری اطلاعات ،به عنوان یک شاخه هم عرض جرایم علیه اشخاص اموال و امنیت قد علم خواهد کرد و لذا در نظر گرفتن تقسیم بندی مجزا برای آن خالی از اشکال است. (جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۵)

درست است که تا کنون جرایم هیچگاه بر مبنای ابزار یا موضوع جرم تقسیم بندی نشده اند،مثلا جرایمی که قلم در آنها استفاده شده یا موضوع جرم واقع شده است،ذیل یک عنوان خاص نیامده است ،اما هیچ یک از ابزارها و موضوعات جرم تاکنون به اندازه رایانه دارای قابلیت هایی نبوده اند که مثلا فاصله زمان شروع جرم تا وقوع آن را یا وابستگی وقوع جرم در یک محل ،به حضور در آن محل را از بین ببرند و جرایم عادی را به جرایم بین المللی تبدیل نمایند یا شیوه های سنتی کشف جرم را ناکارآمد سازند.به همین جهت هم هست که در اسناد بین المللی مربوط به جرایم رایانه ای همچون توصیه نامه های OECD وشورای اروپا وکنوانسیون جرایم سایبر ،اصولا به طبقه بندی جرایم سنتی اشاره ای نشده و جرایم رایانه ای در تقسیم بندی خاص خود ارائه و اصول رسیدگی و کشف جرم ویژه آنها نیز بعضا ارائه گردیده است.

اما در مورد دیدگاه سوم به نقل از یکی از طرفداران آن دلایلی توجیهی آن را ذکر می نماییم: "در زمینه دسته بندی جرایم در حقوق کیفری اختصاصی ،مطالعات قضایی تاکنون بر مبنای منافع مورد حمله صورت پذیرفته است و بر اساس جرایم به جرایم علیه اشخاص ،علیه اموال ،جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی تقسیم گشته اند."(جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۶)

به تبع این تقسیم بندی مرسوم در حقوق جزا ،جرایم کامپیوتری نیز در طول دهه های اخیر بر حسب زمینه های اصلی جرم مورد مطالعه قرار گرفته اند و به همین لحاظ در مجموعه های قوانین کیفری کشورها عناوینی همچون جرایم اقتصادی کامپیوتری یا جرایم علیه حقوق خصوصی و فردی به چشم می خورند.آنچه مسلم است،درکنار منافع قضایی حمایت شده مرسوم در حقوق جزا ،انواع جدیدی از ارزشها به وجود آمده اند که نیازمند حمایت حقوقی اند و به همین جهت علاوه بر اشخاص اموال امنیت و آسایش عمومی بایستی داده ها،اطلاعات برنامه های کامپیوتری ، و به طور کلی سیستم های کامپیوتری از لحاظ صحت و درستی ،قابلیت دسترسی و قابلیت اطمینان یا محرمانه بودن،از سوی مقررات کیفری مورد ضمانت واقع شوند؛بر همین مبنا می توان چنین نتیجه ای گرفت که دسته بندی جرایم از یک سو شامل جرایم علیه اشخاص ،جرایم علیه اموال و جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی و از سوی دیگر ،شامل جرایم علیه سخت افزار ،جرایم علیه نرمافزار ،جرایم علیه داده ها و جرایم علیه حقوق خصوصی و فردی می باشد.علت تفکیک عنوان "جرایم علیه حقوق خصوصی و فردی "و طرح مجدد آن اهمیت قضیه می باشد.از دهه ۶۰ میلادی به بعد ،تاظهور این تکنولوژی ارتباطی(رایانه)،امکانات گسترده تری در خصوص جمع آوری ، دستیابی ،ذخیره و انتقال اطلاعات فراهم آمد؛ در نتیجه خطرات نوینی برای حقوق خصوصی افراد به دنبال داشته است و موجب شده تا بسیاری از کشورها مقررات جدید در زمینه های اداری مدنی و جزایی وضع کنند. (عقبری, ۱۳۷۷, ص. ۶۵)

در مورد دیدگاه سوم نیز به نظر می رسد این دیدگاه بیش ار اندازه در اهمیت داده ،سخت افزار و نرم افراز و حقوق خصوصی و فردی ، غلو کرده است.چرا که داده ها به خودی خود ارزشی ندارند که تعرض به آنها بتواند معادل ارزشی تعرض به اشخاص ، اموال و امنیت باشد.اصولا برخی از داده ها صرفا شامل اطلاعات سیستمی هستند ،که برای ما بی معنا می باشند و تعرض به آن اهمیتی ندارد.ارزش داده را محتوای آن تعیین می کند.(جاویدنیا, ۱۳۸۸, ص. ۱۴۷)

در جمع بندی و مقایسه این سه دیدگاه می توان گفت ،شیوه مطلوب در جرم انگاری ،همان است که کشورهای توسعه یافته از جمله فرانسه ،آلمان و... پیش گرفته اند و از جرم انگاری های پراکنده خودداری می کنند و با در نظر گرفتن یک مجموعه قوانین جزایی واحد با شماره بندی خاص مواد ،که افزودن مواد جدید در ین مواد بر هم خوردن شماره مواد دیگر میسر باشد،هرگونه جرم انگاری جدید را در آن جای می

دهند و به صورت هماهنگ با پیشرفت و تحول جامعه ،مواد آن قانون را الحاق یا اصلاح می کنند.(کوشا, ۱۳۸۴)

۲-۳-۱-۳ اقدامات بین المللی در خصوص تقسیم بندی جرایم رایانه ای یا سایبری

با توجه به ویژگی ها و ماهیت جهانی بودن جرایم نسل جدید،فاکتورها و استانداردهای جامع و مانعی را برای دسته بندی آن ارائه نشده است ،هر چند اقدامات قابل توجهی در سطح بین المللی صورت گرفته است، آنچه عامل ومحور تعاون و همکاری بین المللی محسوب می گردد،امور مشترک و خصیصه های فراملی جرایم سایبر و بازتاب های گسترده آن است که سرتاسر گیتی را فرا گرفته و جوامع را در ابعاد گوناگون تحت تاثیر خود قرار داده است.

از جمله سازمانهای بین المللی و منطقه ای پیشرو در این رابطه به قرار زیر است:

۱. سازمان های همکاری و توسعه اقتصادی[۱](OECD)
۲. شورای اروپا
۳. انجمن بین المللی حقوق جزا[۲](AIDP)
۴. سازمان ملل متحد
۵. کنوانسیون جرم سایبر (بوداپست ۲۰۰۱)

۱-سازمان های همکاری و توسعه اقتصادی

اولین تقسیم بندی که از جرایم رایانه ای ارائه گردید ، تقسیم بندی سازمان همکاری و توسعه اقتصادی بود ،جرایم رایانه ای را به ۵ دسته تقسیم می کرد.این سازمان پس از بررسی قوانین و پیشنهادات کشورهای عضو ،یک فهرست حداقل را پیشنهاد کرده بود که کشورهای عضو نسبت به جرم انگاری آنها اقدام نمایند.این جرایم به شرح زیر است:

- "ورود[۳]،تغییر[۴]،پاک کردن[۵]یا متوقف سازی داده ها یا برنامه های رایانه ای[۶]که به طور عمدی و با قصد انتقال غیر قانونی وجوه یا هر چیز با ارزش دیگر صورت بگیرد؛
- وارد کردن ،تغییر دادن ،پاک کردن یا متوقف سازی داده ها یا برنامه های رایانه ای که به طور عمدی و با قصد ارتکاب جعل صورت می گیرد؛

۱-OECD:Organization for Economic Co-operation and Development.
۲-Association International de Droit Pental.
۳- Entrance
۴- change
۵-Delete
۶-Computer programs

- وارد کردن ،تغییر دادن ،پاک کردن یا متوقف سازی داده ها یا برنامه های رایانه ای که به طور عمدی و با قصد جلوگیری از عملکرد سیستم رایانه ای و مخابراتی صورت می گیرد؛
- تجاوز به حقوق انحصاری مالک یک برنامه رایانه ای حمایت شده به قصد بهره برداری تجاری و ارائه آن به بازار؛
- دستیابی[۱]یا شنود[۲]در یک سیستم رایانه ای یا ارتباطی به طور آگاهانه و بدون کسب مجوز از افراد مسئول سیستم مزبور ،اعم از آنکه با تخطی از تدابیر امنیتی صورت بگیرد یا با هدف غیر شرافتمندانه." (خرم آبادی, تاریخچه ،تعریف و طبقه بندی جرم های رایانه ای, ۱۳۸۴)

۲-شورای اروپا:

شورای اروپا در سال ۱۹۸۹ در توصیه نامه R(89)[۳]دو فهرست با عنوان فهرست حداقل و فهرست اختیاری جرم های رایانه ای ارائه کرد.جرمهای مندرج در فهرست حداقل عبارت اند از :

- "کلاهبرداری رایانه ای؛[۴]
- جعل رایانه ای؛[۵]
- وارد کردن خسارت به داده های[۶]یا برنامه های رایانه ای؛
- خرابکاری رایانه ای؛
- دستیابی غیر مجاز[۷]رایانه ای؛
- شنود غیر مجاز رایانه ای؛
- تکثر غیر مجاز برنامه حمایت شده رایانه ای؛
- تکثیر غیر مجاز یک نیمه هادی.

جرمهای فهرست اختیاری عبارت اند از :

- تغییر داده ها یا برنامه های رایانه ای؛
- جاسوسی رایانه ای؛[۸]
- استفاده غیر مجاز از رایانه؛
- استفاده غیر مجاز از یک برنامه حمایت شده رایانه ای."(باستانی, ۱۳۸۳, ص. ۶۵)

۱-Access
۲-Hearing
۳- COUNCIL OF EUROPE ,COMMITTEE OF MINISTERS;RECOMMENDATION NO.R(89)9,Op.cit.
۴-Computer Fraud
۵-Computer forging
۶-Damage to data
۷-illegal access
۸-Computer spying

همانگونه که ملاحظه شد،توصیه نامه R(89) شورای اروپا نیز همانند گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی اقدامی در جهت معرفی اعمالی است که قابلیت جرم انگاری زیر عنوان جرم رایانه ای را دارند و به هیچ روی اقدامی در جهت طبقه بندی جرمهای رایانه ای محسوب نمی شود.

۳-انجمن بین المللی حقوق جزا(AIDP)

انجمن بین المللی حقوق کیفری سازمانی غیر دولتی است که همکاری فعال با سازمان ملل دارد.این انجمن هر چهار سال یک بار چند موضوع را به عنوان موضوعات مورد بحث مطرح می کند و از کشورهای عضو می خواهد تا با توجه به برنامه کاری و پرسش نامه تنظیمی ،اقدام به ارسال مقالاتی (تحت عنوان گزارش ملی) در این خصوص کنند.این انجمن در نشست سال ۱۹۹۲ خود در ورتسبوگ آلمان بی آنکه اقدامی برای طبقه بندی جرمهای رایانه ای به عمل آورد ،فهرستهای حداقل و اختیاری شورای اروپا را به منزله مصداق های پذیرفته شده جرم رایانه ای تاکید کرد و در نشست خود در سال ۱۹۹۴ در "ریودوژانیرو" اعمال زیر را به عنوان جرایم مستقل رایانه ای ذکر کرد:

- قاچاق کلمه رمز
- انتشار ویروس
- دسترسی غیر مجاز به اسرار محرمانه
- به کارگیری و تغییر غیر قانونی داده های شخصی(امانی, ۱۳۸۳, ص. ۱۹۳-۱۹۶)

۴-سازمان ملل متحد

این سازمان ضمن تاکید بر تقسیم بندی شورای اروپا و (OECD) فهرست انواع جریم رایانه ای از دیدگاه خود را به قرار زیر بیان می کند:

- کلاهبرداری رایانه ای؛
- جعل رایانه ای؛
- تخریب داده ها یا برنامه های رایانه ای؛
- دستیابی غیر مجاز به سیستم ها و خدمات کامپیوتری؛
- تکثیر غیر مجاز برنامه های رایانه ای حمایت شده از سوی قانون؛ (خرم آبادی, ۱۳۸۴)

۵- کنوانسیون جرایم سایبر (بوداپست ۲۰۰۱)

این کنوانسیون که در سال ۲۰۰۱ در اجلاس بوداپست به امضای کشورهای عضو شورای اروپا و چهار کشور آمریکا ،ژاپن ،کانادا و آفریقای جنوبی رسید،جرایم سایبر را به شرح زیر طبقه بندی نموده است:

- جرایم علیه محرمانگی تمامیت و دسترسی به داده ها و سیستم های رایانه ای

- دسترسی غیر قانونی
- شنود غیر قانونی
- اخلال در داده ها رایانه ای
- اخلال در سیستم رایانه ای
- سو استفاده از ابزارهای رایانه ای

جرایم مرتبط با رایانه

- جعل مرتبط با رایانه
- کلاهبرداری مرتبط با رایانه

جرایم مرتبط با محتوا

- جرم مربوط به هرزه نگاری کودکان

جرایم مرتبط با نقض حقوق مولف و حقوق وابسته

تقسیم بندیهای ذکر شده غالبا در برگیرنده نسل اول جرایم رایانه ای هستند و با ظهور نسل سوم از جرایم رایانه ای و بسط تکنولوژی اطلاعات و گسترش شبکه های ارتباطی و دیجیتالی بین المللی ،می توان فهرست و طبقه بندی دیگری را به دسته بندی های پیشین افزوده از تقسیم بندی های نسبتا جامع که در برگیرنده جرایم در فضای مجازی نیز می باشد م توان به تقسیم بندی زیر اشاره نمود :

جرایم سنتی در محیط دیجیتال شامل :

- جاسوسی رایانه ای
- ساپوتاژ رایانه
- جعل رایانه ای
- کلاهبرداری رایانه ای
- تخریب رایانه ای
- افترا رایانه ای
- تطهیر رایانه ای نامشروع پول [1]
- قاچاق در فضای مجازی:[2]

جرایم ناظر به کپی رایت و برنامه ها

---

[1]-cyber Lanundering

[2]-cyber Drug -cyber Traffic نسل جدید جرایم در محیط مجازی ،قاچاق مواد مخدر است ،با توجه به گسترش ارتباطات شبکه ای و دسترسی آسان افراد به هم دیگر که از طریق پست الکترونیک و اینترنت صورت می گیرد.از ویژگی های قاچاق سایبری حذف واسطه ها و توزیع کنندگان،گسترش دامنه فعالیت قاچاق چیان تا سطح بین الملل و جذب مشتریان بیشتر است.

- جرایم در تجارت الکترونیک(مثل پرداخت های الکترونیکی)
- جرایم علیه حمایت از داده ها(حریم خصوصی)
- جرایم در بانکداری الکترونیک
- جرایم مخابراتی و ماهواره ای
- جرایم علیه محتوا (پورنوگرافی کودکان)[1]
- تروریسم سایبری (جرایم علیه امنیت ملی و بین المللی)(برزگر, ۱۳۸۵, ص. ۲۲۴-۲۲۵)

نکته مثبت تقسیم بندی فوق همانگونه که ذکر شد اشاره به جرایم جدید و تمرکز بر مساله فضای مجازی است.بطور کلی جرایم رایانه ای بخصوص جرایم نسل نوین موجب تغییر در اجزا عنصر مادی و بعضا جرایم شده است ،می توان گفت اساس حرکت مجرمانه را تغییر داده است.مثلا در جرم کلاهبرداری لازم است کلاهبردار با انجام مانور متقلبانه ،انسان زنده ای را بفریبد اما وقتی فردی با سو استفاده و دستکاری در سیستم بانکی ،مبالغ کلان را تصاحب می کند بدونانکه انسان دیگری را فریفته باشد،دیگر نحوه ارتکاب جرم با نحوه ارتکاب در جرایم کلاسیک یکسان نیست.از این رو مواد قانونی موجود نیز فاقد کارایی می شود.(برزگر, ۱۳۸۵, ص. ۲۲۵)

توصیه نامه و کنوانسیون های بین المللی نیز هیچ یک بر لزوم جرم انگاری جرایم رایانه ای در قانون خاص تاکید ننموده اند ؛بلکه با ذکر جرایم رایانه ای در دسته بندیهایی ،خواسته اند که این جرایم با قوانین عادی جرم انگاری شوند؛همانطور که کشورهای توسعه یافته که خود غالبا پیگیر و تصویب کننده اسناد بین المللی اند،هیچگاه قانون جداگانه ای برای جرایم رایانه ای در نظر نگرفته اند.این وظیفه حقوقدانان یک کشور است که آن قوانین توصیه شده را بومی کرده و در میان قوانین موجود ،جای مناسب را برای آن در نظر بگیرند. این امر نافی بررسی طیف جرایم رایانه ای به طور مجزا در مباحث مطالعاتی و نظری نمی باشد.(قاسمی،۱۳۸۴:۸۸.)

۲-۳-۱-۴ خصوصیات جرایم سایبری:

جرایم سایبری جزو جرایم با ماهیت تکنولوژیک یا به اصطلاح جرایم ناشی از فناوری مدرن است از این رو دارای آثار ویژه جالبی است که در ذیل به آنها اشاره می کنیم:

۱-تنوع مجرمان سایبری:

۳- تعریف لغوی پورنوگرافی عبارتست از :هرگونه نوشته ،فیلم ،تصاویر و مطالب مربوط به امور جنسی که فاقد هر گونه ارزش ادبی ،هنری ،سیاسی و علمی باشد.بزهکاران اینترنتی از موقعیت کودکان استفاده و سعی می کنند آنها را از طریق اتاق های چت وپست الکترونیک به انحراف کشانند و در نهایت از آنها سوءاستفاده جنسی به صورت پورنوگرافی کنند و تصاویر آنها را روی سایت های مستهجن منتشر سازند.

تا چندی پیش به لحاظ محدودیت دسترسی افراد جامعه جهانی به اینترنت،مرتکبان محدود و از طیف خاصی بودند؛مثل کارمندان ناراضی شرکت های تجاری و امثال آنها که به امکانات رایانه ای دسترسی داشتند.اما امروز افراد از طیف های مختلف حرفه ای یا غیر حرفه ای ،سازمان یافته یا غیر سازمان یافته ،پیر یا جوان به ارتکاب این جرایم دست می یازند.

۲- عدم وابستگی به محل جرم

در این جرایم لازم نیست مجرم در محل وقوع جرم حضور فیزیکی داشته باشد.یک فرد می تواند از عراق به رایانه های وزارت دفاع آمریکا نفوذ کند و اطلاعات را در رایانه های دوبی ذخیره کند،سپس آنها را به روس ها بفروشد.شبکه جهانی اینترنت به مفهوم واقعی یک دهکده جهانی است،که مرزهای ملی راب در آن معنا و مفهوم خود را از دست داده است.طبیعی است مجرمان ترجیح می دهند به لحاظ مصون ماندن از واکنش سریع دستگاه قضایی و انتظامی کشوری که نتیجه جرم در آن آشکار می شود از کشور دیگری اقدام به اعمال مجرمانه بنماید و چنانچه مالی از این اقدامات حاصل شود.در کشور سومی به عنوان جایگاه امن ذخیره گردد،بنابراین در عمل و در غالب موارد جرایم رایانه ای و تجارت الکترونیکی،یک جرم حداقل دو کشور را درگیر خود می نماید.به نحوی که شاید بر خلاف جرایم سنتی که غالبا محدوده ملی داشتند،بتوان اصل را بر فراملی بودن جرایم رایانه ای نهاد.(معظمی فراهانی, ص. ۶۲)

۳- عدم وابستگی به زمان وقوع جرم

جرم رایانه ای غالبا بسیار سریع به وقوع می پیوندند و از شروع جرم تا اجرای آن فاصله ای وجود ندارد.گاهی فاصله تنها به اندازه فشردن یک کلید است.مرتکب می تواند،با استفاده از خصوصیات پیش گفته برای یک بار برنامه ای را روی رایانه هدف نصب نماید که مثلا به طور مکرر مبالغ ناچیزی از حساب یک فرد یا شرکت برای او واریز شود و این امراست تا بی نهایت تکرار شود.این بدان علت است که عمل فیزیکی که مجرم انجام می دهد یک بار انجام می شود،اما رایانه به طور خودکار آن را تکرار می کند.(زیبر, ۱۳۸۳, ص. ۶۲)

۴- رقم سیاه جرایم سایبری

تنها ردی که از مجرم رایانه ای بر جا می ماند یک سری ردپاهای الکترونیکی است که به راحتی و بدون حضور در محل استقرار سیستم رایانه ای حامل این ردپاها ،می توان آنها را از بین برد.البته به معنای عدم بازیابی این داده ها نیست،اما کار گروه تحقیق را بسیار مشکل می کند.

در اثر عواملی همچون عدم آگاهی و شناخت کامل بزه دیدگان از این جرایم ،ترس شرکتها از لطمه به وجهه و اعتبار شرکت و از دست دادن سرمایه گذاران ،عدم تخصص ضابطان قضایی در شیوه کشف و تعقیب این جرایم و فقدان امکانات کافی در این خصوص ،مشکلات فنی خاصی در کشف و اثبات آنها و

گنجانیده نشدن عنوان جرایم رایانه ای در آمار رسمی به طور مجزا ،رقم سیاه جرایم رایانه ای بسیار بالاست؛تا آنجا که سازمان اطلاعات امنیت آمریکا این رقم را ۸۵ تا ۹۵ درصد اعلام نموده است. (باستانی, ۱۳۸۳, ص. ۲۶)

در ایران در سال ۱۳۸۴ تعداد کل پرونده های تشکیل شده در خصوص جرایم رایانه ای ۵۳ پرونده اعلام شده است که در مقایسه با جرایم رایانه ای ارتکاب یافته در کشور که قطعا بیش از این مقدار است رقمی ناچیز است. (صادقی, ۱۳۸۵)

۲-۳-۱-۵ پیامد های جرم سایبری به عنوان نوآوری جامعه اطلاعاتی

در طول تاریخ ،فناوری و کاربردهایش هم آثار مثبت و هم منفی در پی داشته است.فناوری کارهای کمرشکن در کشاورزی را کاهش داد.اما مشکلات دیگری را در آسیاب های صنعتی (کارخانه های صنعتی)به وجود آورد.فناوری به اتومبیل و وابستگی به ماشین منجر شدو همچنین آلودگی فزاینده هوا از آثار منفی آن است.فناوری به مقدار زیادی دسترسی به اطلاعات را گسترش داد اما تراکم اطلاعات را هم به وجود آورد.برخی از آثار اجتماعی فناوری به راحتی آشکار شده اند.مطبوعات چاپی و تایپ متحرک (حروف متحرک) در تمام اروپا به سرعت گسترش یافت و با ایجاد کتابهای آماده چاپ باعث افزایش میزان سواد شد. (هارپر, ۱۳۸۷, ص. ۱۷)

امروز شاید اینترنت در حال تغییر روش ارتباط شما با دوستان و خانواده هایتان است.به جای نوشتن نامه یا استفاده از تلفن بسیاری از مردم از پست الکترونیکی برای تماس با یکدیگر استفاده می کنند.آیا این نشانه های ظهور یک انقلاب است؟احتمالا به آن بزرگی که لوتروپنل از مطبوعات چاپی استفاده کردند اما احتمالا اینترنت شما و دیگران را تغییر داده ،با شیوه هایی که هنوز آشکار نشده اند.در حقیقت تاثیر فناوری رسانه ها روی جامعه بحث مهمی را ایجاد کرده است.برخی از کارشناسان فناوری را به عنوان یک تاثیر مثبت می بینند و عده ای آن را دارای تاثیر منفی می دانند.با این حال دیگرانی هستند که فناوری را کم اهمیت تر از فرهنگ و تاثیرات آن در جامعه می دانند. (هارپر, ۱۳۸۷, ص. ۱۸)

۲-۳-۱-۶ تئوری اشاعه نوآوری

تئوری اشاعه نوآوری اورت ام راجرز یک تنوری کلیدی است. نظریه اشاعه نوآوری (ایده های جدید ، شیوه های عملی جدید استفاده از وسایل ، ابزارهای جدید و هدف‌های جدید) و چگونگی دستیابی به آن و نحوه گسترش آن در یک نظام اجتماعی را بررسی می کند . راجرز ،نوآوری را بعنوان یک ایده ،عمل ،هدف ،وسیله و یا تطبیق پیدا کردن با وضعیتی متغیر که شخص آن را نو و جدید فرض می کند تعریف کرده است . اشاعه نوع خاصی از ارتباط است که به گسترش نوآوری معطوف می شود در جریان دو مرحله ای ارتباط رهبران افکار و پیروان آنها در خیلی درجات به هم شبیه هستند . در اشاعه به این شباهت هم

رنگی (homophily) گفته می‌شود یعنی درجه شباهت هر دو نفری که با هم در یک کنش متقابل و متعامل هستندو در برخی خصوصیات مثل عقاید و ارزش ها آموزش یا موقعیت اجتماعی شبیه هم هستند اما در اشاعه نوآوری ، ناهمرنگی (heteropholy)وجود دارد . ناهمرنگی یعنی درجه تفاوت و اختلاف بین دو نفری که در تعامل هستند . معمولا در اشاعه نوآوریها درجه بالایی از ناهمرنگیها بین منبع و دریافت کننده دیده می شود ، چون افکار و ایده های جدید اغلب توسط افرادی ایجاد می شود که کاملا با دریافت کننده متفاوت هستند و همین تفاوت مشکلاتی در ایجاد یک تعامل و ارتباط اثر بخش به وجود می آورد.

۲-۳-۱-۷ پیامدهای نوآوری:

پیامدها ،تغییراتی هستند که در یک نظام اجتماعی در اثر رد یا قبول نو آوری ، بوجود می آیند،هرنوآوری ،تا زمانی که با نشر همراه نباشد و بوسیله دیگران بکار گرفته نشود،استفاده اندکی دارد. (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۳۵)داوری در مورد پیامدها تقریبا به نحو غیرقابل اجتنابی ذهنی است و وابسته به ارزشهای فرد می باشد ،هنجارهای فرهنگی،سلیقه ها و سوگیریهای فردی ،با وجود کوشش برای جدا شدن از آنها ،جزیی از چارچوبی می باشد که فرد تحت آن ،پدیده های اجتماعی را مورد ارزشیابی قرار می دهد،داوری در مورد عملکرد مناسب نوآوری ،تاحدی تحت تاثیر تجربیات ،سطح تحصیلات و جهان بینی فرد می باشد برای یک پژوهشگر از یک کشور توسعه یافته ،ممکن است داوری در مورد مطلوب بودن یک نوآوری در یک کشور کمتر توسعه یافته مانند تایلند ،نیجریه و پاکستان دشوار باشد. (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۴۱) مفهوم نسبی گرایی فرهنگی[1]در سنجش پیامدهای نوآوری ،دارای کاربرد می باشد،زیرا بر اساس اطلاعات دریافتی از مردم ،ماموران تغییر و یا دانشمندان ناظر بر نتایج نوآوری ،می توانند تحت تاثیر اعتقادات فرهنگی آنان باشند،پیامدها بایستی با توجه به عملکرد مناسب آنها در رابطه با فرهنگ مردم و بدون در نظر گرفتن اعتقادات مردمی نسبت به نظام بیگانه هستند و تعیین نیازها را تحت تاثیر قرار می دهند مورد ارزیابی قرار گیرند. (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۴۲)

۲-۳-۱-۷-۱ طبقه بندی پیامدهای نو آوری

۱-پیامدهای کارکردی و غیر کارکردی

پیامدهای کارکردی ،اثرات مطلوب و پیامدهای غیر کارکردی ،اثرات نامطلوب یک نوآوری در نظام اجتماعی می باشند،میزان مطلوب و یا نامطلوب بودن نوآوری در نهایت به چگونگی اثرگذاری نوآوری بر

۱- مفهوم نسبی گرایی فرهنگی این است که هر فرهنگ را بایستی با توجه به نیازها و شرایط خودش مورد ارزیابی قرار داد ،هیچ فرهنگی بطور مطلق ،بهترین نیست و هر فرهنگ ،دارای هنجارها ،ارزشها و اعتقاداتی است که برای خودش بهترین می باشد.(راجرز:۳۴۲)

اعضای نظام بستگی دارد ،تعیین کارکردی و یا غیرکارکردی بودن پیامدها نوآوری نیز به میزان اثر آنها روی پذیرندگان متکی می باشد (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۴۷)

هر نظام اجتماعی ،دارای ارزشهای ویژه ای است که منافع آن نظام ایجاب می کند تا اینگونه ارزش ها حفظ شوند ،این ارزش ها ،ممکن است در بر گیرنده بستگی های خانوادگی ،احترام به زندگی انسان ،مالکیت ،حفظ احترام و شخصیت فردی ،وقدردانی از دیگران باشد ،دیگر عوامل فرهنگی اجتماعی ،اهمیت کمتری دارند و ممکن است تغییر دادن ،عدم ادامه و جانشین کردن آنها ،اثرات منفی و یا مثبت اندکی داشته باشد. (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۴۸)

کارکردی بودن پیامد ها به زمان نیز وابسته است،روشن است که اثرات کوتاه مدت و بلند مدت یک نوآوری ،ممکن است کاملا متفاوت باشد. (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۴۸)

یک نوآوری ،ممکن است برای برخی از اعضای نظام مناسب تر باشد تا برای دیگر اعضا ،بنابراین ،پیامدهای مثبت نوآوری ممکن است برای عده ای به قیمت اثرات نامطلوبی برای دیگران ظاهر شود (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۴۸)

در جامعه اطلاعاتی به موازات پیشرفت علم و گسترش فناوری اطلاعات ،مشکلان نوینی پدیدار شده است،اگر چه امروز در سایه تکنولوژی،روابط بین افراد در سطح دنیا به سهولت شکل می گیرد و بسیاری از نیازهای افراد جامعه تامین می گردد و در زمینه رفاه اجتماعی ،دستاوردهای چشمگیری مشاهده می شود،اما راه سواستفاده برای مجرمین نیز هموار شده است،از این جهت یک سلسله جرایم نوین نیز بر جامعه تحمیل می شودکه اثرات نامطلوب یا پیامد غیر کارکردی فضای سایبر در جامعه اطلاعاتی محسوب می شوند.

۲-پیامدهای مستقیم و غیر مستقیم:

غالبا پیامدهای نوآوری با تاثیر مستقیم بر فرد پذیرنده پایان نمی یابد،اثرات نو آوری ،ممکن است بر روی محیط اطراف ،بیش از محدوده اصلی ،منعکس شود.

پیامدهای مستقیم ،آن دسته از تغییراتی هستند که در یک نظام اجتماعی ،در نتیجه پذیرش نوآوری ها بطور آنی و بلافصل بوجود می آیند ،پیامدهای غیر مستقیم تغییراتی هستند که در نظام اجتماعی ،به دلیل اثرات پیامدهای مستقیم نوآوری بوجود می آیند. (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۵۰)

۳-پیامدهای آشکار و پنهان :

پیامدهای آشکار ،تغییراتی هستند که بوسیله اعضای نظام اجتماعی تشخیص داده می شوند و مورد نظر آنها می باشند.

پیامدهای پنهان و یا مخفی ،هر چند که از دید ناظران عادی ،کمتر قابل تشخیص می باشند ،اما ممکن است به اندازه پیامدهای آشکار مهم باشند.پیامدهای پنهان ،تغییراتی هستند که بوسیله اعضای نظام اجتماعی ،نه مورد نظر و نه قابل تشخیص هستند (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۵۰)

تقریبا هیچ نوآوری ،بدون اثرات جانبی نمی باشد.هرچند یک نوآوری،مهمتر ،پیشرفته تر و نوین تر باشد ،احتمال اینکه عرضه آن ،پیامدهای زیادی را سبب شود ،افزایش می یابد،برخی پیامدهای آشکار ومورد نظر هستندو بعضی پنهان و مورد نظر نمی باشند،یک نظام ،مانند ظرف مهره ای می باشد ؛هریک از عناصر آنرا تغییر دهید ،پایگاه بقیه نیز تغییر می کند. (راجرز & شومیکر, ۱۳۶۹, ص. ۳۵۲)

در جامعه اطلاعاتی، فضای سایبر ،روابط مردم دنیا به سوی ارتباطات جهانی حرکت می کند و زیر ساختهای جهان اینترنت از مهمترین تحولات تاریخ جدید محسوب می گردد،این تحول بر تمام جوانب زندگی انسانها ،نظام کیفری ،نهاد سیاستگذاری ،موسسات مجری قانون و شیوه ارتکاب جرایم ،تاثیر داشته است ،که از آثار تکنولوژی ناشی می شود به گونه ای که جرایم قدیم و جدید به شیوه های جدیدتر صورت می گیرد.(Boin & Kovacich,1999)

نوع حملات،گسترش تکنولوژی و کدگذاری،تروریست ها و مجرمان را قادر ساخته است تا از ابزار جدید در جهت مخفی کردن فعالیت های خود استفاده نمایند.این موضوع علاوه بر وسایل الکترونیکی مانند ارتباطات ماهواره ای ،اینترنت،فاکس،پست الکترونیک،امکان ذخیره و انتقال اطلاعات را نیز فراهم کرده است.

۲-۳-۱-۸در نظریه استفاده و رضامندی[۱]

یکی از عمومی ترین تئوری های ارتباط جمعی ،نظریه استفاده و رضایت مندی است.این رویکرد ریشه در پژوهش های سال های ۱۹۴۰ در ایالات متحد آمریکا دارد.در این پژوهش ها به بررسی مسئله رضامندی ای مخاطبان سریال های احساسی به دنبال آن بودند و کسب می کردند،پرداخته شده بود(اسولیوان و دیگران ،۱۳۸۵: ۴۱۴)اما طی دهه ۱۹۷۰ بود که چارچوب مفهومی استفاده و رضامندی به واسطه کار الیهو کاتز و همکاران او توسعه یافت.در واقع رویکرد استفاده و رضامندی اولین بار در مقاله از الیهو کاتز توصیف شد.در آن مقاله ،کاتز به این ادعای برنارد برلسون که حوزه پژوهش ارتباطات به نظر مرده می آید پاسخ داد و استدلال کرد که حوزه ای که مشرف به موت است مطالعه ارتباط جمعیت تحت عنوان متقاعد سازی است.از جمله مطالعات اولیه که به خشنودی هایی که رسانه های جمعی برای مخاطبان فراهم می کنند ،می پردازد ،به مطالعات لازارسفلد و استنسون و رایلی می توان اشاره کرد.بلاملر و مک کوایل نیز در

[۱]- **Uses and Gratification theory**

سال ۱۹۶۹ م در مطالعه ای راجع به انتخابات سال ۱۹۶۴ انگلستان،از این رویکرد به عنوان راهبرد کلی پژوهش استفاده کردند(دهقان ،۱۳۸۶: ۴۲۱)

این نظریه امروزه پس از گذشت حدود نیم قرن هنوز هم طرفداران و مخالفان زیادی دارد. رویکرد استفاده وخشنودی هم مثل سایر رویکردها برای ارزیابی پیامدهای انسانی فناوری های نوین ارتباطی کاربرد دارد. این رویکرد به دلیل ماهیت آن که مخاطب-محور است، یکی از موفقترین رویکردهای ارتباطی در فضای مجازی محسوب می شود (شارون آنگلمن ۲۰۰۰). به دلیل افزایش تنوع و همچنین بالا رفتن قدرت انتخاب مخاطب احتمال دارد این رویکرد در آینده به شاخه های چندی تقسیم شود تا بتواند جنبه های مختلف انسانی فضای مجازی را توصیف کند.

این نظریه می گوید مخاطب به نیاز خود آگاه است و بنابراین فرایند انتقال پیام پنج ویژگی دارد:

۱-مخاطب پویاست

۲-رقابت رسانه با خود و دیگر پدیده ها برای تامین نیاز مخاطبان الزامی است.

۳-جستجوگر است یعنی برای تامین نیازها و رضایت خود روش های مختلفی را تجربه می کند.

۴-مخاطبان برای تامین نیازهای معرفتی خود آگاهانه رسانه مورد نظر را انتخاب می کنند.(از نیاز آگاه هستند)

۵-مخاطبان برای تامین نیازهای اساسی منابع مختلف ارتباطی و غیر ارتباطی با یکدیگر در ارتباط هستند.

اساسا رویکرد افراد به رسانه ها به دلیل کسب دو پاداش است:

۱-پاداش آنی:اطلاع داشتن در مورد حوادث و رویدادهای روز

۲-پاداش آتی:خدمات مقوله های دراز مدت

فرض اصلی این نظریه این است که افراد کم و بیش به صورت فعال ،به دنبال محتوایی هستند که بیشترین خشنودی را فراهم کند.درجه این خشنودی بستگی به نیازها و علایق فرد دارد،افراد هر قدر بیشتر احساس کنند که محتوی واقعی نیاز آنان را برآورده می کند،احتمال آنکه آن محتوا را انتخاب کنندبیشتر است (دهقان ،۱۳۸۶: ۴۱۹-۴۳۷)این نظریه که به عنوان نظریه "روابط مخاطب رسانه ها"نیز مشهور است که به جای پیام ،بر مخاطب تاکید می کند وبر خلاف نظر تاثیرات شدید رسانه هستند؛بنابراین رویکرد است استفاده و رضامندی ،بین پیام های رسانه و تاثیرات ،رابطه مستقیمی ا فرض نکرده است(استیفن ،۱۳۸۴: ۷۶۳)و معتقد است مخاطب از میان مجاری ارتباطی و محتواهایی که به وی عرضه می شود،بر اساس نوعی ملاک ،دست به انتخابی آگاهانه و انگیزه دار می زند.

بر اساس این نظریه برقراری ارتباط مستلزم تعامل با عوامل اجتماعی و روان شناختی در مخاطب است،تا انگیزه برای استفاده از رسانه ها فراهم شود ،مخاطب از میان رسانه های مختلف رسانه ای را که به وی

بیشتر در تامین نیازها یا اهدافش یاری کند ،برمی گزینند.(shah,2003:48) در میان نظریات موجود در سنت مخاطب پژوهی، «نظریه استفاده و رضامندی» به دلیل در نظر گرفتن نقش فعال برای مخاطب تناسب بیشتری با ساختار تعاملی رسانه‌های جدید از جمله اینترنت دارد.(رشیدیان، ۱۳۸۲: ۵۱)

«مک‌کوئیل» بر این رأی است که این نظریه از زمره نظریات فردگرای کارکردی است که در پی تبیین استفاده از رسانه و رضایت حاصل از آن در قالب انگیزه‌ها و نیازهای مخاطب است. همچنین از جمله نظریات «مخاطب فعال» به شمار می‌آید و بر این اساس مبتنی است که هر تأثیری باید با نیازهای مخاطب سازگار باشد. (McQuail, 2005: 569) بر اساس این نظریه برقراری ارتباط مستلزم تعامل با عوامل اجتماعی و روانشناختی در مخاطب است تا انگیزه برای استفاده از رسانه فراهم گردد. مخاطب از میان رسانه‌های مختلف، رسانه‌ای را که بیشتر در تأمین نیازها یا اهدافشان یاری کند برمی‌گزینند. (Shah, 2003: 48)

اولین پژوهش تحت این عنوان توسط «هرزوگ» در سال ۱۹۴۴ برای تبیین ابعاد رضایت مخاطب از رسانه رادیو انجام گرفت. پیرو وی پژوهشگران دیگر حوزه رسانه این نظریه را در خصوص رسانه‌های دیگر به کار گرفتند. (Shah, 2003: 48) در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ این رهیافت بار دیگر با فرضیات مبنایی ذیل کشف و به کار گرفته شد:

۱. انتخاب رسانه و محتوا معمولا عقلانی است و به سوی اهداف خاصی سوگیری شده است. لذا مخاطب فعال است و ساخت جمعیت مخاطب منطقا قابل توضیح است.

۲. مخاطبین از نیازهای مرتبط با رسانه که در شرایط شخصی و اجتماعی پدید آمده آگاهند.

۳. سودمندی شخصی عامل تعیین کننده معنادارتری در ساخت جمعین مخاطب است تا عوامل زیبایی‌شناسانه و فرهنگی.

٤. همه یا اکثر عوامل مرتبط با نیازها، انگیزه‌ها، رضایتمندی‌ها و انتخاب‌های رسانه‌ای مخاطب قابل اندازه‌گیری است.(McQuail, 2005: 424)

از آنجا که این نظریه یا رهیافت بر این مبنا استوار است که مردم توسط میل به ارضای نیازهای خاصی برانگیخته می‌شوند، لذا به جای آنکه بپرسد رسانه چه تأثیری بر مخاطب یا کاربر می‌گذارد، می‌پرسد که نیازهای اساسی مخاطب یا کاربر چگونه بر انتخاب رسانه‌ای تأثیر می‌گذارد. وقتی هم که یک رسانه جدید برای هدفی همسان با رسانه قدیمی‌تر به کار گرفته می‌شود، رسانه جدید به طور بالقوه به عنوان جایگزین رسانه قدیمی‌تر عمل می‌کند.مخاطب در میان و بر این اساس که کدام یک نیازش را بهتر برآورده می‌کند دست به انتخاب می‌زند. لذا پژوهشگران به تحقیق در خصوص نیازهایی که رسانه‌ها می‌توانند ارضا کنند پرداخته‌اند و نیازهای متعددی را برشمرده‌اند. بر همین مبنا به ارزیابی آن پرداخته‌اند که آیا اینترنت می

تواند آن نیازها را برآورده سازد یا خیر. کاتز و همکارانش در سال ۱۹۷۳ این نیازها را چنین دسته‌بندی کرده‌اند:

۱. نیازهای شناختی:[۱] نیاز به کسب اطلاعات، دانش و فهم محیط
۲. نیازهای نفسانی:[۲] نیاز به تجربیات زیبایی‌شناسانه، مفرح و احساسی
۳. نیازهای همگرای شخصی:[۳] نیاز به اعتبار، اطمینان و ثبات.
٤. نیازهای همگرای اجتماعی:[۴] نیاز به ارتباط با خانواده، دوستان و جهان.
٥. نیاز به گریز از واقعیت:[۵] نیاز به گریز جهت زدودن از تنش‌ها(Shah, 2003: 48 - 49)

به نظر می‌رسد که اینترنت به طور فعالانه برای ارضای بسیاری از این نیازها به کار گرفته می‌شود، چرا که بیشتر جستجوهای اینترنتی توسط نیاز به موقعیت‌یابی محتوا از طریق موتورهای جستجو و کلیک روی لینک‌ها انجام می‌گیرد که برخلاف استفاده از تلویزیون نه بر مبنای عادت یا سهولت‌طلبی بلکه بر اساس انتخاب خودخواسته و آگاهانه در پی کسب رضایت عمل می‌کند. لذا اینترنت ممکن است رسانه‌ای باشد که با سهولت بیشتر به کاربران امکان مواجهه با امیالشان چه خوب و چه بد را بدهد. اولین پژوهش با رهیافت استفاده و رضامندی در خصوص استفاده از اینترنت توسط «رافائلی» در ۱۹۸۶ انجام شد. پس از آن در سال ۱۹۹۶ سه دسته از اهداف استفاده از اینترنت را مشخص می‌کند که عبارتند از ارتباط، تعامل و کسب اطلاع. همچنین «مک کورد» و همکارش بر این رأیند که مردم اینترنت را برای ارضای نیازهایی مشابه با سایر رسانه‌هابه کار می‌برند. جستجوی اطلاعات به عنوان « ارضای یادگیری[۶]» توسط محققین برای توضیح استفاده از اینترنت به کار گرفته شده است. همچنین «ارتباط از طریق کامپیوتر[۷]» به عنوان «ارضای برقراری ارتباط[۸]» قلمداد شده است. (Shah, 2003: 49 -50)

چنانکه مک‌کوئیل می‌گوید این نظریه از این بابت که بیش از حد رفتارگرایانه و کارکردگرایانه بوده است، مورد انتقاد قرار گرفت و همچنین نتوانست تبیین‌های پیش‌بین یا علی از انتخاب و استفاده از رسانه به دست دهد. چرا که انگیزه‌ها مقطعی متغیر و اندازه‌گیری آنها دشوار بود. ارتباط بین نگرش نسبت به رسانه و رفتار استفاده از رسانه کاملا ضعیف بود و جهت رابطه نامعین. گونه‌شناسی انگیزه‌ها اغلب در برازش با الگوهای واقعی انتخاب یا استفاده ناموفق بود. به هر حال علی رغم این انتقادات و موارد دیگری که مک

۱- Cognitive needs
۲- Affective needs
۳- Personal Integrative Needs
۴- Personal Integrative Needs
۵- Escapist Needs
۶- learning gratification
۷- CMC
۸- connecting gratification

کوئیل طرح می‌کند، وی بر این باور است که به کار گیری این رهیافت در خصوص اینترنت و سای رسانه های جدید و بخصوص برای مقایسه و توصیف مناسب است.(McQuail, 2005: 426 - 427)

پرس و دان (۱۹۹۵) استفاده از کامپیوترهای خانگی را در کنار سایر وسایل ارتباط جمعی مورد مطالعه قرار دادند. این مطالعه بر اساس تحقیق گرینبرگ (۱۹۷۴) طراحی شده بود که در آن از نظریه استفاده و خشنودی برای سنجش میزان خشنودی که مردم از رسانه ها بدست می آورند استفاده شده بود. تحقیق ملی پرس و دان نشان داد که بین کاربران اینترنت هم مقدار کمی از فعالیتها به امور آموزشی اختصاص دارد. بسیاری از مردم از اینترنت برای تفریح, وقت گذرانی, فراموش کردن مشکلات, غلبه بر احساس تنهایی و سرگرم شدن استفاده می‌کنند (سورین و تانکارد، ۲۰۰۱).

سورین و تانکارد (۲۰۰۱) معتقدند نوع استفاده از اینترنت در میان جوانان و بزرگسالان متفاوت است. اینکه برخی نسل امروز را نسل اینترنت می دانند چندان هم بیراه نباشد. پیمایشی که بوسیله موسسه گالوپ انجام شد نشان می دهد که جوانان به دلایلی متفاوت از بزرگسالان از اینترنت استفاده می کنند. کاربران مسن تر بیشتر تمایل دارند از اینترنت برای مصارف خبری استفاده کنند در حالیکه کاربران جوان تر معمولاً اینترنت را برای اهداف گسترده تری مثل بازآفرینی، تفریح و اجتماعی شدن مورد استفاده قرار می دهند.

۹-۱-۳-۲شکاف دیجیتال[۱]

موضوع نابرابری در دسترسی به اطلاعات و نیز نابرابری در استفاده از تکنولوژی‌های رسانه‌ای قبل از پیدایش رسانه‌های دیجیتال در قالب نظریاتی چون «شکاف دانایی[۲]» و «نشر نوآوری» مورد بحث قرار گرفته بود. اما با پیدایش رسانه‌های جدید توجه بیشتری به این مسأله شد. چنانکه کامپینی می‌گوید: قبل از اینکه بحث شکاف دیجیتال طرح شود بحث بهره مندان و بی‌بهرگان از اطلاعات مطرح بود. تقریبا به محض اینکه نخستین مدرسه جایی کامپیوتر اَپل II را در سال ۱۹۸۰ نصب کرد مفسران شروع به ارجاع به مسأله دسترسی به کامپیوتر کردند. (Compaine, 2001: 3) حتی پیش از عمومی و فراگیر شدن اینترنت و اختراع «وب» در آثار برخی اندیشمندان و پژوهشگران حوزه ارتباطات نظیر «راجرز» مسائل مربوط به بهره‌گیری از رسانه‌های جدید و از جمله تأثیر به کارگیری رسانه‌های جدید بر شکاف بین اغنیا و فقرای اطلاعاتی در یک زمینه نظری و کاربردی گسترده‌تر طرح شده بود. (Rogers, 1986) با این حال اصطلاح «شکاف دیجیتال» از زمانی که «بیل کلینتون» رئیس جمهور وقت آمریکا و معاونش «ال گور» در

۱- Digital Divide

۲- Knowledge gap

یک سخنرانی در سال ۱۹۹۶ میلادی آن را به کار بردند تا ضمن اشاره به یک تهدید اجتماعی برنامه دولتشان برای ایجاد امکان دسترسی تمامی کلاس‌های درس آمریکا به اینترنت را اعلام نمایند، مورد توجه قرار گرفت.(Clinton, 1996) در بدو امر «شکاف دیجیتال» با «شکاف دسترسی[۱]» به اینترنت مترادف بود. شکاف دیجیتال به معنای شکاف بین آنان که به اینترنت دسترسی دارند و آنان که دسترسی ندارد است که منجر به اختلاف در فرصت‌هایی می‌شود که چنین اتصالی فراهم می‌آورد. در هر صورت شکاف دسترسی چیزی بیش از مسأله دسترسی فنی است. این پدیده‌ای جامعه شناسانه است که نابرابری‌های گسترده‌تر اجتماعی، اقتصادی و آموزشی را منعکس می‌کند. (Shah, 2003: 48) اما به بیان دقیق‌تر شکاف دیجیتال اصطلاحی که امروزه به طور گسترده‌ای در خصوص نابرابری‌های متعددی که به خاطر توسعه وسایل ارتباطی رقومی مبتنی بر کامپیوتر پدیدار شده، به کار می‌رود. این نابرابری‌ها از هزینه نسبتا بالای ابزارها، وابستگی به زیرساخت‌های پیشرفته و مهارت‌های ارتباطی ضروری بیشتر نشأت گرفته. این نابرابری‌ها در میان افراد، گروه‌های اجتماعی و جوامع ملی ظهور کرده است. (McQuail, 2005: 554) «نوریس» چارچوب مفهومی را برای بررسی «شکاف دیجیتال» ارائه می‌کند که سه سطح تحلیل ملی، نهادی و فردی را در بر می‌گیرد. سطح ملی شامل سنجه‌های فناوری، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کلان می‌شود، که میزان نفوذ اینترنت و فناوری‌های دیجیتال را در هر کشور نشان می‌دهد. سطح نهادی به نظام سیاسی مجازی مربوط می‌شود و ساختارهایی که امکان ارتباط بین فرد و دولت را مهیا می‌سازد و نیز میزان استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در حکومت و جامعه مدنی. سطح فردی یا خرد شامل منابع(وقت، پول و مهارت‌ها) و انگیزه‌هایی است که چه کسی و به چه شکل از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات جهت مشارکت در نظام سیاسی مجازی بهره گیرد.(Norris, 2001: 14 - 15)

۲-۳-۲دیدگاه ها راجع به حریم خصوصی

۲-۱-۲-۳دیدگاه قرآن راجع به حریم خصوصی

احترام به حریم و امور خصوصی دیگران از توصیه های اکید اسلام است.در منابع اسلامی نظیر قرآن ،سنت واجماع ،احکام متعددی درباره مقوله های مختلف حریم خصوصی وجود دارد.البته ،اصطلاح "حریم خصوصی" نه در آیات قرآن و نه در روایات اسلامی استعمال نشده است و موضع اسلام در مواجه با مقوله حریم خصوصی ، موضع به اصطلاح "تحویل گرایانه ای " است.یعنی حریم خصوصی ،در قالب احاله به حقوق و آزادی های دیگر نظیر حق مالکیت ، منع تجسس ، اصل برائت ، منع ظن و اشاعه فحشا و سب و هجو و قذف و نمیمه و غیبت و خیانت در امانت حمایت شده است.(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۶۵)

[۱]

با بررسی آیات قرآن و روایات خواهیم دید که مصادیق این حق در راستای حفظ کرامت و منزلت نوع بشر و تحقق معنای آیه لقد کرمنا بنی آدم (آیه ۷۰ سوره اسراء)مورد توجه قرار گرفته است.

آیات ۲۷ و ۲۸ سوره نور با حمایت از حریم خصوصی منزل افراد ، بهترین نمونه در این رابطه اند : "ای اهل ایمان ،هرگز به هیچ خانه ای مگر خانه های خودتان ، تا با صاحب آن انس و اجازه ندارید وارد نشوید و (چون رخصت یافتید و داخل شدید)،به اهل آن خانه نخست سلام کنید که این امر برای حسن معاشرت و ادب شما را بسی بهتر است.باشد که متذکر شوید و اگر کسی را نیافتید باز وارد نشوید تا اجازه یابید و چون گفته شد برگردید به زودی بازگردید که این برای تنزیه و پاکی شما بهتر است و خدا به هر آنچه می کنید داناست."

(یا ایها الذین امنو لاتدخلوا بیوتنا غیر بیوتکم حتی تستانسوا و تسلموا علی اهلها ذلکم خیر لکم لعکم تذکرون فان لم تجدوا فیها احدا فلا تدخلوها حتی یوذن لکم و ان قیل لکم ارجعوا فارجعوا هو ازکی لکم و الله بما تعلمون علیم.

همچنین در بیان ممنوعیت تجسس و تفتیش در امور دیگران آیه ۱۳ سوره حجرات بیان داشته" ای کسانی که ایمان آورده اید ... در کار دیگران تجسس نکنید." در بیان ممنوعیت شنود و بصر ، سنت اسلامی می تواند راه گشا باشد.پیامبر اکرم (ص) فرمودند : "هر کس به مکالمات دیگران در جایی که آنها مایل نیستند گوش دهد ،روز قیامت در گوش وی سرب گداخته ریخته می شود. "

از جمله مهمترین روایاتی که به این مهم در آنها تصریح شده است عبارتند از :

۱.انی لم اومر ان انقب عن قلوب الناس و لا اشق بطونهم " من مامور نگشته ام دل های مردم را بشکافم و از افکار درونی آنها باخبر شوم."

۲.ان الامیر اذا ابتغی الریبه فی الناس افسدهم "اگر امیر در صدد پیگیری موارد شک و شبهه در مردم باشد آنان را فاسد کرده است.

۳. انک ان اتبعت عورات الناس افسدتهم او کدت ان تفسدهم "اگر تو در پی عیب و ایراد یا لغزش های مردم باشی آنان را فاسد کرده ای یا به فساد نزدیک ساخته ای."

۴.ایاکم و الظن ، فان الظن اکذب الحدیث و لا تحسسوا و لا تجسوا "تجسس عبارت است از دنبال کردن چیزی که از انسان کتمان شده است و تحسس عبارت است از دنبال خبر گشتن و مطلع شدن از اخبار دیگران بی آنکه کتمان در کار باشد که این در کلام هر دو نهی شده "

۵. نامه امیر المومنین به مالک اشتر هنگامی که وی به سمت فرماندار مصر انتخاب کرد تجسس حاکم در احوال مردم را منع کرد .ایشان می فرمایند : " و لکن ابعد رعیتک منک و اشناهم عندک اطلبهم لمعائب الناس فان فی الناس عیوبا الوالی احق من سترها فلا تکشفن عما غاب عنک منها ، فانما علیک تطهیر ما

ظهرلک والله لکم علی ما غاب انک فاستر العوره ما استطعت یسترالله منک ما تحب ستره من رعیتک و تغاب عن کل ما لا یضح لک و لا تعجلن الی تصدیق ساح فان الساعی غاش و ان تسبه بالناصحین "" باید دورترین مردم از تو و مغبوض ترین آنها نزد تو کسی باشد که پیوسته در پی عیوب مردمان است.چه آنکه در مردم لغزش هایی وجود دارد که حاکم از هر کس دیگر به پوشانیدن آنها سزاوارتر است.پس در جستجوی امور پنهان نباش.وظیفه تو پاک کردن ظواهر است و این پروردگار است که بر هر آنچه از تو نهان است حکم می کند .پس تا آنجا که می توانی عیب را بپوشان تا خداوند نیز آنچه را دوست داری از مردم مخفی بماند بپوشاند و از آنچه در نظرت روشن نیست کناره گیر.در تصدیق شتاب نکن زیرا سخن چنین اگر چه در لباس اندرز دهنده ظاهر می شود ، خیانتکار است.(نهج البلاغه ،۱۳۷۹: ۵۶۸-۵۶۹).

از مجموع روایات اسلامی و تفسیر های آنها چنین بر می آید که افشای برخی مسائل خصوصی حتی با رضایت دارنده حریم خصوصی مجاز نیست ، زیرا اشاعه فحشا محسوب می شود.

منع اشاعه فحشا تا حد زیادی به آثار اجتماعی هتک ستر توجه دارد، اما وجوب پوشاندن عیبها و لغزش ها خود از دیگران و به عبارت دیگر وجوب ستر عورت (عورت به مفهوم اعو کلمه) امری است که امروزه در بحث حریم خصوصی به عنوان یکی از حقوق بشر از آن به لاینفک بودن یاد می شود ، امری که جدا از آثار هتک ستر درصدد دفاع از کرامت انسان بوده ، مانع از آن است که خود بر ضد کرامت خویشتن اقدام کند. (انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۸۰)

۲-۲-۲-۳دیدگاه ها راجع به حریم خصوصی در نظام های حقوقی

الف-حق حریم خصوصی به عنوان یکی از حقوق بشر

حقوق بشر حقوقی هستند که انسانها به صرف انسان بودن و صرف نظر از جنس و نژاد و قومیت ودین ومذهب دارند.هدف این حقوق ، حمایت از شان و کرامت انسان است.با توجه به مبانی و کارکردهای حریم خصوصی یعنی ممانعت از ابزار شدن انسانها ،دفاع از استقلال معنوی و حق تعیین سرنوشت خود و نیز ارتباط قوی که بین حمایت از حق حریم خصوصی و تحقق شکوفایی سایر حقوق بشر وجود دارد، حق حریم خصوصی در کنوانسیون ها و اسناد بین المللی و منقطه ای حقوق بشر پیش بینی شده و اهمیت بسیار یافته است. اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸) ،کنوانسیون اروپای برای حمایت از حقوق بشر و آزادی های بنیادی (۱۹۵۰) ، میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (۱۹۶۶) از جمله اسنادی هستند که حق حریم خصوصی را به عنوان حقی که از کرامت انسانی و سایر ارزش های بنیادین نظیر آزادی اجتماعات و آزادی بیان حمایت می کند شناسایی کرده اند.

۱-میثاق بین المللی حقوق مدنی وسیاسی[۱]

[۱]-The International Covenant on Civil and Political Rights(1966).

این میثاق در سال ۱۹۶۶ تصویب و در سال ۱۹۷۶ قدرت اجرایی یافت.در ماده ۱۷ میثاق بین المللی حقوق مدنی وسیاسی به حریم خصوصی پرداخته شده است که می گوید:

"۱. هیچ کس نباید در زندگی خصوصی و خانواده و اقامتگاه یا مکاتبات ، مورد ملاحظات خودسرانه (بدون مجوز) یا خلاف قانون قرارگیرد و هم چنین شرافت و حیثیت او نباید مورد تعرض غیر قانونی واقع شود ۲.هرکس حق دارد در مقابل این گونه ملاحظات یا تعرض ها از حمایت قانونی برخوردار گردد."(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۵۶)

با توجه به این که میثاق مذکور ناظر بر حمایت از حقوق افراد در برابر دولت هاست این پرسش طرح شده است که آیا حمایت از حق حریم خصوصی در برابر تعرض عوامل و اشخاص غیر دولتی نیز مشمول مقررات میثاق است. کمیته حقوق بشر در پاسخ به این پرسش ،اعلام کرده است که حریم خصوصی افراد باید در برابر هر نوع مداخله ،خواه از سوی مقامات دولتی و خواه از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی تضمین شود.(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۵۸)

به عبارت دقیق تر : "دولتها عضو ، مکلف هستند تا نه تنها بر خلاف ماده ۱۷ میثاق در حریم خصوصی دیگران مداخله نکنند،بلکه باید یک چهارچوب تقنینی تدوین کنند که چنین اعمالی را از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی نیز منع کند."(Joseph, 2000, p. 363)

۲-اعلامیه جهانی حقوق بشر [۱]

اعلامیه جهانی حقوق بشر در ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ میلادی در یکصد و هشتاد و سومین اجلاس مجمع عمومی ملل متحد در قصر شایلو پاریس بدون هیچ رای مخالفی به تصویب رسید و از آن پس به عنوان یکی از محک های اصلی پیکار برای حقوق بشر شناخته شد .

طبق ماده ۱۲ این اعلامیه :" احدی در زندگی خصوصی ، امور خانوادگی ، اقامتگاه یا مکاتبات خود نباید مورد مداخله های خود سرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد.هرکس حق دارد که در مقابل این گونه مداخلات و حملات مورد حمایت قانون قرار گیرد."

۳-کنوانسیون اورپایی حقوق بشر:[۲]

کنوانسیون اوروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادی های اساسی که در سال ۱۹۵۰ در رم توسط دول عضو شورای اوروپا تدوین شد. ماده ۸ این کنوانسیون تحت عنوان " حق بر محترم بودن حریم خصوصی و زندگی خصوصی " مقرر می دارد :

"۱. هرکس نسبت به حریم زندگی خصوصی و خانوادگی ، منزل و ارتباطات خود واجد حق است.

۱-

۲

۲.مقامات دولتی حق هیچ گونه مداخله در اعمال حق مذکور را ندارند مگر مطابق با احکام و قوانین و در صورتی که مداخله آنها در چهار چوپ جامعه مردم سالار برای امنیت ملی ،سلامت عمومی یا رفاه اقتصادی کشور ،پیشگیری از بی نظمی یا جرم ،حمایت از بهداشت و اخلاق یا برای حمایت از حقوق و آزادی های دیگران ضروری باشد."(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۶۰)

۴-کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر[۱]

کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر در سال ۱۹۶۹ در کاستاریکا توسط کشورهای آمریکایی تدوین و در سال ۱۹۷۸ قدرت اجرایی یافت.ماده ۱۱ این کنوانسیون نیز با عنوان حق بر حریم خصوصی چنین اعلام داشته است:

"۱. هر شخص حق دارد که شرافتش محترم باشد و حثیتش به رسمیت شناخته شود

۲.در زندگی خصوصی ، خانواده ،خانه یا مکاتبات هیچ کس نباید دخالت خودسرانه شود یا به شرافت یا حیثیت وی به صورت غیر قانونی تعرض شود.

۳. هر کس حق دارد در مقابل این گونه مداخلات یا تعرضات از حمایت قانون برخوردار شود."

۵-اعلامیه اسلامی حقوق بشر

اعلامیه اسلامی حقوق بشر که در اجلاس وزرای امور خارجه سازمان کنفرانس اسلامی در سال ۱۹۹۰ در قاهره به امضاء رسید ، در ماده ۱۸ خود مقرر داشته است:

"الف) هر انسانی حق دارد که نسبت به جان ، دین ، خانواده، ناموس و مال خویش در آسودگی زندگی کند.

ب)هر انسانی حق دارد که در امور زندگی خصوصی خود (در مسکن و خانواده و مال و ارتباطات) استقلال داشته باشد و جاسوسی یا نظارت بر او یا مخدوش کردن حیثیت او جایز نیست و باید از او در مقابل هرگونه زورگویانه در این شوون حمایت شود.

ج) مسکن در هر حالی حرمت دارد و نباید بدون اجازه ساکنین آن به صورت غیر مشروع آن شد و نباید آن را خراب کرد یا مصادره کرد یا ساکنین را آواره نمود."

ب- حق حریم خصوصی به عنوان یک "حق اساسی"

اهمیت حق بر حریم خصوصی به اندازه ای است که امروزه ، تقریبا تمام کشور ها حق حریم خصوصی را به گونه صریح یا ضمنی در قوانین اساسی خود پذیرفته اند و دست کم به حق قابل تعرض نبودن مسکن و خصوصی بودن ارتباط اشاره کرده اند .در آن کشورهایی نیز که حق حریم خصوصی ،صریحا در قانون اساسی پیش بینی نشده است ،نظیر ایالات متحده ،ایرلند و هلند ،دادگاه ها این حق را از دل دیگر مقررات

[۱]

استخراج کرد هاند.هم چنین در بعضی از کشورها مانند فرانسه ، کنوانسیون های بین المللی که حریم خصوصی ررا به رسمیت شناخته اند وارود قوانین داخلی شده و خلا موجود در نظام حقوقی این کشور ها را پر کرده اند.شناسایی حق حریم خصوصی به عنوان یک حق اساس به این معنا ست که هیچ قانون عادی نمی تواند آن را حذف کند.

۱-حریم خصوصی در فرانسه

در فرانسه این عقیده که "زندگی خصوصی" نباید به دست غریبه ها نقض شود مدتها پیش ابراز شده و احتمالا اولین بار در برابر "زندگی عمومی" و در مقایسه باآن استعمال شده است.اصطلاح "حق حریم خصوصی " بعدها متداول شد. .(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۹۹)

گذشته از قانون ۱۱ می ۱۸۶۸ که انتشار هر امری را درباره زندگی خصوصی جرم دانست و اهمیت فزاینده ای تحت لوای حقوق مسئولیت مدنی برای حریم خصوصی ایجاد کرد ،حق حریم خصوصی تا سال ۱۹۷۰ رسما در فرانسه شناسایی نشد. در این سال ماده ۹ جدید به قانون مدنی فرانسه اضافه شد.این ماده می گوید : " هر شخصی حق دارد که حریم خصوصی اش مورد احترام قرار گیرد".این متن قانونی آرای قضایی بسیاری را به دنبال داشته است که به تعریف حدود حریم خصوصی کمک کرده اند.در عمل ،این ماده قانونی تنها در مورد ارتباطات خصوصی اعمال می شود ؛زیرا قانون مدنی علی الاصول بر مقامات عمومی (دولتی) درباره اعمال آنها در قبال افراد ،حکومت ندارد.از این رو ،قواعد حقوقی دیگری تعریف شده است و دیگر جنبه های حریم خصوصی را مورد حمایت قرار داده اند.(Markesinis, 1990, p. 316)

هم چنین ،حق حریم خصوصی منعکس در ماده ۸ کنوانسیون اوروپایی حقوق بشر که با حق "زندگی خانوادگی" نیز بسیار مرتبط است،مستقیما در حقوق فرانسه قابل استناد است (Markesinis, 1990, p. 51).

علی رغم آنکه حق حریم خصوصی به طور صریح در قانون اساسی ۱۹۵۸ فرانسه پیش بینی نشده بود،در سال ۱۹۹۴ دادگاه قانون اساسی اعلام کرد که حق حریم خصوصی به طور ضمنی در قانون اساسی وجود دارد.در ۱۹۹۵ نیز شورای قانون اساسی فرانسه حق حریم خصوصی را به عنوان یک حق اساسی (حق مبتنی بر قانون اساسی)مورد شناسایی قرار داد.با وجود این ،حق حریم خصوصی تنها بدین دلیل یک حق مبتنی بر قانون اساسی شناخته شده است که مصداق خاصی از آزادی فردی تلقی شده است.در واقع قانون اساسی فرانسه تنها به آزادی های فردی تصریح می کند و به حق حریم خصوصی تصریح ندارد و این حق در هیچ کدام از اصول آن و نیز در اعلامیه ۱۷۸۹ حقوق بشر و شهروند و نیز در تلاش هایی که اخیرا برای اصلاح قانون اساسی صورت گرفته ،ذکر نشده است. (Markesinis, 1990, pp. 51-52)

در نظام حقوقی فرانسه هنگامی که از دیدگاه مفهومی یا نظری نگریسته شود حق حریم خصوصی در گروه حقوق شخصی ،به صورت ستاره ای که بیش از دیگر ستاره ها می درخشد ظاهر می شود. اما گاهی این

حق با دیگر حقوق ادغام می شود که تراکم قابل فهم آنها وابسته به دیدگاه و برداشت اشخاص است.(Markesinis, 1990, p. 52)

"قانون آزادی ارتباطات فرانسه" در ۲۸ ژوئن ۲۰۰۰ به تصویب رسیده است. این قانون تمام اشخاصی را که درصدد ارسال یک متن در اینترنت هستند ،ملزم می کند تا از طریق انتشار نام و نشانی خود در وب سایت ها نسبت به معرفی خود به عموم (در صورت ارتباط امر با تجارت) یا نسبت به معرفی خود به گیرنده (در صورت ارتباط امر با افراد عادی) اقدام کنند.در مقررات قبلی مجازات های شدید و ننیز برای اشخاصی که این شرط را نقض می کردند ، زندان پیش بینی شده بود و از ارائه دهندگان خدمات اینترنتی (ISP) می خواستند تا صحت و درستی مشخصات شخصی را که به آنها داده شده است بررسی کنند که این مقررات در بازنگری نهایی این قانون حذف شدند.قانون از ارائه دهندگان خدمات اینترنتی می خواهد که لوگوی تمام داده هایی را که ممکن است برای شناسایی یک ارائه دهنده متن ، در رسیدگی های قضایی استفاده شود نگاه دارند.هم چنین ارائه دهندگان خدمات اینترنتی تابع قواعد حاکم بر اسرار حرفه ای هستند و نمی توانند اطلاعات را جز برای قاضی افشا کنند. هم چنین اینان باید در صورت دستور قاضی به حذف یک متن غیر قانونی که در اختیار آنهاست از دستور پیروی کنند.تصویب این قانون با انتقادهای زیادی از سوی گروه های آزادی های مدنی و مدافعان حریم خصوصی مواجه شده ، انتقاد اساسی این بوده است که قانون مذکور حق بی نام ماندن و آزادی بیان را محدود می کند.(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۱۴۱)

فرانسه عضو شورای اروپاست و "کنوانسیون اروپایی حمایت از افراد در برابر افشای خود به خود داده های شخصی " را امضا و به قوانین خود ملحق کرده است.همچنین "کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادیهای بنیادین"را امضا و وارد حقوق داخلی کرده است.در نوامبر ۲۰۰۱ دولت فرانسه "کنوانسیون شورای اروپا درباره جرایم اینترنتی "را امضا کرده و با عضویت در "سازمان همکاری اقتصادی و توسعه" رهنمودهای این سازمان را درباره حمایت از حریم خصوصی و جریان فرامرزی داده های شخصی پذیرفته است.

۲-حریم خصوصی در انگلستان

نظام کا من لا ،حق کلی به اسم حق حریم خصوصی را به رسمیت نمی شناسد.گرایش این نظام در حمایت از حریم خصوصی گرایشی تحویل گرایانه است.شخصی که به حریم خصوصی او تجاوز شده است باید اثبات کند که فعل متجاوز یک خطا شناخته شده است و بر مبنای آن خطا می تواند اقدام به طرح دعوا کند.(LRCHK, 1999, pp. 2-4)

مسئولیت مبتنی بر خطاهای شناخته شده در انگلستان که به حمایت از حریم خصوصی ربط دارند ،عبارت اند از :

- ✓ ورود غیر مجاز به ملک[۱]
- ✓ مزاحمت های خصوصی[۲]
- ✓ افشای راز
- ✓ نقض حقوق مولف[۳]
- ✓ نقض قرارداد[۴]
- ✓ ایجاد عمدی ناراحتی های عاطفی و عصبی[۵]
- ✓ هتک حرمت[۶]

با توجه به اینکه دادگاه های انگلستان حقی را به اسم حق حریم خصوصی به رسمیت نمی شناسند،حریم خصوصی تنها در هنگامی مورد حمایت واقع می شود که نفع افراد توسط دادگاه ها شناسایی شده نقض شود.گرچه برخی از اسباب طرح دعوا به طور فرعی از حریم خصوصی حمایت می کنند ،تاکید اصلی آنها بر حمایت از منافعاشخاص در مستغلاتشان است.دادگاه ها با پافشاری بر اثبات صدمه واقعی ،ببسیاری از قواعد حاکم بر خطاهای مدنی کامن لای قدیم را برای حمایت از روابط نزدیک و صمیمی و خصوصی که در دفاع از حریم خصوصی افراد مورد توجه قرار می گیرد ناکارآمد ساخته اند.[۷]هم چنین از آنجا که منافع حریم خصوصی در مقایسه با منافع شناخته شده برای خطاهای مدنی موجود بسیار ببیشتر است،حمایت از حریم خصوصی در نظام سنتی کامن لا نه تنها با وصله پینه صورت می گیرد،بله جزئی و ناکافی نیز بوده است. .(انصاری،۹۸:۱۳۸۶)

۳-حریم خصوصی در آلمان

ماده ۱۰ قانون بنیادین آلمان می گوید:

"۱. تعرض به حریم خصوصی نامه ها ، پستها(مرسولات پستی) و ارتباطات از راه دور ممنوع است.

۲.تنها به حکم قانون می توان محدودیت هایی را پیش بینی کرد."

هرجا که برای حمایت از نظام مبتنی بر مردم سالاری آزادانه یا برای وجود یا امنیت فدراسیون محدویت اعمال شود قانون می تواند مقرر کند که شخص تاثیرپذیر از محدویت ، از آن آگاه شود و در صورت لزوم مراجعه به دادگاه جایگزین تجدید نظر سازمانها و واحدهای اداری منصوب از سوی مجلس شود.

۱- Trespass to Land

۲- Private nuisance

۳- Infringement of copyright

۴- Breach of contract

۵- Intentional infliction of emotional distress

۶- Defamation

۷- Law Reform Commission of Australia-1980:24-25

پیش از حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر به ایالات متحده ،آلمان دقیق ترین قانون حمایت از داده ها را در میان کشور های اتحادیه اروپایی داشت.در سال ۱۹۷۰ اولین قانون حمایت از داده ها در دنیا در ایالت هسن آلمان تصویب شد(Internatinal privacy, 2002, p. 182)

در ۱۹۷۷ قانون فدرال حمایت از داده ها به تصویب رسید.هدف کلی این قانون عبارت است از "حمایت از افراد در برابر نقض حقوق شخصی آنها از سوی دارندگان اطلاعات".هدف کلی این قانون عبارت است از "حمایت از افراد در برابر نقض حقوق شخصی آنها از سوی دارندگان اطلاعات".قانون مذکور جمع آوری ،به جریان انداختن ،افشا و استفاده از داده های شخصی جمع آوری شده توسط مقامات دولت فدرال و مقامات غیر دولتی را در صورتی که از داده ها برای اهداف تجاری یا شغلی استفاده کنند ،قاعده مند می سازد. .
(Internatinal privacy, 2002, p. 183)

کمسیون فدرال حمایت از داده ها ،مسئولیت نظارت بر اجرای قانون حمایت از داده ها را بر عهده دارد.مهمترین وظایف این کمیسیون عبارت است از دریافت شکایات ،تحقیق درباره آنها و ارائه توصیه هایی به مجلس و دیگر واحدهای دولتی.(Internatinal privacy, 2002, p. 184)

قانون مهم دیگری که در آلمان فدرال در زمینه حریم خصوصی وجود دارد قانون G-10 است که محدویت هایی را بر محرمانه بودن برخی ارتباطات تحمیل می کند.قانون مذکور در سال ۲۰۰۱ اصلاح شد تا ارائه دهندگان خدمات اینترنتی را ملزم سازد که وسایل و امکانات لازم برای کنترل داده ها وخطوط صوتی را در اختیار مقامات مجری قانون قرار دهد.[۱]

آلمان عضو شورای اروپاست و کنوانسیون حمایت از افراد در قبال افشای خود به خود داده های شخصی را امضا و به حقوق داخلی خود وارد کرده و پروتکل الحاقی این کنوانسیون را نیز امضا کرده است.هم چنین آلمان کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادیهای بنیادین را امضا و به حقوق داخلی ملحق کرده و در نوامبر ۲۰۰۲ نیز کنوانسیون جرائم اینترنتی را امضا کرده است.آلمان عضو سازمان همکاریهای اقتصادی و توسعه نیز هست و بر همین اساس دستورالعملها و رهنمودهای حمایت از حریم خصوصی و جریان فرامرزی داده های شخصی را که این سازمان پیشنهاد کرده ،پذیرفته است.(انصاری،۱۳۸۶:۱۱۰)

۴-حریم خصوصی در بلژیک

قانون اساسی بلژیک حق حریم خصوصی و ارتباطات شخصی را مورد شناسایی قرار داده است. اصل ۲۲ قانون اساسی اعلام می کند:

[۱]-Boulerian-February 20-2001

"هر شخصی از حق حرمت نسبت به زندگی شخصی و خانوادگی برخوردار است.جز در موارد پیش بینی شده در قانون قوانین ،فرمانها و احکام پیش بینی شده در اصل ۱۳۴ تضمین کننده حمایت از این حق خواهند بود."

اصل ۲۹ نیز مقرر می کند :

"تعرض به محرمانه بودن نامه ها ،ممنوع است.قانون معین می کند که چه اشخاصی می توانند محرمانه بودن نامه های سپرده شده به اداره پست را نقض کنند."

در بلژیک "کمسیون حمایت از حریم خصوصی[۱]"

بر اجرای قوانین و مقررات به حریم خصوصی نظارت دارد و شکایت ها را بررسی کرده ،نظریاتی ارائه می دهد و دفتر پرونده های شخصی را در اختیار دارد.

در نوامبر ۲۰۰۰ مجلس بلژیک قانونی را درباره جرائم رایانه ای وضع کرد.۳۷ این قانون چهار جرم جدید شامل جعل رایانه ای ،تقلب رایانه ای و اخلال عمدی در فعالیت های عادی رایانه ای (هک کردن) و خرابکاری عمدی در داده های رایانه ای را پیش بینی کرد. (انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۱۸۳)

بلژیک عضو شورای اروپاست و به کنوانسیون حمایت از افراد در قبال افشای خود به خود داده های شخصی ملحق شده است.هم چنین بلژیک کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادیهای بنیادین را امضا و به حقوق داخلی ملحق کرده و در نوامبر ۲۰۰۱ نیز کنوانسیون جرائم اینترنتی را امضا کرده ،هم چنین عضو سازمان همکاریهای اقتصادی و توسعه است و دستورالعمل کلی حمایت از حریم خصوصی و جریان فرامرزی داده های شخصی را پذیرفته است.

۵-حریم خصوصی در سوئیس :

اصل ۱۳ قانون اساسی سوئیس مقرر می کند:

"همه اشخاص مستحق برخورداری از احترام نسبت به حریم زندگی شخصی و خانوادگی ،منزل ،مرسولات پستی و ارتباطات از راه دور هستند.همه حق دارند در برابر سوءاستفاده از داده های شخصی آنها مورد حمایت قرار گیرند."[۲]

در نظام حقوقی سوئیس "قانون فدرال حمایت از داده ها " مصوب ۱۹۹۲ مسائل مربوط به اطلاعات شخصی را که دولت فدرال و واحدهای خصوصی نگهداری می کنند تنظیم می کند.

قانون مذکور رعایت اصول قانونی بودن و شفاف بودن را به هنگام جمع آوری اطلاعات لازم دانسته ،محدودیت هایی را بر استفاده از آن اطلاعات یا افشای آنها به اشخاص ثالث وضع کرده است.

۱- Commission de la Protection de la vie Privee-Marketing et Protection des donnees personnelles-2003-at:http://www.privacy.fgov.be/.

2-Available at :http://www.uni-wuerzurg.de/law/sz0000-htm.

در سال ۱۹۹۲ به موجب قانون ، دفتر کمیسیونر حمایت از داده های فدرال ایجاد شد. کمسیونر شخصی است که پرونده های مربوط به داده های را نگهداری کرده ، بر عملکرد واحدهای فدرال در این خصوص نظارت می کند. همچنین دادن مشاوره و توصیه و صدور گزارش و نیز انجام تحقیقات از دیگر وظایف کمیسیونر می باشد. کمیسیونر حمایت از داده های فدرال در آخرین گزارش خود که مربوط به فاصله سالهای آوریل ۲۰۰۰ تا مارس ۲۰۰۱ می شود،به کارگیری نظارتهای ویدئویی در بخش های عمومی و خصوصی ،نظارت و بازرسی (مانیتورینگ) پستهای الکترونیک و کاربرهای اینترنتی کارگران ،آزمایشهای مواد مخدر کارگران ،احراز هویت DNA توسط نیروهای انتظامی و ماموران مجری قانون ،حریم خصوصی در عرصه تجارت الکترونیک و برخی مسائل دیگر را مورد توجه قرار داده است. (Internatinal privacy, 2002, p. 349)

علاوه بر قانون حمایت از داده ها ،در قانون مدنی (ماده۲۸) و قانون جزا(مواد ۱۷۳تا۱۷۹)نیز حمایت های قانونی از حریم خصوصی به چشم می خورد.همچنین،حمایتهای خاصی در قواعد راجع به حریم خصوصی کارگران (ماده ۳۲۸ قانون تعهدات)،اطلاعات ارتباطات از راه دور مصوب ۳۰ آوریل ۱۹۹۷،آمار مراقبتهای بهداشتی مصوب ۱۹۹۷،حفظ اسرار حرفه ای مواد ۳۲۰ تا ۳۲۲ تحقیقات پزشکی و کارتهای شناسایی هویت وجود دارد.

هم چنین سوئیس کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادیهای بنیادین را امضا و به حقوق داخلی ملحق کرده و در نوامبر ۲۰۰۱ نیز کنوانسیون جرائم اینترنتی را امضا کرده ،هم چنین عضو سازمان همکاریهای اقتصادی و توسعه است و دستورالعمل کلی حمایت از حریم خصوصی و جریان فرامرزی داده های شخصی را پذیرفته است.(Internatinal privacy, 2002, p. 354)

۶-حریم خصوصی در برزیل:

اصل ۵ قانون اساسی برزیل اعلام می کند:

تعرض به حریم خصوصی ،زندگی شخصی ، آبرو و حق افراد بر تصویر خود، ممنوع است.حق جبران خسارات مادی و معنوی ناشی از نقض آنها تضمین می شود.منزل پناهگاه غیر قابل تعرض افراد است، هیچ شخصی بدون رضایت ساکنان آن نمی تواند وارد آن شود مگر در صورت وقوع جرم مشهود یا بلا و مصیبت یا برای کمک کردن یا در خلال روز به حکم دادگاه، سری بودن مکالمات و ارتباطات صوتی ،تصویری ،داده ها و ارتباطات تلفنی مصون از تعرض است ، جز در مورد اخیر که به حکم دادگاه و در موارد پیش بینی شده در قانون و به شیوه پیش بینی شده در قانون و به منظور انجام تحقیقات کیفری یا انجام آیینهای

کیفری حقیقت یابی تعرض منعی ندارد. دسترسی به اطلاعات برای همه اشخاص تضمین می شود و محرمانه بودن منابع اطلاعاتی هر زمان که برای فعالیت حرفه ای ضروری باشد باید رعایت شود.[۱]

در سال ۱۹۹۷ قانون ارتباطات از راه دور نیز یکی از اصول حریم خصوصی را پیش بینی کرد که طبق آن ،استفاده کنندگان از خدمات ارتباطات از راه دور ، نسبت به رعایت حریم خصوصی خود در جریان استفاده از اطلاعات شخصی شان واجد حق شناخته شدند.[۲]

بالاخره آنکه قانون مدنی برزیل اعلام کرد که زندگی شخصی افراد مصون از تعرض است و قوه قضائیه باید به درخواست افراد ،برای حمایت از حریم خصوصی آنها در قبال تعرضات احتمالی ،تدابیری به عمل آورد[۳].

برزیل در ۲۵ سپتامبر ۱۹۹۲ کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر را امضا کرد.ماده ۱۱ این کنوانسیون پیش بینی می کند که هر شخصی حق دارد آبرویش محترم شناخته شده ،کرامتش مورد شناسایی قرار گیرد.همچنین نمی توان به طور خودسرانه در زندگی شخصی ،خانوادگی،منزل و ارتباطات و مکاتبات اشخاص مداخله کرد یا به آبرو ،اعتبار و شهرت اشخاص لطمه های غیر قانونی وارد آورد.[۴]

۷-حریم خصوصی در ترکیه

عنوان بخش پنجم قانون اساسی ترکیه "حریم خصوصی و حمایت از زندگی خصوصی [۵] است.

اصل ۲۰ قانون اساسی ترکیه درباره حرمت "حریم خصوصی افراد" می گوید:

"هر فردی حق برخورداری از احترام نسبت به زندگی شخصی و خانوادگی اش را دارد.تعرض به حریم خصوصی افراد و زندگی خانوادگی ممنوع است.استثناهایی حسب ضرورت های تحقیقات و تعقیب های قضایی وجود خواهد داشت.مادام که یک مقام قضایی مطابق با آیین تعیین شده در قوانین و در موارد پیش بینی شده در قوانین تصمیم نگیرد نمی توان نه خود شخص و نه اسناد خصوصی و نه دارایی آنها راتفتیش یا ضبط و بازداشت کرد."

اصل ۲۲ قانون اساسی ترکیه نیز تصریح می کند:

"مبنا محرمانه بودن ارتباطات است.نمی توان مانع ارتباطات شد یا محرمانه بودن آنها را نقض کرد،مگر با تصمیمی که یک مقام قضایی مطابق با آیین تعیین شده در قوانین ،آن هم در موارد صریحا پیش بینی

۱- Available at :http://www.senado.gov.br/bdtextual/consl88/const881.pdf

۲- Law NO.9.472-July 16-1997

۳-. Law NO.10.406-January 12-1997

۴- American Convention on Human Rights/available at http://www1.Umn.edu/humanrts/oasinstr/zoas3com.htm.

۵- Available at :http://www.mfa.gov.tr/GRUPI/Anayasali142.htm

شده در قوانین صادر می کند،یا با دستور یک مقام تعیین شده در قانون برای مواردی که تاخیر در اقدام ،زیان بار است.چنانچه در شمول این ماده به موسسات و نهادهای عمومی استثناهایی باشد،در قانون پیش بینی خواهد شد."

ترکیه در اکتبر ۲۰۰۱ جهت تقویت و گسترش فرصت های لازم برای الحاق به اتحادیه اروپا ،لایحه اصلاح قانون اساسی را در دستور کار خود قرار داده که شامل ۳۴ مورد اصلاحی در قانون اساسی است.برخی از پیشنهادهای اصلاحی ،متشمن تقویت حقوق و آزادیهای بنیادین افراد ،از جمله حمایت بیشتر از حریم خصوصی اشخاص و منازل است.

در نظام حقوقی ترکیه حمایت از حقوق شخصیت ،تابع قانون مدنی است.مطابق ماده ۲۴ قانون مذکور ،فردی که حقوق شخصیت وی به نحوی نا عادلانه نقض شده است می تواند در برابر چنین نقضی ،از دادگستری ببخواهد از حق وی دفاع کند.در صورت نقض حقوق شخصی ،تنها حق طرح دعوای مدنی وجود دارد و برای چنین نقض هایی ،در قوانیم کیفری مسئ.لیت کیفری پیش بینی نشده است.

مواد ۲۰۰-۱۹۵ قانون جزای ترکیه به آزادی ارتباطات پرداخته و ارتباطات از طریق نامه ،بسته های پستی ،تلگرام و تلفن را مورد حمایت قرار داده است.مقامات دولتی ، جزء در برخی موارد استثنایی ،موظف اند که پیش از کنترل سمعی یا بصری ارتباطات ،یک قرار قضایی تحصیل کنند.علی رغم قوانین و مقررات مذکور ، در عمل ،حریم خصوصی افراد و ارتباطات شخصی آن طور که باید و شاید رعایت نمی شود. موارد متعددی از شتود های غیر قانونی در این کشور به چشم می خورد. (Internatinal privacy, 2002, p. 365)

دولت ترکیه در آوریل ۲۰۰۰ لایحه جدیدی را برای تاسیس "شورای تامین امنیت اطلاعات ملی"تهیه کرد.شورای مذکور بنا بود مسائلی هم چون حمایت از داده ها،رمزگذاری ها و امنیت سیستم های اطلاعاتی را عهده دار شود .شورا مجاز به دسترسی به تمام پیام های ارسالی از طریق اینترنت شناخته شده بود.بر اثر انتقاد های بسیار شدیدی که از این لایحه صورت گرفت تصویب آن عقیم ماند. (Internatinal privacy, 2002, p. 336)

ترکیه عضو شورای اروپاست و سازوکار مانیتورینگ شورای مذکور را پذیرفته است.این کشور کنوانسیون حمایت از افراد در قبال افشای خود به خود داده های شخصی را در ۱۹۸۱ امضا کرده،ولی آن را وارد قوانین داخلی نکرده است.ترکیه کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادی های بنیادین را امضا کرده و وارد قوانین داخلی ساخته است.همچنین ترکیه از ۱۹۶۱ تا کنون عضو سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه بوده است.

۸-حریم خصوصی در ایالات متحده آمریکا

در قانون اساسی آمریکا، حریم خصوصی به عنوان یک حق به صراحت به رسمیت شناخته نشده ومورد اشاره قرار نگرفته است. دیوان عالی کشور بر اساس مفاد اعلامیه جهانی بشر، حقوق اساسی‌محدودی را در این زمینه برای شهروندان در نظر گرفته است. مسائل مربوط به ازدواج، تولید مثل،پیشگیری از بارداری، روابط خانوادگی، پرورش و تربیت کودکان، از جمله این حقوق است.

همان‌طور که قبلا اشاره شد، ایالات متحده آمریکا فاقد یک قانون جامع حفظ حریم خصوصی استو بیشتر رویکرد موردی را مدنظر دارد. اگر چه در سالهای اخیر بحثهای مهمی در مورد لزوم تدوین قوانین‌حفظ حریم خصوصی صورت گرفته; اما کاخ سفید و بخش خصوصی بر این عقیده‌اند که خودتنظیمی‌در این بخش کفایت می‌کند و قانون تازه‌ای نباید تصویب شود، مگر در موارد محدود و زمینه‌های‌اطلاعات پزشکی و ژنتیکی. از طرفی علی‌رغم باور فوق، از ژانویه ۲۰۰۱ تاکنون، بیش از یکصد لایحه‌در مجالس سنا و نمایندگان آمریکا در این زمینه مطرح شده است. با وجود این تلاشها، آنچه مشهود وملموس است تجاوز به حریم خصوصی در جامعه اطلاعاتی امروز آمریکاست که به یکی از داغ‌ترین‌مباحث روز تبدیل شده است. یکی از مصادیق نگرش انتقادی که جامعه اطلاعاتی را جامعه نظارتی‌می‌داند، می‌تواند ایالات متحده آمریکا باشد.

آنچه بیش از همه باعث آزار شهروندان آمریکایی می‌شود، افزایش نظارت و مراقبت در محیطهای کاراست. برای مثال، روند تازه‌ای که از سال گذشته به صورت فزاینده‌ای مورد استفاده قرار گرفته، رهگیری‌از طریق دوربینهای ویدئویی در اماکن عمومی است که به نرم‌افزار چهره‌شناس متصل است .این سیستم‌می‌تواند از چهره‌های افراد در رستوران‌ها و سایر محلهای عمومی تصویر گرفته و آن را با سوابق موجودتطبیق داده و متخلفان را شناسایی کند. مدیر گروه بین‌المللی حمایت از حریم خصوصی مستقر در لندن‌در این زمینه معتقد است که «آشکارترین و آزادهنده‌ترین مصداق دست‌اندازی به حریم خصوصی،دوربین‌های تلویزیونی مدار بسته است .این دوربین‌ها به زودی به یکی از اجزای ثابت در معماری تبدیل‌خواهد شد. به نظر می‌رسد که فقط زمان لازم است تا بر اثر فشارهای قانونی و اجتماعی مجبور باشیم که‌این دوربین‌ها را درون خانه‌هایمان هم داشته باشیم.»[۱]

در دسامبر ۲۰۰۱، سازمان اف. بی. آی، استفاده یک روش رهگیری به نام «فانوس جادویی Magic) Lantern)را موردتأیید قرار داد که بر اساس آن، اف. بی. آی. می‌تواند با ارسال یک ویروس کامپیوتری، بدون دسترسی‌فیزیکی به کامپیوتر مورد نظر، اطلاعات موجود در آن را هدف قرار داده و نابود سازد.

۱-Available at http:/www.privacyinternational.org

قانون دیگری به نام «پاتریوت» به واسطه حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ به تصویب رسید که به شدت‌تضعیف کننده حریم خصوصی در زمینه ارتباطات بود .این قانون، حکم هر دادگاهی را در رابطه بااستراق سمع، حکم ملی تلقی می‌کند; یعنی حکمی را که یک دادگاه در یک ایالت صادر می‌کند، درسراسر کشور لازم‌الاجراست.

در حالی که پلیس موظف است برای رهگیری ارتباطات تلفنی و اینترنتی، حکم دادگاه داشته باشد;آمار نشان می‌دهد که استفاده از رهگیری‌های الکترونیک در دهه ۹۰ سه برابر شده و در سال ۲۰۰۱،تعداد ۱۴۹۱ مورد مجوز برای کنترل تلفن در آمریکا صادر شده است.

بنابراین، وضعیت حریم خصوصی در آمریکا، بسیار سیال، بی‌ثبات و غیرقابل استناد است. در حالی‌که حریم خصوصی افراد به راحتی نقض می‌شود، سازمانهای اطلاعاتی با استدلال حفظ زیرساختهای‌ملی در مقابل جنگ اطلاعاتی، هنوز هم خواهان داشتن اختیارات و بودجه بیشتری جهت رهگیری‌ارتباطات اینترنتی هستند. اما در طرف دیگر، «در واشنگتن نشانه‌هایی از سخت‌گیری بیشتر در موردحفظ حریم خصوصی به چشم می‌خورد. مسئله حفظ حریم خصوصی به یک مسئله داغ سیاسی تبدیل‌شده است. اعضای جدید کنگره آمریکا که بسیاری از آنان با قول حل این مسئله به مجلس راه یافته‌اند،بعید است که هنگام طرح این مسائل در مجلس روی صندلی خود آرام بنشینند.» ساماراجیوا، روهان، «تفاوت طبقاتی در حریم شخصی»،

۹-حریم خصوصی در هند

قانون اساسی ۱۹۵۰ هندوستان حق حریم خصوصی را به طور صریح مورد شناسایی قرار نداده است.ولی دادگاه عالی هند برای نخستین بار در ۱۹۶۴ اعلام کرد که حق حریم خصوصی به نحو ضمنی در بطن اصل ۲۱ قانون اساسی این کشور قرار دارد.اصل مذکور مقرر می کند :(هیچ شخصی را نمی توان از آزادی حیات یا شخصی اش محروم کرد،مگر بر طبق آیین پیش بینی شده در قانون". (Internatinal privacy, 2002, p. 215)

در هندوستان قانون جامع حمایت از داده ها به چشم نمی خورد. در ژوئن ۲۰۰۰ "انجمن ملی شرکتهای نرم افزاری و خدماتی"[1]دولت را برای وضع قانون حمایت از داده و تضمین رعایت حریم خصوصی اطلاعات مورد استفاده در شبکه های رایانه ای و نیز جهت رعایت معیارهای و ضوابط اروپایی حمایت از داده ها تحت فشار قرار داد.

در می ۲۰۰۰دولت "قانون فناوری اطلاعات" را که شامل مجموعه ای از مقررات به قصد فراهم آوردن محیط قانونمند و فراگیر برای تجارت الکترونیک بود ،وضع کرد.قانون مذکور همچنین به جرایم رایانه ای

[1]- National Association of Software and Service Companies

،هک کردن ،خسارت به مجموعه منابع رایانه ای ،نقض محرمانه بودن و نشان دادن تصاویر جنسی پرداخته است.این قانون به مدامات مجری قانون اختیار زیادی می دهد.[1]

به طور خلاصه ،در حقوق هندوستان حق حریم شخصی تا حدی به رسمیت شناخته شده است.لطمه و صدمه های غیرقانونی به آبرو و اعتبار و حیثیت و شهرت اشخاص موجب تعقیب مدنی وکیفری می شود. (Internatinal privacy, 2002, p. 216)

۱۰-حریم خصوصی در ایران:

در نظام حقوقی ایران حریم خصوصی به صورت مشخص و معنون ، حمایت نشده است. همانند موضع نظام حقوق اسلام ، موضوعه ایران در مواجهه با حریم خصوصی ،تحویل گرایانه است : حقوق و آزادی هایی که تحت عنوان "حریم خصوصی" حمایت می شوند به طور ضمنی و در بطن سایر قواعد حقوقی ایران ،هر چند به طور ناقض ،مورد حمایت قرار گرفته اند.

مبانی اسلامی نظام حقوقی ایران ،قانون اساسی ، قانون مجازات اسلامی ، قانون آیین دادرسی کیفری،قانون آیین دادرسی مدنی،قوانین و مقررات مربوط به ارتباطات پستی ،تلفنی،اینترنتی ،قانون مطبوعات در زمره قوانین و مقرراتی هستند که گاه ضمنی و گاه صریحا از برخی مصادیق حریم خصوصی حمایت کرده اند. (انصاری:۱۳۸۶،۱۳۵)

میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی که دولت ایران به آنها ملحق شده است تنها منبعی است که به طور صریح بر حمایت از حریم خصوصی در نظام حقوقی ایران تاکید دارد.

بر خلاف قوانین اساسی کشورهایی که از حریم خصوصی به صورت مشخص و در قالب اصل یا اصول خاصی حمایت کرده اند ،در قانون اساسی ایران متن خاصی که از حریم خصوصی تحت این عنوان حمایت کرده باشد وجود ندارد .اگر حریم خصوصی را در حوزه های حریم خلوت و تنهایی ،حریم مکانی،حریم اطلاعات و حریم ارتباطات و حریم جسمانی دسته بندی کنیم ،در قانون اساسی ایران داریم:

۱- داشتن حریم خصوصی به عنوان یک حق اساسی مورد شناسایی واقع نشده است؛

۲- حریم خلوت و تنهایی نه به صورت صریح و نه به صورت ضمنی حمایت نشده است.

در اصل ۲۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مقرر است: " حیثیت ،جان،مال ، حقوق ، و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند."شاید این اصل را بتوان گویاترین اصل در حمایت از حریم خصوصی افراد دانست .گرچه نه تنها نامی از حریم خصوصی در آن برده نشده ، بلکه بدون اشاره به اصل ۲۵ این قانون ،در بیان مصادیق مسمول در مفهوم حریم خصوصب نیز دچار نقص

[1]- Nasscom Urges Laws for Data Protection/ available at http://www.indiaserver.com/businessline/2002/06/29/Stories/152939 t.5.htm

است.به هر حال ،گرچه قانون اساسی و سایر قوانین ما فعلا فاقد اشاره ، تعریف یا حتی بیان مصادیق جامع و مانعی از حریم خصوصی هستند ، گفته شده "قدمت حمایت حریم خصوصی در اسلام ،بسیار بیشتر از سایر نظام های حقوقی است و مقوله های مختلف این حق با مبانی مستحکمی مورد حمایت قرار گرفته است. (انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۱)

۲-۳-۲-۳ حوزه های حریم خصوصی :

در ساده ترین تقسیم بندی می توان حوزه های حریم خصوصی را به چهار حوزه مجزا تقسیم کرد : (بروجردی ،۱۳۸۳: ۸۴)

۱- حریم جسمانی

۲- حریم مکانی

۳- حریم ارتباطات

۴-حریم اطلاعات

۱.حریم خصوصی جسمانی :

افرادی که در یک سرزمین زندگی می کنند و از اتباع آن سرزمین هستند حق دارند به هر جای کشور خود که بخواهند رفت و آمد کنند ،با هر وسیله ای که بخواهند تردد کنند، هر چه د.ست دارند با خود داشته باشند و در هر جا که بخواهند توقف کنند،مشروط بر آنکه در استفاده از این حقوق از چهارچوب و محدودیت های قانونی فراتر نرود.دولت نیز مکلف است در مقام حامی و مدافع حقوق شهروندی ،نه تنها از دست یازی به نقض حقوق مذکور اجتناب کند،بلکه از تجاوز اشخاص ثالث به این حقوق نیز ممانعت به عمل آورد. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۸۲)

بر این اساس، متوفق ساختن افراد حتی برای پرسیدن چند سوال ار آنها چنانچه بر خلاف رضایت آنها باشد، تفتیش وسایل نقلیه یا وسایل همراه ،با آزادی آمد وشد وامنیت افراد در تعارض است و باید توجیهات قابل قبولی برای مشروع بودن چنین اقداماتی وجود داشته باشد. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۸۲)

این تفتیش ،گاه ممکن است بسیار فراتر از طرح چند پرسش باشد.ماموران دولتی ممکن است درصد برآیند لباس و سایل همراه یک فرد را بازرسی کنند یا لباس های وی را در آورده ،بخواهند مشخصات زیستی آن فرد را مورد بازرسی قرار دهند و حتی فراتر از این بخواهند درون جسم افراد را تفتیش کنند. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۸۲)

با توجه به مقدمه مذکور ، حق حریم جسمانی افراد را در پنج فرض مختلف می توان بررسی کرد:

الف)تفتیش عقیده:

یکی از جنبه های حریم جسمانی حمایت از انسانهاست ،از این لحاظ که افکار و نیات خود را اولا تنها در صورتی که بخواهند ،ثانیا به صورتی که بخواهند ،بیان کنند.مکنونات و افکار و نیات ابراز شده هر انسان ،تشکیل دهنده تمامیت معنوی و شخصیت اوست که از تجاوز دیگران به این عرصه باید جلوگیری کرد.بر این اساس هرگونه اخذ اجباری اطلاعات از افراد ،تفتیش عقیده به شمار می رود که در قوانین اساسی همه کشورها از جمله در اصل ۲۳ قانون اساسی ما ممنوع اعلام شده است. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۸۳)

ب)توقیف و تفتیش افراد:

طبق یک تعریف ،توقیف افراد زمانی رخ می دهد که اوضاع و احوال حاکم بر قضیه نشان دهد که فرد متعارف و معقول در آن اوضاع نمی تواند خود را در بی اعتنایی به مامو دولت ،آزاد احساس کند و پی کار خود رود.(Loginsky, 2002, p. 5)

ج)بازرسی و تفتیش داخلی بدن:

مهم ترین تفتیش های داخلی بدن عبارت اند از آزمایش خون ،معاینه داخلی و جراحی برای کشف یک موضوع و شست وشوی معده. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۹۲)

د)بیومتریکس یا تشخیص هویت از طریق مشخصات جسمی

عبارت است تشخیص هویت فرد بر مبنای اوصاف روانی یا رفتاری وی.اکنون در سراسر جهان از فناوری بیومتریکس استفاده می شود.این فناوری عمدتا در دستگاه های کوچکی به کار رفته است که کنترل امنیت اماکن حساسی نظیر تاسیسات هسته ای یا خزانه های بانک را میسر می سازد. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۹۷)

ه)استفاده از کارتهای تشخیص هویت.[۱]

تقریبا در همه کشورهای جهان از کارتهای تشخیص هویت به اشکال مختلفی استفاده می شود .نوع کارت و کارکردهای آن از کشوری به کشور دیگر متغیر است.سیستم های شناسایی ملی برای مقاصد مختلفی ایجاد می شوند.شناسایی نژاد ،سیاست و مذهب غالبا انگیزه ایجاد و توسعه کارتهای تشخیص هویت می شوند.

در برخی از کشورها سیستم های تشخیص هویت با ایرادهای قانون اساسی مواجه شده و از جمله مغایر با حمایت های قانون اساسی از حریم خصوصی شناخته شده اند و حتی در برخی دیگر از کشورها مخالفت های عمومی با این گونه کارتها منجر به حذف آنها شده است. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۹۹)

۲.حریم خصوصی مکانی

[۱]-identity cards (ID)

حریم منزل از مهم ترین مقوله های حریم خصوصی است.منظور از منزل هر مکانی است که شخص آن را به عنوان محل خلوت و استراحت و انجام امور شخصی و خانوادگی خود انتخاب کرده است و این انتخاب او با قوانین مغایر نیست.بر این اساس ،انواع خانه ها ،چادر های مسکونی ،بخش های مسکونی کشتیها ، اتاق های خصوصی هتل ها، مهمانسراها،خوابگاه ها و اتاق های استراحت بیمارستان ها از مصادیق منزل به شمار می روند. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۵۷)

در واقع در میان اماکن مختلفی که انسان ها خلوت اختیار می کنند منزل اساسی ترین مکان خصوصی است و از این رو ،برای حمایت از آن در برابر تعرض ماموران دولت و دیگر اشخاص باید تدابیر ویژه ای اندیشیده شود. منزل جایی است که مالک یا متصرف آن به طور مشخص ، انتظار نسبت به خصوصی بودن آن را اعلام کرده است. (solove, 2002, p. 1137)

در حقوق اسلام ،از حریم منازل بسیار حمایت شده است و در حقوق برخی کشورها از منزل به عنوان «قعله خصوصی »افراد یاد شده است که باید از آن نهایت حمایت به عمل آید. (انصاری, ۱۳۸۶ : ۱۸۵)

فردی که خلوت و تنهایی اختیار کرده است اگر اقدامش مخالف با قوانین نباشد حریم خلوت او باید مورد حمایت قرار گیرد.نیاز به خلوت ،نیازی فطری است و اشخاصی که خود را از معرض دید و شنود ناخواسته دیگران دور می سازند در واقع برخورداری از حریم خلوت را طلب می کنند..(LRCHK, 1996, pp. 7-15)

برای حمایت از این حریم ،باید از دسترسی بصری یا سمعی یا فیزیکی ناخواسته مردم به خلوت گزیده جلوگیری کرد.

چنانچه فردی در منزل خود یا محل کارش یا در اتاق یک بیمارستان یا یک هتل خلوت کرده باشد ورود اشخاص ثالث به اماکن مزبور اگر بدون رضایت او یا مجوز قانونی صورت گیرد ،نقض حریم خصوصی(خلوت و تنهایی) به شمار می آید.ماهیت خصوصی یا عمومی مکانی که شخص در آن خلوت کرده است اهمیتی ندارد.مسئله مالکیت نیز هنگامی که بحث حمایت از حریم خصوصی مطرح می شود ،بی تاثیر است.هر شخصی مستحق برخورداری از حریم خصوصی در اتاق یا مکانی است که قانونا در آن خلوت کرده است، حتی اگر هیچ منافع مالکانه در آن نداشته باشد (انصاری, ۱۳۸۶: ۱۶۰)

آنچه یک شخص آگاهانه به همگان عرضه می کندحتی در منزل یا دفتر کارش باشدمشمول حمایت حریم خصوصی نمی شود اما آنچه او درصدد خصوصی نگه داشتن آن است حتی در یک عرصه و مکان قابل دسترس برای همگان ،از نظر قانون اساسی مورد حمایت است.(LRCHK, 1996, pp. 7-24)

عکس برداری از دوشخص که داخل یک خودرو خصوصی نشسته اند و برای مردم قابل روئت هستند ،ممکن است نقض حریم خصوصی نباشد اما قرار دادن یک وسیله الکترونیکی در اتاقک خودرو برای استماع یا ضبط مکالمات داخل آن ،ورود به حریم خصوصی است. (انصاری, ۱۳۸۶: ۱۶۸)

اگر چه حریم خصوصی از مردم و نه از اماکن حمایت می کند ، برای احراز ورود به حریم خصوصی ،مکان نیز نقش مهمی دارد.مرز حریم خصوصی که افراد انتظار حمایت از آن را دارند بسته به آن است که در کجا قرار داشته باشند و جامعه چه هنجار هایی را برایآن مکان تجویز کرده باشد.

(LRCHK, 1996, pp. 7-25)

بر طبق دکترین رویت آشکار[1]مسافران وسایل نقلیه که در معرض روئت آشکار عابران هستند در برابر نگاه های عابران کنجکاو حمایت نمی شوند.چنانچه روزنامه نگاری از راننده ای در حال رانندگی عکسی گرفته باشد وی نمی تواند علیه روزنامه نگار دعوای نقض حریم خصوصی اقامه کند. (انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۱۶۴)

برای مثال زنی در یک مسابقه راگبی شرکت داشت.در خلال مسابقه از او عکس برداری شد.دیوان اروپایی حقوق بشر اعلام کرد که عکس برداری و نگهداری آن عکس ها نقض حریم خصوصی نیست. زیرا عکاس وارد منزل وی نشده تا از او عکس بگیرد.علاوه بر این ،عکس به حادثه ای عمومی مربوط می شود که آن زن داوطلبانه در آن شرکت کرده است .آن عکس برداری صرفا به قصد شناسایی آتی آن شخص در مناسبت های عمومی مشابه صورت گرفته است و هیچ گونه قرینه و اماره ای نیست که نشان دهد آن عکس ها به عموم نشان داده شده یا برای مقاصد دیگر استعمال شده اند.

(LRCHK, 1996, pp. 7-34)

وقتی که از افراد در چهاردیواری منزل یا اتاق بیمارستانی آنها عکس برداری می شود عکاس عادتا باید به سبب نقض حریم خصوصی مسئول شناخته شود. عکس برداری از دیگران در مناسبت های خصوصی نیز ممکن است نقض حریم خصوصی شتاخته شود.این نوع عکس برداری به ویژه از چهره های عمومی که در مناسبت های خصوصی شرکت می کنند شایع است.

(LRCHK, 1996, pp. 7-35)

ورود از طریق استراق سمع ممکن است هم در اماکن عمومی و هم در اماکن خصوصی صورت گیرد.مکالمه ای بین دو شخص در حالی که روی صندلی پارک عمومی و بدون اینکه احدی نزدیک آنها نشسته باشد صورت گیرد باید حمایت شود. اعطای حمایت قانونی به چنین مکالماتی مطلبق با انتظارات متعارف و معقول افراد است .زیرا صحبت ها و مکالمات مذکور در قلمرو عرصه عمومی قرار نمی گیرد تا شنود دیگران از آنها را توجیه کند. (LRCHK, 1996, pp. 31-32)

۳-حریم خصوصی اطلاعات

مقتضیات جامعه امروز باعث پدیداری صنایع جمع آوری اطلاعات شده است.کیفیت جمع آوری اطلاعات هم عوض شده است.اطلاعات بسیار حساس و بالقوه زیان آور جمع آوری می شوند.ارزش اعتباری ،توانایی کسب بیمه ،نیازهای مراقبت های بهداشتی و سلامتی ،استخدام ،سابقه آموزشی ،توانایی کنترل و تنظیم

[1] plain view doctrine

خدمات اجتماعی و بسیاری دیگر از منافع جدی حقوقی هر کس بر مبنای اطلاعات ثبت شده سازمانها ارزیابی می شود. داده های ذخیره شده در نهاد های دولتی و پایگاه های داده و نیز اطلاعات فاش شده برای موسسات ارایه کننده خدمات اینترنتی باعث ایجاد یک نسخه مکتوب از هر شخص در فضای سایبر شده است.در خطر افتادن این داده ها آسایش فیزیکی و روانی اشخاص را به خطر می اندازد و در نگاه اسلام حتی حیات معنوی اشخاص با از کف رفتن نهانی های ایشان به خطر می افتد.(زندی،۱۳۸۹: ۱۸۱)

مراد از حریم خصوصی اطلاعات ،مصون بودن داده های مربوط به حوزه ای از زندگی انسانهاست که نوع بشر انتظار دارد که سایرین بدون اجازه وی بدان دسترسی نیابند و آنها را مورد پردازش قرار ندهند .(اصلانی،۱۳۷۸: ۱۰۸)که در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و در فضای مجازی از آن به امنیت داده یاد می شود.

حال چه مسائلی در قلمرو مسائل اطلاعات خصوصی افراد می گنجد ؟

مسائلی در مورد ما وجود دارد که ترجیح می دهیم دیگران در موردمان ندانند.تصدیق می کنیم که اگر این اطلاعات نزد خودمان بماند ،زندگی برایمان بهتر خواهد بود و نیز تصور می کنیم که اگر مسائل خاصی توسط افرادی که به واسطه تعهد حرفه ای در مقابل اطلاعات ما متعهد ند آشکار شود ،آسایش و سلامتی مان تحت تاثیر قرار خواهد گرفت .(Paul, 2000:46) این مسائل همان اطلاعات شخصی ما هستند که اغلب اوقات رغبتی به اطلاع سایرین از آنها نداریم.

تبصره بند ۴ ماده ۲ "طرح حمایت از حریم خصوصی" ،اطلاعاتی نظیر اطلاعات مربوط به نام ونام خانوادگی ،نشانی محل سکونت یا محل کار و یا شماره تلفن در زمان کنونی را از تعریف اطلاعات شخصی خارج ساخته است.

اطلاعات شخصی مشمول حمایت را می توان بر دو قسم دانست .اطلاعات شخصی عمومی و اطلاعات شخصی حساس. چنین تقسیم بندی ای در اکثر قوانین مربوط به حمایت از اطلاعات قابل مشاهده است.از این جمله قانون حمایت از داده ها .(زندی،۱۳۸۹،۱۸۵) که در جولای ۱۹۹۸ در بریتایا تصویب و در مارس ۲۰۰۰ به مرحله اجرا گذاشته شد.این قانون ،اصلاحاتی را در در قانون حمایت از داده ها مصوب ۱۹۸۴ ، در راستای همسویی با الزامات دستورالعمل های مربوط به حمایت از داده اتحادیه اروپا به عمل آورده است. (Banisar: 2000.224).

باید گفت هر دودسته این اطلاعات به لحاظ شخصی بودن و انتظار متعارف فرد به حفظ محرمانگی آنها مشمول حمایتند.اما جنبه شخصی بودن اطلاعات شخصی حساس به مراتب بیشتر است و بدین لحاظ

[1] privacy

نیازمند حمایت خاص می باشند .پس می توان گفت که اطلاعات شخصی عمومی ،شامل ممیزات یک فرد از افراد دیگر است وتنها در خصوص وی صادق است.

اطلاعات راجع به وضعیت سلامت ،زندگی خانوادگی ،عادات فردی ،شماره حساب های بانکی و مانند اینها از جمله اطلاعات شخصی افرادند.اطلاعات شخصی تری نظیر اطلاعات راجع به وضعیت زندگی جسنی ، اعتقادات فردی،وضعیت نژادی،قومی و قبیله ای و عضویت وی در احزاب و یا گروه های صنفی و نیز اطلاعات مر بوط به محکومیت کیفری فرد ، از جمله اطلاعات شخصی حساس می باشند.(زندی،۱۳۸۹: ۱۸۴)

بند ۴ ماده ۲ لایحه حمایت از حریم خصوصی اطلاعات وابسته به شخصیت افراد نظیر وضعیت زندگی خانوادگی ،عادت های فردی ،ناراحتی های جسمی و شماره کارت های اعتباری و شماره حساب های بانکی را از جمله اطلاعات شخصی افراد می داند .در حالی که گفته شده اطلاعات مربوط به وضعیت اقتصادی و سلامتی افراد و نیز خصوصیاتی وراثتی آنها در زمره اطلاعات شخصی حساس می باشد.(اصلانی ،۱۳۸۷: ۱۰۱ و ۱۰۸)

برخی کشور ها اروپایی نظیر هلند ،پرتغال و اسپانیا مقررات خاصی در حمایت از داده های شخصی در قوانین اساسی خود پیش بینی کرده اند و تاحد زیادی از این حق به صورت حقی منحصر به فرد که رژیم حقوقی خاصی دارد حمایت کرده اند.البته در برخی از قوانین عادی و نیز آرای قضایی خود حمایت از داده های شخصی را به حمایت از بزخی از حقوق دیگر نظیر حق حریم خصوصی (پرتغال و هلند) یا حریم خصوصی و خانوادگی و آبرو و شرف (اسپانیا) یا به حق کلی حمایت از شخصیت افراد(هلند) احاله داده اند.در اتریش حمایت از داده های شخصی در قالب حق ب محرمانگی داده های شخصی در قانون اساسی حمایت شده ،گاه نیز به حق زندگی خصوصی استناد شده است.

بند الف ماده ۲ دستورالعمل اروپایی حمایت از داده های شخصی در تعریف داده های شخصی اعلام می کند :

«داده شخصی عبارت است از هر گونه اطلاعات راجع به یک شخص با هویت مشخص یا قابل شناسایی ، شخص قابل شناسایی کسی است که مستقیم یا غیر مستقیم ،به ویژه از طریق مراجعه به یک شماره تشخیص هویت یا یک یا چند عامل خاص درباره هویت جسمانی ،روانی ،ذهنی ،اقتصادی ،فرهنگی یا اجتماعی قابل شناسایی است.»

اهمیت داده های شخصی و ارتباط آنها با آزادی ،استقلال و کرامت انسانی سبب شده است که برخی از اسناد خارجی ،حق افراد در مصون بودن داده های شخصی آنها از تعرضهای غیر قانونی ،یکی از حقوق بشر یا اساسی محسوب شود و حمایت های جدی از آن به عمل آید.متاسفانه در کشور ما مقررات مشخصی در

حمایت از این داده ها وجود ندارد و در عمل رویه های سلیقه ای و بسیار مختلف در خصوص جمع آوری و استفاده از داده های شخصی به چشم می خورد.

۴-حریم خصوصی ارتباطات

«این جنبه از حریم خصوصی در برگیرنده حق اشخاص در امنیت و محرمانه باقی ماندن محتوای کلیه اشکال و صور مراسلات و مخابرات متعلق به ایشان است. این شق از حریم خصوصی به لحاظ قدمت و سابقه نسبی پست و مخابرات، پذیرش و تداول بیشتری نسبت به مبحث مربوط به حریم خصوصی اطلاعات دارد. البته امروزه این حق با ظهور اشکال جدید مراسلات همچون پست الکترونیکی و ارتباطات ماهواره‌ای، تلفن‌های بی‌سیم و امثال آن با مسائل جدیدتری روبرو شده و توسعه مضاعف یافته است. از جمله مباحث قابل طرح ذیل این عنوان علاوه بر مصون بودن نامه‌ها و بسته‌های پستی از تفتیش و بازرسی، امنیت و مصونیت مکالمات تلفنی از شنود، محرمانه بودن قبوض و صورتحساب تلفن اشخاص [که نشانگر فهرست تماس‌های آن‌هاست] امنیت مراسلات داخل شبکه دیجیتالی از جمله اینترنت و شبکه‌های اینترنتی، همچنین درج یا عدم درج نام شخص و شماره تلفن متعلق به او در دفترچه‌های راهنمای تلفن، تماسهای تلفنی ایمیل های ناخواسته و مزاحم هستند»

«امروزه به مدد فناوری‌ها، مؤسسات عظیم تجاری و تولیدی می‌توانند اطلاعات فوق العاده ارزشمندی در خصوص سلایق مصرف کنندگان در نقاط مختلف دهکده جهانی و نیازهای بازار به دست آورند. اقتصاد و تجارت نوین در مفهوم امروزین آن بدون چنین اطلاعاتی قادر به حفظ عرصه‌های رقابتی نیست. به عنوان مثال از جمله ابزارهای مورد استفاده برای نیل به این اهداف «طعمه‌های اینترنتی» هستند. این مفهوم به آن معنا است که عرضه کنندگان خدمات اینترنتی یا اداره کنندگان یک سایت اینترنتی اطلاعات مختصری را از کاربر به هنگام عرضه خدماتی همچون استفاده از مطالب مندرج در سایت، یا رایانامه رایگان مطالعه می‌کنند. جمع‌آوری این اطلاعات به دارنده‌ی آن این امکان را می‌دهد که در قبال عرضه آنها به موسسات تجاری ذینفع [این نفع ممکن است ارسال پیام بازرگانی ناخواسته برای شخص ذیربط با در نظر گرفتن علایق، سلایق خصوصیات شخصی او باشد] مبالغ گزافی درآمد کسب نمایند. امروز این مبحث مطرح شده که گردآوری و عرضه این قبیل اطلاعات شخصی بدون اخذ رضایت شخص ذیربط ممنوع است و نقض این فن مسولیت قانونی به دنبال خواهد داشت. در رابطه با وضعیت این شق از حریم خصوصی در حقوق داخلی علی رغم آن که مقررات جامعی در این خصوص به ویژه در عرصه ارتباطات الکترونیکی و اینترنتی در حقوق ایران وجود ندارد، لیکن اصل این حق، به ویژه در باب محرمانگی مراسلات پستی و همچنین مکالمات تلفنی مهم در اصل ۲۵ قانون اساسی و هم در قوانین عادی [ماده ۱۰۴ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری] مورد تصریح قرار گرفته است. با این همه، همچون سایر

شقوق مورد بررسی، تدوین قانون جامعی در این حوزه که به ویژه پاسخگوی چالش‌های حقوقی ناشی از ظهور فناوری‌های نوین باشد ضرورتی انکارناپذیر است.» (ایمانی, ۱۳۸۴, ص. ۸۱-۸۲)

چنانچه برقرار کننده ارتباط ،عموم مردم را مخاطب خود قرار دهد آنچه او بیان کرده است تابع آزادی بیان و ارتباطات بوده ،برای هر شخص دیگر قابل استفاده و ارجاع است.درباره چنین ارتباطی اصل بر این است که بدون اجازه بیان کننده می توان اظهارات شفاهی یا مکتوب او را آزادانه اشاعه داد.اما چنانچه شخصی قصد داشته باشد پیام خود را صرفا به شخص یا اشخاص محدود ومعینی برساند ، دستیابی به چنین پیامی تابع اصل محرمانگی و رعایت حریم خصوصی استوبنابراین ،اصل بر این است که اشخاص ثالث حق رهگیری ارتباط مذکور را ندارند و دریافت کننده پیام نیز بدون رضایت صریح یا ضمنی ارسال کننده آن ،حق افشا و اشاعه آن را ندارد. (انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۲۸۴)

امروزه برای برقراری هر ارتباط خصوصی از واسطه های انسانی یا فنی استفاده می شود که ممکن است این واسطه ها به نحوی از مضمون پیام ارتباطی آگاه شوند.برای مثال ،مقامات پست ممکن است نامه های ارسالی یا دریافتی را بازرسی و تفتیش کنند ،شرکت های مخابرات به استراق سمع مکالمات بپردازند،رسا ها (ارائه دهندگان خدمات اینترنتی)ارتباطات خصوصی را رهگیری کنند. (انصاری, ۱۳۸۶:۲۸۵)

با گسترش استفاده از رایانه برای تولید ،نگهداری و انتقال انواع داده ها که از جمله شامل داده های شخصی نیز می شود این نگرانی ایجاد شده است که داده های مذکور به انحای مختلف در اختیار دیگران قرار گیرد و اطلاعات شخصی افراد افشا شود.علاوه بر این ،استفاده روز افزون از اینترنت و کارکردهای مختلف آن سبب شده است که اینترنت رقیب جدی برای وسایل سنتی ارتباط از راه دور باشد و تحول مهمی در زمینه شکل و سرعت ارتباطات شخصی رخ دهد. (انصاری, ۱۳۸۶:۳۰۵)

امروزه برای اینکه ارتباط اینترنتی برقرار شود واسطه های مختلفی در برقراری ارتباط نقش دارند.هریک از این واسطه ها ممکن است به واسطه شغل خود از ارتباطات خصوصی کاربران مطلع شوند یا به دستور مقامات قضایی یا انتظامی یا امنیتی ملزم شوند ارتباطات کاربران را رهگیری کنند.همانطور که کمیسیونر اطلاعات و حریم خصوصی انتاریو گفته است در مجموع ،سه دسته از اطلاعات شخصی کاربران را ممکن است ارائه دهندگان خدمات ارتباطات از راه دور جمع آوری یا رهگیری کنند:

۱-داده هایی که در زمان ارائه درخواست اشتراک در شبکه در اختیار ارائه دهندگان خدمات ارتباطات از راه دور قرار می گیرد ،نظیر نام ،نشانی و سایر مشخصات مشترک؛

۲-داده هایی که در زمان برقراری تماس ،قابل جمع آوری یا رهگیری است.نظیر شماره هایی که با اربر با آنها تماس می گیرد و مدت زمان مکالمات؛

۳-محتوی ارتباطی که برقرار شده است اعم از صوت ،متن یا تصویر. (انصاری, ۱۳۸۶:۳۰۶)

۲-۳-۲-۴دیدگاه ها راجع به حمایت حریم خصوصی از آزادی و استقلال فردی

حریم خصوصی نه تنها از آزادی و استقلال افراد در قبال همنوعان خود و رسانه ها حمایت می کند ،بلکه وسیله ای است برای دفاع از آزادی و امنیت فردی در برابر دولت.

۱-حمایت از آزادی و استقلال فردی در برابر همنوعان

در تعریف حریم خصوصی گفته شده قلمروی است که افراد مایل نیستند دیگران بدون رضایت آنها به آن وارد شوند.بنابراین ،حریم خصوصی با آزادی و استقلال انسان و حق تعیین سرنوشت خود و در یک کلام با دفاع از کرامت انسانی ربط تنگاتنگی دارد که به دو صورت ظاهر می شود:

حریم خصوصی از یک سوی فضای لازم برای رشد و تکامل شخصیت افراد را فراهم می آورد و به تعبیر دیوان اروپایی حقوق بشر به تکریم "تمامیت مادی و معنوی" انسان می انجامد.به انسانها امکان می دهد که فارغ از فشارها و ملاحظات و محذورات بیرونی مختلف ، برای خود خلوت و تنهایی و آرامش و امنیت خاطر داشته باشد و در آن عرصه ها با تعقیب اهداف و غایات کاملا خصوصی و خالصانه ،درجات مختلفی از صمیمیت را مطابق با میل خود با دیگر همنوعان برقرار کند و به ویژه در عرصه ابراز عواطف و احساسات ، شخصیت خود را شکوفا سازند.(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۴۱)

از سوی دیگر ، حمایت از حریم خصوصی مانع از آن می شود که اطلاعات راجع به زندگی خصوصی افراد به عنوان وسیله ای برای در هم شکستن آزادی و استقلال انسانها ،سلطه یافتن بر آنها و استفاده ابراز ی به کار رود.با توجه به اینکه افراد نوعا آن اطلاعاتی را در مقوله حریم خصوصی قرا می دهند که اصطلاحا نقطه ضعف آنها محسوب می شود یا با آبرو و حیثیتشان در ارتباط است، اگر از این حریم حمایت نشود سبب می شود برخی درصدد بر آیند با دست یابی به این اطلاعات ، فرد را افرادی را که با افشای این اطلاعات ،آبرو و حثیتشان در خطر می افتد تهدید کنند و از آنها به عنوان وسیله ای برای برآورده ساختن امیال و خواسته های خود استفاده کنند.(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۴۲)

۲-حمایت از آزادی و استقلال فردی در برابر دولت

با توجه به آنچه درباره ارتباط بین حریم خصوصی و حمایت از آزادی و استقلال فردی گفته شده نتیجه می شود که حق حریم خصوصی با خودکامگی و استبداد حکومت ها تقابل دارد و شناسایی حق حریم خصوصی عمدتا مستلزم محدود کردن اختیارات حکومت است.زیرا ، حق مذکور فضایی برای افراد فراهم میآورد که حکومت ن تنها از مداخله در مسایل و امور این فضا ممنوع است بلکه با از مداخله دیگران نیز در این فضا جلوگیری کند.بنابراین ،ماهیت دولت های حاکم و اعتقاد یا عدم اعتقاد آنها ب هضرورت شناسایی چنین حقی اهمیت خاص دارد.(انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۴۵)در مجموع می توان ماهیت دولت و

تاثیر بر داشت حکومت ها را از سرنوشت انسان یکی از مهم ترین عوامل موثر بر قلمرو حریم خصوصی در روابط مردم و حکومت دانست . (انصاری, ۱۳۸۶, ص. ۴۵)

۲-۳-۲-۵-نظریه قرارداد اجتماعی

هر انسان برای پاسخ به نیازهای مادی و معنوی خود نیاز به انسانهای دیگر دارد.اگر دیگران وجود نداشته باشند نمو و رشد نوزادی که تازه متولد شده است و گذر از دورانی که به تعبیر شیخ اجل ،از یک مگس رنجه است،تارسیدن به مرحله ای که سالار و سرپنجه است،غیر قابل تحقق است و حتی اگر این امر محقق شود پس از بلوغ و رسیدن به مرحله جوانی ،زیست انفرادی مرارت و سختی های فراوانی به دنبال خواهد داشت.(اصلانی, ۱۳۸۴, ص. ۳۵)همچنین این ویژگی فطری و یا حداقل غریزی در نوع بشر با صفت ذاتی دیگری که در او وجود دارد یعنی میل به رهایی از قیود و محدودیت ها و میل زیاده خواهی وی در تعارض و تزاحم می باشد. (اصلانی, ۱۳۸۴, ص. ۳۶)

انسان از یک سو نیاز به تمایل به لا ابالی گری و رهایی دارد و از سوی دیگر نیاز دارد تا در کنار همنوعان خود که خطر بالقوه ای برای آزادی اویند زندگی کند.پس در مقام چاره جویی ،بشر با تجزیه و تحلیل عقلی ،در مقام جمع بین این دو میل و خواسته ،به ناچار با انعقاد یک قرار داد و توافقنامه مفروض میان همنوعان ،از بخشی از آزادی و رهایی خود صرف نظر می کند تا قدرتی فرا فردی (حکومت) در اجتماع ایجاد شود تا با تنظیم و تنسیق روابط میان ایشان ضمن حل و فصل مشکلات ناشی از تعارض های فوق الذکر ،زمینه بقا و کمال وی را فراهم آورد.اندیشمندان چنین قرارداد اعتباری و مفروض را قرارداد اجتماعی نامیده اند.(روسو, ۱۳۶۶, ص. ۱۸)

لذا در پرتو قرارداد اجتماعی می توان گفت که:

۱-از آنجا که اصل وجود و همچنین اختیار حکومت برای مداخله در امور مربوط به شهروندان لااقل از منظر تاریخی امری خلاف اصل (اصل اولیه آزادی انسان)بوده و مطابق تحلیلی که از چگونگی ایجاد حکومت (قوه عمومی) گفته شد امری استثایی است .لذا در مقام تردید میان اختیار یا عدم اختیار حکومت در مداخله در امور شخصی شهروندان ،اصل ممنوع بودن چنین عملی است مگر آنکه مقتضای قرار داد مفروض توجیه کننده چنین مداخله ای باشد.بنابراین از دیدگاه تحلیلی صرف مداخله حکومت در امور شخصی شهروندان نیازمند قانون است نه اینکه منع او از چنیت اقدامی احتیاج به قانون داشته باشد هر چند که واقعیت غیر از این است. (اصلانی, ۱۳۸۴:۳۷)

۲-هر چند اصل حکومت ،استثنایی بر آزادی اولیه انسانها و محدود کننده آن است لیکن خود علی الاصول تضمین کننده بقا و بهره مندی قاعده مند در میان ایشان است.اولین وظیفه حکومت صیانت از حیات و آزادی های بشر است.انسانها وجود چنین قدرت و سیادتی را می پذیرند تا در مقابل ،مطلوب ها ایشان

مورد حمایت قرار گرفته و از دستبرد و تاراج مصون بماند.از جمله اموری که در این معامله و قرارداد اجتماعی ،نسبت به آن توافق می شود لزوم حمایت و صیانت از حقوق و آزادی های و مطلوبهای اشخاص ،توسط حکومت می باشد و این ما به ازای تحمل قدرت فرا فردی از سوی افرادی است که ،اولا و بالذات آزاد و رها آفریده شده اند.(اصلانی, ۱۳۸۴:۳۷)

از مهمترین اموری که نوع بشر آن را برای رهایی خود و آزادی تلقی کرده و مطلوب خود می داند رهایی از هرگونه تحت نظر بودن و به عبارت عامیانه تر پاییده شدن و عدم مداخله دیگران در حوزه خصوصی حیات ایشان و بویژه منع سایرین از ورود بدون اجازه در منازل و اماکن متعلق به آنها ،عدم اطلاع سایرین از مراسلات ،داده ها و اطلاعات مربوط به اوست.هر کسی دوست دارد که حق بهرمندی از حوزه ای شخصی و غیر قابل نفوذ از حیات فردی برخوردار بوده و سایرین را از مداخله یا حتی وقوف بر اطلاعات مربوط به حوزه ای محروم نماید و حق محرمانه ماندن این قبیل اطلاعات و حریم خصوصی او در این باب مورد تجاوز قرار نگیرد.حکومت نیز بنا بر توافق مفروض(قرارداد اجتماعی)وظیفه صیانت از این مطلوب و خواسته بشر را دارد.(اصلانی, ۱۳۸۴:۳۸)

لذا می بینیم که علیرغم آزادی ذاتی و اولیه انسان ،نظریه قرارداد اجتماعی می تواند چارچوب نظری برای توجیه چرایی حمایت از حق بهره مندی از حریم خصوصی باشد .علیهذا اگر گفته شود که چرا حکومت باید قوانینی در جهت صیانت از حریم خصوصی انسانها تصویب و اجرا کند،با تکیه بر نظریه قرارداد اجتماعی می توان گفت که دلیل این امر آنست که اراده جمعی ابناء بشر چنین چیزی را مقرر نموده و در مقابل صرف نظر از بخشی از آزادی ذاتی و اولیه خود این حکم را مقرر داشته است.(عالم, ۱۳۸۰:۱۸۳)

استناد به نظریه قرارداد اجتماعی این زمینه را فراهم می سازد که نه تنها وقوف دیگران بر داده ای شخصی و انتشار و افشاء غیر تجاری و غیر سودجویانه (سود اقتصادی) منع گردد.بلکه از آنجا که در پرتو این نظریه لزوم صیانت حاکمیت از مطلوب ها و خواسته های نوع بشر را توجیه می گردد.لذا هرگونه بهره برداری و انتفاع مادی از این داده ها ،حتی اگر منجر به نقض تمامیت شخصیتی شخص سوژه نگردد ،نیز قابل منع می باشد.توجیه این امر به این صورت خواهد بود که از آنجا که بهره برداری و انتفاع مادی از چنین داده هایی از مطلوب شخص سوژه می باشد لذا این امر تنها با رضایت او امکانپذیر است حتی اگر زیان و خسارت حیثیتی و معنوی به او وارد نیامده باشد .این مطلوب در زمره مطلوب های مورد حمایت در قرارداد اجتماعی است. (اصلانی, ۱۳۸۴:۳۹)

ما در صورتی که بخواهیم تنها با استناد به قواعد حقوق فطری بخواهیم لزوم صیانت از حریم خصوصی اطلاعاتی را توجیه نمائیم در مواردی که به تمامیت شخصیتی شخص سوژه زیانی وارد نشده باشد ،منع کردن دارنده و پردازش گر داده ها که با هدف تجاری به گردآوری آنها اقدام نموده است با دشواری

بیشتری مواجه خواهد بود مگر اینکه این توجیه بر اساس حق مالکیت تکوینی به شرح فوق الاشعار مورد پذیرش واقع شود.(اصلانی, ۱۳۸۴:۳۹)

۲-۳-۲-۶-نظریه دولت مطلقه وحریم خصوصی

نظامهای سیاسی استبدادی،اقتدار گرا،دیکتاتور های سنتی یا نظامی نظامهای توتالیتری همچون فاشیسم وکمونیسم در شمار نظامهایی هستند که مولفه های دولت مطلقه در آن ها وجود دارد. در این گونه دولت ها معمولا حقوق و آزادیهای فردی محترم نیست. قدرت عمومی ودولتی "فعال مایشاء"بوده،حقوق وآزادیهای فردی ومدنی امتیازی اعطا شده از دولت تلقی می شود .نظامهای سیاسی که در ذیل نظریه دولت مطلقه هستند،افراد را از حق بالقوه تعیین سرنوشت خویش محروم می کنند ،در حالی که حاکمیت اراده واستقلال عمل وخود مختاری ،از ارکان ولوازم اصلی حریم خصوصی است.در این دیدگاه ،قائل شدن به حریم خصوصی برای افراد امتیازی اعطا شده از جانب دولت است ونه حق ذاتی فرد. (انصاری, ۱۳۸۶:۴۷)

۲-۳-۲-۷نظریه دولت مشروطه و حوزه اقتدار دولتی

نظریه دولت مشروطه از سال ۱۶۸۸ به بعد میان دو قطب در نوسان بوده است : یکی توسعه نظری (حقوق و آزادی های خصوصی افراد)و دیگر ضرورت تامین (نظم سیاسی).این نظریه محدودیت هایی را که بر مبنای استدلالات تاریخی و مذهبی و اخلاقی و فلسفی داشته ،بر قدرت دولتی وارد می سازد .طبق این نظرزیه دولت مشروطه دولتی است که با اعتقاد به قانون طبیعی ،حقوق طبیعی و انسانی ،التزام و اطاعت مبتنی بر قرارداد اجتماعی ، نظریه رضایت و اجماع، احترام به خود مختاری افراد ،حاکمیت قانون ،حاکمیت مردمی و دموکراسی و در نهایت ،احترام به حقوق بشر بنا شده است و امور جامعه را تمشیت می کند .(انصاری, ۱۳۸۶:۴۸)

۲-۳-۲-۸ نظریه اخلاقی[۱]:

اختلاف نظر در باب تعریف اخلاق ،همچون سایر مفاهیم کلیدی و بنیادین مطرح در حوزه علوم انسانی بسیار است.بدون اینکه ادعای ارائه تعریفی جامع و مانع از اخلاق داشته باشیم ،می توان گفت که اخلاق مجموعه قواعد رفتاری است که رعایت آن برای نیکوکاری و نیل به کمال ضروری بوده و مطبوع طبع نوع بشر می باشد.(کاتوزیان, ۱۳۷۴:۴۵۱)

قاعده حقوقی که واجد وصف اخلاقی باشد ،به دلیل اقناع درونی شهروندان ،با سهولت بیشتری مورد پذیرش و اطاعت ایشان قرار می گیرد و برعکس قواعد حقوقی غیر اخلاقی به کندی و سختی مورد متابعت

[۱]-moral Theeory

و حمایت واقع می شوند.(کاتوزیان, ۱۳۷۴, ص. ۴۸۸)این مهم تا بدانجاست که برخی از همبستگی کامل میان حقوق و اخلاق سخن گفته اند.(وکیو, ۱۳۸۰:۴۱)

با این مقدمه می توان گفت که حمایت و صیانت از حریم خصوصی شهروندان و حق خلوت ایشان در کلیه شقوق چهارگانه آن امری است که مورد تاکید و تائید اخلاق می باشد و لذا قانونگذار می باید با وضع قواعد رفتاری منقح و روشن و همچنین ضمانت اجراهای مادی (اعم از کیفری و غیر کیفری)بدان بپردازد.چگونه می توان رفتار شخصی را که بدون رضایت صاحبخانه به قلمرو زنددگی خانوادگی و زناشویی دیگری وارد شده یا سعی در وقوف بر آنچه در درون این قلمرو می گذرد ،دارد از قید و بند اخلاق رهانید؟هم چنین شهروندی که تمامیت جسمانی او از سوی دیگران و بدون رضایت او مورد تعدی قرار گرفته است نیز از حقوق انتظار دارد که رنجش اخلاق را بی پاسخ نگذارد. (اصلانی, ۱۳۸۴:۴۲)

شخصی که با تحصیل اطلاعات مربوط به بیماری ها یا خصوصیات شخصیتی دیگری سعی در اخاذی و تهدید شخص سوژه دارد یا اینکه از طریق افشای چنین داده هایی سعی در به خطر انداختن موقعیت اجتماعی یا سیاسی یا اقتصادی او دارد یا شخصی که با استراق سمع یا بدست آوردن رمز عبور رایانه دیگری مراسلات اینترنتی او را مورد دستبرد قرار داده و به خصوصی ترین جنبه های زندگی او دست می یابد ،نیز قاعده اخلاقی را زیر پا گذارده که باید در انتظار عکس العمل قواعد اخلاق گرای حقوق باشد.(Krause, 2000, p. 614)

بنابراین می توان از قانونگذار انتظار داشت که برای تامین هدف مقدس و والای اخلاقی شدن قوانین با وضع قواعد رفتاری مشخص ضمن تبیین جایگاه آزادی و حق اولیه شهروندان در برخورداری از حریم خصوصی ،استثناهای این حق را مشخص کرده با پیش بینی ضمانت اجرایی دنیوی و مادی راه را بر دشمنان اخلاق سد کند.(اصلانی, ۱۳۸۴:۴۲)

۲-۳-۲-۹ حریم خصوصی و امنیت

اصطلاح حریم خصوصی اطلاعاتی و همچنین اصطلاحات معادل آن نظیر حمایت از داده در لسان اهل فن و کسانی که با مسائل فضا ی مجازی سروکار دارند .قرابت بسیاری با واژه امنیت دارد.حتی برخی بجای اصطلاح حریم خصوصی اطلاعاتی از اصطلاح امنیت داده یا امنیت اطلاعات استفاده کرده اند.این قرابت و همچنین اختلاف در تعبیر این پرسش را به ذهن متبادر می نماید که آیا حریم خصوصی و امنیت ماهیتی یگانه دارند یا اینکه دو مفهوم کاملا مستقل از یکدیگر بوده و یا حتی نسبت بینابینی دیگری بین ایندو برقرار است ؟برای پاسخ دادن به این پرسش لازم است ابتدا نسبت میان حریم خصوصی و امنیت داده و سپس نسبت میان حریم خصوصی و امنیت اطلاعات و نهایتا رابطه حریم خصوصی و امنیت شبکه را مورد بررسی قرار دهیم.

دلیل چنین تفکیکی آنست که هرگونه فعالیت و خلاقیت شهروندان معلول ایمن بودن از هرگونه تعدی و تجاوز دیگران است و امنیت ،از حیات و فعالیت انسانها غیر قابل انفکاک است.مقوله امنیت به همان میزان که در جامعه واقعی مورد نیاز است در فضای مجازی نیز تضمین کننده منافع و مطلوبهای کاربران است.از آنجا که دو رکن اساسی تشکیل دهنده فضای مجازی ،شبکه (به عنوان کالبد و جسم این موجود) و داده ها به عنوان روح و حیات جاری این کالبد)می باشند.لذا هر گونه تعدی و تجاوزگری در فضای مجازی پیش از هر چیز نیازمند نقض امنیت یکی از این دو یا هر دو آنهاست.

هرچند آنچه در فضای مجازی جریان دارد داده است و اطلاعات در واقع معنایی است که از داده افاده می شود و هرچند اطلاعات به لاظ مفهومی از داده استقلال دارد و بدون وجود داده ،اطلاعات نیز وجود ندارد.

بر این اساس می توان مقوله امنیت در فضای مجازی را در سه حوزه امنیت داده ،امنیت اطلاعات ، امنیت شبکه مورد بررسی قرار داد و نتایج حاصل را با مفهوم حریم خصوصی مورد مقایسه قرار داد.

۲-۳-۲-۹-۱ رابطه حریم خصوصی و امنیت داده:

منظور از اصطلاح امنیت داده وضعیتی است که طی آن اشخاص نسبت به هرگونه تعرض و تجاوزر دیگران به داده های که مربوط به ایشان است احساس مصونیت و بی بیمی می کنند.

نقض امنیت داده ها به دو شکل قابل تصور است :تعرض به تمامیت و سلامت د اده ها و اطلاع یافتن از محتوی داده ها (نقض محرمانگی) و تعرض به تمامیت داده ها نیز می تواند به شکل تغییر دست کاری آنها باشد و یا اینکه از طریق سلب حقوق اختصاصی دارنده آنها باشد ۰مثل اینکه کسی دادهای متعلق به دیگری را از طریق شبکه برداشته و تصاحب کند. (اصلانی, ۱۳۸۴)

بنا بر مراتب فوق تردیدی باقی نمی ماند که در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات ؛امنیت داده و حریم خصوصی (اطلاعاتی) دو اصطلاح مترادف و دارای مفهوم واحد می باشند.لذا هر جا سخن از مفهوم ،اصول ،قلمرو و نقض حریم خصوصی اطلاعاتی است می توان از امنیت داده ها نیز سخن گفت و کلیه اعمالی که ناقض یکی تلقی می شوند ناقض دیگری دیگری نیز می باشد .به عنوان مثال افشاء داده های مربوط به بیماری های شخص را از جهت مصون از تعرض بودن داده های شخصی (امنیت داده) او نقض نموده است. (اصلانی, ۱۳۸۴)

۲-۳-۲-۹-۲ رابطه حریم خصوصی و امنیت اطلاعات

مفهوم اطلاعات همانطور که پیشتر اشاره شد در معنای اخص خود با مفهوم داده تفاوت هایی دارد و اطلاعات به معنای ،مفهومی است که از داده تحصیل می شود.به عنوان مثال در یک نامه حروف بکار رفته در آن داده محسوب می شوند ولی اینکه نامه ،دلالت بر این دارد که نویسنده آن برادر مخاطب بوده و

اینکه در خصوص و ضعیت بیماری خود توضیحاتی ارائه داده است جملگی اطلاعاتی هستند که از این داده ها بدست می آید. (اصلانی, ۱۳۸۴)

تفکیک میان داده و اطلاعات چندان مطمح نظر نبوده و مراد در هر دو اصطلاح مصون ماندن ممیزات شخصی شهروندان از تعرض و سو استفاده می باشد.

از منظر امنیت نیز باید گفت که حفظ صحت (مالیت و مالکیت) اطلاعات و حفظ محرمانگی آنها تامین کننده امنیت اطلاعات است.یعنی این که اولا اطلاعات شخصی یک فرد دچار تغییر و اصلاح غیر مجاز قرار نگرفته و اطلاعات نادرست تولید نشود و ثانیا اطلاعات شخصی افراد بدون مجوز قانونی تصاحب نشوند و ثالثا بدون مجوز قانونی کسی مبادرت به افشا و یا وقوف بر آنها نکند.از آنجا که که نقض هر یک از دو مولفه صحت ومحرمانگی در خصوص اطلاعات ممکن است توام با نقض حریم خصوصی اطلاعاتی به مفهوم پیش گفته باشد یا نباشد لذا در باب نسبت امنیت اطلاعات به مفهوم اخص کلمه با حریم خصوصی اطلاعاتی نمی توان قائل به انطباق کامل ایندو شد و نسبت آنها را تساوی تلقی نمود ،بلکه به نظر می رسد با توجه به گسترده تر بودن بحث امنیت اطلاعات از حریم خصوصی اطلاعاتی از میان نسب اربعه می توان قائل به عموم و خصوص مطلق شد. (اصلانی, ۱۳۸۴)

۲-۳-۲-۹-۳ رابطه حریم خصوصی و امنیت شبکه

مراد از شبکه مجموعه ای از اشیا یا امکانات یا حتی اشخاصی است که با یکدیگر دارای گونه ای از تعامل و همچنین پیوند یا پیوندهایی بوده و جزئی از یک مجموعه کلی هدفمند می باشند.

درحوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات واژه شبکه در مفهوم خاص تری بکار می رود که البته با مفهوم پیش گفته سنخیت تام دارد.در این مفهوم مراد از شبکه دو یا چند کامپیوتری است که به منظور تبادل ،ردیابی ،مدیریت و ذخیره داده ها بکار می رود. شبکه جهانی اینترنت نمونه بارز چنین مفهومی است که از تعداد بیشماری کامپیوتر متصل به هم تشکیل شده است.

اگر بخواهیم دو مولفه اصلی امنیت یعنی صحت و محرمانگی را در خصوص شبکه در نظر بگیریم خواهیم دید که صحت آن منوط به عدم تخریب یا تصاحب تجهیزات آن از یکسو و همچنین عدم تعرض به جنبه های نرم افزاری آن که کارکرد صحیح و کامل آن را تامین می کند از سوی دیگر بوده و محرمانگی آن نیز منوط به منع سایرین از ورود به حیطه های ممنوعه آن می باشد. (اصلانی, ۱۳۸۴)

از این میان عدم تخریب و تصاحب تجهیزات مربوط به شبکه امری است که اصولا ارتباطی به حقوق فناوری اطلاعات نداشته و در خصوص تمامی صور اموال و مالکیت نیز متصور است لذا نسبتی میان این دو مفهوم از امنیت با حریم خصوصی اطلاعاتی وجود نداشته و با یکدیگر متباینند. (اصلانی, ۱۳۸۴)

رمز نگاری ،امضای دیجیتال ،سپر واره و برخی آنتی ویروس ها ،از جمله اهم فناوری هایی هستند که از بعد فنی سعی در تامین امنیت شبکه دارند. لیکن این فناوری ها هرگز نتوانسته اند امنیت کامل را برای شبکه تامین نمایند و متخلفان مواره یک قدم جلوتر از چنین فناوری هایی هستند.

۲-۳-۲-۱۰ عوامل موثر بر حریم خصوصی

با توجه به نسبی بودن حریم خصوصی این پرسش مطرح می شود که چه عواملی بر این نسبیت تاثیر گذار است.

الف-عمومی یا خصوصی بودن مکان نقض حریم خصوصی

هنگامی که انسان در منزل به سر می برد حق دارد از نظارتها و فضولی های دیگران آسوده باشد و این حق بالاترین میزان حمایت را ایجاب می کند.به لحاظ منطقی ،ترکیب حق مالکیت و حق حریم خصوصی ، یک حق متعالی نسبت به حریم منازل ایجاد کرده استکه چنین حقی در دیگر اماکن خصوصی رنیست.البته ممکن است در منزل به گونه ای رفتار شود که که اشخاصی که در اماکن مجاور هستند یا رهگذاران اتفاقی بتوانند آنچه در منزل اتفاق افتاده را ببینند بیا بشنوند.در چنین مواردی که فرد ساکن در منزل عالما و عمدا می خواهد در معرض دید دیگران باشد یا از وی تصویر برداری شود نمی تواند مدعی نقض حریم خصوصی شود.[۱]

برعکس ،انتظار معقول اشخاص درباره حریم خصوصی در اماکن عمومی محدود است.اشخاصی که در اماکن عمومی به سر می برند باید قبول کنند که تابع و تسلیم حوادث و اتفاقات عادی و طبیعی در زندگی اجتماعی و روزمره هستند.لذا اخذ تصاویر در مکانی عمومی عادتا نباید نقض حریم خصوصی افرادی به شمار رود که تصویرشان اتفاقی و به دلیل حضور آنها در آن مکان گرفته شده است.البته کم کردن انتظار حریم خصوصی در این اماکن به منزله انکار حق برخورداری از حمایت های متناسب در قبال سوء استفاده از نظارت های آشکار خیابانی نیست.[۲]

ب- عادی یا حساس بودن موضوع حریم خصوصی

ممکن است "انتظار معقول و متعارف"اشخاص از حریم خصوصی با توجه به موضوع،متغیر باشد.گاهی حریم زندگی عاطفی شکسته می شود و گاهی در مسائل معمولی و روزمره زندگی فرد دخالت می شود.نظارت بر رفتار و گفتار هر فرد حتی اگر در مکانت عمومی صورت گیرد چنانچه با هدف شکار گوشه های خصوصی و عاطفی زندگی یا شخصیت آن فرد باشد-نقض حریم خصوصی محسوب می شود. (انصاری, ۱۳۸۶:۲۵)

---

[۱]-Law Reform Commission of Ireland,1998,para.2-13

[۲]- Law Reform Commission of Ireland,1998,para.2-13

ج-استفاده احتمالی از اطلاعات حاصل از نقض حریم خصوصی

"انتظار معقول و متعارف اشخاص "از حریم خصوصی به ویژه جایی پدید می آید که اطلاعات شخصی فرد به قصد افشاگری و انشار همگانی یا استفاده در زمینه ای که برای آن فرد زیان بار باشد جمع آوری می شود اما در صورتی که که شخصی بدون قصد افشاگری یا سواستفاده به اطلاعات خصوصی دیگران دست یابد ممکن است با غماض بیشتری با او برخورد شود. (انصاری, ۱۳۸۶:۲۶)

د-وسایل و روش های نقض حریم خصوصی

در صورت استفاده از برخی ابزارها و تکنیک ها و روش ها پیشرفته نظارتی و کسب اطلاعات ، از حریم خصوصی افزایش می یابد.این امر می تواند فعالیتی نظارتی را که در غیر این صورت و به ویژه در مکانهای عمومی ،مجاز بود غیر مجاز گرداند.[۱]

در واقع شدت نقض حریم خصوصی بر حسب نوع وسیله به حریم خصوصی تفاوت دارد.از این رو ،استفاده از روش های دخالت در حریم خصوصی تابع محدودیت های خاصی است. (انصاری, ۱۳۸۶:۲۶)

هـ -وضعیت یا موقعیت مدعی نقض حریم خصوصی

اشخاصی که در انظار و توجه عمومی قرار دارند به ویژه هنگامی که با خواست خویش خود را در منظر توجه عموی قرار داده باشند نظیر سیاستمدارانی که خود را آماده انتخابات می سازند یا خوانندگان یا دیگر اشخاص مشهور ،نمی توانند یکسان با سایر شهروندان انتظار برخورداری از حریم خصوصی را داشته باشند.از این رو ،برخی روزنامه نگاران فعالیت های ناقض حریم خصوصی خود را با توجه به وضعیت سوژه هی خود توجیه می کنند.[۲]

به نظر می رسد که از لحاظ تاثیر موقعیت افرادبر قلمرو حریم خصوی آنها باید تمایز قائل شد:

ا-حریم خصوصی بین مقامات و شخصیت های دولتی در مقایسه با شهروندان عادی

حریم خصوصی این افراد در مقایسه با حریم خصوصی شهروندان عادی ،محدود است.البته در مورد قلمرو حریم خصوصی مقامات و شخصیت های دولتی ، دو نظریه وجو دارد :

طبق یک نظریه که به دکترین آمریکایی معروف است همین که شخصی واجد یک شخصیت عمومی شود کافی است تا تمام جنبه های زندگی وی را برای رویت و نظارت عموم ،مجاز گرداند.لذا هیچ محدودیتی بر افشاگری در مورد این افراد و انتشار اسرار زندگی خصوصی آنها وجود ندارد. (انصاری, ۱۳۸۶:۳۱)

طبق نظریه دوم که به دکترین آلمانی معروف است ،برخی از جنبه ای زندگی شخصی افراد همیشه مصون از نظارت و بازرسی دیگران هستند حتی اگر مستقیما به وظایف یا صلاحیتهای یک شخص عمومی نسبت

[۱]- Law Reform Commission of Ireland,1998,para.2-15

[۲]- Law Reform Commission of Ireland,1998,para.2-17

به اداره امور عمومی مربوط باشند.این نظر در کشورهای اروپایی و بسیاری دیگر از کشورها ،مورد پذیرش واقع شده است. (انصاری, ۱۳۸۶:۳۱)

۲-حریم خصوصی بین شهروندان مشهور و غیر مشهور:

شهروندان عادی حق دارند حریم خصوصی آنها به طور کامل محترم شمرده شود.زیرا کسی که به طور عادی زندگی می کند و کاری با دیگران ندارن می توناد انتظار داشته باشد که علی الاصول دیگران نیز کاری با او نداشته باشند.اما چنانچه شهروندی تمایل به شهرت داشته باشد و با انجام اقداماتی توجه عموم زا به خود جلب می کند و به یک چهره مشهور در جامعه تبدیل شود ممکن است حریم خصوصی خود را تا حدودی از دست بدهد.گاهی نیز فرد بدون تمایل به شهرت و بر خلاف میل خود ،در جامعه مشهور می شود . بخشی از حریم خصوصی خود را از دست می دهد. (انصاری, ۱۳۸۶:۳۵)

و-رضایت یا عدم رضایت فرد از نقض حریم خصوصی اش

هر نوع گفتار یا رفتاری از جانب دارنده حریم خصوصی که صریح یا ضمنی نشان دهد و ی هز حریم خصوصی خود به طور کلی یا جزئی عدول کرده است متناسب با آن عدول ،وی از حمایت های حریم خصوصی کلا یا جزئا محروم می کند.[۱]

ز-وجود یا نبود رابطه بین مدعی حریم خصوصی و نقض کننده آن

سطح "انتظار معقول و متعارف" از حریم خصوصی بر حسب طبیعت رابطه میان طرفین (نقض کننده حریم خصوصی و دارنده حریم خصوصی)متغیر است.وجود روابط استخدامی و کاری ،زناشویی ،ابوت ،وکیل و موکل ،بیمار و پزشک ،استاد و دانشجو ،معلم و دانش آموزان و سایر روابط مشروع می تواند بر میزان "انتظار معقول و متعارف" از حریم خصوصی تاثیر بگذارد و ورود به عرصه هایی از زندگی خصوصی افراد را که بدمن وجود این رابط ممنوع بود ، مجاز سازد.با این حال نباید فراموش کرد که رگه ای از حریم خصوصی حتی در صمیمی ترین روابط نیز وجود دارد.[۲]

۲-۳-۳ دیدگاه ها نظری در مورد امنیت اجتماعی

نظریات در خصوص ماهیت امنیت ،در بستر دو گفتمان اصلی سلبی و ایجابی یا منفی و مثبت یا گفتمان سنتی و مدرن طرح شده اند.که هر یک بر وجه خاصی از امنیت نظر دارند.(کین لای ؛دی ریچارد ،۱۳۸۰:۱۳)

۲-۳-۳-۱گفتمان امنیت سلبی[۳]

[۱]- Law Reform Commission of Ireland,1998,para.2-18

[۲]- Law Reform Commission of Ireland,1998,para.2-19

[۳]-negative security discourse

در این گفتمان امنیت جنبه سلبی دارد و با نبود عامل دیگری به نام "تهدید" تعریف می شود.این گفتمان از پیشینه تاریخی بلندی برخوردار است و شاخصه بارز آن تاکید بر بعد نظامی در مقام تحلیل وضعیت امنیتی است.راهبرد اصلی در این رویکرد امنیتی ،تقویت توان نظامی برای مقابله و سرکوب دشمنان است(نوید نیا،۱۳۸۸: ۲۶)

در این گفتمان چنانچه ملاحظه می شود ، امنیت ، خلاصی در مقابل وجوه گوناگونی از خطرات تلقی شده است، به عبارت دیگر بر وجه رهایی از خطر و تهدید به عنوان حوزه معنای امنیت تاکید شده است. (افتخاری،۱۳۷۷ :۳۳)

پس امنیت را می توان "توانمندی ایجاد شرایط عاری از خطر و مشکلات " تعریف کرد. این تعریف از امنیت مبتنی بر نگرشی عینی و واقع بینانه از خطرات فیزیکی و مادی خارجی است ، یعنی خطرات شامل موضوعات ملموس و مشخصی چون جنگ ،خشونت ،آشوب و غیره هستند. (نوید نیا،۱۳۸۸: ۲۷) بر اساس این تعریف ،امنیت و رهایی از خطر ،نیازمند "قدرت و توان مقابله "است،یعنی امنیت در گرو توانمندی است.(سیف زاده ۱۳۸۳: ۲۶)

از آنجا که آغاز تدبر و تفکر در باب امنیت با وجه سلبی آن همراه بود است ،بر همین منوال در باب امنیت اجتماعی هم وجه سلبی آن بیشتر مورد توجه و تعمق می باشد چنانچه مولار خاطر نشان می کند ،امنیت اجتماعی زمانی مطرح می شود که جامعه تهدیدی در باب مولفه های هویتی خود احساس کند. وی مقام مرجع در امنیت ملی را دولت ،در امنیت اجتماعی را گروه های اجتماعی و در امنیت انانی را تک تک افراد می داند.

به نظر مولار،امنیت اجتماعی ،مقوله است که افراد و دولت به همراه یکدیگر در تامین آن سهیم و شریک هستند و از این رو ،به تدریج و همگام با هم غیر قابل تفکیک شدن دولت و جامعه از یکدیگر ،همین حالت در خصوص نا امنی آن دو مصداق پیدا می کند.

در همین راستا ویور امنیت اجتماعی را توانایی جامعه برای حفظ ویژگی های اساسی اش تحت شرایط تغییر و تهدیدات واقعی و محتمل تعریف می کند.ویور بر ارتباط نزدیک میان هویت ،جامعه و امنیت تاکید دارد و خاطر نشان می کند که جامعه امنیت هویتش را جستجو می کند.بطوریکه باید قادر به حل اختلالات هویتی باشد واعضای آن نمی توانند نسبت به چیزهایی که هویتشان را تهدید می کند احساس مسئولیت نداشته و آنها را تنها به دولت واگذار نمایند.(ولی پور ،۱۳۸۱)

او معتقد است تئوری امنیت اجتماعی بر هویت های جمعی در مقیاس بزرگ مانند هویت های مذهبی و هویت های قومی متمرکز است که کارآیی و وظایفی مستقل از دولت دارند.ویور هویت را به عنوان مفهوم

صریح اجتماعی قلمداد نموده و معتقد است زمانی امنیت اجتماعی مطرح می شود که جامعه تهدیداتی نسبت به هویتش احساس کند.

بوزان نیز معتقد است زمانی امنیت اجتماعی مطرح خواهد بود که نیروی بالقوه یا بالفعلی به عنوان تهدیدی برای هویت افراد جامعه وجود داشته باشد.در واقع آنچه باعث می شود گروه اجتماعی سامان گیرد احساس وابستگی و تعلقی است که میان اعضاء گروه وجود دارد و به آنها کلیت یکپارچه ای می بخشد که مبنای تعریف اعضاء از هستی خویش خواهد بود و شناسایی دیگران به عنوان بیگانه و خارجی.پس گروه اجتماعی آن کلیت خاص است که به دلیل اشتراک اعضاء گروه در اندیشه و باورها،احساسات و عواطف ،کردار و اعمال بوجود آمده است و از آن به عنوان ما یاد "ما" یاد می کنند و هر عامل و پدیده ای که باعث اختلال در احساس تعلق و پیوستگی اعضاء گروه گردد در واقع هویت گروه را به مخاطره انداخته و تهدیدی برای امنیت اجتماعی قلمداد می گردد.از این لحاظ بوزان مفهوم ارگانیکی امنیت را هویت دانسته و امنیت اجتماعی را مترادف امنیت هویت تلقی می نماید.

۲-۳-۳-۲گفتمان امنیت ایجابی[۱]

این گفتمان در پی نقد جدی مبانی و اصول گفتمان امنیت سلبی پا به عرصه وجود می گذارد .اگر چه گفتمان امنیت سلبی از حیث سازواری با سیر تاریخ تحولات بشری واقع گرایانه ارزیابی می شود، در مجموع کاستی های فراوانی داشت که در نهایت راه را برای شکل گیری گفتمان تازه امنیتی هموار کرد.(اندرو و دیگران ،۱۳۸۰: ۶۱)

در گفتمان تازه ،امنیت به نبود تهدید تعریف نمی شودبلکه افزون بر نبود تهدید ، وجود شرایط مطلوب برای تحقق اهداف و خواست های جمعی نیز مد نظر است. این طیف از نویسندگان ، برای امنیت ماهیتی "تاسیسی" قایل هستند و بر این باورند که امنیت فقط در وضیعتی وجود دارد که جامعه به مرحله قابل قبولی از اطمینان برای تحصیل و پاسداری از منافع اش دست یافته باشد.(لیک/مورگان ،۱۳۸۱: ۴۰-۴۵)

در این دیدگاه امنیت، توانایی و شرایط عینی را شامل می شود که در آن بستر می توان به منافع همگانی دست یافت.گفتنی است مطابق این تفسیر ،مفهوم امنیت حتی نسبت به منافع عمومی نیز از اولویت برخوردار است ، چرا که تحقق یا عدم تحقق منافع جمعی در گرو بود یا نبود امنیت است.(کلیتون ،۱۳۷۹: ۲۳-۴۰)

بر این اساس ، جامعه ای که در عین درگیر نبودن با تهدید خارجی یا داخلی ، توان لازم را برای دستیابی به منافع جمعی اش نداشته باشد ، امنیت ندارد و ناامن گفته می شود.(افتخاری،۱۳۸۱: ۴۰-۳۲)گفتمان

[۱]- positive security discourse

امنیت ایجابی را باید گفتمانی تازه در حوزه مطالعات امنیتی به شمار آورد که بیش از دو دهه از عمر آن نمی گذرد.(عبدالله خانی،۱۳۸۳)

پس امنیت را می توان "توانمندی بهره گیری بهینه از فرصتها و تضمین منافع و ارزش ها " تعریف کرد. این تعریف از امنیت ، بر نگرشی ذهنی و تفسیرگرایانه از خطرات غیر مادی مبتنی است.بر خطرات شامل مواردی چون اجبار و تحمیل ،تبعیض و هر آن چیزی می شود که مانع ترقی و پیشرفت است و به تحقق آرامش و اطمینان لطمه وارد می کند . (تهرانیان & دیگران, ۴۳:۱۳۸۰-۵۷)

در مجموع می توان گفت جامعه امن جامعه است که در آن سرانه ناامنی رو به کاهش دارد (یعنی آمار و ارقام به صورت درصدی نسبت به جمعیت حاکی از کاهش بزه است)؛زمینه های اقبال به جرم بسیار کم و تلاش در سالم سازی فضا می باشد؛اقدام به جرم به علت نظارت و کنترل کم و هزینه آن بالاست و اینکه بالاخره ارزش امنیتی جرائم بواسطه سیستم های تامینی و جبرانی بسیار پائین است.(افتخاری, ۱۳۸۲)

پس می توان نتیجه گرفت که خطرات در وجه سلبی عینی،ملموس،قابل روئت یعنی سخت افزاری هستند و در بعد ایجابی خطرات ذهنی ،روحی ،فکری و احساسی یعنی نرم افزاری هستند. (جیمز،۱۳۸۲ :۲۵-۱۵)

	گفتمان سلبی	گفتمان ایجابی
امنیت	نبود تهدیدات و خطرات	کسب فرصتها و منافع
وجوه امنیت	اولویت نظامی گری بر سایر وجوه	نظامی ، اقتصادی،فرهنگی.....
نگرش	عینی-بیرونی	ذهنی-درونی
ابزار	قدرت و زور	اطلاعات و بینش
هدف	بقا و ادامه حیات	تکامل و توسعه
نوع امنیت	سخت افزاری	نرم افزاری

جدول مقایسه امنیت در گفتمان سلبی و ایجابی(جیمز،۱۳۸۲ :۲۵-۱۵)

۲-۳-۳-۳دولت و امنیت:

در اینکه تامین امنیت وظیفه دولت هاست مناقشه ای جدی از سوی اندیشه پردازان مطرح نمی باشد و همگان در اینکه دولت عهده دار امنیت ملک و ملت می باشد ،اتفاق نظر دارند لیکن گروهی از آنان بر آنند که این وظیفه فقط توسط دولت ممکن نیست.بلکه با توجه به تحولات قرون اخیر امنیت با مشارکت شهروندان امکان بقا وپایداری دارد.

ماکس وبر براین باور است که انسان از گذشته های دور ،همیشه به دنبال امنیت بوده ،برای این که امنیت شرط بقاست،منتها روزی امنیت فردی مطرح بود ،اما زمانی که شهر نشینی گسترش یافت و صنعت در خدمت شهرنشینی قرار گرفت و دولت-ملتها به وجود آمدند ،امنیت یک مفهوم جمعی پیدا کرد به همین

دلیل یکی از حساس ترین وظایف و تکالیف دولت ها در سیاست داخلی و ملی وبه خصوص در سیاست خارجی رسیدن به امنیت ملی است.

مورگنتا نیز معتقد است که اگر کشوری(دولت-ملت)نتواند تضمین کننده امنیت ملی خود باشد قطعا به تمام ظرفیت های منافع خود دسترسی پیدا نخواهد کرد(بیگدلی, ۱۳۸۱:۱۲۲)

بنابراین از آنجا که امنیت یک نیاز اولیه برای زندگی اجتماعی وجزء مهمی از حقوق شهروندی محسوب می گردد،تامین امنیت شهروندان از مهم ترین و تکالیف حکومت (دولت) به حساب می آید.امنیت نه تنها از وظایف اصلی دولت و نمایندگان عالی آن در مناطق مختلف کشور است ،بلکه بستر اجرای سیاست های دولت در کشور می باشد.در همین حال و در شرایط کنونی عده ای بر این اعتقادند که با توجه به پیچیدگی جوامع –رشدجمعیت –گسترش شهرهای کلان و عوامل متعدد دیگر امنیت باید بر تعداد جمعیت یک قابل تقسیم باشد.اگر دولت بخواهند به تنهایی ایجاد امنیت نماید ،قطعا نا موفق خواهد بود،زیرا ملت باید دواطلب آن باشند.(بیگدلی, ۱۳۸۱:۱۲۲) این دیدگاه برقراری امنیت را در گرو مشارکت مردم با دولت دانسته و برقراری امنیت صرفا توسط دولت را شکننده می داند.

۲-۳-۳-۴ تئوری " فضای قابل دفاع ":

یکی از تئوری های مهم در زمینه رابطه انسان و محیط تئوری "فضای قابل دفاع" است.این عقیده ابتدا به وسیله جاکوبز (۱۹۶۱) مطرح شد، واخیرا به وسیله نیومن در قالب "فضای قابل دفاع" باز تعریف شده و به صورت تجربی آزموده شد. ویژگی فیزیکی و اجتماعی محل سکونت و اطراف همسایگان بر ادراک ساکنین و ناظر تاثیر می گذارد. عقیده بر این است که ویژگی های فیزیکی و اجتماعی طراحی با ایجاد ادراک در ناظر ،به واسطه این ارزیابی که محیط در برابر جرم دفاع شده می باشد در مقابل این ارزیابی که در مقابل جرم آسیب پذیر می باشد در جرم موثر واقع می شود. اساس این نظریه به وسیله جاکوبز (۱۹۶۱) و نیومن(۱۹۷۲) در قالب تئوری فضای قابل دفاع فرمول بندی شد ،که خصوصیات متعدد زمینه فیزیکی،مانند شاخص های قلمرویی و فرصت های نظارتی می تواند جرم را کاهش دهد. تمام برنامه های فضایی قابل دفاع به دنبال یک هدف هستند: این برنامه به دنبال کنترل فضاهای اطراف توسط ساکنین است تا از بروز جرم جلوگیری کنند.(نیومن ۹:۱۹۹۹)

نظریه دیگری که در اینجا مورد بررسی قرار می گیرد ،مربوط به موسسه پیشگری از جرم به وسیله طراحی محیطی است.این رویکرد به رویکرد نیومن بسیار نزدیک است محیط فیزیکی را به گونه ای زمان دهی می نماید که وقوع جرم و ترس را به وسیله کاهش حمایت از رفتارهای محرمانه کاهش می دهد. به عبارتی ایجاد محیط ایمن به وسیله طراحی با عملکرد پلیس هماهنگ می شود. در این رویکرد سیستمی سلسله مراتبی از فضاهای به هم پیوسته بن بست که در واقع راه فرار را برای مجرمان می بندد به کار گرفته می

شود. به این ترتیب ، در عین حال که دسترسی عمومی را ممکن می کند از تمایل غریبه ها به حضور در فضا می کاهد و به نوعی مانند محدودهای بسته عمل می کند(مدیری ۱۷:۱۳۸۵)

هیلر از رویکرد دفاعی فوق انتقاد می کند، به دلیل اینکه مانع حرکت طبیعی مردم می شود و برای غریبه ها چه صلح آمیز و چه خصم آمیز محدودیت دسترسی قائل می شود.هیلر معتقد است حضور مردم چه غریبه و چه آشنا احساس ایمنی را در فضای عمومی ارتقا داده و وسیله است که به کمک آن می توان فضا را به صورت طبیعی مورد نظارت قرار داد.لذا وی به دنبال خصوصیات شکلی فضا است که حضور مردم و به تبع آن احساس امنیت را افزایش می دهد.(هیلر ۱۹۹۶ :۴۷-۶۰)

میتار با تاکید بر تئوری آنارشی اجتماعی از مدل سیستماتیک برای ارزیابی است اجتماعی سود برده است.وی ابتدا از شش متغیر کلان اجتماعی که عبارتند از جمعیت ،اطلاعات ،فضا ،فن آوری ،سازمان ،سطح کیفی امنیت نام برد و بر اساس شش متغیر فوق معادله ای تنظیم می نماید.

بر اساس این معادله ،امنیت اجتماعی تابع متغیرهایی چون میزان جمعیت گروه ،فضا و سرزمین اختصاصی ،میزان فن آوری و اطلاعاتی که از آن بهره مند است و سازمان و تشکیلاتی که تداوم بخش یکپارچگی گروه است ، می باشد.

میتار بعدا جهت پای بندی به تئوری آنارشی ،متغیر کلان دیگری را در معادله ارزیابی امنیت اجتماعی وارد می کند که از آن تحت عنوان متغیر انحراف نام می برد. متغیر انحراف شامل کلیه پدیده های اجتماعی و فردی ناخواسته و مضر است.مانند اشکال متنوع جرم ،آسیب های اجتماعی ،جنگ های داخلی و بین المللی و حوداث فنی و طبیعی گوناگون است.بنابراین امنیت اجتماعی عبارت خواهد بود از معادله بالا منهای میزان انحراف.

رویکرد نظری تجربه جرم بر این اصل استوار است که احساس ناامنی محصول مواجه شخصی با جرم و یا مطلع شدن از آن ،به وسیله شنیده ها ،اعم از تماس با دیگران و یا رسانه های همگانی است. (فرارو، ۱۹۹۵)

تایلر و راسینسکی در یک تحقیق پیمایشی درباره قربانیان جرم دریافتند که برداشت از خطر و نگرانی درباره بزه دیدگی در آینده با آنچه افراد از تجربه بزه دیدگی شخصی خود می آموزند و واکنش عاطفی که آنها نسبت به این تجربه از خود بروز داده اند ارتباط دارد.(تایلر و راسینسکی ۱۹۹۶) درباره رابطه بین بزهدیدگی غیر مستقیم و احساس نا امنی پژوهش گران رابطه قوی تری را بیان کرده اند. این رویکرد فرعی که گاه بزه دیدگی تصوری خوانده می شود بر این فرض مبتنی است که انسان زمانی نگران امنیتی پیدا می کند که بتواند قربانی شدن خود را تصور کنند.شنیدن درباره رویدادهای نا امنی و اطلاع یافتن از

احوالات آنهایی که قربانی واقع شده اند ، جملگی برداشت هایی را مورد خطر بزه دیدگی شکل می دهد.(فرارو، ۱۹۹۵)

رویکرد آسیب پذیری: در این حوزه به تعامل بین سه عامل در قابل گزاره ذیل اشاره دارد.انسان هایی که احتمال زیادی می دهندکه در معرض تهاجم خواهند بود،آسیب پذیر خوانده می شوند هرچند که آسیب پذیری شامل اجزای فردی ،اجتماعی و موقعیتی می شود.با توجه به رویکرد آسیب پذیری ،افرادی احساس امنیت اجتماعی نمی کنند که چه از لحاظ اجتماعی و چه از لحاظ فردی آسیب پذیر باشند.در این رویکرد می توان به نظریه های فمینیستی که اعتقاد دارند زنان نسبت به مردان احساس امنیت کمتری می کنند. و نظریه دورکیم که معتقد است در جوامع صنعتی در اثر فردگرایی زمینه گسیختن هم بستگی جمعی فراهم شد و این عمل باعث بی هنجاری در جامعه می شود که این بی هنجاری خود نوعی نا امنی به بار خواهد آورد و هم چنین با توجه به نظر با ئومن ،این فرضیه که فردگرایی باعث کاهش احساس امنیت اجتماعی می شود استنباط می شود. (تامپسون ۱۹۹۸ به نقل از حسینی ۱۳۸۶).

۲-۴ مروری بر تحقیقات پیشین:

معمولا هر مسئله ای که به عنوان هسته ی پژوهش قرار می گیرد ،از نقطه ای آغاز می شود و مراحلی را تا حصول نتیجه طی می کند.حال ممکن است این بررسی در هر زمینه ای صورت گیرد که بسته به موضوع آن از روشهای متفاوتی بهره می گیرد و با توجه به حوزه هایی که تحقیق در آن انجام شده ،می تواند به عنوان پیشنهادی برای تحقیقات بعدی ،مورد استفاده قرار گیرد.

شایان ذکر است با توجه به نو و بکر بودن موضوع ، تحقیقات چشم گیری روی آن در زمینه علوم اجتماعی انجام نگرفته است.حقوقدانان کشورهای توسعه یافته که بیشتر با این نوع جرائم درگیر بوده اند،کتابها و مقالاتی در این خصوص به رشته تحریر در آورده اند.بیشترین تالیفات در این خصوص مربوط به پرفسور دکتر اولریش زیبر حقوقدان آلمانی است که بعضی از تالیفات او عبارتند از:پیدایش بین المللی حقوق کیفری اطلاعات ،جرائم فناوری اطلاعات،جرم رایانه ای و حقوق کیفری اطلاعات ،جنبه های کیفری جرائم مرتبط با رایانه در جامعه اطلاعاتی،مسئولیت تهیه کنندگان خدمات اینترنت.

اولین تحقیقاتی که پیرامون جرائم کامپیوتری صورت گرفت در آمریکا بود که در این تحقیقات به قضیهٔ کلاهبرداری از طریق سوء استفاده از ۵۶ هزار مورد بیمه به ارزش حدوداً ۳۰ میلیون دلار اشاره نمود. مورد دیگر می‌توان به قضیه"هراشتات" در آلمان که مربوط به معاملات ارزی خارجی به مبلغ ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار مارک از حساب ارزی بانک هراشتات خارج گردیده و همین امر باعث ورشکستگی این بانک و وارد شدن خسارت به مشتریان گردید.

به علاوه تعدادی اسناد بین المللی در مورد جرایم سایبر وجود دارد که برخی از آنها عبارتند از :گزارش ۱۹۸۶ سازمان توسعه و همکاری اقتصادی ،توصیه نامه های شورای اروپا تحت عناوین توصیه نامه شماره R(98)9مصوب سال ۱۹۸۹ در مورد جرائم رایانه ای ،توصیه نامه های سال های ۱۹۹۲ و ۱۹۹۴ انجمن بین المللی حقوق جزاء ،قطعنامه سال ۱۹۹۰ هشتمین کنگره سازمان ملل متحد برای پیشگیری و درمان مجرمان و کتابچه رهنمودهای سازمان ملل متحده، کنوانسیون جرایم سایبر سال ۲۰۰۱ بوداپست و پروتکل الحاقی به کنوانسیون جرایم سایبر که به امضاء کلیه کشورهای عضو شورای اروپا و کشورهای ژاپن ،آمریکا و کانادا و آفریقای جنوبی رسیده است.

تعدادی از کتابهای پرفسور زیبر و دیگر نویسندگان خارجی مانند پرفسور سوزان برنر و برخی از اسناد بین الملل فوق الذکر توسط کارشناسان و پژهشگران شورای عالی انفورماتیک کشور وابسته به سازمان مدیریت و برنامه ریزی ترجمه شده و در قالب چهار جلد جزوه تحت عنوان جرائم کامپیوتری از جلد یک تا چهار در تگران در شماره هیراژ محدود منتشر شده اند.به علاوه مقالات متعددی توسط این پژهای مختلف خبرنامه انفورماتیک از سال ۱۳۷۳ به بعد منتشر شده است که بیشترین مقالات مربوط به جرائم سایبری توسط محمد حسن دزیانی ترجمه یا تالیف گردیده است.

چندین پایان نامه نیز در رابطه با موضوع وجود دارد که با توجه به این که مربوط به دانشجویان رشته حقوق می باشد ،از دیدگاه حقوقی به موضوع نگاه شده است و نه از دیدگاه اجتماعی و بیشتر تعاریف ،تاریخچه و انواع طبقه بندی این جرایم مورد توجه قرار گرفته تا پیامدهای ناشی از آن بر روی جامعه .در ذیل به تعدادی از این پایان نامه ها اشاره می کنیم:

۱-پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق و جزا بتول پاکزاد با عنوان "جرایم کامپیوتری" در دی ماه سال ۱۳۷۵ در دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی دفاع شده است.در این تحقیق سعی شده است ضمن ارائه تاریخچه از جرائم کامپیوتری و تعریف این پدیده و ذکر ماهیت و ویژگی های آن ،انواع جرائم کامپیوتری با توجه به طبقه بندی هایی که در سطح بین الملل از سوی سازمان هایی نظیر سازمان ملل متحد،شورای اروپا،سازمان توسعه و همکاری اقتصادی،انجمن بین المللی حقوق جزا به عمل آمده است،احصا شوند و نهایتا مهمترین جرائم کامپیوتری در بخش جداگانه به تفصیل ،تشریح و بررسی شوند و با توجه به اینکه در مورد جرائم کامپیوتری در برخی کشورها قوانین ویژه ای تدوین و تصویب شده است،جهت بررسی این روند قانونگذاری و ارائه الگوهایی در فصل دوم طبقه بندی جرائم کامپیوتری در قسمت رویه برخی کشورها به پاره ای از این قوانین و انواع جرائم کامپیوتری که در آنها پیش بینی شده اشاره می شود.

۲-پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق و جزا آدینه عقبری با عنوان "جرم کامپیوتری جلوه ای نوین از بزهکاری" در بهار ۷۷ در دانشگاه تهران دفاع شده است. هدف این تحقیق کمک به درک مفهوم جرم

کامپیوتری ،شناسایی مشخصه ها و گونه های مختلف آن ،بررسی راه حل های حقوقی موجود در سطح ملی و بین المللی و نهایتا آشکار نمودن نواقص احتمالی است.در این راستا سعی شده است که تا حد ممکن وضعیت کشور ایران نیز در این خصوص بررسی شود.این پایان نامه در کلیات،دو بخش و نتیجه گیری ارائه می گردد.در گام نخست سیر تاریخی پیدایش کامپیوتر و انواع آن به طور موجز و هم چنین رشته های حقوقی مربوط به کامپیوتر و تاریخچه جرم کامپیوتری بررسی می شود.در این اول ماهیت ،ویژگی و انواع جرم کامپیوتری مورد مطالعه قرار می گیرد.در بخش دوم خلاهای موجود در رژیم های حقوقی کشورها و قابلیت اعمال قواعد و مقررات آنها در خصوص جرایم کامپیوتری بررسی می شود.سپس رهنمودهای لازم جهت مبارزه با این معضلات ارائه می شود.

۳- پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق و جزا یکتا معظمی فراهانی با عنوان "رویکردهای حقوقی نسبت به مفهوم جرم رایانه ای از دیدگاه بین المللی و ایران" در مهرماه سال ۱۳۸۴ در دانشگاه تهران دفاع شده است.در این پایان نامه سعی گردیده،فن آوری اطلاعات و رابطه آن با حقوق کیفری یعنی نیازهای این فن آوری به حمایت های حقوق کیفری بررسی شد ه و سپس به موارد نقض این حمایت ها و به دنبال آن پیدایش جرایم مرتبط با این فن آوری پرداخته شده است.یکی از اهداف دنبال شده در این پایان نامه تعیین مصادیق جرائم رایانه ای نسبت به جرائم سنتی بوده است .جرایمی که نیاز به برخورد قانونی متفاوتی نسبت به سایر جرایم این پایان نامه در دو بخش ارائه شده است.بخش اول به بررسی تاریخی و ماهوی فن آوری اطلاعات و جرایم مربوط به آن پرداخته شده ،در دو فصل ارائه می شود ،فصل اول به بررسی ظهور و ماهیت فن آوری اطلاعات از دیدگاه تاریخی بررسی شده به طبقه بندی و تعیین مصادیق آن می پردازد.در بخش دوم به رویکردهای حقوقی بین المللی نسبت به مفهوم جرم سایبر پرداخته و به موازات آن دیدگاه ایران در این زمینه بررسی می شود.

۴- پایان نامه دکتری رشته حقوق و جزا عبدالصمد خرم آبادی با عنوان "جرائم فناوری اطلاعات" در سال ۱۳۸۷ در دانشگاه تهران دفاع شده است.پایان نامه مذکور در قالب سه بخش و یک مقدمه ارائه می شود.از آنجا که لازمه شناخت فناوری اطلاعات و پیش گیری و مبارزه با آنها ،آشنایی با ماهیت فناوری اطلاعات و ادبیات مربوط به آن است.لذا قسمتی از بخش نخست این تحقیق به بررسی تعریف و ارکان فناوری اطلاعات اختصاص یافته است.در قسمت های دیگر بخش اول تاریخچه ،تعریف و طبقه بندی جرایم فناوری اطلاعات از دیدگاه سازمان ها و اسناد بین المللی و حقوق چند کشور توسعه یافته و هم چنین حقوق ایران مورد بررسی قرار گرفته است.در بخش دوم تحقیق به طور تفصیلی عناصر اختصاصی هریک از جرایم رایانه ای بر اساس اسناد بین الملل ،مخصوصا کنوانسیون جرایم سایبر مورد بررسی قرار گرفته

است.بخش سوم این تحقیق به بررسی تفصیلی و تطبیقی جرائم رایانه ای در حقوق ایران اختصاص یافته است.

روش تحقیق در همه این پایان نامه ها ،روش تحقیق کتابخانه ای می باشد که در انتها نیز چکیده مطالب به عنوان نتیجه گیری ذکر شده است.

۲-۵ چارچوب نظری پژوهش

با توجه به اینکه رایانه یکی از ساخته های بسیار مهم و منحصر بفرد بشری است که همه جنبه های زندگی انسان را دگرگون کرده است و آثاری گسترده و شگرف به جای گذاشته است.

در ابتدای ورود رایانه به زندگی انسان ،فقط بخش های خاصی از جامعه تحت تاثیر آن قرار گرفت.ولی در سال های اخیر انقلاب فناوری اطلاعات به طور بنیادین جوامع را در همه زمینه های اقتصادی ،اجتماعی،فرهنگی و سیاسی دست خوش تغییر کرده است.از سویی همگرایی میان سیستم های رایانه ای و مخابرات موجب پیشرفت و تکامل ارتباطات مخصوصا ارتباطات راه دور شده است.در اثر این همگرایی ،ارتباطات کلاسیک هم چون انتقال صدای انسان جای خود را به مبادله حجم گسترده ای از داده ها مانند متن و صدا و تصویر ثابت و متحرک داده است.

فضای سایبر در حال تولید فرم های جدید انسان اجتماعی و عملکردهای جدید فرهنگی و نیز متحول ساختن جهتگیری‌ها و عملکردهای قدیمی است.سرعت این تحول آنچنان بالا است که اغلب بررسی کلی تحولات ناشی از آن دشوار است، درست مثل این است که بخواهیم از قطاری که به سرعت در حال حرکت است، عکس بگیریم.

در این بین بنابر نظریه استفاده و رضا مندی ، مخاطب فعال که همان انسان دیجیتالی ما در جامعه اطلاعاتی است در پی ارضای نیازهای شناختی(نیاز به کسب اطلاعات، دانش و فهم محیط)،نیازهای نفسانی(نیاز به تجربیات زیبایی‌شناسانه، مفرح و احساسی)،نیازهای همگرای شخصی(نیاز به اعتبار، اطمینان و ثبات)،نیازهای همگرای اجتماعی (نیاز به ارتباط با خانواده، دوستان و جهان)و نیاز به گریز از واقعیت (نیاز به گریز جهت زدودن از تنش‌ها)دست به انتخاب رسانه می زند که بیشترین رضامندی را در وی ایجاد نماید .پس وقتی که یک رسانه جدید برای هدفی همسان با رسانه قدیمی‌تر به کار گرفته می شود، رسانه جدید را به طور بالقوه به عنوان جایگزین رسانه قدیمی‌تر عمل می‌کند.مخاطب بر این اساس که کدام یک نیازش را بهتر برآورده می‌کند دست به انتخاب می‌زند.

استفاده وسیع از پست الکترونیک ،دستیابی به اطلاعات از طریق وب سایت های متعدد در اینترنت ،امکان چت کردن و برقراری تماس تصویری ،امکان داشتن انواع هویت های مجازی ،امکان خرید و فروش و مسافرت بدون گذرنامه را می توان از کارکردهای آشکار و مطلوب فضای سایبر دانست که سبب روی

آوردن مخاطب به رسانه های فضای سایبر می گردد . اما بر اساس نظریه اشاعه نوآوری ها ،هر نوآوری علاوه بر پیامدهای مطلوب و کارکردی ،دارای پیامدهای نامطلوب و کژکاردهایی نیز می باشد که می توانند جامعه را تحت تاثیر خود قرار دهند.

یکی از پیامدهای نامطلوب رسانه های سایبری این است که عده ای فضای سایبر را در اختیار هدف های شوم خود قرار داده اند ،جامعه اطلاعاتی با همه پیشرفت ها و کارکردهای مطلوبی که پیش رو بشریت قرار داده است در برابر خطرات و تهدیدها بسیار آسیب پذیر می باشد.این فضا فرصت های تازه و بسیار پیشرفته ای را در اختیار مجرمان گذاشته که افزون بر اینکه توان بالقوه ارتکاب گونه های مرسوم جرم به شیوه های نا مرسوم بوجود آورده است. با ورود تکنولوژی‌های جدید، به‌ویژه در عرصه‌ی ارتباطات، همگان به مفید بودن آن اذعان داشتند و از آن خشنود بودند. اما دیری نپایید که این تکنولوژی که قرار بود در خدمت بشر باشد، به کابوسی برای آن‌ها تبدیل شد.اکنون سایه‌ی وحشتی بر خانواده‌ها گسترده شده است و افراد حتی در خلوت‌ترین حریم‌های‌شان نگران افشای روابط خصوصی‌شان هستند.تکنولوژی‌هایی از این دست، به‌جای آن‌که وسیله‌ی آرامش باشند، تبدیل به تهدیدی شده‌اند که هر از گاهی آبرو و حیثیت عده‌ای را به بازی می‌گیرند. فیلم‌های منتشر شده در اینترنت، سی‌دی‌ها، بلوتوث‌ها و... که خصوصی‌ترین روابط افراد را به نمایش می‌کشند و حتی می‌توانند به فروپاشی خانواده‌ی قربانیان بیانجامند، تهدیدی برای امنیت روانی تمامی افراد محسوب می‌شوند؛ چراکه هر یک از افراد جامعه می‌تواند قربانی بعدی این ماجرا باشد.

بررسی و تجزیه و تحلیل جنبه های مختلف جرم های سایبری نشان می دهد که رایانه های مدرن و شبکه های ارتباطی فرصتی بسیار مناسب برای مجرمان پدید آورده و مشکلات بسیاری را فرا روی بزه دیدگان بالقوه و پلیس قرار داده اند.با این وجود ،بسیاری از شرکت ها ،کاربران عادی از حمله های واقعی یا حمله هایی که می توانند علیه آنان رخ دهند آگاهی ندارند.از این بابت چالش ها،شکاف ها و تهدیدات در لایه های مختلف اطلاعاتی و امنیتی به جامعه تحمیل و احیانا موجب اخلال در امنیت جامعه خواهد شد.

حال با توجه به گفتمان ایجابی امنیت ، جامعه امن جامعه است که در آن سرانه ناامنی رو به کاهش دارد (یعنی آمار و ارقام به صورت درصدی نسبت به جمعیت حاکی از کاهش بزه است)؛زمینه های اقبال به جرم بسیار کم و تلاش در سالم سازی فضا می باشد؛اقدام به جرم به علت نظارت و کنترل کم و هزینه آن بالاست و اینکه بالاخره ارزش امنیتی جرائم بواسطه سیستم های تامینی و جبرانی بسیار پائین است.(افتخاری, ۱۳۸۲)

با گسترش استفاده از رایانه برای تولید ،نگهداری و انتقال انواع داده ها که از جمله شامل داده های شخصی نیز می شود این نگرانی ایجاد شده است که داده های مذکور به انحای مختلف در اختیار دیگران

قرار گیرد و اطلاعات شخصی افراد افشا شود.علاوه بر این ،استفاده روز افزون از اینترنت و کارکردهای مختلف آن سبب شده است که اینترنت رقیب جدی برای وسایل سنتی ارتباط از راه دور باشد و تحول مهمی در زمینه شکل و سرعت ارتباطات شخصی رخ دهد. (انصاری, ۱۳۸۶:۳۰۵)

عده‌ای بیان می‌کنند که تکنولوژی باعث این مشکلات می‌شود و باید استفاده از آن کنترل شود. همان‌گونه که در برخی از کشورها مانند عربستان استفاده از موبایل دوربین‌دار ممنوع می‌باشد.عده‌ای نیز معتقدند هرگونه برخورد و دخالت دولت در این امور، نقض آزادی‌های اساسی و منافی با حقوق بشر است.در این بین نیاز به حمایت از حریم خصوصی مخاطب در فضای سایبر احساس می شود تا مخاطب به راحتی و با احساس امنیت در فضای مجازی به فعالیت بپردازد و از امکانات آن بهره مند گردد بدون اینکه آزادی ها و حریم خصوصی او مورد تعرض قرار گیرد.

استناد به نظریه قرارداد اجتماعی این زمینه را فراهم می سازد که نه تنها وقوف دیگران بر داده ای شخصی و انتشار و افشاء غیر تجاری و غیر سودجویانه (سود اقتصادی) منع گردد.بلکه از آنجا که در پرتو این نظریه لزوم صیانت حاکمیت از مطلوب ها و خواسته های نوع بشر را توجیه می گردد.لذا هرگونه بهره برداری و انتفاع مادی از این داده ها ،حتی اگر منجر به نقض تمامیت شخصیتی شخص سوژه نگردد ،نیز قابل منع می باشد.توجیه این امر به این صورت خواهد بود که از آنجا که بهره برداری و انتفاع مادی از چنین داده هایی از مطلوب شخص سوژه می باشد لذا این امر تنها با رضایت او امکانپذیر است حتی اگر زیان و خسارت حیثیتی و معنوی به او وارد نیامده باشد .این مطلوب در زمره مطلوب های مورد حمایت در قرارداد اجتماعی است. (اصلانی, ۱۳۸۴:۳۹)لذا می بینیم که علیرغم آزادی ذاتی و اولیه انسان ،نظریه قرارداد اجتماعی می تواند چارچوب نظری برای توجیه چرایی حمایت از حق بهره مندی از حریم خصوصی باشد .علیهذا اگر گفته شود که چرا حکومت باید قوانینی در جهت صیانت از حریم خصوصی انسانها تصویب و اجرا کند،با تکیه بر نظریه قرارداد اجتماعی می توان گفت که دلیل این امر آنست که اراده جمعی ابناء بشر چنین چیزی را مقرر نموده و در مقابل صرف نظر از بخشی از آزادی ذاتی و اولیه خود این حکم را مقرر داشته است.(عالم, ۱۳۸۰:۱۸۳)

حکومت می تواند بنا بر تئوری "فضای قابل دفاع"نیومن ،فضای سایبر را به محیطی که در برابر جرم دفاع شده می باشد تبدیل نماید. مخاطبین و کاربران فضای سایبر خود راه را بر جرم ها و مجرمین سایبری بسته و مانع از ورود و اختلال آنها در فضای سایبر شوند .و این امر مستلزم بالا برن سطح سواد رسانه ای کاربران این فضا می باشد.

۲-۶ سوا ل های تحقیق :

۱) مهم ترین جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی کدامند.؟

۲) بیشترین جرائم سایبری با کدام یک از رسانه های جدید صورت می گیرد؟

۳) بیشترین آسیب های ناشی از نقض حریم خصوصی کدام است؟

۴) میزان آشنایی افراد آسیب دیده از نقض حریم خصوصی در فضای سایبر به چه میزان است؟

۵) میزان بازدارندگی قوانین مصوب در زمینه جرائم سایبری از نظر بزه دیدگان این نوع جرائم به چه میزان است؟

۶) آیا بین فرد مدعی نقض حریم خصوصی و ناقض آن رابطه (خانوادگی ، اجتماعی،..) وجود دارد؟

۷) ویژگی های فردی و اجتماعی بزه دیدگان جرائم سایبری چیست؟

۸) مهمترین عوامل زمینه ساز برای جرائم سایبری از دید بزه دیدگاناین جرائم چیست؟

فرضیه های تحقیق:

فرضیه ۱- به نظر می رسد بین جنس بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد .بدین معنا که :الف-بیشترین آسیب دیدگان این فضا زنان هستند ب-زنان احساس امنیت کمتری نسبت به مردان در فضای سایبر را دارند

فرضیه۲ -به نظر می رسد بین سن بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد. بدین معنا که: الف- بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی گروه سنی جوان اتفاق می افتدب- گروه سنی جوان احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارد

فرضیه۳- به نظر می رسد بین وضعیت تاهل بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد.بدین معنا که:الف- بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد مجرد اتفاق می افتد تا متاهل.ب- افراد مجرد احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارد

فرضیه ۴-به نظر می رسد بین پایگاه اجتماعی بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد بدین معنا که :الف-بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که در پایگاه اجتماعی پایین جامعه قرار دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که در پایگاه اجتماعی پایین جامعه قرار دارند ، احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارند

فرضیه ۵-به نظر می رسد بین پایگاه اقتصادی بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد بدین معنا که : الف-بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که در پایگاه اقتصادی بالا جامعه قرار دارند صورت می گیرد.

ب- افرادی که در پایگاه اقتصادی بالا جامعه قرار دارند ، احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارند

فرضیه۶- به نظر می رسد میزان بین پای بندی به مذهب بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد .بدین معنا که : الف- بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که در پای بندی کمتری به مذهب دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که در پای بندی کمتری به مذهب دارند ، احساس امنیت کمتری نیز در فضای سایبر دارند.

فرضیه۷- به نظر می رسد بین میزان مهارت رایانه ای بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد. بدین معنا که :الف-بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که مهارت رایانه ای کمتری دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که مهارت رایانه ای کمتری دارند ،احساس امنیت کمتری نیز در فضای سایبر دارند.

فرضیه۸- به نظر می رسد بین میزان سواد رسانه ای بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد. بدین معنا که الف-بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که سواد رسانه ای کمتری دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که سواد رسانه ای کمتری دارند ،احساس امنیت کمتری نیز در فضای سایبر دارند.

فرضیه ۹- به نظر می رسد بین میزان دسترسی به یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. بدین معنا که کمترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی در افرادی است که بیشترین میزان دسترسی به یک رسانه نوین را دارند صورت می گیرد.

فرضیه ۱۰-به نظر می رسد بین میزان استفاده از یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. بدین معنا که کمترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی در افرادی است که بیشترین میزان استفاده از یک رسانه نوین را دارند صورت می گیرد.

فرضیه ۱۱- به نظر می رسد بین میزان دینداری بزه یدگان سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که بیشترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم ،در میان افراد با دینداری بالا صورت می گیرد.

فرضیه ۱۲- به نظر می رسد بین پایگاه اجتماعی بزه یدگان سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که بیشترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم ،در میان افراد با پایگاه اجتماعی متوسط رو به بالا صورت می گیرد.

فرضیه ۱۳-به نظر می رسد بین مهارت رایانه ای بزه یدگان سایبری و میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که با افزایش مهارت رایانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی نیز افزایش می یابد

فرضیه ۱۴-به نظر می رسد بین سواد رسانه ای بزه یدگان سایبری و میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا یعنی با افزایش سواد رسانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی نیز افزایش می یابد

فرضیه ۱۵-به نظر می رسد بین اجازه ورود به حریم خصوصی بزه یدگان سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که با افزایش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی، اجازه ورود به حریم خصوصی نیز کاهش می یابد

فرضیه ۱۶-به نظر می رسد بین میزان آشنایی بزه یدگان سایبری با مرز حریم خصوص و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که با افزایش میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی ،رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد

۲-۷مدل تحلیلی:

نظریه پردازی در حوزه ارتباطات ،کمتر پا را از ارائه مدل هایی برای توصیف فرایندهای ارتباطی فراتر می گذارند.مدل هایی که برای شناخت فرایندهای پیچیده ارتباطی ،البته بسیار ضروری اند.(سورین؛ تانکارد: ۳۸، ۱۳۸۱)هرچند مدل هر چیز ،خود آن چیز نیست.بلکه چیز دیگری است که با چیز مورد نظر مشابهت دارد،ولی سودمندی مدل دقیقا در مشابهت نهفته است(اسکیدمور: ۱۳۷۲ ،۵)در واقع مدل ،نمایشی است از یک شی ،سیستم و یا ایده به شکلی غیر از آنچه خود پدیده دارد.استفاده از مدل ها چندان تازگی ندارد.در واقع مدل سازی را باید از ویژگی های وجودی انسان(یعنی نماد سازی) دانست.اما آنچه در اینجا از مدل سازی به مثابه یکی از عوامل مهم و ضروری برای حل مساله مورد نظر است ، نه تا آن حد کلی ،بلکه محدود تر و به منظور استفاده از فواید آن برای وضوح در تفکر و برقراری ارتباط میان مفاهیم است.در نتیجه چنان که مشهود است عمده مدل های استفاده از نوع مدل های قیاسی است.(شانون،رابرت :۱۳۷۱، ۸-۱۵).

فصل سوم:

مبانی روش تحقیق

۳-۱ شمای تحقیق

در این فصل ابتدا به توضیح و تفصیل روش تحقیق (روش پیمایش) پرداخته می شود.سپس جامعه آماری ،روش نمونه گیری،تکنیک جمع آوری و تجزیه و تحلیل داده ها و به دنبال آن پایایی و روایی تحقیق بیان می شود و در آخر نیز به تعاریف نظری و عملیاتی متغیر های به کار رفته در سوالات و فرضیه های پژوهش اشاره می شود.

همانگونه که در فصل قبل ذکر شد عنوان این پژوهش « شناخت جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی و تاثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی» است.

در این پژوهش سعی داریم به شناخت جرائم سایبری ناقض حریم خصوصی بپردازیم و این شناخت منجر به ارائه راهکار هایی برای ایمن ماندن حریم خصوصی و ارائه راهکارهایی برای مقابله با این آسیب اجتماعی گردد.

۳-۲-روش تحقیق

برای انجام هر تحقیق یا پژوهشی به یکی از روشهای تحقیق نیاز است تا بتوان به داده های مورد نظر دست یافت و از طریق داده های به دست آمده به نتایج تحقیق رسید(هاشمی نسب، ۱۳۸۵: ۹۳).با توجه به موضوع پژوهش تحت عنوان، جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی و تاثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی و همچنین باتوجه به اهداف، سوالات و فرضیه ها به نظر می رسد بهترین و مناسب ترین روش ،روش پیمایش با تکیه بر مطالعه ی کتابخانه ای است، پیمایش از نوع توصیفی- تبیینی، بنابراین در تحقیق حاضر روش پیمایش به صورت توصیفی –تبینی مورد استفاده قرار می گیرد.

پیمایشی روشی است برای گردآوری دادها که در آن از گروه های معینی از افراد خواسته می شود به تعدادی پرسش مشخص(که برای همه ی افراد یکسان است) پاسخ دهند. این پاسخ ها مجموعه اطلاعات تحقیق را تشکیل می دهند. تحقیق پیمایشی عامترین نوع تحقیقات اجتماعی است(بیکر، ۱۳۸۶ : ۱۹۶).

ابزار اصلی گردآوری دادها در تحقیقات پیمایشی عمدتا پرسشنامه و مصاحبه استو منبع اطلاعاتی، پاسخ های افراد است که یا به وسیله ی پاسخگو و یا به وسیله ی مصاحبه گر ثبت می شوند. تحقیقات پیمایشی دارای اهداف سه گانه توصیف، پیش بینی و تبیین پدیده های اجنماعی می باشند. توصیف ویژگی مشترک همه ی تحقیقات پیمایشی استکه در آن به چگونگی امور و پدیدها پرداخته می شوند. تحقیقاتی که با هدف پیش بینی انجام می شود از فنون پیشرفته آماری سود می جویند و نتایج حاصل از آن مانند تحقیقات توصیفی برای برنامه ریزان،سیاستمداران ، اقتصاددانان و ...حایز اهمیت می باشد.

هدف دیگر تحقیقات پیمایشی تبیین پدیده های اجتماعی استتحقیقاتی که با چنین هدفی انجام می گیرند به چرایی حدوث پدیده ها می پردازند و محقق قصد دارد به علت یا علل احتمالی متغییر وابسته پی ببرد اطلاعاتی که از طریق پیمایش ها به دست می آید بسیار متنوع است، به طور کلی این اطلاعات

را می توان به پنج مقوله عقاید، نگرشها، دانشها، خصیصه، رفتار افراد و محیط مورد بررسی طبقه بندی نمود(ازکیا و آستانه، ۱۳۸۲: ۳۳۶و۳۳۷).

این تحقیق با توجه به چهارچوب نظری و فرضیه های تحقیق به بررسی متغیرهایی می پردازد که در سطح خرد(فردی) مطرح هستند همچنین واحد تحقیق و واحد مشاهده، فرد می باشد.

به منظور گردآوری داده های مورد نیاز، از پرسشنامه ی طراحی شده توسط محقق استفاده می شود. پرسشنامه حاوی اطلاعات مربوط به متغیرهای زمینه ای و اطلاعات مرتبط با شاخص های تعریف شده برای متغیر های مورد توجه در فرضیه ها است.

۳-۳-جامعه ی آماری

جامعه ی آماری به مجموعه ای از افراد،اشیا، اعداد و یا چیزهایی گفته می شود که حداقل در یک ویژگی مشترک باشند و محقق علاقه مند است یافته های پژوهش را به آنها تعمیم دهد(همان:۲۴۴).

جامعه آماری این تحقیق بزه دیدگان نقض حریم خصوصی به واسطه جرائم سایبری هستند که نزد مراجع قانونی در شهر تهران اعلام شکایت کرده اند.

۳-۴-حجم نمونه و فرمول آن

با قرار دادن حجم جامعه آماری در فرمول زیر و انجام یک محاسبه ساده ،حجم نمونه مورد قبول برای اجرای این پیمایش بدست می آید.با توجه به بزرگ بودن مقدار ،فرمول زیر با هر مقدار عددی در حدود ۳۸۴ را به ما می دهد.با توجه به کیفی بودن متغیر تحقیق و مشخص بودن حجم جامعه آماری از فرمول کوکران برای تعیین حجم نمونه استفاده شده است.

$$\frac{\frac{t2.p.q}{d2}}{1+\frac{1}{n}(t2.\frac{p.q}{d2}-1)}$$

۳-۵-روش نمونه گیری

روش نمونه گیری ما در این تحقیق ، نمونه گیری ترکیبی است یعنی از دو شیوه احتمالی وناحتمالی استفاده می شود. نمونه گیری نا احتمالی به فراوانی در پژوهش رسانه های جمعی ،به ویژه به صورت نمونه های در دسترس ،نمونه های که از افراد دواطلب استفاده می کنند و نمونه های هدفمند بکار می رود.

نمونه هدفمند شامل افرادی است که بر اساس خصوصیات یا صفات ویژه ای انتخاب شده اند و کسانی که با این معیارها نمی خوانند ،حذف می شوند.

با استفاده از روش تصادفی خوشه ای چند مرحله ای تعداد نمونه بر اساس دادسرا های شهر تهران به ۴ گروه ،دادسرای دادسرای ناحیه ۱ (شمیران) ،دادسرای ناحیه ۵ (صادقیه) ، دادسرای ناحیه ۴ ،(رسالت)،دادسرای ناحیه ۱۶ (بعثت) تقسیم شد.سپس با استفاده از روش هدفمند پرسشنامه ها در میان بزه دیدگان توزیع شد.

۳-۶- واحد تحلیل و مشاهده:

در این پژوهش واحد تحلیل و مشاهده فرد است و ما داده ها را از فرد بدست می آوریم و بر اساس این داده ها تحلیل و تفسیر می کنیم.در این پژوهش بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرایم سایبری که نزد مراجع قانونی اعلام شکایت کرده اند ،به عنوان واحد تحلیل و مشاهده انتخاب شده اند.

۳-۷-رویه جمع آوری داده ها

رایج ترین تکنیک مورد استفاده در تحقیق پیمایشی پرسشنامه است و در این پژوهش نیز برای جمع آوری داده ها از تکنیک پرسشنامه بهره گرفته ایم.نمونه ای از پرسشنامه در بخش ضمائم آورده شده است.

۳-۸-فنون مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده های آماری

اطلاعات گرد آوری شده در این پژوهش پس از استخراج از پرسشنامه ،کدگذاری و انتقال داده ها به رایانه با استفاده از نرم افزار spss ،پردازش و سپس تجزیه و تحلیل می شود.تجزیه و تحلیل داده ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام می شود.از آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی ،درصد،نما،میانه و میانگین برای توصیف داده ها بهره گرفته می شود.از آمار استنباطی نیز برای آزمون فرضیه ها با توجه به سطح سنجش متغیرها استفاده می شود.برای سنجش متغیرهای اسمی و ترتیبی از آزمون های آماری خی دو ،کرامرv،تی تست،گاما،اسپرمن و برای متغیرهای فاصله ای از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می شود. البته در خصوص متغیرهایی که با طیف لیکرت سنجیده می شوند ، از ضریب همبستگی اسپیرمن برای این سطح استفاده می شود .علاوه بر محاسبه ضریب همبستگی اسپیرمن با احتیاط ضریب همبستگی پیرسون،نیز برای آن اجرا می شود.

۳-۹-اعتبار یا روایی

منظور از اعتبار میزان دقت شاخص ها و معیارهایی استکه در راه سنجش پدیده مورد نظر تهیه شده اند(صدفی:۱۳۸۳، ۱۲۰)

در تحقیق حاضر برای دست یابی به اعتبار صوری،پرسشنامه مقدماتی طراحی شده و با نظرخواهی از تعدادی از استادان و استاد راهنما و مشاور ،اصلاح شده و به صورت نهایی درآمد.فایده این روش این است که تحقیق به شاخص های درستی دست می یابد و واقعیت را آن طور که هست ارزیابی می کند.

۳-۱۰- قابلیت اعتماد

پایایی یا قابلیت اعتماد به این مطلب اطلاق می شود که روش سنجش معینی اگر درباره یک پدیده معین چند بار تکرار شود نتایج یکسانی بدست می آید.(ببی: ۱۳۸۵،۲۸۹)

برای سنجش پایایی نیز پرسشنامه ای تهیه شد به طور آزمایشی بین ۳۰ نفر از افراد جامعه توزیع شد ،در این مرحله از فرمول آماری آلفای کرونباخ برای سنجش پایایی استفاده می شود.این آزمون آماری برای سنجش روایی پرسشنامه استفاده می شود و همبستگی درونی گویه ها را بررسی می کند و همچنین برای سنجش هم بستگی بین سوالات پرسشنامه و سوالات کنترل مورد استفاده قرار می گیرد.نتیجه این آزمون بین ۰ تا ۱ است ونزدیکی به ۱ نشان دهنده وجود روایی بالا در پرسشنامه است.پژوهش گران نتیجه بالای ۰/۷ رابرای یک پرسشنامه قابل قبول می دانند.

متغیر	آلفای کرونباخ
سواد رسانه ای	۰/۹۶۱
پای بندی به مذهب	۰/۷۶۹
نوع استفاده از رسانه های فضای سایبر	۰/۸۹۵
مرز حریم خصوصی	۰/۸۴۱
اجازه ورود به حریم خصوصی	۰/۷۹۱
عوامل زمینه ساز وقوع حریم خصوصی	۰/۸۲۵
احساس امنیت اجتماعی	۰/۸۳۷

۳-۱۱-تعریف نظری و عملیاتی مفاهیم تحقیق

۳-۱۱-۱-متغیر وابسته

۳-۱۱-۱-۱ احساس امنیت اجتماعی

الف-تعریف نظری:

مفهوم امنیت یا در امان بودن بیشتر در برگیرنده احساس امنیت است تا کاهش عینی تهدیدات موجود در جامعه.لااقل باید توجه داشت آنچه رفتار و اعمال آدمی را تحت تاثیر قرار می دهد همان احساس

امنیت یا احساس در امان بودن است.ممکن است فردی احساس امنیت بکند ولی در واقع در امان نباشد (زمانی, ۱۳۸۴, ص. ۲۰۰)

ب-تعریف عملیاتی:

برای دستیابی به میزان احساس امنیت اجتماعی از ۱۵ گویه زیر استفاده می شود و از پاسخگو خواسته می شود نظر خود را در مورد هر گویه بیان کند.

۱. هنگام فیلم برداری در جشن های خصوصی احساس خوبی ندارم
۲. به طور کلی به سایر کاربرها در اینترنت اعتماد زیادی ندارم
۳. از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده احساس امنیت اجتماعی در جامعه رو به کاهش رفته است.
۴. اکثر افراد در اینترنت با هویت مجازی ظاهر می شوند.بنابراین به کسی نمی توان اعتماد کرد
۵. اینترنت یکی از عوامل اصلی گسترش فساد در جامعه است
۶. وقتی در اینترنت هستم احساس می کنم کنترل چندانی بر اوضاع ندارم و دچار نگرانی و اضطراب می شوم
۷. در فضای مجازی امکان نظارت دولت ها بر قلمرو خصوصی افراد جامعه بیشتر شده است و موجب ناامنی من است.
۸. در اینترنت به راحتی با افراد نا آشنا ارتباط برقرار نمی کنم.
۹. در اینترنت در بسیاری از موارد از نام های مستعار استفاده می کنم چرا که با نام مستعار احساس امنیت بیشتری دارم
۱۰. استفاده درست از رسانه های نوین به خوبی آموزش داده نشده است.
۱۱. در مکان های عمومی مثل مترو ،اتوبوس ،....بلوتوث موبایل خود را روشن نمی کنم
۱۲. یک بلوتوث از یک شخص ناشناس را قبول نمی کنم.
۱۳. سعی می کنم در حد امکان کمتر از رسانه های فضای سایبر استفاده کنم.
۱۴. تعداد مجرمان سایبری روز بروز در حال افزایش است.
۱۵. کنترل فضای سایبر از عهده پلیس خارج است.

میزان احساس امنیت با طیف لیکرت ۵ گویه ای از کاملا موافق تا کاملا مخالف سنجیده می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است. امتیاز دهی به صورت معکوس است .پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ کاملا موافق می دهند ،امتیاز ۱۵ و پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ کاملا مخالف می دهند ،امتیاز ۷۵ داده

می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است پس دامنه نمرات بین ۱۵تا ۷۵ می باشد. در نهایت میزان احساس امنیت حاصل از گویه های بالا به ۳ دسته (بالا،متوسط،پایین)تقسیم می شوند.

۲-۱۰-۳-متغیر های واسطه

۱-۲-۱۰-۳جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی

محقق علاقه مند است میزان وقوع جرایم سایبری را در جامعه از نظر بزه دیدگان جرایم سایبری بسنجد.

تعریف نظری:

محقق نوع جرم سایبری را با توجه به تقسیم بندی کنواسیون جرم سایبری بوداپست مد نظر قرار داده است که چنین است:

- جرایم سنتی در محیط دیجیتال شامل :
  - ✓ جاسوسی رایانه ای
  - ✓ ساپوتاژ رایانه
  - ✓ جعل رایانه ای
  - ✓ کلاهبرداری رایانه ای
  - ✓ تخریب رایانه ای
  - ✓ افترا رایانه ای
  - ✓ تطهیر رایانه ای نامشروع پول
  - ✓ قاچاق در فضای مجازی
- جرایم ناظر به کپی رایت و برنامه ها
- جرایم در تجارت الکترونیک(مثل پرداخت های الکترونیکی)
- جرایم علیه حمایت از داده ها(حریم خصوصی)
- جرایم در بانکداری الکترونیک
- جرایم مخابراتی و ماهواره ای
- جرایم علیه محتوا (پورنوگرافی کودکان)
- تروریسم سایبری (جرایم علیه امنیت ملی و بین المللی)(برزگر, ۱۳۸۵, ص. ۲۲۴-۲۲۵)

تعریف عملیاتی :

جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی از نظر بزه دیدگان با سوال زیر سنجیده می شود

با کدامیک از موارد زیر به چه میزان روبرو شده اید ؟

۱-نشر اکاذیب بواسطه اینترنت

۲-قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت

۳-مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات

۴-جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه

۵-انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص)

۶-سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده

۷-دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی

۸-ویروس های و یا کرم های رایانه ای

۹-استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل

۱۰-افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک

۱۱-سو استفاده از کارت های اعتباری

۱۲-اخاذی به واسطه اینترنت

۱۳-سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت

۱۴-سو استفاده از زنان در محیط اینترنت

۱۵-اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای)

برای سنجش از طیفی ۶ گویه ای از خیلی زیاد تا اصلا سنجیده می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است. هر گویه به طور مستقل مورد سنجش قرار می گیرد و در نهایت گویه ها با هم با استفاده از میانگین مقایسه می شوند تا مقصود مورد نظر حاصل شود.

۳-۱۰-۳-متغیر های مستقل

۱-۳-۱۰-۳-جنس

الف-تعریف نظری:

تفاوت های زیست شناختی و کالبد شناختی میان زنان و مردان ،جنس گفته می شود.(گیدنز،۱۹۲:۱۳۸۴)

ب-تعریف عملیاتی:

از لحاظ عملیاتی آن را با پرسش زیر اندازگیری می کنیم: " جنس شما چیست؟ ۱-زن ۲- مرد

۲-۳-۱۰-۳-سن

الف-تعریف نظری:

تعداد سال های کامل که از تولد فرد گذشته است سن گفته می شود.(سالنامه آماری،۴۵:۱۳۷۶)

ب-تعریف عملیاتی:

از لحاظ عملیاتی آن را با پرسش زیر اندازگیری می کنیم: " شما چند سال دارید؟

سپس پاسخگویان را به گروه های سنی ۱)نوجوان ۲)جوان ۳) میانسال ۴) مسن تقسیم می کنیم.

۱۶-۱۸ سال در گروه سنی نوجوان ،۱۸-۳۵ سال در گروه سنی جوان،۳۵-۵۰ سال در گروه سنی میانسال و بالای ۵۰ سال در گروه سنی مسن قرار می گیرد.

۳- ۳-۱۰-۳-وضعیت تاهل :

الف-تعریف نظری:

متاهل کسی است که از لحاظ قانونی دارای همسر استو مجرد به شخصی گفته می شود که از لحاظ قانونی ازدواج نکرده باشد.

ب-تعریف عملیاتی:

این متغیر با سوال زیر سنجیده می شود: وضعیت تاهل :۱-مجرد ۲-متاهل ۳-سایر

۴-۳-۱۰-۳-سطح تحصیلات

الف-تعریف نظری:

یک دوره رسمی آموزش که توسط یک نهاد آموزشی مانند کالج یا دانشگاه و مدرسه ارائه می شود و عمدتا به منظور آموزش و یا دادن طراحی شده باشد و دارای درجات مختلفی مانند سیکل ،دیپلم،لیسانس و .... می باشد.(webrsters:1961,723)

ب-تعریف عملیاتی:

سطح تحصیلات پاسخگویان را با پرسش زیر اندازه گیری می کنیم : میزان تحصیلات شما چقدر است؟

۱-بی سواد ۲-زیر دیپلم ۳-دیپلم ۴-فوق دیپلم ۵-کارشناسی ۶-کارشناسی ارشد ۷-دکتری و بالاتر

۵- ۳-۱۰-۳-پایگاه اجتماعی

الف-تعریف نظری:

پایگاه اجتماعی به جایگاه فرد و خانواده فرد در جامعه اطلاق می شود.

ب-تعریف عملیاتی:

در این بررسی پایگاه اجتماعی به جایگاه فرد ،پدر و مادر وی در جامعه اطلاق می شود و بر اساس منزلت شغلی و تحصیلات آنها تعیین می شود.متغیر پایگاه اجتماعی را در بخش زیر سنجیده می شود

تحصیلات:

۱- میزان تحصیلات پدر

۱)بی سواد ۲)زیر دیپلم۳)دیپلم ۴)فوق دیپلم ۵)کارشناسی ۶)کارشناسی ارشد ۷)دکتری و بالاتر

۲- میزان تحصیلات مادر

۱)بی سواد ۲)زیر دیپلم۳)دیپلم ۴)فوق دیپلم ۵)کارشناسی ۶)کارشناسی ارشد ۷)دکتری و بالاتر

۳- میزان تحصیلات پاسخگو

۱)بی سواد ۲)زیر دیپلم۳)دیپلم ۴)فوق دیپلم ۵)کارشناسی ۶)کارشناسی ارشد ۷)دکتری و بالاتر

میزان تحصیلات با ۷ گزینه ی ۱)بی سواد ۲)زیر دیپلم۳)دیپلم ۴)فوق دیپلم ۵)کارشناسی ۶)کارشناسی ارشد ۷)دکتری و بالاتر

سنجیده می شود که در آن بی سواد دارای امتیاز ۱،زیر دیپلم امتیاز ۲،دیپلم امتیاز ۳،...و دکتری و بالاتر دارای امتیاز ۷ می باشد.

لذا سطح سنجش آن رتبه ای است.دامنه تغییرات نمره گذاری بین ۳-۲۱ است.بیشترین امتیاز ۲۱ برای پاسخگویانی که خود و والدینش دارای سطح تحصیلات بالا(دکتری و بالاتر) و کمترین ۳ برای پاسخگویانی که خود و والدینش بی سواد استدر نظر گرفته می شود.

منزلت شغلی:

جهت تعیین منزلت شغلی دو روش کلی عینی و ذهنی وجود دارد.در روش عینی محقق مشاغل را با توجه به مدارج آن در سلسله مراتب اجتماعی با استفاده از تجربه های خود و تحقیقات قبلی طبقه بندی می کند. ولی در روش ذهنی به هر شغل در فهرست مشاغل بر اساس قضاوت افکار عمومی امتیاز می دهند و مشاغل بر اساس منزلتشان طبقه بندی می شوند.در این پژوهش از روش تعیین منزلت شغلی خانم دکتر کاظمی پور استفاده شده است.که از هر دو روش فوق استفاده کرده اند.ابتدا ۸۸ عنوان شغلی از مشاغل رایج در جامعه به همراه یک طیف ۵ قسمتی در اختیار ۹۰۰ پاسخ گو قرار داده شد تا پاسخگویان نظر کلی جامعه را در مورد این مشاغل بگویند و سپس از مجموع ارزش های تعیین شده برای هر شغل میانگین رتبه ای گرفته شده است.پس از مشخص کردن میانگین ارزش هر یک از مشاغل از دید پاسخگویان به روش کلاستر از طریق کامپیوتر این مشاغل به ۸ گروه جزئی و ۵ گروه کلی طبقه بندی کرده است.(کاظمی پور ،۱۳۷۸: ۱۵۲)

منزلت شغلی نیز با توجه به جدول بالا و سوالات زیرسنجیده می شود که در آن گروه اول دارای امتیاز ۱،گروه دوم امتیاز ۲، گروه سوم۳،...و گروه پنجم دارای امتیاز ۵ می باشد.لذا سطح سنجش آن رتبه ای است.دامنه تغییرات نمره گذاری بین ۳-۱۵ است.بیشترین امتیاز ۱۵برای پاسخگویانی که خود و والدینش دارای منزلت شغلی بالا و کمترین ۳ برای پاسخگویانی که خود و والدینش دارای منزلت شغلی پایین می باشند در نظر گرفته می شود.

۱- شغل شما

۲- شغل پدر

۳- شغل مادر

در نهایت از مجموع این مقوله ها ،پایگاه اجتماعی ۱-پایین ۲- متوسط ۳-بالا معین می شود.به این صورت که از مجموع امتیاز میزان تحصیلات و منزلت شغلی ،دامنه تغییرات بین ۶-۳۶ نمره گذاری می شود . در نهایت از مجموع این مقوله ها ،پایگاه اجتماعی ۱-پایین ۲- متوسط ۳-بالا معین می شود.

پایگاه اقتصادی:

الف-تعریف نظری:

پایگاه اقتصادی به جایگاه فرد و خانواده فرد در جامعه از نظر مالی اطلاق می شود.

ب-تعریف عملیاتی:

متغیر پایگاه اقتصادی را با سوالات زیر سنجیده می شود

وضعیت مسکن

۱ –سازمانی ۲-اجاره ای ۳- شخصی ۹- سایر.....

منطقه مسکونی :بر اساس تقسیم بندی شهرداری تهران

۱-جنوب:مناطق ۱۲،۱۵،۱۴،۱۶،۱۷،۱۸،۱۹،۲۰

۲-شرق :مناطق ۷،۴،۱۳،۸

۳-غرب: ۲،۵،۲۲،۲۱،۹،۱۰،۱۱،۶

۴-شمال:۱،۳

آیا اتومبیل شخصی دارید؟ ۱)بله ۲)خیر

اگر پاسخ مثبت است نوع اتومبیل :.....

۱-پیکان و وانت ۲-پژو و پراید ۳-بنز و سایر ماشین های لوکس

میزان در آمد ماهیانه(به تومان)

۱-زیر ۳۰۰ هزار تومان ۲- بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان ۳- بین ۵۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان ۴-۷۰۰ هزار تومان تا یک میلیون تومان ۵- بالای یک میلیون

در آخر از مجموع امتیاز میزان در آمد ماهیانه ،دارا بودن اتومبیل شخصی ، منطقه مسکونی و وضعیت مسکن دامنه تغییرات بین ۵-۱۷ نمره گذاری می شود . در نهایت از مجموع این مقوله ها ،پایگاه اقتصادی ۱-پایین ۲- متوسط ۳-بالا معین می شود.

۶-۳-۱۰-۳-میزان پای بندی به مذهب

الف-تعریف نظری:

تعریف دین و تعریف عملیاتی دینداری همواره یکی از موضوعات مناقشه برانگیز در بین جامعه شناسان دین بوده است.تعاریف کارکردی دین عمدتا دین را به عنوان پدیده ای در نظر می گیرد که عهده دار

کارکرد های اجتماعی و یا روانی خاص مثل انسجام اجتماعی،نظام معنایی فراگیر یا معنای غایی است و با این کارکردها شناسایی می شود،تعاریف جوهری از دین به همان ترتیبی که مردم عادی آن را می فهمند،نگاه می کنند ،در نتیجه بر طبق تعاریف اصولا دین عبارت است از باورها و عباداتی که ناظر به موجودات مقدس متعالی و الگوهای اجتماعی ارتباط با آنهاست.در این تحقیق تعریف جوهری دین مبنای کار قرار گرفته است که با تعریف مردمی دین در جوامع اسلامی همخوانی دارد بر این اساس دینداری عبارت است از میزان علاقه و احترام افراد به دین (سراج زاده :۱۳۸۳ ،۱۶۶-۱۶۵).مذهب عبارت است از نظامی متشکل از اعتقادات و باورها و نیز اعمال و رفتارهایی که از تقدس برخوردار است ،این باورها در قالب کلمات بیان می شوند و به صورت اندیشه در آمده است و کم و بیش شکل دستگاه های فکری به خود می گیرند و فقط با اعمال که مظاهر باورها و شیوه های تجدید آنها هستند،متجلی می شوند.(ریمون ارون ،۱۳۶۶)

با توجه به آنکه تعریف دینداری و پایبندی به مذهب بر اساس تعریف دین آمده است و با توجه به آثار گلاک و استارک (himmelfarb ,1975:606)چند بعدی بودن دینداری با نام این پژوهشگران پیوند خورده است.به نظر گلاک و استارک در همه ادیان دنیا به رغم تفاوت هایی که در جزئیات دارند، عرصه های مشترکی وجود دارد که دینداری در آنجا متجلی می شود این عرصه ها که می توان آنها را ابعاد مرکزی دینداری به حساب آورد،عبارتند از ابعاد اعتقادی،عاطفی،پیامدی،مناسکی،دانش دینی که در طبقه بندی گلاک و استارک اشاره شده است.

ب-تعریف عملیاتی:

اگر بخواهیم ابعاد دینداری مدل گلاک و استارک را بر اسلام منطبق کنیم مجموعه ای از باورهای دینی که اصول دین خوانده می شود را می توان با باورهای دینی تطبیق داد.این متغیر در ۳ بعد سنجیده می شود :اعتقادی ، پیامدی،عاطفی،تجربی.

بعد اعتقادی مذهب:

این بعد به صورت یک سوال نظر سنجی مبنی بر اینکه "تا چه حد خود را مذهبی می دانید ؟" با طیفی ۵ گویه ای از خیلی زیاد تا خیلی کم سنجیده و سطح سنجش آن رتبه ای است.

بعد عاطفی-تجربی مذهب

گویه های مربوط به سنجش بعد عاطفی –تجربی مذهب عبارتند از :

۱-گاهی احساس می کنم به خدا نزدیک شده ام.

۲-بدون اعتقادات دینی احساس می کنم زندگی ام پوچ و بی هدف است.

۳-هرگاه به حرم یکی از امامان و اولیا می روم احساس معنویت عمیقی به من دست می دهد.

۴-بعضی از وقتها احساس ترس از خدا به من دست می دهد.

۵-گاهی احساس توبه می کنم و از خداوند می خواهم تا برای جبران گناهانم به من کمک کند.

۶-دستگیری از ناتوانان ،محتاجان و امثالهم را وظیفه دینی خود می دانم.

بعد عاطفی –تجربی با طیف لیکرت با ۵ گویه از کاملا موافق تا کاملا مخالف سنجیده می شود.لذا سطح سنجش آن رتبه ای است.دامنه تغییرات نمره گذاری بین ۶-۳۰ است.بیشترین امتیاز ۳۰ برای پاسخگویان به کاملا موافق و کمترین ۶ برای پاسخگویان به کاملا مخالف است.

بعد پیامدی

گویه های مربوط به سنجش بعد پیامدی مذهب عبارتند از :

۱-تقلب در مالیات و ربا عمل ناپسندی است و باید با آن مبارزه کرد.

۲-خرج کردن پولی که پیدا کرده ایم مانعی ندارد.

۳-به نظر من دوستی با جنس مخالف اشکالی ندارد و بزرگ تر ها و خانواده ها نباید سخت گیری کنند.

۴-مسئولان مرتبط با کشور باید کاردان باشند ،مذهبی بودن یا نبودنشان چندان مهم نیست.

۵-به نظرم بسیاری از قوانین اسلام مربوط به زمان گذشته است و نمی توان در جامعه امروزی را اجرا کرد.

۶-پوشش یک حق و تصمیم شخصی است و هرکس هرجور دلش می خواهد می تواند پوشش خود را انتخاب کند.

۷-به نظر من مصرف نوشیدنی های غیر متداول (وتکا ،ویسکی ،تکیلا،....)در مجالس و مهمانی ها و عروسی ها اشکالی ندارد.

بعد پیامدی نیز طیفی ۵ گویه ای از کاملا موافق تا کاملا مخالف قرار دارد و سطح سنجش آن رتبه ای است.پاسخگویانی که به سوال های ۱ تا ۷ به جزه ۱ ،کاملا مخالفم و به سوال ۱ کاملا موافقم پاسخ می دهند امتیاز ۳۵ یعنی بیشترین امتیاز را می گیرند.کمترین امتیاز نیز ۷ است.

دامنه امتیازها بین ۱۴-۷۰ است. در نهایت از مجموع این مقوله ها ،میزان پای بندی به مذهب ۱-پایین ۲- متوسط ۳-بالا معین می شود.

۷-۳-۱۰-۳-میزان سواد رسانه ای

الف-تعریف نظری:

توانایی فرد در استفاده از رسانه ها نوین خصوصا رایانه ،جست وجو اطلاعات و رفع نیازهای اطلاعاتی و ارتباطی خود،سواد رسانه ای گفته می شود.

ب-تعریف عملیاتی:

متغیر مورد نظر در بخش دوم پرسشنامه سنجیده می شود.

میزان تسلط به زبان انگلیسی

۱-میزان آشنایی و تسلط شما به زبان انگلیسی در هریک از موارد زیر به چه میزان است ؟

۱- خواندن
۲- نوشتن
۳- شنیدن
۴- صحبت کردن

میزان تسلط به زبان انگلیسی طیفی ۶ گویه ای از خیلی زیاد تا اصلا قرار دارد و سطح سنجش آن رتبه ای است.پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ خیلی زیاد می دهند ،امتیاز ۲۴ و پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ اصلا می دهند ،امتیاز ۶ داده می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است پس دامنه نمرات بین ۶ تا ۲۴ می باشد.

میزان مهارت رایانه ای

۱. کار با سیستم عامل ویندوز
۲. کار با نرم افزار office
۳. کار با نرم افزارهای تخصصی
۴. کار با نرم افزارهای گرافیکی
۵. کار با نرم افزارهای صوتی و تصویری
۶. ابزارهای ارتباط آن لاین
۷. زبان های برنامه نویسی
۸. استفاده از پست الکترونیک
۹. استفاده از مرورگر ها در وب(firefox,chorm,internet explorer,..)
۱۰. استفاده از موتورهای جست و جو
۱۱. ایجاد وبلاگ
۱۲. ایجاد سایت
۱۳. امکانات استفاده از شبکه های اجتماعی
۱۴. Download (بارگذاری اطلاعات از وب بر روی رایانه یا موبایل یا....)
۱۵. Upload (بارگذاری اطلاعات از رایانه یا موبایل یا.... روی وب)
۱۶. استفاده از نرم افزارهای آنتی ویروس و فایر وال
۱۷. استفاده از فیلتر شکن ها

میزان تسلط به رایانه با طیفی ۶ گویه ای از خیلی زیاد تا اصلا سنجیده می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است.پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ خیلی زیاد می دهند ،امتیاز ۱۰۲ و پاسخگویانی که به همه

موارد پاسخ اصلا می دهند ،امتیاز ۱۷داده می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است پس دامنه نمرات بین ۱۷تا ۱۰۲ می باشد. در نهایت از مجموع این مقوله ها ،میزان سواد رسانه ای ۱-پایین ۲- متوسط ۳- بالا معین می شود.

۸-۳-۱۰-۳-میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر

الف-تعریف نظری:

استفاده از رسانه های فضای سایبری زمانی تعریف می شود که بزه دیده از این رسانه ها استفاده کند

ب-تعریف عملیاتی:

در این پژوهش میزان استفاده از رسانه های فضای سایبری با پرسش زیر اندازه گیری می شود.این متغیر در بخش پنجم پرسشنامه سنجیده می شود. طیف لیکرت (اصلا .....خیلی زیاد)مدنظر است.ارزش عددی ۶ به گزینه خیلی زیاد و ارزش عددی ۱ به گزینه اصلا تعلق دارد. پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ خیلی زیاد می دهند ،امتیاز ۲۴ و پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ اصلا می دهند ،امتیاز ۴داده می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است پس دامنه نمرات بین ۴تا ۲۴ می باشد.

۹-۳-۱۰-۳-میزان دسترسی به رسانه های فضای سایبر

الف-تعریف نظری:

دسترسی به رسانه های فضای سایبر به زمانی گفته می شود که بزه دیده به فضای سایبر دسترسی دارد.

ب-تعریف عملیاتی:

با میزان درسترسی به رسانه های فضای سایبر سنجیده می شود که دو ارزش دائم و محدود را پذیرفت.دسترسی محدود یعنی هر زمانی دسترسی ممکن نیست و دسترسی دائم هر زمانی دسترسی ممکن است ،دسترسی محدود با توجه با پاسخ نمونه ها با خیلی کم (از ۱ ساعت تا کمتر از ۶ ساعت)کم (از ۶ ساعت تا کمتر از ۱۲ ساعت)متوسط (از ۱۲ ساعت تا کمتر از ۱۸ ساعت) زیاد(از ۱۸ ساعت تا کمتر از ۲۴ ساعت) ارزش گذاری شد که ارزش عددی میان ۲ تا ۵ را پذیرفت ،عدد ۶ به معنی خیلی زیاد به گزینه دسترسی دائم تعلق گرفت و عدد ۱ به گزینه اصلا.طیف لیکرت (اصلا .....خیلی زیاد)مدنظر است. پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ خیلی زیاد می دهند ،امتیاز ۲۴ و پاسخگویانی که به همه موارد پاسخ اصلا می دهند ،امتیاز ۴داده می شود و سطح سنجش آن رتبه ای است پس دامنه نمرات بین ۴تا ۲۴ می باشد. و در نهایت از مجموع مقوله ها ،میزان دسترسی ۱-بالا ۲-متوسط ۳-پایین بدست می آید.

۱۰-۳-۱۰-۳-مرز حریم خصوصی از لحاظ بزه دیده

الف-تعریف نظری:

با توجه به نسبی بودن حریم خصوصی ،مرز حریم خصوصی در اینجا ،میزان شناختی است که بزه دیده از حریم خصوصی دارد .

ب-تعریف عملیاتی:

در این پژوهش از لحاظ حوزه های حریم خصوصی و مورد سنجش قرار می گیرد .این متغیر در سه حوزه سنجیده می شود.۱-حریم خصوصی مکانی ۲-حریم خصوصی اطلاعاتی۳-حریم خصوصی ارتباطی که در بخش پنجم پرسشنامه سنجیده می شود.

حریم خصوصی مکانی با سوال های ۱ و ۳ سنجیده می شود.حریم خصوصی اطلاعاتی با سوال ۲ و حریم خصوصی ارتباطی با سوال ۳ مورد سنجش قرار می گیرد .که در آن از طیف لیکرت (اصلا .....خیلی زیاد) استفاده شده است. لذا سطح سنجش آن رتبه ای است.دامنه تغییرات نمره گذاری بین ۲۱-۱۲۶ است.بیشترین امتیاز ۱۲۶ برای پاسخگویان به خیلی زیاد و کمترین ۲۱ برای پاسخگویان به خیلی کم است. و در نهایت از مجموع مقوله ها ،مرز حریم خصوصی ۱-زیاد ۲-متوسط ۳-کم بدست می آید.

۳-۱۰-۳-۱۱-اجازه ورود به حریم خصوصی

الف-تعریف نظری:

با توجه به نسبی بودن حریم خصوصی ،اجازه ورود حریم خصوصی در اینجا ،میزان اجازه ای است که بزه دیده به سایرین برای ورود به حریم خصوصی می دهد.

ب-تعریف عملیاتی:

با سوال ۴ بخش پنجم پرسشنامه سنجیده می شود. که در آن از طیف لیکرت (اصلا .....خیلی زیاد) استفاده شده است. لذا سطح سنجش آن رتبه ای است.دامنه تغییرات نمره گذاری بین ۹-۵۴ است.بیشترین امتیاز ۵۴ برای پاسخگویان به خیلی زیاد و کمترین ۹ برای پاسخگویان به خیلی کم است. و در نهایت از مجموع مقوله ها ،اجازه ورود به حریم خصوصی ۱-زیاد ۲-متوسط ۳-کم بدست می آید.

۱۱-۳-۱۰-۳-مهم ترین جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی

تعریف نظری:

محقق نوع جرم سایبری را با توجه به تقسیم بندی کنواسیون جرم سایبری بوداپست مد نظر قرار داده است که چنین است:

- ❖ جرایم سنتی در محیط دیجیتال شامل :
  - ✓ جاسوسی رایانه ای
  - ✓ ساپوتاژ رایانه
  - ✓ جعل رایانه ای
  - ✓ کلاهبرداری رایانه ای

- ✓ تخریب رایانه ای
- ✓ افترا رایانه ای
- ✓ تطهیر رایانه ای نامشروع پول
- ✓ قاچاق در فضای مجازی
- ❖ جرایم ناظر به کپی رایت و برنامه ها
- ❖ جرایم در تجارت الکترونیک(مثل پرداخت های الکترونیکی)
- ❖ جرایم علیه حمایت از داده ها(حریم خصوصی)
- ❖ جرایم در بانکداری الکترونیک
- ❖ جرایم مخابراتی و ماهواره ای
- ❖ جرایم علیه محتوا (پورنوگرافی کودکان)
- ❖ تروریسم سایبری (جرایم علیه امنیت ملی و بین المللی)(برزگر, ۱۳۸۵, ص. ۲۲۴-۲۲۵)

تعریف عملیاتی :

متغیر مهمترین جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی از نظر بزه دیدگان با سوال زیر سنجیده می شود

با کدامیک از موارد زیر مواجه شده اید ؟

۱-نشر اکاذیب بواسطه اینترنت

۲-قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت

۳-مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات

۴-جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه

۵-انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص)

۶-سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده

۷-دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی

۸-ویروس های و یا کرم های رایانه ای

۹-استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل

۱۰-افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک

۱۱-سو استفاده از کارت های اعتباری

۱۲-اخاذی به واسطه اینترنت

۱۳-سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت

۱۴-سو استفاده از زنان در محیط اینترنت

۱۵-اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای)

در نهایت گویه ها با هم مقایسه می شوند.

۱۲-۳-۱۰-۳-ویژگی های فردی و اجتماعی بزه دیدگاه فضای سایبر

تعریف نظری :

محقق با استفاده از این متغیر ،قصد دارد با ویژگی های فردی و اجتماعی بزه دیده از قبیل سن ، وضعیت تاهل ،میزان تحصیلات ،شغل ،... آشنا شود.

تعریف عملیاتی:

این متغیر با استفاده از سوالات زیر سنجیده می شود:

شما چند سال دارید؟.....

جنسیت شما چیست؟ ۱-زن ۲- مرد

وضعیت تاهل :۱-مجرد ۲-متاهل

میزان تحصیلات شما چقدر است؟

۱-بی سواد ۲-زیر دیپلم ۳-دیپلم ۴-فوق دیپلم ۵-کارشناسی ۶-کارشناسی ارشد ۷-دکتری و بالاتر

شغل شما

۱۳-۳-۱۰-۳-آسیب های ناشی از نقض حریم خصوص بواسطه جرایم سایبری

تعریف نظری :

منظور محقق ،آسیب های اجتماعی است که به واسطه رسا نه های فضای سایبر بوجود آمده است.

تعریف عملیاتی :

متغیر با گویه های زیر سنجیده می شود:

۱. از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده الگوهای پوشش غربی خلاف فرهنگ ایرانی-اسلامی نیز رواج پیدا کرده
۲. جامعه دچار دوگانگی فرهنگی شده است.
۳. مردم در کل نسبت به گذشته نسبت به هم بی اعتمادتر شده اند.
۴. دین گریزی در جوانان در حال افزایش است.
۵. رشد نرخ طلاق در جامعه در حال افزایش است
۶. جوانان دچار بحران هویت شده اند
۷. فساد و روسپیگری در جامعه در حال افزایش است

در نهایت گویه ها با هم مقایسه می شوند.

۱۴-۳-۱۰-۳-میزان بازندارندگی قوانین از وقوع جرم سایبری از دیدگاه بزه دیدگان

تعریف نظری :

عوامل باز دارنده از وقوع جرایم سایبر مد نظر محقق است.

تعریف عملیاتی :

با گویه های زیر سنجیده می شود.

- عملکرد نیروی انتظامی در رابطه با جرایم سایبری مناسب است
- قوانین حال حاضر توانسته از وقوع جرم سایبری پیش گیری کند
- مجرمان چون در فضای مجازی شناخته نمی شوند به راحتی دست به ارتکاب جرم می زنند.
- میزان وقوع جرم در فضای مجازی نسبت به فضای واقعی خیلی بیشتر از است

که در آن از طیف لیکرت (اصلا .....خیلی زیاد) استفاده شده است. لذا سطح سنجش آن رتبه ای است.دامنه تغییرات نمره گذاری بین ۹-۵۴ است.بیشترین امتیاز ۵۴ برای پاسخگویان به خیلی زیاد و کمترین ۹ برای پاسخگویان به خیلی کم است. و در نهایت از مجموع مقوله ها ،میزان بازدارندگی۱-بالا ۲-متوسط ۳-پایین بدست می آید.

۱۵-۳-۱۰-۳-عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی

محقق علاقه مند است میزان آشنایی با عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی در بزه دیدگان جرایم سایبری بسنجد.

تعریف نظری :

عواملی است که زمینه لازم را برای مجرم سایبری برای رسیدن به اهدافش ایجاد می کند.

تعریف عملیاتی :

با گویه های زیر سنجیده می شود.

- در مجالس عروسی و مهمانی های خصوصی هر کس به راحتی بتواند عکس وفیلم تهیه کند.
- از افراد مشهور و معروف در مکانهای عمومی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.
- از افراد مشهور و معروف در مکانهای خصوصی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.
- فیلم ویا عکس خصوصی فردی ناشناس را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.
- فیلم ویا عکس خصوصی اطرافیانم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.

- فیلم ویا عکس خصوصی افراد مشهور را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.
- فیلم ویا عکس خصوصی خودم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.
- موبایل خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم
- لب تاپ خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم
- Pc خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم
- فلش مموری خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم
- بدست آوردن اطلاعات از زندگی خصوصی دیگران لذت بخش است.
- سعی می کنم، رمز ورود برای لب تاپ ،رایانه خانگی و موبایل خود بگذارم

برای سنجش از طیفی ۶ گویه ای ،خیلی زیاد ،.....،خیلی کم، اصلا استفاده می شود. که در آن از طیف لیکرت (اصلا .....خیلی زیاد) استفاده شده است. لذا سطح سنجش آن رتبه ای است.دامنه تغییرات نمره گذاری بین ۱۳-۷۸ است.بیشترین امتیاز ۷۸ برای پاسخگویان به خیلی زیاد و کمترین ۱۳ برای پاسخگویان به خیلی کم است. به این صورت که در آخر گویه های در هر سوال با هم مقایسه می شود. و در نهایت از مجموع مقوله ها ،میزان رعایت۱-زیاد ۲-متوسط ۳-کم بدست می آید.

۱۶ –۳-۱۰-۳-نوع استفاده از رسانه های فضای سایبر

تعریف نظری :

نوع استفاده که پاسخگو از رسانه فضای سایبری دارد مد نظر است.

تعریف عملیاتی :

متغیر نوع استفاده با سوالات زیر سنجیده می شود

۱-از هریک از امکانات زیر در اینترنت چقدر استفاده می کنید؟

- گشت زنی در شبکه
- اتاق های گفت و گو یا فروم ها
- پست الکترونیک
- سایت های خبری
- سایت های جنسی
- سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی ،مذهبی
- سایت های سیاسی
- سرگرمی

- شبکه های اجتماعی مجازی
- کسب درآمد
- خرید اینترنتی
- وبلاگ نویسی
- بازی آن لاین
- به روز کردن نرم افزار
- دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت
- ارتباطات با جنس مخالف
- دوست یابی
- ۲-از تلفن همراه خود برای کدام یک از موارد زیر استفاده می کنید؟
- برقراری تماس
- فرستادن پیامک
- گوش کردن به موزیک
- عکاسی و فیلم برداری
- Bluetooth

برای سنجش از طیفی ۶ گویه ای ،خیلی زیاد ،.....،خیلی کم، اصلا استفاده می شود. به این صورت که در آخر گویه های در هر سوال با هم مقایسه می شود.

فصل چهارم:

یافته های تحقیق

۴-۱-مقدمه

یافته های پژوهش در این فصل در دو بخش مورد بررسی قرار می گیرد.بخش نخست ویژگی های جامعه مورد بررسی مانند سن،جنس ،وضعیت تاهل ،میزان در آمد و.... در قالب جداول یک بعدی بیان می شود و سپس در بخش دوم که اختصاص به جداول دو بعدی دارد ،فرضیه های پژوهش مورد آزمون قرار می گیرند.

۴-۲- بخش اول : ویژگی های فردی و اجتماعی بزه دیدگان سایبری مورد بررسی

الف-ویژگی های عمومی پاسخگویان

به منظور بررسی ویژگی های عمومی پاسخگویان شامل جنس ،سن ،وضعیت تاهل ،میزان در آمد ،پایگاه اجتماعی و.... ،جداول یک بعدی به کار می رود و تعداد ونسبت آن را از کل جمعیت آماری مورد بررسی قرار می دهد.در واقع در این بخش پس از معرفی پاسخگویان ،آمار توصیفی متغیر وابسته و مستقل تحقیق ارائه می شود.

۴-۲-۱- جنس

یافته های این پژوهش نشان می دهد از مجموع ۳۹۰ بزه دیده مورد مطالعه در این پژوهش ۵۸/۱ درصد (۲۲۶ نفر) را زنان و ۴۱/۹ درصد (۱۶۳ نفر) را مردان تشکیل می دهند.

جدول شماره ۴-۱ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس جنسیت آنها

	جنسیت	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	زن	۲۲۷	۵۸/۱	۵۸/۱
۲	مرد	۱۶۳	۴۱/۹	۱۰۰
۳	مجموع	۳۹۰	۱۰۰	

مجموع بزه دیدگان مورد مطالعه در این تحقیق ۳۹۰ نفر می باشد.لازم به توضیح است اگر چه حجم نمونه در فرمول کوکران برابر با ۳۸۵ نفر شد اما جهت احتیاط تعداد بیشتری پرسشنامه (۴۰۰ پرسشنامه) تکثیر و توزیع شد و با حذف پرسشنامه های مخدوش و غیر قابل استفاده ،از میان آنها ۳۹۰ پرسشنامه مناسب و قابل استفاده انتخاب و داده های آن جهت ورود به محیط spssاستخراج شد،تا مورد پردازش و بررسی قرار گیرد. بنابراین یافته ها بر اساس تعداد کل جامعه آماری یعنی ۳۹۰ نفر است.

۴-۲-۲ وضعیت تاهل

جدول شماره ۴-۲ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس وضعیت تاهل آنها

	وضعیت تاهل	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	مجرد	۲۳۴	۵۹/۹	۵۹/۹
۲	متاهل	۱۵۶	۴۰/۱	۱۰۰
۳	مجموع	۳۹۰	۱۰۰	

مطابق جدول شماره ۲-۴ ، از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۵۹/۹ درصد (۲۳۴ نفر) مجرد و ۴۰/۱ درصد (۱۵۶ نفر) متاهل می باشند. البته در پرسشنامه ، برای سوال وضعیت تاهل ،علاوه بر گرینه مجرد و متاهل ،گزینه سایر نیز در نظر گرفته شده بود ،که هیچ یک از پاسخگویان به آن پاسخ نداده اند.

جدول شماره ۳-۴ جدول تفکیک وضعیت تاهل بر حسب جنسیت

			وضعیت تاهل		مجموع
			مجرد	متاهل	
جنسیت	زن	فراوانی	۱۴۹	۷۷	۲۲۶
	مرد	فراوانی	۸۴	۷۹	۱۶۳
مجموع		فراوانی	۲۲۳	۱۵۶	۳۸۹

بر اساس جدول شماره ۳-۴ از بین ۲۳۳ نفر مجرد ، ۱۴۹ نفر از آنها زن و ۸۴ نفر مرد می باشند. اما این نسبت در بین متاهلین به هم نزدیک می باشد چرا که از بین ۱۵۶ نفر متاهل ، ۷۷ نفر زن و ۷۹ نفر مرد می باشند.

۴-۲-۳- رده سنی

جدول شماره ۴-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس رده سنی آنها

رده سنی		فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	نوجوان	۲۸	۷/۲	۷/۲
۲	جوان	۲۹۵	۷۵/۸	۸۳
۳	میانسال	۶۲	۱۵/۹	۹۹
۴	مسن	۴	۱	۱۰۰
۵	بی پاسخ	۱	۰/۱	
مجموع		۳۸۹	۱۰۰	

در مورد فراوانی رده سنی پاسخگویان ، از میان ۳۸۹ نفر پاسخگو ،۷۵/۸ درصد (۲۹۵ نفر) جوان ،۱۵/۹ درصد (۶۲ نفر) میانسال و کمترین نسبت با ۱ درصد (۴ نفر) تعلق به رده سنی مسن دارد.بیشترین فراوانی مربوط به رده سنی جوان . کمترین فر اوانی مربوط به رده سنی مسن می باشد.

۴-۲-۴- پایگاه اجتماعی پاسخگویان

جدول شماره ۵-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس پایگاه اجتماعی آنها

پایگاه اجتماعی		فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	پایین	۱۵۶	۴۰/۵	۴۰/۵
۲	متوسط	۲۰۲	۵۲/۵	۹۳
۳	بالا	۲۷	۷	۱۰۰
۴	مجموع	۳۸۵	۱۰۰	
۵	بی پاسخ	۵		
مجموع		۳۹۰		

در مورد پایگاه اجتماعی پاسخگویان بر اساس جدول شماره۵-۴ ، بیشترین فراوانی با ۵۲/۵ درصد (۲۰۲ نفر) یعنی نیمی از پاسخگویان دارای پایگاه اجتماعی متوسط هستند .سپس پایگاه اجتماعی پایین با ۴۰/۵ درصد (۱۵۶ نفر) در رتبه بعدی قرار می گیرد وپایگاه اجتماعی بالا با ۷ درصد (۲۷ نفر) کمترین فراوانی را دارد.در نتیجه پایگاه اجتماعی پاسخگویان متوسط رو به پایین می باشد.بیشترین فراوانی مربوط به پایگاه اجتماعی متوسط و کمترین مورد مربوط به پایگاه اجتماعی بالا می باشد.

در مورد پایگاه اجتماعی پاسخگویان که شامل ابعاد(الف- تحصیلات پاسخگو ،ب-تحصیلات پدر پاسخگو ، پ-تحصیلات مادر پاسخگو ،ج-منزلت شغلی پاسخگو ،د- منزلت شغلی پدر پاسخگو ،ه- منزلت شغلی مادر پاسخگو) می شود ،آماره ها به شرح زیر است:

الف-میزان تحصیلات پاسخگویان

جدول شماره ۶-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سطح تحصیلات آنها

	سطح تحصیلات پاسخگو یان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	سواد خواندن و نوشتن	۴	۱	۱
۲	دیپلم	۶۴	۱۶/۴	۱۷/۴
۳	فوق دیپلم	۹۲	۲۳/۸	۴۱/۲
۴	کارشناسی	۱۵۴	۳۹/۵	۸۰/۷
۵	کارشناسی ارشد	۶۷	۱۷/۲	۹۷/۹
۶	دکترا	۸	۲/۱	۱۰۰
۷	مجموع	۳۸۹	۱۰۰	
	بی پاسخ	۱		
مجموع		۳۹۰		

در مورد سطح تحصیلات پاسخگویان می توان گفت از میان ۳۹۰ نفر بزه دیده ۳۹/۵ درصد (۱۵۴ نفر) دارای سطح تحصیلات کارشناسی ،۲۳/۸ درصد (۹۲ نفر) دارای سطح تحصیلات فوق دیپلم ، ۱۷/۲ درصد (۶۷ نفر) دارای سطح تحصیلات کارشناسی ارشد ،۱۶/۴ درصد (۶۴ نفر) دارای تحصیلات دیپلم و ۲/۱ درصد (۸ نفر) دارای دکترا و ۱ درصد (۴ نفر) فقط سواد خواندن و نوشتن داشته اند.بیشترین فراوانی در میان تحصیلات پاسخگویان مربوط به کارشناسی است و کمترین فراوانی مربوط به بی سواد است.

ب-سطح تحصیلات پدر پاسخگویان

جدول شماره ۷-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس تحصیلات پدر آنها

سطح تحصیلات پدر پاسخگویان		فراوانی	درصد	درصد تجمعی
	بی سواد	۲۴	۶/۲	۶/۲
۱	سواد خواندن و نوشتن	۹۸	۲۵/۱	۳۱/۳
۲	دیپلم	۱۰۸	۲۷/۹	۵۹,۲
۳	فوق دیپلم	۴۵	۱۱/۵	۷۰,۷
۴	کارشناسی	۵۸	۱۴/۹	۸۵,۶
۵	کارشناسی ارشد	۳۵	۹	۹۴,۶
۶	دکترا	۲۱	۵/۴	۱۰۰
۷	مجموع	۳۸۹	۱۰۰	
	بی پاسخ	۱		
مجموع		۳۹۰		

در مورد سطح تحصیلات پدر پاسخگویان می توان گفت از میان ۳۹۰نفر بزه دیده،پدر ۲۷/۹ درصد (۱۰۸ نفر) از آنها دارای سطح تحصیلات دیپلم ، پدر ۲۵/۱ درصد (۹۸ نفر) دارای سواد خواندن و نوشتن ، ۱۴/۹ درصد (۵۸ نفر) دارای پدر کارشناسی ،۱۱/۵ درصد (۴۵ نفر) دارای پدر فوق دیپلم و ۲/۱ درصد (۸ نفر) دارای پدر کارشناسی ارشد ،۶/۲ درصد(۲۴ نفر) پدر بیسواد و ۵/۴درصد (۲۱ نفر) پدر دکترا داشته اند. بیشترین فراوانی در مورد تحصیلات پدر پاسخگو ، مربوط به دیپلم و کمترین فراوانی مربوط به دکترا می باشد

پ-تحصیلات مادر پاسخگو

جدول شماره ۸-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس تحصیلات مادر آنها

تحصیلات مادر پاسخگو		فراوانی	درصد	درصد تجمعی
	بی سواد	۲۳	۵/۹	۵/۹
۱	سواد خواندن و نوشتن	۱۰۶	۲۷/۲	۳۳,۱
۲	دیپلم	۱۴۸	۳۸/۲	۷۱,۳
۳	فوق دیپلم	۴۳	۱۱	۸۲,۳
۴	کارشناسی	۴۵	۱۱/۵	۹۳,۸
۵	کارشناسی ارشد	۱۶	۴/۱	۹۷,۹
۶	دکترا	۸	۲/۱	۱۰۰
۷	مجموع	۳۸۹	۱۰۰	
	بی پاسخ	۱		
مجموع		۳۹۰		

در مورد سطح تحصیلات مادر پاسخگویان می توان گفت از میان ۳۹۰نفر بزه دیده، مادر ۳۸/۲ درصد (۱۴۸ نفر) از آنها دارای سطح تحصیلات دیپلم ، مادر ۲۷/۲ درصد (۱۰۶ نفر) دارای سواد خواندن و نوشتن ، ۱۱/۵ درصد (۴۵ نفر) دارای مادر کارشناسی ،۱۱ درصد (۴۳ نفر) دارای مادر فوق دیپلم و ۵/۹

درصد (۲۳نفر) دارای مادر بیسواد ،۴/۱ درصد(۱۶ نفر) مادر کارشناسی ارشد و ۲/۱درصد (۸ نفر) مادر دکترا داشته اند.بیشترین فراوانی در مورد تحصیلات مادر پاسخگو ، مربوط به دیپلم و کمترین فراوانی مربوط به دکترا می باشد.

ت-تحصیلات همسر

جدول شماره ۹-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس تحصیلات همسر آنها

	تحصیلات	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	بیسواد	۲	۱/۳	۱/۳
۲	سواد خواندن و نوشتن	۱۱	۶/۹	۸/۲
۳	دکترا	۱۱	۶/۹	۱۵/۱
۴	فوق دیپلم	۲۰	۱۲/۶	۲۷/۷
۵	کارشناسی ارشد	۲۴	۱۵/۱	۴۲/۸
۶	دیپلم	۳۴	۲۱/۴	۶۴/۲
۷	کارشناسی	۵۴	۳۵/۸	۱۰۰
۸	مجموع	۱۵۶	۱۰۰	

در مورد سطح تحصیلات همسر پاسخگویان می توان گفت از میان ۱۵۶نفر بزه دیده متاهل، همسر ۲۱/۴ درصد (۳۴ نفر) از آنها دارای سطح تحصیلات دیپلم ، همسر ۶/۹درصد (۱۱ نفر) دارای سواد خواندن و نوشتن ، ۳۵/۸ درصد (۵۴ نفر) دارای همسر کارشناسی ،۱۲/۶ درصد (۲۰ نفر) دارای همسر فوق دیپلم و ۱/۳ درصد (۲نفر) دارای همسر بیسواد ،۱۵/۱ درصد(۲۴ نفر) همسر کارشناسی ارشد و ۶/۹درصد (۱۱ نفر) همسر دکترا داشته اند.بیشترین فراوانی در مورد تحصیلات همسر پاسخگو ، مربوط به کارشناسی و کمترین فراوانی مربوط به بیسواد می باشد

ج-منزلت شغلی پاسخگویان

جدول شماره ۱۰-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس منزلت شغلی آنها

	منزلت شغلی پاسخگویان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	درجه پنجم	۳	۰/۸	۰/۸
۲	درجه اول	۷	۱/۸	۲/۶
۳	خانه دار	۹	۲/۳	۴/۹
۳	درجه دوم	۳۸	۹/۹	۱۴/۸
۴	درجه چهارم	۴۵	۱۱/۷	۲۶/۵
۵	درجه سوم	۱۴۱	۳۶/۶	۶۳/۱
۶	دانشجو	۱۴۲	۳۶/۹	۱۰۰
۷	مجموع	۳۸۵	۱۰۰	
۸	بی پاسخ	۴		
	مجموع	۳۹۰		

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۴۲ نفر (۳۶/۹ درصد) دانشجو ،۱۴۱ نفر (۳۶/۶ درصد)منزلت شغلی درجه ۳ ،۴۵ نفر (۱۱/۷ درصد)دارای منزلت شغلی درجه ۴ و ۳۸ نفر (۹/۹ دصد

)دارای منزلت شغلی درجه دوم و به عنوان کمترین فراوانی ۳ نفر (۰/۸ درصد) دارای منزلت شغلی درجه پنجم هستند. ۴ نفر هم به این سوال پاسخی ندادند.

د- منزلت شغلی پدر پاسخگو

جدول شماره ۱۱-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس منزلت شغلی پدر آنها

منزلت شغلی پدر		فراوانی	درصد
۱	درجه پنج	۶	۱/۵
۲	درجه اول	۳۱	۷/۹
۳	درجه دوم	۱۱۱	۲۸/۵
۴	درجه چهارم	۴۵	۱۱/۵
۵	درجه سوم	۱۹۷	۵۰/۵
مجموع		۳۹۰	

از جمع ۳۹۰ پاسخگو ، پدر ۱۹۷ نفر (۵۰/۵درصد)دارای منزلت شغلی درجه سوم ،۱۱۱ نفر (۲۸/۵ درصد)دارای منزلت شغلی درجه دوم ،۳۱نفر (۷/۹ درصد) دارای منزلت شغلی درجه اول و ۶ نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی درای منزلت شغلی درجه پنج هستند.

ه- منزلت شغلی مادر پاسخگو

جدول شماره ۱۲-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس منزلت شغلی مادر آنها

	فراوانی	درصد
درجه پنجم	۲	۰/۵
درجه اول	۱۰	۲/۶
درجه دوم	۲۵	۶/۴
درجه چهارم	۶	۱/۵
درجه سوم	۸۸	۲۲/۶
خانه دار	۲۵۶	۶۶/۴
مجموع	۳۹۰	

از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ،مادر۲۵۶ نفر (۶۶/۴ درصد) از آنها خانه دار ، ۸۸ نفر (۲۲/۶ درصد)دارای منزلت شغلی درجه سوم،۲۵ نفر (۶/۴ درصد)دارای منزلت شغلی درجه دوم ،۱۰ نفر دارای منزلت شغلی درجه اول و به عنوان کمترین فراوانی ۲ نفر (۰/۵ درصد) دارای منزلت شغلی درجه پنجم هستند.

۴-۲-۵- پایگاه اقتصادی

جدول شماره ۱۳-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس پایگاه اقتصادی آنها

پایگاه اقتصادی		فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	پایین	۹	۲/۱	۲/۱
۲	متوسط	۱۳۰	۳۳/۴	۳۵/۵
۳	بالا	۲۵۱	۶۴/۵	۱۰۰
مجموع		۳۹۰	۱۰۰	

در مورد پایگاه اقتصادی پاسخگویان بر اساس جدول شماره ۱۳-۴، بیشترین فراوانی با ۶۴/۵ درصد (۲۵۱ نفر) یعنی نیمی از پاسخگویان دارای پایگاه اقتصادی بالا هستند .سپس پایگاه اقتصادی متوسط با ۳۳/۴ درصد (۱۳۰ نفر) در رتبه بعدی قرار می گیرد وپایگاه اقتصادی پایین با ۲/۱ درصد (۹ نفر) کمترین فراوانی را دارد.در نتیجه اکثر پاسخگویان از نظر پایگاه اقتصادی در سطح بالایی قرار دارند.

در مورد پایگاه اقتصادی پاسخگویان که شامل ابعاد(الف- میزان درآمد ،ب- منطقه شهرداری محل زندگی ، پ- وضعیت مسکن پاسخگو ،ج- نوع مسکن پاسخگو ،د- دارا بودن اتومبیل ،ه- نوع اتومبیل) می شود ،آماره ها به شرح زیر است:

الف- میزان در آمد پاسخگویان

جدول شماره ۱۴-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان در آمد آنها

	میزان درآمد	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	زیر ۳۰۰ هزار تومان	۶	۱/۵	۱/۵
۲	بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان	۵۷	۱۴/۷	۱۶/۲
۳	بین ۵۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان	۸۵	۲۱/۹	۳۸
۴	بین ۷۰۰ هزار تا یک میلیون تومان	۱۲۵	۳۲/۱	۷۰/۱
۵	بالای یک میلیون تومان	۱۱۶	۲۹/۸	۱۰۰
۶	مجموع	۳۸۹	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۱		
	مجموع	۳۹۰		

در مورد میزان درآمد پاسخگویان ،بیشترین نسبت با ۳۲/۱ درصد به در آمد بین ۷۰۰هزار تا یک میلیون تومان تعلق دارد .بعد از در آمد بالای یک میلیون تومان با ۲۹/۸ درصد (۱۱۶نفر) قرار دارد .کمترین میزان فراوانی نیز با ۱/۵ درصد(۶ نفر) به میزان درآمد زیر ۳۰۰ هزار تومان اختصاص دارد.

ب- منطقه شهرداری محل زندگی پاسخگویان

جدول شماره ۱۵-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس منطقه شهرداری محل زندگی آنها

	منطقه محل زندگی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	جنوب	۵۸	۱۴/۹	۱۴/۹
۲	شرق	۹۴	۲۴/۱	۳۹
۳	شمال	۱۰۷	۲۷/۲	۶۶/۲
۴	غرب	۱۳۱	۳۳/۸	۱۰۰
	مجموع	۳۹۰	۱۰۰	

در مورد منطقه شهرداری محل زندگی پاسخگویان بر اساس جدول شماره۱۵-۴ ، بیشترین فراوانی با ۳۳/۸ درصد (۱۳۱) نفر اختصاص به غرب تهران دارد و بعد از آن منطقه شمال تهران با ۲۷/۲ درصد (۱۰۶ نفر) و شرق تهران با ۲۴/۱ درصد (۹۴ نفر) در رتبه بعدی قرار دارند و کمترین فراوانی با ۱۴/۹ درصد (۵۸ نفر) اختصاص به جنوب تهران دارد.

پ- وضعیت مسکن پاسخگویان

جدول شماره ۱۶-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس وضعیت مسکن آنها

	وضعیت مسکن	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	سازمانی	۴	۱	۱
۲	خوابگاه	۱۳	۳/۳	۴/۴
۳	اجاره ای	۱۴۷	۳۷/۸	۴۲/۲
۴	شخصی	۲۲۵	۵۷/۸	۱۰۰
	مجموع	۳۸۹	۱۰۰	

در مورد وضعیت مسکن پاسخگویان با توجه به جدول شماره ، از میان ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۵۷/۸ درصد (۲۲۵نفر) دارای منزل شخصی، ۳۷/۸ درصد (۱۴۷ نفر) دارای منزل اجاره ای، ۳/۳ (۱۳ نفر) و کمترین فراوانی با ۱ درصد (۴نفر) اختصاص به مسکن سازمانی دارد.

ت- نوع مسکن

جدول شماره ۱۷-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس نوع مسکن آنها

نوع مسکن		فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	ویلایی	۱۱۴	۲۹/۳	۲۹/۳
۲	آپارتمان	۲۶۸	۶۸/۹	۹۸,۲
۳	سایر	۷	۱/۸	۱۰۰
	مجموع	۳۹۰	۱۰۰	

در مورد نوع مسکن پاسخگویان با توجه به جدول شماره ۱۶-۴، از میان ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۶۸/۹ درصد (۲۶۸نفر) دارای آپارتمان، ۲۹/۳ درصد (۱۱۴ نفر) دارای منزل ویلایی و کمترین فراوانی با ۱/۸ درصد (۷نفر) اختصاص به سایر دارد.

د- دارا بودن اتومبیل

جدول شماره ۱۸-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس دارا بودن اتومبیل

آیا ماشین دارید	فراوانی	درصد
بلی	۲۷۴	۷۰/۲۶
خیر	۱۱۶	۲۹/۷۴
	۳۹۰	۱۰۰

در مورد اتومبیل پاسخگویان با توجه به جدول شماره ، از میان ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۷۰/۲۶درصد (۲۷۴نفر) دارای اتومبیل، ۲۹/۷۴ درصد (۱۱۶ نفر) اتومبیل نداشتند.

ه- نوع اتومبیل

جدول شماره ۱۹-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس نوع اتومبیل آنها

مدل ماشین		فراوانی	درصد
۱	پیکان و وانت و مانند آن	۲۰	۵/۱
۲	پراید و پژو و مانند آن	۲۰۶	۵۲/۸۳
۳	بنز و ماشین های لوکس	۴۸	۱۲/۳۴
۴	بدون مورد	۱۱۶	۲۹/۷۴
مجموع		۳۹۰	

در مورد نوع ماشین پاسخگویان ،از جمع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۰۶ نفر (۵۲/۸۳ درصد)دارای پراید و پژو و مانند آن هستند ۴۸ نفر (۱۲/۳۴ درصد) دارای بنز و ماشین های لوکس هستند و ۲۰ نفر (۵/۱ درصد) دارای پیکان و وانت و مانند آن هستند.۱۱۶ (۲۹/۷۴) نفر هم فاقد ماشین هستند.

۴-۲-۶- میزان سواد رسانه ای پاسخگویان

جدول شماره ۴-۲۰ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان سواد رسانه ای آنها

	سطح سواد رسانه ای	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱	خیلی کم	۹۷	۲۴/۹	۲۴/۹
۲	کم	۶۷	۱۷/۲	۴۲/۱
۳	متوسط	۱۱۹	۳۰/۸	۷۲/۸
۴	زیاد	۸۴	۲۱/۵	۹۴/۴
۵	بسیار زیاد	۲۲	۵/۶	۱۰۰
	مجموع	۳۸۹	۱۰۰	

در مورد سواد رسانه ای پاسخگویان با توجه به جدول شماره ۴-۲۰، از میان ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۳۰/۸ درصد (۱۱۹نفر) دارای سواد رسانه ای متوسط ،۲۱/۵ درصد (۸۴ نفر) دارای سواد رسانه ای زیاد ،۳۰/۸ درصد(۶۷ نفر) سواد رسانه ای زیاد و کمترین فراوانی با ۵/۶ درصد (۲۲نفر) اختصاص به سواد رسانه ای بسیار زیاد دارد.در نتیجه ۴۲/۱ درصد از پاسخگویان سواد رسانه ای خیلی کم و کم و ۲۷/۱ درصد سواد رسانه ای زیاد و بسیار زیاد دارند.

در مورد سواد رسانه پاسخگویان که شامل ابعاد الف- میزان تسلط به زبان انگلیسی ،ب- میزان مهارت رایانه ای می شود ،آماره ها به شرح زیر است:

الف -تسلط به زبان انگلیسی

جدول شماره ۴-۲۱ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس تسلط به زبان انگلیسی

تسلط به زبان انگلیسی	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد		مجموع	
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
خواندن	۲۸	۷/۲	۴۳	۱۱	۷۰	۱۷/۹	۱۴۶	۳۷/۴	۷۶	۱۹/۵	۲۷	۱۹/۵	۳۹۰	۱۰۰
نوشتن	۳۳	۸/۵	۵۱	۱۳/۱	۸۹	۲۲/۸	۱۵۳	۳۹/۲	۴۰	۱۰/۳	۲۴	۶/۲	۳۹۰	۱۰۰
شنیدن	۳۳	۸/۵	۵۷	۱۴/۶	۸۵	۲۱/۸	۱۴۸	۳۷/۹	۴۹	۱۱/۸	۲۱	۵/۴	۳۹۰	۱۰۰
صحبت کردن	۶۰	۱۵/۴	۷۰	۱۷/۹	۸۸	۲۲/۶	۱۱۰	۲۸/۲	۴۱	۱۰/۵	۲۱	۵/۴	۳۹۰	۱۰۰

۱- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۱۴۶ نفر (۳۷/۴ درصد) به طور متوسط به خواندن انگلیسی تسلط دارند و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۸ نفر(۷/۲ درصد) اصلا در خواندن زبان انگلیسی تسلط ندارند.

۲- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۱۵۳ نفر (۳۹/۲ درصد) به طور متوسط به نوشتن انگلیسی تسلط دارند و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۴ نفر(۶/۲ درصد) بسیار زیاد در نوشتن زبان انگلیسی تسلط دارند.

۳- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۱۴۸ نفر (۳۷/۹ درصد) به طور متوسط به شنیدن انگلیسی تسلط دارند و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۱ نفر(۵/۴ درصد) بسیار زیاد در شنیدن زبان انگلیسی تسلط دارند.

۴- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۱۱۰ نفر (۲۸/۲ درصد) به طور متوسط به صحبت کردن انگلیسی تسلط دارند و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۱ نفر(۵/۴ درصد) بسیار زیاد در صحبت کردن زبان انگلیسی تسلط دارند.

ب-میزان مهارت رایانه ای پاسخگویان

۱- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۵ نفر (۲۱/۸درصد) کار با سیستم عامل ویندوز به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۱ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با سیستم عامل ویندوز اصلا تسلط ندارند.

۲- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۹۲ نفر (۲۳/۶درصد) کار با نرم افزار office به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۲ نفر (۸/۲درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزار office اصلا تسلط ندارند.

۳- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۵نفر (۲۶/۹درصد) کار با نرم افزارهای تخصصی اصلا تسلط ندارند و ۱۷ نفر (۴/۴درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزارهای تخصصی بسیار زیاد تسلط دارند

۴- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۳ نفر (۲۴/۱درصد) کار با نرم افزارهای گرافیکی اصلا تسلط ندارند و ۱۷ نفر (۷/۴درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزارهای گرافیکی بسیار زیاد تسلط دارند

۵- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۹۴ نفر (۲۴/۱درصد) کار با نرم افزارهای صوتی و تصویری اصلا تسلط ندارند و ۲۹ نفر (۷/۹درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزارهای صوتی و تصویری بسیار زیاد تسلط دارند.

۶- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۵ نفر (۲۱/۸درصد) ابزارهای ارتباط آن لاین تصویری اصلا تسلط ندارند و ۳۷ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در ابزارهای ارتباط آن لاین بسیار زیاد تسلط دارند.

۷- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۲۹نفر (۹/۵ درصد) زبان های برنامه نویسی اصلا تسلط ندارند و ۲۲ نفر (۵/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در زبان های برنامه نویسی بسیار زیاد تسلط دارند. .

۸- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۷۹ نفر (۲۰/۳درصد) استفاده از پست الکترونیک اصلا تسلط ندارند و ۵۷ نفر (۱۴/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از پست الکترونیک به میزان کم تسلط دارند.

۹- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۷۵ نفر (۱۹/۲درصد) استفاده از مرورگر ها در وب اصلا تسلط ندارند و ۴۹ نفر (۱۲/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از مرورگر ها در وب به میزان زیاد تسلط دارند .

۱۰- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۱۰ نفر (۱۹درصد) استفاده از موتورهای جست و جو به میزان متوسط تسلط دارند و ۲۴ نفر (۶/۲درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از موتورهای جست و جو اصلا تسلط ندارند.

۱۱- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۱۰ نفر (۱۹درصد) ایجاد وبلاگ به میزان متوسط تسلط دارند و ۱۹ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در ایجاد وبلاگ اصلا تسلط ندارند.

۱۲- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۲۶ نفر (۲۸/۲درصد) ایجاد سایت به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۱ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در ایجاد سایت اصلا تسلط ندارند.

۱۳- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۴ نفر (۲۱/۸درصد) امکانات استفاده از شبکه های اجتماعی به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۸ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در امکانات استفاده از شبکه های اجتماعی اصلا تسلط ندارند.

۱۴- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۱ نفر (۲۹/۵درصد) دانلود به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۹ نفر (۱۰درصد) به عنوان کمترین فراوانی در دانلود اصلا تسلط ندارند.

۱۵- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۴ نفر (۲۱/۸درصد) آپلود به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۹ نفر (۱۲/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در آپلود اصلا تسلط ندارند.

۱۶-از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۷ نفر (۲۱/۸درصد) استفاده از نرم افزارهای آنتی ویروس و فایر وال به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۷ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از نرم افزارهای آنتی ویروس و فایر وال اصلا تسلط ندارند.

۱۷- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۱۸ نفر (۲۱/۸درصد) استفاده از فیلتر شکن ها به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۷ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از فیلتر شکن ها اصلا تسلط ندارند.

جدول شماره ۲۲-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس مهارت رایانه ای

میزان مهارت رایانه ای	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
کار با سیستم عامل ویندوز	۴۱	۱۰/۵	۶۸	۱۷/۴	۶۳	۱۶/۲	۸۵	۲۱/۸	۸۵	۲۱/۸	۴۸	۱۲/۳
کار با نرم افزار آفیس	۴۵	۱۱/۵	۷۰	۱۷/۹	۷۴	۱۹	۹۲	۲۳/۶	۷۷	۱۹/۷	۳۲	۸/۲
کار با نرم افزارهای تخصصی	۱۰۵	۲۶/۹	۸۰	۲۰/۵	۱۰۲	۲۶/۲	۵۱	۱۳/۱	۳۵	۹	۱۷	۴/۴
کار با نرم افزارهای گرافیکی	۹۸	۲۵/۱	۷۳	۱۸/۷	۱۰۳	۲۶/۴	۶۳	۱۶/۲	۳۶	۹/۲	۱۷	۴/۴
کار با نرم افزارهای صوتی و تصویری	۹۴	۲۴/۱	۴۸	۱۲/۳	۵۹	۱۵/۱	۹۰	۲۳/۱	۷۰	۱۷/۹	۲۹	۷/۴
ابزارهای ارتباط آن لاین	۸۵	۲۱/۸	۵۹	۱۵/۱	۵۵	۱۴/۱	۷۹	۲۰/۳	۷۵	۱۹/۲	۳۷	۹/۵
زبان های برنامه نویسی	۱۲۹	۳۳/۱	۶۷	۱۷/۲	۷۹	۲۰/۳	۶۱	۱۵/۶	۳۲	۸/۲	۲۲	۵/۶
استفاده از پست الکترونیک	۷۹	۲۰/۳	۵۷	۱۴/۶	۶۸	۱۷/۴	۶۳	۱۶/۲	۶۱	۱۵/۶	۶۲	۱۵/۹
استفاده از مرورگر ها در وب	۷۵	۱۹/۲	۷۴	۱۹	۶۵	۱۶/۷	۶۸	۱۷/۴	۴۹	۱۲/۶	۵۹	۱۵/۱
استفاده از موتورهای جست و جو	۷۳	۱۸/۷	۷۰	۱۷/۹	۴۸	۱۲/۳	۶۵	۱۶/۷	۶۰	۱۵/۴	۷۴	۱۹
ایجاد وبلاگ	۱۱۰	۲۸/۲	۸۷	۲۲/۳	۸۸	۲۲/۶	۵۰	۱۲/۸	۳۱	۷/۹	۲۴	۶/۲
ایجاد سایت	۱۲۶	۳۲/۳	۹۳	۲۳/۸	۷۴	۱۹	۴۹	۱۲/۶	۲۹	۷/۴	۱۹	۴/۹
امکانات استفاده از شبکه های اجتماعی	۱۰۴	۲۶/۷	۷۰	۱۷/۹	۶۷	۱۷/۲	۶۹	۱۷/۷	۴۲	۱۰/۸	۳۸	۹/۷
دانلود	۱۰۱	۲۵/۹	۵۸	۱۴/۹	۸۳	۲۱/۳	۶۶	۱۶/۹	۴۳	۱۱	۳۹	۱۰
آپلود	۸۴	۲۱/۵	۴۹	۱۲/۶	۷۸	۲۰	۶۶	۱۶/۹	۶۲	۱۵/۹	۵۱	۱۳/۱
استفاده از نرم افزارهای آنتی ویروس و فایر وال	۸۷	۲۲/۳	۶۹	۱۷/۷	۵۰	۱۲/۸	۸۳	۲۱/۳	۵۴	۱۳/۸	۴۷	۱۲/۱
استفاده از فیلتر شکن ها	۱۱۸	۳۰/۳	۶۰	۱۵/۴	۶۳	۱۶/۲	۶۳	۱۶/۲	۴۹	۱۲/۶	۳۷	۹/۵

۴-۲-۷- میزان پای بندی به مذهب پاسخگویان

در مورد میزان پایبندی به مذهب پاسخگویان که شامل سه بعد اعتقادی ،تجربی ،پیامدی می شود ،آماره ها به شرح زیر است:

الف- بعد اعتقادی پای بندی به مذهب

جدول شماره ۲۳-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان دینداری از نظر خود

میزان دینداری از نظر خود پاسخگو		فراوانی	درصد صحیح	درصد تجمعی
خیلی کم		۶۰	۱۵/۴	۱۵/۴
کم		۶۰	۱۵/۴	۳۰/۸
متوسط		۱۰۵	۲۶/۹	۵۷/۷
زیاد		۱۳۱	۳۳/۶	۹۱/۳
خیلی زیاد		۳۴	۸/۷	۱۰۰
مجموع		۳۹۰	۱۰۰	

به نظر می رسد که بیش از نیمی از پاسخگویان در بعد اعتقادی خود را مذهبی می دانند و تجربه مذهبی نیز داشته اند و با احساس و عاطفه خود خدا را لمس کرده اند ولی در بعد پیامدی و عمل اجتماعی رفتاری متناقض با تجربه و ذهنیت خود نشان می دهند.

ب- بعد تجربی پای بندی به مذهب

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۷ درصد (۱۴۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " گاهی احساس می کنم به خدا نزدیک شده ام." و تعداد ۳۶ نفر (۹/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۶ درصد (۱۳۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " بدون اعتقادات دینی احساس می کنم زندگی ام پوچ و بی هدف است.." و تعداد ۵۳ نفر (۱۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " هرگاه به حرم یکی از امامان و اولیا می روم احساس معنویت عمیقی به من دست می دهد.و تعداد ۴۱ نفر (۱۰/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " بعضی از وقتها احساس ترس از خدا به من دست می دهد.." و تعداد ۴۵ نفر (۱۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره تا حدی موافق بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۶/۹ درصد (۱۴۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " گاهی احساس توبه می کنم و از خداوند می خواهم تا برای جبران گناهانم به من کمک کند." و تعداد ۳۲ نفر (۴/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره تا حدی موافق بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۸ درصد (۱۳۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " دستگیری از ناتوانان ،محتاجان و امثالهم را وظیفه دینی خود می دانم." و تعداد ۵۸ نفر (۹/۱۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

جدول شماره ۲۴-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس بعد تجربی پای بندی به مذهب

بعد تجربی پای بندی به مذهب	کاملا مخالف		مخالف		تاحدی موافق		موافق		کاملا موافق		مجموع	
گاهی احساس می کنم به خدا نزدیک شده ام.	۴۵	۱۱/۵	۳۶	۹/۲	۳۷	۹/۵	۱۲۵	۳۲/۱	۱۴۷	۳۷/۷	۳۹۰	۱۰۰
بدون اعتقادات دینی احساس می کنم زندگی ام پوچ و بی هدف است.	۵۳	۱۳/۶	۵۵	۱۴/۱	۴۷	۱۲/۱	۱۰۰	۲۵/۶	۱۳۵	۳۴/۶	۳۹۰	۱۰۰
هرگاه به حرم یکی از امامان و اولیا می روم احساس معنویت عمیقی به من دست می دهد.	۵۸	۱۴/۹	۴۱	۱۰/۵	۴۵	۱۱/۵	۱۱۲	۲۸/۷	۱۳۴	۳۴/۴	۳۹۰	۱۰۰
بعضی از وقتها احساس ترس از خدا به من دست می دهد.	۴۸	۱۲/۳	۵۲	۱۳/۳	۴۵	۱۱/۵	۱۳۴	۳۴/۴	۱۱۱	۲۸/۵	۳۹۰	۱۰۰
گاهی احساس توبه می کنم و از خداوند می خواهم تا برای جبران گناهانم به من کمک کند.	۴۵	۱۱/۵	۴۷	۱۲/۱	۳۲	۸/۲	۱۴۴	۳۶/۹	۱۲۲	۳۱/۳	۳۹۰	۱۰۰
دستگیری از ناتوانان ،محتاجان و امثالهم را وظیفه دینی خود می دانم.	۵۸	۱۴/۹	۴۶	۱۱/۸	۴۸	۱۲/۳	۱۳۲	۳۳/۸	۱۰۶	۲۷/۲	۳۹۰	۱۰۰

ج-بعد پیامدی پای بندی به مذهب

جدول شماره ۲۵-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس بعد پیامدی پای بندی به مذهب

بعد پیامدی پای بندی به مذهب	کاملا مخالف		مخالف		تاحدی موافق		موافق		کاملا موافق		مجموع	
تقلب در مالیات و ربا عمل ناپسندی است و باید با آن مبارزه کرد.	۶۷	۱۷/۲	۳۸	۹/۷	۵۲	۱۳/۳	۱۰۵	۲۶/۹	۱۲۸	۳۲/۸	۳۹۰	۱۰۰
خرج کردن پولی که پیدا کرده ایم مانعی ندارد.	۱۲۹	۳۳/۱	۷۵	۱۹/۲	۴۲	۱۰/۸	۹۱	۲۳/۳	۵۳	۱۳/۶	۳۹۰	۱۰۰
به نظر من دوستی با جنس مخالف اشکالی ندارد و بزرگ تر ها و خانواده ها نباید سخت گیری کنند.	۴۸	۱۲/۳	۴۷	۱۲/۱	۶۱	۱۵/۶	۱۲۲	۳۱/۳	۱۱۲	۲۸/۷	۳۹۰	۱۰۰
مسئولان مرتبط با کشور باید کاردان باشند ،مذهبی بودن یا نبودنشان چندان مهم نیست.	۳۲	۸/۲	۴۶	۱۱/۸	۴۶	۱۱/۸	۱۲۴	۳۱/۸	۱۴۲	۳۶/۴	۳۹۰	۱۰۰
به نظرم بسیاری از قوانین اسلام مربوط به زمان گذشته است و نمی توان در جامعه امروزی را اجرا کرد.	۴۸	۱۲/۳	۶۹	۱۷/۷	۶۰	۱۵/۴	۹۸	۲۵/۱	۱۱۵	۲۹/۵	۳۹۰	۱۰۰
پوشش یک حق و تصمیم شخصی است و هرکس هرجور دلش می خواهد می تواند پوشش خود را انتخاب کند.	۳۰	۷/۷	۶۹	۱۷/۷	۵۱	۱۳/۱	۱۲۹	۳۳/۱	۱۱۱	۲۸/۵	۳۹۰	۱۰۰
به نظر من مصرف نوشیدنی های غیر متداول (وتکا ،ویسکی ،تکیلا،....)در مجالس و مهمانی ها و عروسی ها اشکالی ندارد.	۸۸	۲۲/۶	۴۵	۱۱/۵	۵۲	۱۳/۳	۱۰۷	۲۷/۴	۹۸	۲۵/۱	۳۹۰	۱۰۰

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۸ درصد (۱۲۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " تقلب در مالیات و ربا عمل ناپسندی است و باید با آن مبارزه کرد."و تعداد ۴۲نفر (۱۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " خرج کردن پولی که پیدا کرده ایم مانعی ندارد."و تعداد ۴۲ نفر (۱۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا تا حدی موافق بودند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " به نظر من دوستی با جنس مخالف اشکالی ندارد و بزرگ تر ها و خانواده ها نباید سخت گیری کنند.." و تعداد ۴۷ نفر (۱۲/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۶/۴ درصد (۱۴۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " مسئولان مرتبط با کشور باید کاردان باشند ،مذهبی بودن یا نبودنشان چندان مهم نیست.." و تعداد ۳۲ نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹/۵ درصد (۱۱۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " به نظرم بسیاری از قوانین اسلام مربوط به زمان گذشته است و نمی توان در جامعه امروزی را اجرا کرد.." و تعداد ۴۸ نفر (۱۲/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۶-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " پوشش یک حق و تصمیم شخصی است و هرکس هرجور دلش می خواهد می تواند پوشش خود را انتخاب کند.." و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۷-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۴ درصد (۱۰۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " به نظر من مصرف نوشیدنی های غیر متداول (وتکا ،ویسکی ،تکیلا،....)در مجالس و مهمانی ها و عروسی ها اشکالی ندارد. " و تعداد ۴۵ نفر (۱۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.

۴-۲-۸-آشنایی بزه دیدگان جرایم سایبری با مرز حریم خصوصی

در مورد آشنایی با مرز حریم خصوصی که شامل سه بعد حریم خصوصی مکانی ، حریم خصوصی اطلاعاتی ، حریم خصوصی ارتباطی می شود ،آماره ها به شرح زیر است:

الف- حریم خصوصی مکانی

جدول شماره ۲۶-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی مکانی

	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد	
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
خانه	۱۴	۳/۶	۱۱	۲/۸	۱۰	۲/۶	۲۶	۶/۷	۸۱	۲۰/۸	۲۴۸	۶۳/۶
چادر های مسکونی	۱۷	۴/۴	۱۶	۴/۱	۴۲	۱۰/۸	۸۶	۲۲/۱	۱۱۳	۲۹	۱۱۶	۲۹/۷
بخش های مسکونی کشتی و قطار	۲۱	۵/۴	۲۳	۵/۹	۴۵	۱۱/۵	۹۱	۳۲/۳	۱۴۱	۳۶/۲	۶۹	۱۷/۷
اتاق های مهمان در هتل ها	۱۰	۴/۹	۳۰	۷/۷	۵۴	۱۳/۸	۷۶	۱۹/۵	۱۲۱	۳۱	۹۰	۲۳/۱
خوابگاه دانشجویی	۲۳	۵/۹	۳۲	۸/۲	۴۹	۱۲/۶	۹۳	۲۳/۸	۱۲۱	۳۱	۷۲	۱۸/۵
اتاق بیمار در بیمارستان	۳۷	۹/۵	۳۶	۹/۲	۵۱	۱۳/۱	۱۱۶	۲۹/۷	۹۳	۲۳/۸	۵۷	۱۴/۶
رستوران ها و کافی شاپ ها	۵۱	۱۳/۱	۶۹	۱۷/۷	۶۷	۱۷/۲	۱۲۵	۳۲/۱	۵۶	۱۴/۴	۲۲	۵/۶
محل کار	۳۱	۷/۹	۳۷	۹/۵	۶۵	۱۶/۷	۱۲۵	۳۲/۱	۸۵	۲۱/۸	۴۷	۱۲/۱
خودرو شخصی	۱۰	۲/۶	۲۵	۶/۴	۲۴	۶/۲	۸۰	۲۰/۵	۱۳۵	۳۴/۶	۱۱۶	۲۶/۷

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۶۳/۶ درصد (۲۴۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای"خانه"حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۱۰نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای"خانه"حریم خصوصی کم قائل بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹/۷درصد (۱۱۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" چادر های مسکونی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۶نفر (۴/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" چادر های مسکونی "حریم خصوصی بسیارکم قائل بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۶/۲ درصد (۱۴۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" بخش های مسکونی کشتی و قطار "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۲۱نفر (۵/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" بخش های مسکونی کشتی و قطار "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۱ درصد (۱۲۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اتاق های مهمان در هتل ها "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۰نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" اتاق های مهمان در هتل ها " اصلا حریم خصوصی قائل نبودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۱ درصد (۱۲۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" خوابگاه دانشجویی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۲۳نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" خوابگاه دانشجویی "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹/۷ درصد (۱۱۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اتاق بیمار در بیمارستان "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۳۷نفر (۹/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" اتاق بیمار در بیمارستان "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" رستوران ها و کافی شاپ ها "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۲۲نفر (۵/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" رستوران ها و کافی شاپ ها "حریم خصوصی بسیار زیاد قائل بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" محل کار "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۳۱نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" محل کار "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۶درصد (۱۳۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" خودرو شخصی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۰نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" خودرو شخصی "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند

ب- حریم خصوصی اطلاعاتی

جدول شماره ۲۷-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس حریم خصوصی اطلاعاتی

	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد		مجموع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اطلاعات هویتی	۲۰	۵/۱	۳	۰/۸	۳۲	۸/۲	۷۸	۲۰	۱۱۵	۲۹/۵	۱۴۲	۳۶/۴	۳۹۰	۱۰۰
اطلاعات سابقه آموزشی	۲۷	۶/۹	۷	۱/۸	۴۳	۱۱	۱۱۵	۲۹/۵	۱۲۵	۳۲/۱	۷۳	۱۸/۷	۳۹۰	۱۰۰
اطلاعات سابقه کاری	۱۵	۳/۸	۱۹	۴/۹	۲۹	۶/۷	۱۳۰	۳۳/۳	۱۲۰	۳۰/۸	۸۰	۲۰/۵	۳۹۰	۱۰۰
اطلاعات سابقه بیمه	۲۴	۶/۲	۳۶	۹/۲	۵۴	۱۳/۸	۱۵۷	۴۰/۳	۶۱	۱۵/۶	۵۸	۱۴/۹	۳۹۰	۱۰۰
اطلاعات سلامت	۶	۱/۵	۱۸	۴/۶	۴۰	۱۰/۳	۱۲۲	۳۱/۳	۱۱۸	۳۰/۳	۸۶	۲۲/۱	۳۹۰	۱۰۰
اطلاعات وضعیت اقتصادی	۸	۲/۱	۳	۰/۸	۴۵	۱۱/۵	۹۸	۲۵/۱	۱۲۵	۳۲/۱	۱۱۱	۲۸/۵	۳۹۰	۱۰۰
اطلاعات زندگی جنسی	۸	۲/۱	۴	۱	۱۶	۴/۱	۳۸	۹/۷	۹۰	۲۳/۱	۲۳۴	۶۰	۳۹۰	۱۰۰
شماره تلفن و آدرس	۲۰	۵/۱	۱۶	۴/۱	۶	۱/۵	۸۳	۲۱/۳	۱۳۴	۳۴/۴	۱۳۱	۳۳/۶	۳۹۰	۱۰۰

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۶۳/۶ درصد (۱۴۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات هویتی "حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۳نفر (۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای اصلا " اطلاعات هویتی "حریم خصوصی بسیارکم قائل بودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه آموزشی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۷نفر (۱/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه آموزشی "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۳ درصد (۱۳۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه کاری "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۱۵نفر (۳/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات سابقه کاری "حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۰/۳ درصد (۱۵۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه بیمه "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۲۴نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات سابقه بیمه "حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۱/۳ درصد (۱۲۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سلامت "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۶نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات سلامت "حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات وضعیت اقتصادی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۳نفر (۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات وضعیت اقتصادی "حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۶۰ درصد (۲۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات زندگی جنسی "حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۴ نفر (۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات زندگی جنسی "حریم خصوصی قائل نبودند

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" شماره تلفن و آدرس "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۶ نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" شماره تلفن و آدرس "حریم خصوصی کم قائل بودند

ج- حریم خصوصی ارتباطی

جدول شماره ۲۸-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس حریم خصوصی ارتباطی

	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد		مجموع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
پست الکترونیک	۱۳	۳/۳	۸	۲/۱	۲۸	۷/۲	۵۵	۱۴/۱	۱۳۹	۳۵/۶	۱۴۷	۳۷/۷	۳۹۰	۱۰۰
تماس تلفنی	۳	۰/۸	۱۲	۳/۱	۱۹	۴/۹	۴۸	۱۲/۳	۱۵۵	۳۹/۷	۱۵۳	۳۹/۲	۳۹۰	۱۰۰
نامه ها ی پستی	۱۴	۳/۶	۱۰	۲/۶	۴۰	۱۰/۳	۵۰	۱۲/۸	۱۴۸	۳۷/۹	۱۲۸	۳۲/۸	۳۹۰	۱۰۰
ارتباطات اینترنتی	۲۵	۶/۴	۱۹	۴/۹	۲۸	۷/۲	۶۷	۱۷/۲	۱۴۸	۳۷/۹	۱۰۳	۲۹/۴	۳۹۰	۱۰۰

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۷ درصد (۱۴۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" پست الکترونیک "حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۸نفر (۲/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" پست الکترونیک "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹/۷ درصد (۱۵۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" تماس تلفنی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۳نفر (۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" تماس تلفنی " اصلا حریم خصوصی قائل نبودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۹ درصد (۱۴۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" نامه ها و مرسولات پستی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۰نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" نامه ها و مرسولات پستی "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۹ درصد (۱۴۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" ارتباطات اینترنتی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۹نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" ارتباطات اینترنتی "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند.

۴-۲-۹- میزان اجازه ورود به حریم خصوصی از نظر بزه دیدگان جرایم سایبری

جدول شماره ۲۹-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس اجازه ورود به حریم خصوصی

	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد		مجموع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
والدین	۲۲	۵/۶	۱۳	۳/۳	۳۹	۱۰	۹۱	۲۳/۳	۱۱۸	۳۰/۳	۱۰۷	۲۷/۴	۳۹۰	۱۰۰
همسر	۲۳	۵/۹	۱۳	۳/۳	۳۴	۸/۷	۸۳	۲۱/۳	۹۹	۲۵/۴	۱۳۸	۳۵/۴	۳۹۰	۱۰۰
برادر و خواهر	۳۳	۸/۵	۳۰	۷/۷	۶۰	۱۵/۴	۱۳۴	۳۴/۴	۷۹	۲۰/۳	۵۴	۱۳/۸	۳۹۰	۱۰۰
خویشاوندان	۶۷	۱۷/۲	۸۴	۲۱/۵	۹۷	۲۴/۹	۸۸	۲۲/۶	۲۷	۶/۹	۲۷	۶/۹	۳۹۰	۱۰۰
همسایگان	۱۳۸	۳۴/۴	۹۰	۲۳/۱	۶۷	۱۷/۲	۵۷	۱۴/۶	۲۷	۶/۹	۱۱	۲/۸	۳۹۰	۱۰۰
همکاران	۹۳	۲۳/۸	۱۱۹	۳۰/۵	۷۳	۱۸/۷	۵۸	۱۴/۹	۱۹	۴/۹	۲۸	۷/۲	۳۹۰	۱۰۰
همکلاسان	۱۲۳	۳۱/۵	۹۷	۲۴/۹	۷۰	۱۷/۹	۵۹	۱۵/۱	۲۳	۵/۹	۱۸	۴/۶	۳۹۰	۱۰۰
هم اتاقی ها	۸۴	۲۱/۵	۹۵	۲۴/۴	۶۸	۲۰	۹۰	۲۳/۱	۲۵	۶/۴	۱۸	۴/۶	۳۹۰	۱۰۰
دوستان نزدیک	۵۹	۱۵/۱	۷۷	۱۹/۷	۸۴	۲۱/۵	۷۵	۱۹/۲	۶۳	۱۶/۲	۳۲	۸/۲	۳۹۰	۱۰۰

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۳ درصد (۱۱۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" والدین " خود اجازه می دهند زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۳نفر (۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" والدین " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۴ درصد (۱۳۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همسر " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۳نفر (۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همسر " اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" برادر و خواهر " خود اجازه می دهند متوسط به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۳۰نفر (۷/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" برادر و خواهر " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۴/۹ درصد (۹۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" خویشاوندان " خود اجازه می دهند کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۲۷نفر (۶/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" خویشاوندان " خود اجازه می دهند زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همسایگان " خود اجازه نمی دهند اصلا به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۱نفر (۲/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همسایگان " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۵ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همکاران " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۹نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همکاران " خود اجازه می دهند زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۱/۵ درصد (۱۲۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همکلاسان " خود اجازه نمی دهند اصلا به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۸نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همکلاسان " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۴/۴ درصد (۹۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" هم اتاقی ها " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۸نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" هم اتاقی ها " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.

از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۱/۵ درصد (۸۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" دوستان نزدیک " خود اجازه می دهند کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۳۲نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" دوستان نزدیک " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.

جدول شماره ۳۰-۴ مقایسه میانگین گویه های بر اساس میزان اجازه ورود به حریم خصوصی

گویه های میزان اجازه ورود به حریم خصوصی	تعداد	جمع	میانگین
همسر	۳۹۰	۱۸۰۶	۴/۶۳
والدین	۳۹۰	۱۷۶۱	۴/۵۲
برادر وخواهر	۳۹۰	۱۵۲۸	۳/۹۲
دوستان نزدیک	۳۹۰	۱۲۷۲	۳/۲۶
هم اتاقی ها	۳۹۰	۱۱۰۱	۲/۸۲
همکاران	۳۹۰	۱۰۴۵	۲/۶۸
همکلاسان	۳۹۰	۹۸۶	۲/۵۳
همسایگان	۳۹۰	۹۴۸	۲/۴۳

با توجه به جدول شماره ۳۰-۴ ، از لحاظ مجموع پاسخ های ۳۹۰ بزه دیده سایبری، بیشترین امتیاز برای اجازه ورود به حریم خصوصی مربوط به همسر با میانگین ۴/۶۳ می باشد که اجازه ورود متوسط رو به زیاد را دارد .در رتبه بعدی والدین با میانگین ۴/۵۲ قرار دارند و به ترتیب در رتبه های بعدی برادر و خواهر ،دوستان نزدیک ،هم اتاقی ها ،همکاران، همکلاسان ، در آخرین رتبه به عنوان کمترین امتیاز برای اجازه ورود به حریم خصوصی همسایگان قرار دارند.

که این مطلب نشان از اعتماد بالای پاسخگویان به حریم خانواده و بعد از آن دوستان دارد.

۴-۲-۱۰- نوع استفاده از رسانه های سایبری

نوع استفاده از رسانه های سایبری با دو بعد نوع استفاده از اینترنت و نوع استفاده از موبایل سنجیده می شود.

الف-نوع استفاده از اینترنت

جدول شماره ۴-۳۱ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس نوع استفاده از اینترنت

نوع استفاده از اینترنت	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
گشت زنی در شبکه	۸۶	۲۲/۴	۶۹	۱۷/۷	۵۸	۱۴/۹	۸۴	۲۲	۵۸	۱۴/۹	۳۳	۸/۵
اتاق های گفت و گو یا فروم ها	۱۲۹	۳۳/۱	۶۳	۱۶/۲	۸۷	۲۲/۳	۶۰	۱۵/۴	۳۱	۷/۹	۲۰	۵/۱
پست الکترونیک	۷۱	۱۸/۲	۷۵	۱۹/۲	۶۵	۱۶/۷	۷۴	۱۹	۵۲	۱۳/۳	۵۳	۱۳/۶
سایت های خبری	۵۳	۱۳/۶	۸۰	۲۰/۵	۷۱	۱۸/۲	۸۵	۲۱/۸	۶۴	۱۶/۴	۳۷	۹/۵
سایت های جنسی	۱۳۷	۳۵/۱	۸۹	۲۲/۸	۷۰	۱۷/۹	۵۴	۱۳/۸	۱۹	۴/۹	۲۱	۵/۴
سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی	۵۵	۱۴/۱	۹۸	۲۵/۱	۷۱	۱۸/۲	۸۶	۲۲/۱	۵۲	۱۳/۳	۲۸	۷/۲
سایت های سیاسی	۱۱۰	۲۸/۲	۹۵	۲۴/۴	۶۷	۱۷/۲	۵۴	۱۳/۸	۳۶	۹/۲	۲۸	۷/۲
سرگرمی	۵۱	۱۳/۱	۹۹	۲۵/۴	۸۴	۲۱/۵	۸۲	۲۱	۵۱	۱۳/۱	۲۳	۵/۹
شبکه های اجتماعی مجازی	۷۴	۱۹	۷۳	۱۸/۷	۷۶	۱۹/۵	۱۱۱	۲۸/۵	۳۵	۹	۱۹	۴/۹
کسب درآمد	۱۵۴	۳۹/۵	۷۸	۲۰	۶۶	۱۶/۹	۵۱	۱۳/۱	۲۵	۶/۴	۱۶	۴/۱
خرید اینترنتی	۱۴۹	۳۸/۲	۸۹	۲۲/۸	۵۷	۱۴/۶	۵۶	۱۴/۴	۲۲	۵/۶	۱۷	۴/۴
وبلاگ نویسی	۱۷۰	۴۳/۶	۸۲	۲۱	۶۳	۱۶/۲	۳۴	۸/۷	۲۳	۵/۹	۱۸	۴/۶
بازی آن لاین	۱۵۸	۴۰/۵	۷۸	۲۰	۶۹	۱۷/۷	۳۸	۹/۷	۲۴	۶/۲	۲۳	۵/۹
به روز کردن نرم افزار	۱۲۹	۳۳/۱	۶۸	۱۷/۴	۵۴	۱۳/۸	۵۹	۱۵/۱	۴۶	۱۱/۸	۳۴	۸/۷
دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت	۹۱	۲۳/۳	۸۶	۲۲/۱	۶۰	۱۵/۴	۶۹	۱۷/۷	۴۵	۱۱/۵	۳۹	۱۰
ارتباطات با جنس مخالف	۱۲۰	۳۰/۸	۵۵	۱۴/۱	۴۴	۱۱/۳	۵۲	۱۳/۳	۶۳	۱۶/۲	۵۶	۱۴/۴
دوست یابی	۱۰۸	۲۷/۷	۶۴	۱۶/۴	۶۹	۱۷/۷	۶۳	۱۶/۲	۴۸	۱۲/۳	۳۸	۹/۷

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۲/۴ درصد (۸۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان گشت زنی در شبکه استفاده نمی کنند و تعداد ۳۳ نفر (۸/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از امکان گشت زنی در شبکه استفاده می کنند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان اتاق های گفت و گو یا فروم ها استفاده نمی کنند و تعداد ۲۰ نفر (۵/۱درصد) به عنوان کمترین فراوانی میزان بسیار زیاد از امکان اتاق های گفت و گو یا فروم ها استفاده می کنند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۱۹/۲ درصد (۷۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی میزان استفاده خیلی کم از امکان پست الکترونیک و تعداد ۵۲ نفر (۱۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان زیاد از پست الکترونیک استفاده می کنند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۱/۸ درصد (۸۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان متوسط از امکان سایت های خبری و تعداد ۳۷ نفر (۹/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از سایت های خبری استفاده می کنند.

۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۱ درصد (۱۳۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان سایت های جنسی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۹ نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان زیاد از سایت های جنسی استفاده می کنند.

۶-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۵/۱ درصد (۹۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار کم از امکان سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی ،مذهبی و تعداد ۲۸ نفر (۷/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی ،مذهبی استفاده می کنند.

۷-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۸/۲ درصد (۱۱۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان سایت های سیاسی استفاده نمی کنند و تعداد ۲۸ نفر (۷/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی میزان بسیار زیاد از سایت های سیاسی استفاده می کنند.

۸-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۵/۴ درصد (۹۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار کم از امکان سرگرمی استفاده نمی کنند و تعداد ۲۳نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از سرگرمی استفاده می کنند.

۹-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۵/۴ درصد (۱۱۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان شبکه های اجتماعی مجازی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۹ نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از شبکه های اجتماعی مجازی استفاده می کنند.

۱۰-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹/۵ درصد (۱۵۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان خرید اینترنتی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۶نفر (۴/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از خرید اینترنتی استفاده می کنند.

۱۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۸/۲ درصد (۱۴۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان امکان کسب درآمد استفاده نمی کنند و تعداد ۱۷ نفر (۴/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از کسب درآمد استفاده می کنند.

۱۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۳/۶ درصد (۱۷۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان وبلاگ نویسی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۸ نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از وبلاگ نویسی استفاده می کنند.

۱۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۰/۵ درصد (۱۵۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان بازی آن لاین استفاده نمی کنند و تعداد ۳۳ نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از بازی آن لاین استفاده می کنند.

۱۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان به روز کردن نرم افزار استفاده نمی کنند و تعداد ۳۴ نفر (۸/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از به روز کردن نرم افزار استفاده می کنند.

۱۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۳/۳ درصد (۹۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت استفاده نمی کنند و تعداد ۳۹ نفر (۱۰ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت استفاده می کنند.

۱۶-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۸ درصد (۱۲۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان ارتباطات با جنس مخالف استفاده نمی کنند و تعداد ۴۴ نفر (۱۱/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان کم برای ارتباطات با جنس مخالف استفاده می کنند.

۱۷-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۷ درصد (۱۰۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان دوست یابی استفاده نمی کنند و تعداد ۳۸ نفر (۹/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد برای دوست یابی استفاده می کنند.

جدول شماره ۳۲-۲- مقایسه میانگین نوع استفاده پاسخگویان از اینترنت

نوع استفاده پاسخگویان از اینترنت	تعداد	جمع	میانگین
وبلاگ نویسی	۳۹۰	۸۸۲	۲/۲۶
بازی آن لاین	۳۹۰	۹۳۱	۲/۳۹
کسب درآمد	۳۹۰	۹۳۳	۲/۳۹
خرید اینترنتی	۳۹۰	۹۳۴	۲/۳۹
سایت های جنسی	۳۹۰	۹۶۲	۲/۴۷
اتاق های گفت و گو یا فروم ها	۳۹۰	۱۰۳۱	۲/۶۴
سایت های سیاسی	۳۹۰	۱۰۶۵	۲/۷۳
به روز کردن نرم افزار	۳۹۰	۱۰۹۷	۲/۸۱
دوست یابی	۳۹۰	۱۱۶۳	۲/۹۸
دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت	۳۹۰	۱۱۷۸	۳/۰۲
شبکه های اجتماعی مجازی	۳۸۸	۱۱۸۱	۳/۰۴
ارتباطات با جنس مخالف	۳۹۰	۱۲۲۱	۳/۱۳
سرگرمی	۳۹۰	۱۲۲۲	۳/۱۳
گشت زنی در شبکه	۳۹۰	۱۲۳۰	۳/۱۵
سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی ،مذهبی	۳۹۰	۱۲۳۶	۳/۱۷
پست الکترونیک	۳۹۰	۱۲۹۰	۳/۳۱
سایت های خبری	۳۹۰	۱۳۰۸	۳/۳۵

در مقایسه نوع های استفاده بزه دیدگان سایبری از اینترنت ،سایت های خبری با میانگین ۳/۳۵و پست الکترونیک با میانگین ۳/۳۱ در رتبه اول استفاده قرار دارند ،در رتبه های بعدی نیز گشت زنی در شبکه و سرگرمی و ارتباطات با جنس مخالف با میانگین ۳/۱۳ قرار دارد و استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با میانگین۳/۰۴ ،دریافت نرم افزار ،موسیقی و فیلم از اینترنت با میانگین ۳/۰۲ قرار دارند. همچنین در آخرین رتبه ها وبلاگ نویسی و بازی آن لاین ،کسب در آمد و بازی آن لاین قرار دارد.

الف -نوع استفاده از موبایل

جدول شماره ۳۳-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس نوع استفاده از موبایل

نوع استفاده از موبایل	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
برقراری تماس	۶	۱/۵	۱۰	۲/۶	۱۶	۴/۱	۶۳	۱۶/۲	۱۱۸	۳۰/۳	۱۷۷	۴۵/۴
فرستادن پیامک	۱۲	۳/۱	۱۵	۳/۸	۲۱	۵/۴	۶۳	۱۶/۲	۱۳۲	۳۳/۸	۱۴۷	۳۷/۷
گوش کردن به موزیک	۵۳	۱۳/۶	۶۰	۱۵/۴	۸۵	۲۱/۸	۷۱	۱۸/۲	۵۶	۱۴/۴	۶۵	۱۶/۶
عکاسی و فیلم برداری	۲۹	۷/۴	۶۴	۱۶/۴	۹۱	۲۳/۳	۹۹	۲۵/۴	۵۶	۱۴/۴	۵۱	۱۳/۱
Bluetooth	۳۹	۱۰	۵۳	۱۳/۶	۱۰۷	۲۷/۴	۱۰۱	۲۵/۹	۴۹	۱۲/۶	۴۱	۱۰/۵

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۵/۴ درصد (۱۷۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از امکان برقراری تماس استفاده داشتند و تعداد ۶ نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان برقراری تماس استفاده نداشتند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۷ درصد (۱۴۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از امکان فرستادن پیامک استفاده داشتند و تعداد ۱۲ نفر (۳/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان فرستادن پیامک استفاده نداشتند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۱/۸ درصد (۸۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان کم از امکان گوش کردن به موزیک استفاده داشتند و تعداد ۵۳ نفر (۱۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان گوش کردن به موزیک استفاده نداشتند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۵/۴ درصد (۹۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان متوسط از امکان عکاسی و فیلم برداری استفاده داشتند و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان عکاسی و فیلم برداری استفاده نداشتند.

۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۴ درصد (۱۰۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان کم از امکان Bluetooth استفاده داشتند و تعداد ۳۹ نفر (۱۰ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان Bluetooth استفاده نداشتند.

جدول شماره ۳۴-۲- *مقایسه* میانگین نوع استفاده پاسخگویان از موبایل

نوع استفاده پاسخگویان از موبایل	تعداد	جمع	میانگین
بلوتوث	۳۹۰	۱۳۶۱	۳/۴۹
گوش کردن به موزیک	۳۹۰	۱۳۸۲	۳/۵۴
عکاسی و فیلم برداری	۳۹۰	۱۴۱۲	۳/۶۲
فرستادن پیامک	۳۹۰	۱۸۹۹	۴/۸۷
برقراری تماس	۳۹۰	۱۹۷۸	۵/۰۷

در مقایسه نوع های استفاده بزه دیدگان سایبری از موبایل ،برقراری تماس با میانگین ۵/۰۷ فرستادن پیامک با میانگین ۴/۸۷ در رتبه اول استفاده قرار دارند ،در رتبه های بعدی عکاسی و فیلم برداری با میانگین ۳/۶۲ و گوش کردن به موزیک با میانگین ۳/۵۴ و در آخرین رتبه بلوتوث با میانگین ۳/۴۹ قرار دارد.

۴-۲-۱۱- میزان دسترسی به رسانه های فضای سایبر

جدول شماره ۳۵-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان میزان دسترسی به رسانه های فضای سایبر

دسترسی به فضای سایبر	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اینترنت	۱۵	۳/۸	۶۵	۱۶/۷	۴۵	۱۱/۵	۷۱	۱۸/۲	۹۰	۲۳/۱	۱۰۴	۲۶/۷
موبایل	۴	۱	۳۰	۷/۷	۳۲	۸/۲	۳۶	۹/۲	۹۰	۲۳/۱	۱۹۸	۵۰/۸
ماهواره	۵۵	۱۴/۱	۶۲	۱۵/۹	۳۰	۷/۷	۳۵	۹	۹۸	۲۵/۱	۱۰۹	۲۷/۹
حافظه جانبی	۵۸	۱۴/۹	۱۰۳	۲۶/۴	۸۱	۲۰/۸	۴۹	۱۲/۶	۲۶	۶/۷	۷۳	۱۸/۷

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۷ درصد (۱۰۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی ،دسترسی بسیار زیاد به اینترنت داشتند و تعداد ۱۵ نفر (۳/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا دسترسی به اینترنت نداشتند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۵۰/۸ درصد (۱۹۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی ،دسترسی بسیار زیاد به موبایل داشتند و تعداد ۴ نفر (۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا دسترسی به موبایل نداشتند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۹ درصد (۱۰۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، دسترسی بسیار زیاد به ماهواره و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی دسترسی کم به ماهواره داشتند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۴ درصد (۱۰۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، دسترسی بسیار کم به حافظه های جانبی و تعداد ۲۶ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، دسترسی زیاد به حافظه های جانبی را داشتند.

۴-۲-۱۲- میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر

جدول شماره ۳۶-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر

میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اینترنت	۱۶	۴/۱	۳۳	۸/۵	۶۰	۱۵/۴	۱۲۳	۳۱/۵	۱۰۲	۲۶/۲	۵۶	۱۴/۴
موبایل	۵	۱/۳	۱۴	۳/۶	۳۱	۷/۹	۱۰۶	۲۷/۲	۱۳۹	۳۵/۶	۹۵	۲۴/۴
ماهواره	۶۲	۱۵/۹	۳۹	۱۰	۵۲	۱۳/۳	۱۱۸	۳۰/۳	۸۳	۲۱/۳	۳۶	۹/۲
حافظه جانبی	۳۸	۹/۷	۷۵	۱۹/۲	۶۰	۱۵/۴	۱۰۶	۲۷/۲	۵۹	۱۵/۱	۵۲	۱۳/۳

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۲ درصد (۱۰۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان زیاد از اینترنت استفاده داشتند و تعداد ۱۶ نفر (۴/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا از اینترنت استفاده نداشتند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۶ درصد (۱۳۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان زیاد از موبایل استفاده داشتند و تعداد ۵ نفر (۱/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا از موبایل استفاده نداشتند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۳ درصد (۱۱۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان متوسط از ماهواره استفاده داشتند و تعداد ۳۶ نفر (۹/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از ماهواره استفاده داشتند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۱۹/۲ درصد (۷۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار کم از حافظه های جانبی استفاده داشتند و تعداد ۳۸ نفر (۹/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، اصلا از حافظه جانبی استفاده نداشتند.

۴-۲-۳- عوامل زمینه ساز برای وقوع جرایم سایبری

جدول شماره ۴-۳۷ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس عوامل زمینه ساز برای وقوع جرایم سایبری

عوامل زمینه ساز برای وقوع جرایم سایبری	کاملا مخالف		مخالف		تاحدی موافق		موافق		کاملا موافق	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
در مجالس عروسی و مهمانی های خصوصی هر کس به راحتی بتواند عکس وفیلم تهیه کند.	۱۲۶	۳۲/۳	۱۱۳	۲۹	۸۰	۲۰/۵	۴۴	۱۱/۳	۲۷	۶/۹
از افراد مشهور و معروف در مکانهای عمومی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.	۵۱	۱۹/۷	۷۷	۱۹/۷	۱۲۳	۳۱/۵	۱۱۰	۲۸/۲	۲۹	۷/۴
از افراد مشهور و معروف در مکانهای خصوصی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.	۶۸	۱۷/۴	۱۳۸	۳۵/۴	۱۲۵	۳۲/۱	۳۶	۹/۲	۲۳	۵/۹
فیلم ویا عکس خصوصی فردی ناشناس را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۱۵۸	۴۰/۵	۱۲۰	۳۰/۸	۶۰	۱۵/۴	۳۲	۸/۲	۲۰	۵/۱
فیلم ویا عکس خصوصی اطرافیانم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۱۸۶	۴۷/۷	۸۸	۲۲/۶	۶۲	۱۵/۹	۴۴	۱۱/۳	۱۰	۲/۶
فیلم ویا عکس خصوصی افراد مشهور را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۱۱۹	۳۰/۵	۱۰۷	۲۷/۴	۹۱	۲۳/۳	۵۲	۱۳/۳	۲۱	۵/۴
فیلم ویا عکس خصوصی خودم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۱۷۰	۴۳/۶	۱۱۰	۲۸/۲	۶۴	۱۶/۴	۳۲	۸/۲	۱۴	۳/۶
موبایل خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۱۳۵	۳۴/۶	۱۶۸	۵۳/۱	۳۷	۹/۵	۳۷	۹/۵	۱۳	۳/۳
لب تاپ خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۱۳۴	۳۴/۴	۱۶۷	۴۲/۸	۵۴	۱۳/۸	۲۶	۶/۷	۹	۲/۳
Pc خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۱۱۰	۲۸/۲	۱۸۴	۴۷/۲	۵۵	۱۴/۱	۳۴	۸/۷	۷	۱/۸
فلش مموری خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۱۱۲	۲۸/۷	۱۵۵	۳۹/۷	۶۵	۱۵/۹	۴۷	۱۲/۱	۱۴	۳/۶
بدست آوردن اطلاعات از زندگی خصوصی دیگران لذت بخش است.	۱۲۷	۳۲/۶	۱۰۷	۲۷/۴	۸۲	۲۱	۴۸	۱۲/۳	۲۶	۶/۷
سعی می کنم، رمز ورود برای لب تاپ ،رایانه خانگی و موبایل خود بگذارم	۹	۲/۳	۵۵	۱۴/۱	۷۷	۱۹/۷	۱۳۳	۳۴/۱	۱۱۶	۲۹/۷

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۳ درصد (۱۲۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " در مجالس عروسی و مهمانی های خصوصی هر کس به راحتی بتواند عکس وفیلم تهیه کند." و تعداد ۲۷ نفر (۶/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۱/۵ درصد (۱۲۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " از افراد مشهور و معروف در مکانهای عمومی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.." و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۴ درصد (۱۳۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " از افراد مشهور و معروف در مکانهای خصوصی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.." و تعداد ۲۳ نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۰/۵ درصد (۱۵۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی فردی ناشناس را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۲۰ نفر (۵/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۷/۷ درصد (۱۸۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی اطرافیانم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۱۰ نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۶-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۵ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی افراد مشهور را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۲۱ نفر (۵/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۷-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۳/۶ درصد (۱۷۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی خودم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۱۴ نفر (۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۸-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۵۳/۱ درصد (۱۶۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " موبایل خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۱۳ نفر (۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۹-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۲/۸ درصد (۱۶۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " لب تاپ خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۹ نفر (۲/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۱۰-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۷/۲ درصد (۱۸۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " رایانه خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۷ نفر (۱/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۱۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹/۷ درصد (۱۵۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " فلش مموری خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۱۴ نفر (۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این کاملا موافق بودند.

۱۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۶ درصد (۱۲۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " بدست آوردن اطلاعات از زندگی خصوصی دیگران لذت بخش است." و تعداد ۲۶ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۱۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۱ درصد (۱۳۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " سعی می کنم، رمز ورود برای لب تاپ ،رایانه خانگی و موبایل خود بگذارم و تعداد ۹ نفر (۲/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

جدول شماره ۳۸-۲- مقایسه میانگین عوامل زمینه ساز برای وقوع جرایم سایبری از نظر پاسخگویان

عوامل زمینه ساز برای وقوع جرایم سایبری	تعداد	جمع	میانگین
فیلم ویا عکس خصوصی اطرافیانم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۳۹۰	774	1.98
لب تاپ خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۳۹۰	779	2.00
فیلم ویا عکس خصوصی خودم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۳۹۰	780	2.00
موبایل خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۳۹۰	795	2.04
فیلم ویا عکس خصوصی فردی ناشناس را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۳۹۰	806	2.07
Pcخود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۳۹۰	814	2.09
فلش مموری خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	۳۹۰	866	2.22
در مجالس عروسی و مهمانی های خصوصی هر کس به راحتی بتواند عکس وفیلم تهیه کند.	۳۹۰	903	2.32
بدست آوردن اطلاعات از زندگی خصوصی دیگران لذت بخش است.	۳۹۰	909	2.33
فیلم ویا عکس خصوصی افراد مشهور را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	۳۹۰	919	2.36
از افراد مشهور و معروف در مکانهای خصوصی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.	۳۹۰	978	2.51
از افراد مشهور و معروف در مکانهای عمومی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.	۳۹۰	1159	2.97
برای لب تاپ و موبایل خود از رمز ورود استفاده می کنم.	۳۹۰	1462	3.75

مهم ترین عامل زمینه ساز جرم های سایبری از نظر پاسخگویان با میانگین قرار دادن فیلم ویا عکس خصوصی اطرافیان در اختیار دیگران است و سپس به ترتیب قرار دادن لب تاپ شخصی در اختیار دیگران است ،به عنوان عامل سوم پاسخگویان قرار دادن فیلم ویا عکس خصوصی خود در اختیار دیگران را از عوامل زمینه ساز دانسته اند.

در رتبه های آخر تهیه عکس و فیلم از افراد مشهور در مکانهای عمومی و مکان های خصوصی است .

۴-۲-۱۴- آسیب های ناشی از نقض حریم خصوص بواسطه جرایم سایبری

جدول شماره ۳۹-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس آسیب های ناشی از نقض حریم خصوص بواسطه جرایم سایبری

	کاملا مخالف		مخالف		تاحدی موافق		موافق		کاملا موافق	
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده الگوهای پوشش غربی خلاف فرهنگ ایرانی-اسلامی نیز رواج پیدا کرده	۳۴	۸/۷	۴۹	۱۲/۶	۱۰۱	۲۵/۹	۱۱۵	۲۹/۵	۹۱	۲۱/۳
جامعه دچار دوگانگی فرهنگی شده است.	۱۱	۲/۸	۱۴	۳/۶	۷۰	۱۷/۹	۱۸۷	۴۷/۹	۱۰۸	۲۷/۷
مردم در کل نسبت به گذشته نسبت به هم بی اعتمادتر شده اند.	۱	۰/۳	۱۸	۴/۶	۳۵	۹	۱۷۳	۴۴/۴	۱۶۳	۴۱/۸
دین گریزی در جوانان در حال افزایش است.	۸	۲/۱	۲۷	۶/۹	۴۰	۱۰/۳	۱۸۳	۴۹/۹	۱۳۲	۳۳/۸
رشد نرخ طلاق در جامعه در حال افزایش است	۷	۱/۸	۱۷	۴/۴	۳۸	۹/۷	۲۰۰	۵۱/۳	۱۲۸	۳۲/۸
جوانان دچار بحران هویت شده اند	۲	۰/۵	۲۸	۷/۲	۵۰	۱۲/۸	۱۹۲	۴۹/۲	۱۱۸	۳۰/۳
فساد و روسپیگری در جامعه در حال افزایش است	۵	۱/۳	۳۵	۹	۵۲	۱۳/۳	۱۶۸	۴۷/۷	۱۱۲	۲۸/۷

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو، ۲۹/۵ درصد (۱۱۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده الگوهای پوشش غربی خلاف فرهنگ ایرانی-اسلامی نیز رواج پیدا کرده." و تعداد ۳۴ نفر (۸/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو، ۴۷/۹ درصد (۱۸۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " جامعه دچار دوگانگی فرهنگی شده است.." و تعداد ۱۱ نفر (۲/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو، ۴۴/۴ درصد (۱۷۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " مردم در کل نسبت به گذشته نسبت به هم بی اعتمادتر شده اند.." و تعداد ۱ نفر (۰/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو، ۴۹/۹ درصد (۱۸۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " دین گریزی در جوانان در حال افزایش است.." و تعداد ۸ نفر (۲/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو، ۵۱/۳ درصد (۲۰۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " رشد نرخ طلاق در جامعه در حال افزایش است." و تعداد ۷ نفر (۱/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۶-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۹/۲ درصد (۱۹۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " جوانان دچار بحران هویت شده اند." و تعداد ۲ نفر (۰/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۷-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۷/۷ درصد (۱۶۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " فساد و روسپیگری در جامعه در حال افزایش است." و تعداد ۵ نفر (۱/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

جدول شماره ۴۰-۲-مقایسه میانگین آسیب های اجتماعی از نقض حریم خصوصی به واسطه جرایم سایبری

آسیب های اجتماعی	تعداد	جمع	میانگین
از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده احساس امنیت اجتماعی در جامعه رو به کاهش رفته است.	390	1332	3.42
فساد و روسپیگری در جامعه در حال افزایش است	390	1535	3.94
جامعه دچار دوگانگی فرهنگی شده است.	390	1537	3.94
جوانان دچار بحران هویت شده اند	390	1566	4.02
دین گریزی در جوانان در حال افزایش است.	390	1574	4.04
رشد نرخ طلاق در جامعه در حال افزایش است	390	1595	4.09
مردم در کل نسبت به گذشته نسبت به هم بی اعتمادتر شده اند.	390	1649	4.23

مهم ترین آسیب اجتماعی ناشی از جرایم سایبری از نظر پاسخگویان ، ایجاد بی اعتمادی نسبت به هم در مردم است

دومین آسیب اجتماعی ناشی از جرایم سایبری از نظر پاسخگویان، افزایش طلاق در جامعه است

سومین آسیب اجتماعی ناشی از جرایم سایبری از نظر پاسخگویان ، افزایش دین گریزی در جوانان است

چهارمین آسیب اجتماعی ناشی از جرایم سایبری از نظر پاسخگویان ، ایجاد بحران هویت در جوانان است.

پنجمین آسیب اجتماعی ناشی از جرایم سایبری از نظر پاسخگویان، دوگانگی فرهنگی ایجاد شده در جامعه می باشد

ششمین آسیب اجتماعی ناشی از جرایم سایبری از نظر پاسخگویان، افزایش فساد و روسپیگری در جامعه است.

هفتمین آسیب اجتماعی ناشی از جرایم سایبری از نظر پاسخگویان ، کاهش احساس امنیت اجتماعی می باشد.

۴-۲-۱۵- میزان بازدارندگی قوانین

جدول شماره ۴-۴۱ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان بازدارندگی قوانین و سایر عوامل در وقوع جرایم سایبری

بازدارندگی قوانین و سایر عوامل در وقوع جرایم سایبری	کاملا مخالف		مخالف		تاحدی موافق		موافق		کاملا موافق	
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
عملکرد نیروی انتظامی در رابطه با جرایم سایبری مناسب است	۳۷	۹/۵	۸۲	۲۱	۱۵۲	۳۹	۸۹	۲۲/۸	۳۰	۷/۷
قوانین حال حاضر توانسته از وقوع جرم سایبری پیش گیری کند	۱۸	۴/۶	۹۳	۲۳/۸	۱۷۲	۴۴/۱	۶۹	۱۷/۷	۳۸	۹/۷
مجرمان چون در فضای مجازی شناخته نمی شوند به راحتی دست به ارتکاب جرم می زنند.	۷	۱/۸	۳۲	۸/۲	۸۵	۲۱/۸	۱۹۷	۵۰/۵	۶۹	۱۷/۷
میزان وقوع جرم در فضای مجازی نسبت به فضای واقعی خیلی بیشتر است	۷	۱/۸	۴۹	۱۲/۶	۸۶	۲۲/۱	۱۸۱	۴۶/۴	۶۷	۱۷/۲

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹ درصد (۱۵۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " عملکرد نیروی انتظامی در رابطه با جرایم سایبری مناسب است." و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۴/۱ درصد (۱۷۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " قوانین حال حاضر توانسته از وقوع جرم سایبری پیش گیری کند." و تعداد ۱۸ نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۵۰/۵ درصد (۱۹۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " مجرمان چون در فضای مجازی شناخته نمی شوند به راحتی دست به ارتکاب جرم می زنند.." و تعداد ۷ نفر (۱/۸درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۶/۴ درصد (۱۸۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " میزان وقوع جرم در فضای مجازی نسبت به فضای واقعی خیلی بیشتر است." و تعداد ۷ نفر (۱/۸درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

جدول شماره ۴۲-۲-مقایسه میانگین گویه های میزان بازدارندگی قوانین

	تعداد	جمع	میانگین
عملکرد نیروی انتظامی در رابطه با جرایم سایبری مناسب است	390	1163	2.98
قوانین حال حاضر تنوانسته از وقوع جرم سایبری پیش گیری کند	390	1186	3.04
میزان وقوع جرم در فضای مجازی نسبت به فضای واقعی خیلی بیشتر از است	390	1422	3.65
مجرمان چون در فضای مجازی شناخته نمی شوند به راحتی دست به ارتکاب جرم می زنند.	390	1459	3.74

با توجه به جدول شماره۴۲-۲ ،پاسخگویان اذعان دارند ، مجرمان چون در فضای مجازی شناخته نمی شوند به راحتی دست به ارتکاب جرم می زنند و همچنین در رتبه دوم پاسخگویان اذعان داشته اند که

میزان وقوع جرم در فضای مجازی نسبت به فضای واقعی خیلی بیشتر از است وسپس این نکته را قابل توجه می دانند که قوانین حال حاضر تنوانسته از وقوع جرم سایبری پیش گیری کند .

۴-۲-۱۶- احساس امنیت اجتماعی

جدول شماره ۴۳-۴ توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس احساس امنیت اجتماعی

	کاملا مخالف		مخالف		تاحدی موافق		موافق		کاملا موافق	
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
هنگام فیلم برداری در جشن های خصوصی احساس خوبی ندارم	۴۹	۱۲/۶	۵۵	۱۴/۱	۱۳۲	۳۳/۸	۱۰۴	۲۶/۷	۵۰	۱۲/۸
در مجموع به سایر کاربرها در اینترنت اعتماد زیادی ندارم	۲۴	۶/۲	۲۹	۷/۴	۱۲۰	۳۰/۸	۱۳۲	۳۴/۶	۸۲	۲۱
از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده احساس امنیت اجتماعی در جامعه رو به کاهش رفته است.	۲۴	۶/۲	۸۶	۲۲/۱	۶۹	۱۷/۷	۱۱۹	۲۶/۷	۹۵	۲۴/۴
اکثر افراد در اینترنت با هویت مجازی ظاهر می شوند	۱۹	۴/۹	۳۵	۹	۶۱	۱۵/۶	۱۸۰	۴۶/۲	۹۵	۲۴/۴
اینترنت یکی از عوامل اصلی گسترش فساد در جامعه است	۳۱	۷/۹	۷۰	۱۷/۹	۹۷	۲۴/۹	۱۳۷	۳۵/۱	۵۵	۱۴/۱
وقتی در اینترنت هستم احساس می کنم کنترل چندانی بر اوضاع ندارم.	۲۲	۵/۶	۵۲	۱۳/۳	۱۳۸	۳۵/۴	۱۴۰	۳۵/۹	۳۸	۹/۷
در فضای مجازی امکان نظارت دولت ها بر قلمرو خصوصی افراد جامعه بیشتر شده است.	۱۰	۲/۶	۴۴	۱۱/۳	۱۴۲	۳۶/۴	۱۱۹	۳۰/۵	۷۵	۱۹/۲
در اینترنت به راحتی با افراد نا آشنا ارتباط برقرار می کنم.	۹۵	۲۴/۴	۱۱۶	۲۹/۷	۶۹	۱۷/۷	۸۶	۲۲/۱	۲۴	۶/۲
در اینترنت در بسیاری از موارد از نام های مستعار استفاده می کنم چرا که با نام مستعار احساس امنیت بیشتری دارم	۳۲	۸/۲	۴۹	۱۲/۶	۸۷	۲۲/۳	۱۷۶	۴۵/۱	۴۶	۱۱/۸
استفاده درست از رسانه های نوین به خوبی آموزش داده نشده است.	۱۹	۴/۹	۲۲	۵/۶	۴۸	۱۲/۳	۱۶۵	۴۲/۳	۱۳۶	۳۴/۹
در مکان های عمومی مثل مترو ،اتوبوس ،....بلوتوث موبایل خود را روشن نمی کنم	۳۱	۷/۹	۳۳	۸/۵	۳۷	۹/۵	۱۷۰	۴۳/۶	۱۱۹	۳۰/۵
یک بلوتوث از یک شخص ناشناس را قبول نمی کنم.	۳۰	۷/۷	۶۱	۱۵/۶	۶۶	۱۶/۹	۱۱۹	۳۰/۵	۱۱۴	۲۹/۲
مردم در کل نسبت به هم بی اعتماد تر شده اند.	۱	۰/۳	۱۸	۴/۶	۳۵	۹	۱۷۳	۴۴/۴	۱۶۳	۴۱/۸
کنترل فضای سایبر از عهده پلیس خارج است.	۳۸	۹/۷	۶۹	۱۷/۷	۱۷۲	۴۴/۱	۹۳	۲۳/۸	۱۸	۴/۶

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۸ درصد (۱۳۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " هنگام فیلم برداری در جشن های خصوصی احساس خوبی ندارم." و تعداد ۴۹ نفر (۱۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۶ درصد (۱۳۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " در مجموع به سایر کاربرها در اینترنت اعتماد زیادی ندارم." و تعداد ۲۴ نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۶ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده احساس امنیت اجتماعی در جامعه رو به کاهش رفته است.." و تعداد ۲۴ نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۶/۲ درصد (۱۸۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " اکثر افراد در اینترنت با هویت مجازی ظاهر می شوند." و تعداد ۱۹ نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۱ درصد (۱۳۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " اینترنت یکی از عوامل اصلی گسترش فساد در جامعه است." و تعداد ۳۱ نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۶-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۹ درصد (۱۴۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " وقتی در اینترنت هستم احساس می کنم کنترل چندانی بر اوضاع ندارم.." و تعداد ۲۲ نفر (۵/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۷-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۶/۴ درصد (۱۴۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " در فضای مجازی امکان نظارت دولت ها بر قلمرو خصوصی افراد جامعه بیشتر شده است." و تعداد ۱۰ نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۸-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹/۷ درصد (۱۱۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " در اینترنت به راحتی با افراد نا آشنا ارتباط برقرار می کنم.." و تعداد ۲۴ نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۹-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۵/۱ درصد (۱۷۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " در اینترنت در بسیاری از موارد از نام های مستعار استفاده می کنم چرا که با نام مستعار احساس امنیت بیشتری دارم." و تعداد ۳۲ نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۱۰-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۲/۳ درصد (۱۶۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " استفاده درست از رسانه های نوین به خوبی آموزش داده نشده است." و تعداد ۱۹ نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۱۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۳/۶ درصد (۱۷۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " در مکان های عمومی مثل مترو ،اتوبوس ،....بلوتوث موبایل خود را روشن نمی کنم " و تعداد ۳۱ نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۱۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۵ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " یک بلوتوث از یک شخص ناشناس را قبول نمی کنم.." و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۱۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۱/۸ درصد (۱۶۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " مردم در کل نسبت به هم بی اعتماد تر شده اند." و تعداد ۱ نفر (۰/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

۱۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۴/۱ درصد (۱۷۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " کنترل فضای سایبر از عهده پلیس خارج است." و تعداد ۱۸ نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

۴-۲-۱۷- میزان مواجه شدن بزه دیدگان با انواع جرایم سایبری

جدول شماره ۴۴-۲-توزیع فراوانی میزان مواجه شدن بزه دیدگان با انواع جرایم سایبری

مواجه شدن با جرم	اصلا		بسیار کم		کم		متوسط		زیاد		بسیار زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
نشر اکاذیب بواسطه اینترنت	۵۳	۱۳/۶	۴۶	۱۱/۸	۸۷	۲۲/۳	۱۰۳	۲۶/۴	۵۰	۱۲/۸	۵۱	۱۳/۱
قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت	۴۳	۱۱	۵۱	۱۳/۱	۶۴	۱۶/۴	۱۱۸	۳۰/۳	۷۵	۱۹/۲	۳۹	۱۰
مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات	۸۹	۲۲/۸	۱۰۶	۲۷/۲	۴۹	۱۲/۶	۶۹	۱۷/۷	۴۹	۱۲/۶	۲۸	۷/۲
جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه	۶۶	۱۹/۶	۸۴	۲۱/۵	۱۰۱	۲۵/۹	۶۹	۱۷/۷	۴۷	۱۲/۱	۲۳	۵/۹
انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص)	۵۲	۱۳/۳	۵۴	۱۳/۸	۳۱	۷/۹	۱۰۶	۲۷/۲	۵۲	۱۳/۳	۹۵	۲۴/۴
سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده	۵۴	۱۳/۸	۵۵	۱۴/۱	۳۵	۹	۳/۹	۲۳/۸	۱۰۴	۲۶/۷	۴۹	۱۲/۶
دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی	۱۱۵	۲۹/۵	۷۱	۱۸/۲	۷۹	۲۰/۳	۴۰	۱۰/۳	۵۶	۱۴/۴	۲۹	۷/۴
ویروس های و یا کرم های رایانه ای	۶۰	۱۵/۴	۴۰	۱۰/۳	۴۱	۱۰/۵	۱۱۳	۲۹	۷۹	۲۰/۳	۵۷	۱۴/۴
استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل	۴۵	۱۱/۵	۶۱	۱۵/۶	۳۸	۹/۷	۱۵۲	۳۹	۴۵	۱۱/۵	۴۹	۱۲/۶
افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک	۶۵	۱۶/۷	۵۰	۱۲/۸	۸۵	۲۱/۸	۱۰۵	۲۶/۹	۵۶	۱۴/۴	۲۹	۷/۴
سو استفاده از کارت های اعتباری	۱۰۸	۲۷/۷	۷۹	۲۰/۳	۸۳	۲۱/۳	۵۹	۱۵/۱	۳۵	۹	۲۶	۶/۷
اخاذی به واسطه اینترنت	۸۲	۲۱	۸۵	۲۱/۸	۹۹	۲۵/۴	۵۲	۱۳/۳	۳۷	۹/۵	۳۵	۹
سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت	۱۱۶	۲۹/۷	۱۲۰	۳۰/۸	۴۹	۱۲/۶	۴۸	۱۲/۳	۳۱	۷/۹	۲۶	۶/۷
سو استفاده از زنان در محیط اینترنت	۶۲	۱۵/۹	۵۶	۱۴/۴	۴۸	۱۲/۳	۹۶	۲۴/۶	۹۶	۲۴/۶	۳۲	۸/۲
اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای)	۱۶۶	۴۲/۶	۶۵	۱۶/۷	۴۳	۱۱	۶۵	۱۶/۷	۳۰	۷/۷	۲۱	۵/۴

۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۴ درصد (۱۰۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، به میزان متوسط با نشر اکاذیب بواسطه اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۵۱ نفر (۱۳/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، به میزان بسیار زیاد با نشر اکاذیب به واسطه اینترنت مواجه شده اند

۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۳ درصد (۱۱۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، به میزان متوسط با قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۳۹ نفر (۱۰ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، به میزان بسیار زیاد با قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت مواجه شده اند

۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۲ درصد (۱۰۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، بسیار کم با مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات مواجه شده

اند و تعداد ۲۸ نفر (۷/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات مواجه شده اند

۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۵/۹ درصد (۱۰۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه مواجه شده اند و تعداد ۲۳ نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه مواجه شده اند

۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۲ درصد (۱۰۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص) مواجه شده اند و تعداد ۳۱ نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین کم فراوانی، با انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص) مواجه شده اند

۶-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۷ درصد (۱۰۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، زیاد با سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده مواجه شده اند و تعداد ۹ نفر (۳/۹درصد) به عنوان کمترین فراوانی، متوسط با سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده شده اند

۷-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹/۵ درصد (۱۱۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، اصلا با دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی مواجه نشده اند و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی مواجه شده اند

۸-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹ درصد (۱۱۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با ویروس های و یا کرم های رایانه ای مواجه شده اند و تعداد ۴۰ نفر (۱۰/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار کم با ویروس های و یا کرم های رایانه ای مواجه شده اند

۹-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹ درصد (۱۵۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل مواجه شده اند و تعداد ۳۸ نفر (۹/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، کم با استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل مواجه شده اند

۱۰-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۹ درصد (۱۰۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک مواجه شده اند و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک مواجه شده اند

۱۱-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۷ درصد (۱۰۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، اصلا با سو استفاده از کارت های اعتباری مواجه نشده اند و تعداد ۲۶ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با سو استفاده از کارت های اعتباری مواجه شده اند

۱۲-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۵/۴ درصد (۹۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، کم با اخاذی به واسطه اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۳۵ نفر (۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با اخاذی به واسطه اینترنت مواجه شده اند

۱۳-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۸ درصد (۱۲۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، بسیار کم با سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۲۶ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت مواجه شده اند

۱۴-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۴ درصد (۹۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط و زیاد با سو استفاده از زنان در محیط اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۳۲ نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با سو استفاده از زنان در محیط اینترنت مواجه شده اند

۱۵-از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۲/۶ درصد (۱۶۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، اصلا با اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای) مواجه نشده اند و تعداد ۲۱ نفر (۵/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای) مواجه شده اند.

جدول شماره ۴۵-۲-مقایسه میانگین میزان مواجه شدن بزه دیدگان با انواع جرایم سایبری

انواع جرایم سایبری	تعداد	جمع	میانگین
اختلال در نظام بانکی	۳۹۰	۹۶۱	۲/۴۶
سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت	۳۹۰	۱۰۰۶	۲/۸۵
سو استفاده از کارت های اعتباری	۳۹۰	۱۰۸۲	۲/۷۷
دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی	۳۹۰	۱۱۰۸	۲/۸۴
مداخله در سیستمهای کامپیوتری با قصد اختلال در عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات	۳۹۰	۱۱۳۷	۲/۹۲
اخاذی به واسطه اینترنت	۳۹۰	۱۱۵۲	۲/۹۵
جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه	۳۹۰	۱۱۸۶	۳/۰۴
افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک	۳۹۰	۱۲۹۴	۳/۳۲
سو استفاده از زنان در محیط اینترنت	۳۹۰	۱۳۷۴	۳/۵۲
نشر اکاذیب بواسطه اینترنت	۳۹۰	۱۳۷۴	۳/۵۲
استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل	۳۹۰	۱۴۰۸	۳/۶۱
قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت	۳۹۰	۱۴۱۸	۳/۶۴
ویروس های و یا کرم های رایانه ای	۳۸۹	۱۴۴۶	۳/۷۳
سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده	۳۹۰	۱۴۵۵	۳/۷۳
انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص)	۳۹۰	۱۵۰۷	۳/۸۶

با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره ۴۵-۲ ، مهم ترین جرم های سایبری که بزه دیدگان با آنها روبرو شده اند، از نظر پاسخگویان به ترتیب زیر است:

۱- انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص) با میانگین ۳/۸۶ ،که این جرایم همان جرایم ناقض حریم خصوصی هستند.
۲- سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده
۳- ویروس های و یا کرم های رایانه ای
۴- قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت
۵- استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل
۶- نشر اکاذیب بواسطه اینترنت
۷- سو استفاده از زنان در محیط اینترنت
۸- افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک
۹- جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه
۱۰- اخاذی به واسطه اینترنت
۱۱- مداخله در سیستمهای کامپیوتری با قصد اختلال در عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات
۱۲- دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی
۱۳- سو استفاده از کارت های اعتباری
۱۴- سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت
۱۵- اختلال در نظام بانکی

۴-۳-بخش دوم : بررسی و آزمون فرضیه های تحقیق (جداول تحلیلی)

در این بخش به یافته های مربوط به آزمون فرضیه های پژوهش می پردازیم .به همین لحاظ هر یک از فرضیه ها را مطرح می کنیم و سپس یافته ها مربوط به آن را می آوریم :

فرضیه ۱- به نظر می رسد بین جنس بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنهادر فضای سایبر رابطه وجود دارد .بدین معنا که :الف-بیشترین آسیب دیدگان این فضا زنان هستند ب-زنان احساس امنیت کمتری نسبت به مردان در فضای سایبر را دارند.

جدول شماره ۴۶-۲-رابطه بین جنس بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها

			میزان احساس امنیت				مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
جنسیت	زن	فراوانی	2	137	85	2	226
		درصد سطری	۰/۹	۶۰/۶	۳۷/۶	۰/۹	۱۰۰
		درصد ستونی	۳۳/۳	۵۶/۱	۶۹/۴	۲۵	۵۸/۱
		درصد کل	.5	۳۵/۲	۲۱/۹	۰/۵	۵۸/۱
	مرد	فراوانی	4	107	46	6	163
		درصد سطری	۲/۵	۶۵/۶	۲۸/۲	۳/۷	۱۰۰
		درصد ستونی	۶۶/۷	۴۳/۹	۳۵/۱	۷۵	۴۱/۹
		درصد کل	۱	۲۷/۵	۱۱/۸	۱/۵	۴۱/۹
مجموع		فراوانی	6	244	131	8	۳۸۹
		درصد سطری	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰

کای اسکور X^2= ۷/۹۷۲ df= 3 sig : ۰/۰۴۷

کرامر=۰/۱۴۳

با اطمینان ۹۹ درصد ،مطابق ارقام مندرج در جدول شماره۴۶-۲ ، وخطای کمتر از ۱درصد و میزان کای اسکور بدست آمده که برابر است با ۷/۹۷۲ و درجه آزادی ۳ می توان گفت بین جنس و میزان احساس امنیت در فضای سایبر رابطه معنا داری وجود دارد .

شدت این تفاوت نیز با آزمون کرامر نشان داده می شود که در اینجا مقدار آن برابر است با ۰/۱۴۳ یعنی شدت این تفاوت برابر است با ۱۴ درصد که این مقدار پیوستگی کمی را نشان می دهد.

الف- مطابق درصد کل ، ۵۸/۱ درصد از پاسخگویان زنان و ۴۱/۹ درصد از پاسخگو یان را مردان تشکیل می دهند.

ب-مطابق درصد ستونی ، ۷۵ درصد از کسانی که احساس امنیت زیادی در فضای سایبر دارند مردان هستند و تنها ۲۵ درصد از کسانی که احساس امنیت زیادی در فضای سایبر دارند زنان هستند.۵۶/۱ درصد از کسانی که احساس امنیت کمی در فضای سایبر دارند ،زنان هستند و در مقابل ۴۳/۹درصد از کسانی که احساس امنیت کمی در فضای سایبر دارند، مردان هستند

این فرضیه را از طریق آزمون T نیز مورد سنجش قرار دادیم تا با مقایسه بین میانگین احساس امنیت زنان و مردان در فضای سایبر اظهار نظر دقیق تری در این مورد کرد:

جدول شماره۴۷-۲-آزمون سنجش میانگین (تست دو نمونه مستقل) بین جنسیت و میزان احساس امنیت اجتماعی

	جنسیت	جمع	میانگین	انحراف استاندار	انحراف استاندار از میانگین
میزان احساس امنیت	زن	۲۲۶	۲/۳۸	۰/۵۲۳	۰/۰۳۵
	مرد	۱۶۳	۲/۳۳	۰/۵۸۹	۰/۰۴۶

Equal variances assumed T= ۰/۹۴۷

Levene's Test for Equality of Variances f= ۰/۱۳۵ sig =۰/۷۱۴ Df = ۳۸۷

Mean Difference =۰/۰۵۴ Std. Error Difference=۰ /۰۵۷

در فاصله اطمینان ۹۵ درصد سطح معناداری آزمون لیون بیشتر از ۰/۰۵ (sig =۰/۷۱۴) است لذا واریانس گروه های همگن و برابر فرض شده است و تفسیر T از سطر بالای (Equal variances assumed) انجام می شود.مطابق اعداد مندرج در جدول شماره۴۷-۲ ،و مقدار T در سطح معنا داری ۰/۰۰ برابر است با ۰/۹۴۷.یعنی اطلاعات موجود و میزان T بدست آمده ، فرضیه پژوهشگر تایید می شود،به عبارت دیگر بین جنس و میزان احساس امنیت در فضای سایبر تفاوت معنا داری وجود دارد ،با توجه به علامت تفاوت میانگین (۰/۰۵۴) که مثبت می باشد ،می توان گفت زنان میانگین بالاتری از میانگین مردان دارند.بنابراین احساس امنیت آنها به طور معنا داری از مردان کمتر است.

فرضیه۲ -به نظر می رسد بین سن بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنهادر فضای سایبر رابطه وجود دارد. بدین معنا که: الف- بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی گروه سنی جوان اتفاق می افتدب- گروه سنی جوان احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارد

با اطمینان ۹۹ درصد ،مطابق ارقام مندرج در جدول شماره۴۸-۲ ، وخطای کمتر از ۱درصد و میزان کای اسکور بدست آمده که برابر است با ۱۸/۶۵۱ و درجه آزادی ۹ می توان گفت بین سن و میزان احساس امنیت در فضای سایبر رابطه معنا داری وجود دارد .

شدت این تفاوت نیز با آزمون کرامر نشان داده می شود که در اینجا مقدار آن برابر است با ۰/۱۲۶ یعنی شدت این تفاوت برابر است با ۱۲ درصد که این مقدار پیوستگی کمی را نشان می دهد.

الف- مطابق درصد کل ، ۷۵/۸ درصد از پاسخگویان را جوانان و ۱۵/۹ درصد از پاسخگو یان را میانسالان تشکیل می دهند.که نشان می دهد که $\frac{3}{4}$ از بزه دیدگان سایبری را جوانان تشکیل می دهند.

ب- مطابق درصد ستونی ۶۲/۷ درصد از بزه دیدگان احساس امنیت کمی در فضای سایبر دارند که از میان ۷۹/۵ درصد این افراد را جوانان تشکیل می دهند.

جدول شماره۴۸-۲- رابطه بین سن بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر

			میزان احساس امنیت				مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
سن	نوجوان	فراوانی	0	19	9	0	28
		درصد سطری	.0	۶۷/۹	۳۲/۱	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	۷/۸	۶/۹	.0	۷/۲
		درصد کل	.0	۴/۹	۲/۳	.0	۷/۲
	جوان	فراوانی	3	194	91	7	295
		درصد سطری	۱	۶۵/۸	۳۰/۸	۲/۴	۱۰۰
		درصد ستونی	۵۰	۷۹/۵	۶۹/۵	۸۷/۵	۷۵/۸
		درصد کل	.8	۴۹/۹	۲۳/۴	۱/۸	۷۵/۸
	میانسال	فراوانی	3	31	27	1	62
		درصد سطری	۴/۸	۵۰	۴۳/۵	۱/۶	۱۰۰
		درصد ستونی	۵۰	۱۲/۷	۲۰/۶	۱۲/۵	۱۵/۹
		درصد کل	۰/۸	۸	۶/۹	.3	۱۵/۹
	مسن	فراوانی	0	0	4	0	4
		درصد سطری	.0	.0	۱۰۰	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	.0	۳/۱	.0	۱
		درصد کل	.0	.0	۱	.0	۱
مجموع		فراوانی	6	244	131	8	۳۸۹
		درصد سطری	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰

کای اسکور X^2= ۱۸/۶۵۱ df= ۹ sig : ۰/۰۲۸

کرامر= ۰/۱۲۶

فرضیه۳- به نظر می رسد بین وضعیت تاهل بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنهادر فضای سایبر رابطه وجود دارد.بدین معنا که:الف-

بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد مجرد اتفاق می افتد تا متاهل.ب- افراد مجرد احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارد

با اطمینان ۹۵ درصد ،مطابق ارقام مندرج در جدول شماره ، وخطای کمتر از ۰/۰۵ درصد و میزان کای اسکور بدست آمده که برابر است با ۳/۵۲۳ و درجه آزادی ۳ می توان گفت بین وضعیت تاهل و میزان احساس امنیت در فضای سایبررابطه معنا داری وجود ندارد .

جدول شماره۴۹-۲-رابطه بین وضعیت تاهل بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر

			میزان احساس امنیت				مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
وضعیت تاهل	مجرد	فراوانی	2	153	74	4	233
		درصد سطری	۰/۹	۶۵/۷	۳۱/۸	۱/۷	۱۰۰
		درصد ستونی	۳۳/۳	۶۲/۷	۵۶/۵	۵۰	۵۹/۹
		درصد کل	.5	۳۹/۳	۱۹	۱	۵۹/۹
	متاهل	فراوانی	۴	۹۱	57	4	156
		درصد سطری	۲/۶	۵۸/۳	۳۶/۵	۲/۶	۱۰۰
		درصد ستونی	۶۶/۷	۳۷/۳	۴۳/۵	۵۰	۴۰/۱
		درصد کل	۱	۲۳/۴	۱۴/۷	۱	۴۰/۱
مجموع		فراوانی	۶	۲۴۴	۱۳۱	۸	۳۸۹
		درصد سطری	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰

کای اسکور X^2= ۳/۵۲۳ df= ۳ sig= ۰/۳۱۸

کرامر =۰/۰۹۵ sig= ۰/۳۱۸

الف-با توجه به درصد کل، ۵۹/۹ درصد از پاسخگویان مجرد و ۴۰/۱ درصد از پاسخگویان را افراد متاهل تشکیل می دهند.

ب-با توجه به درصد ستونی ۶۲/۷ درصداز کسانی که احساس امنیت کم در فضای سایبر دارند مجرد هستند و در مقابل ۳۷/۳ درصد از آنها متاهل هستند.

فرضیه ۴-به نظر می رسد بین پایگاه اجتماعی بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنهادر فضای سایبر رابطه وجود دارد بدین معنا که :الف- بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که در پایگاه اجتماعی پایین جامعه قرار دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که در پایگاه اجتماعی پایین جامعه قرار دارند ، احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارند

مطابق ارقام مندرج در جدول شماره۵۰-۲ ، در فاصله اطمینان ۹۹ درصد ،یعنی با اطلاعات موجود ،سطح معناداری (sig : ۰/۱۹۸) خطای بیشتر از ۰/۰۱ و با توجه به میزان ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (۰/۵۱) فرضیه رد می شود، به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و پایگاه اجتماعی رابطه معنا داری وجود ندارد.یعنی افزایش یا کاهش پایگاه اجتماعی پاسخگویان ،نقشی در میزان احساس امنیت آنهادر فضای سایبر ندارد.

جدول شماره۵۰-۲-رابطه بین بین پایگاه اجتماعی بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها

			میزان احساس امنیت				مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
پایگاه اجتماعی	پایین	فراوانی	0	107	47	2	156
		درصد سطری	.0	68.6	30.1	1.3	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	44.8	35.6	25.0	40.5
		درصد کل	.0	27.8	12.2	.5	40.5
	متوسط	فراوانی	5	117	74	6	202
		درصد سطری	2.5	57.9	36.6	3.0	۱۰۰
		درصد ستونی	83.3	49.0	56.1	75.0	52.5
		درصد کل	1.3	30.4	19.2	1.6	52.5
	بالا	فراوانی	1	15	11	0	27
		درصد سطری	3.7	55.6	40.7	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	16.7	6.3	8.3	.0	7.0
		درصد کل	.3	3.9	2.9	.0	7.0
مجموع		فراوانی	6	239	132	8	385
		درصد سطری	1.6	61/2	34.3	۲/۱	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	1.6	61/2	34.3	۲/۱	۱۰۰

sig: ۰/۱۹۸ ۰/۰۶۲ =کندال تاوبی

sig = ۰/۳۱۵ ۰/۰۶۵ = همبستگی اسپیرمن

۰/۵۱= همبستگی پیرسون

جدول شماره ۵۱-۲- آزمون tدو نمونه مستقل برای سنجش میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و پایگاه اجتماعی پاسخگویان

Descriptive Statistics	میانگین	انحراف استاندار	جمع
میزان احساس امنیت	2.36	.551	۳۹۰
پایگاه اجتماعی	1.66	.603	385

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم:

مطابق ارقام مندرج در جدول شماره ۵۱-۲ ، در فاصله ی اطمینان ۹۹ دصد ،یعنی با اطلاعات موجود سطح معنا داری (sig = ۰/۳۱۵) بیشتر از ۰/۰۱ ،به همراه میزان ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده (۰/۰۶۵) رابطه H1 ابطال شده شده و۰ H تایید می شود به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و پایگاه اجتماعی رابطه معنا داری وجود ندارد

فرضیه ۵-به نظر می رسد بین پایگاه اقتصادی بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه وجود دارد بدین معنا که : الف- بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که در پایگاه اقتصادی بالا جامعه قرار دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که در پایگاه اقتصادی بالا جامعه قرار دارند ، احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارند

جدول شماره۵۲-۲-رابطه بین پایگاه اقتصادی بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها رابطه

			میزان احساس امنیت				مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
اقتصادی	پایین	فراوانی	0	3	5	0	8
		درصد سطری	.0	37.5	62.5	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	1.2	3.8	.0	۲/۱
		درصد کل	.0	.8	1.3	.0	۲/۱
	متوسط	فراوانی	0	82	44	4	130
		درصد سطری	.0	63.1	33.8	3.1	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	33.6	33.6	۵۰	33.4
		درصد کل	.0	21.1	11.3	1.0	33.4
	بالا	فراوانی	6	159	82	4	251
		درصد سطری	۲/۴	63.3	32.7	1.6	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	65.2	62.6	۵۰	64.5
		درصد کل	۱/۵	40.9	21.1	1.0	64.5
مجموع		فراوانی	6	244	131	8	۳۸۹
		درصد سطری	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	۱/۵	۶۲/۷	۳۳/۷	۲/۱	۱۰۰

کندال تاوبی =- ۰/۰۶۴ sig: ۰/۰۰۰

همبستگی اسپیرمن = -۰/۰۶۵ sig = ۰/۰۰۰

ضریب همبستگی گاما :-۰/۱۳۲ sig: ۰/۰۰۰

پیرسون =- ۰/۰۸۱

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره۵۲-۲ و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= - ۰/۰۸۱) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و پایگاه اقتصادی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش پایگاه اقتصادی آنها ،میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها نیز کاهش می یابد و با کاهش پایگاه اقتصادی آنها ،میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها نیز افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره ۵۲-۲مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۱۲۴ ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و پایگاه اقتصادی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش پایگاه اقتصادی آنها ،میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها نیز کاهش می یابد و با کاهش پایگاه اقتصادی آنها ،میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها نیز افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۰۶۴- و ضریب همبستگی گاما :۰/۱۳۲- ،شدت همبستگی کم است.

مطابق درصد ستونی ۶۲/۷ درصد از بزه دیدگان احساس امنیت کمی در فضای سایبر دارند که از میان ۶۵/۲ درصد این افراد در پایگاه اقتصادی بالا قرار دارند.

فرضیه۶- به نظر می رسد میزان بین پای بندی به مذهب بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبررابطه وجود دارد .بدین معنا که : الف-بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که در پای بندی کمتری به مذهب دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که پای بندی کمتری به مذهب دارند ، احساس امنیت کمتری نیز در فضای سایبر دارند.

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره۵۳-۲ و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= - ۰/۰۲۹) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و میزان بین پای بندی به مذهب رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش میزان بین پای بندی به مذهب آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر نیز کاهش می یابد و با کاهش میزان بین پای بندی به مذهب آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره۵۳-۲ مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۰۳۹ - ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و میزان بین پای بندی به مذهب رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش میزان بین پای بندی به مذهب آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد و با افزایش میزان بین پای بندی به مذهب آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۰۳۵- و ضریب همبستگی گاما :۰/۰۷۲- ،شدت همبستگی کم است.

جدول شماره ۵۳-۲ – رابطه بین میزان بین پای بندی به مذهب بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت در فضای سایبرآنها

			میزان احساس امنیت			مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
میزان بین پای بندی به مذهب	پایین	فراوانی	0	61	21	0	82
		درصد سطری	.0	74.4	25.6	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	25.0	15.9	.0	21.0
		درصد کل	.0	15.6	5.4	.0	21.0
	متوسط	فراوانی	1	103	83	5	192
		درصد سطری	.5	53.6	43.2	2.6	۱۰۰
		درصد ستونی	16.7	42.2	62.9	62.5	49.2
		درصد کل	.3	26.4	21.3	1.3	49.2
	بالا	فراوانی	5	80	28	3	116
		درصد سطری	4.3	69.0	24.1	2.6	۱۰۰
		درصد ستونی	83.3	32.8	21.2	37.5	29.7
		درصد کل	1.3	20.5	۷/۲	.8	29.7
مجموع		فراوانی	6	244	132	8	۳۹۰
		درصد سطری	۱/۵	62.6	33.8	۲/۱	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	۱/۵	62.6	33.8	۲/۱	۱۰۰

کندال تاوبی= - ۰/۰۳۵ sig: ۰/۰۳۰

همبستگی اسپیرمن = -۰/۰۳۹ sig = ۰/۰۴۰

ضریب همبستگی گاما :۰/۰۷۲-

همبستگی پیرسون = -۰/۰۲۹

فرضیه۷- به نظر می رسد بین میزان مهارت رایانه ای بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر رابطه وجود دارد. بدین معنا که

:الف-بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که مهارت رایانه ای کمتری دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که مهارت رایانه ای کمتری دارند ،احساس امنیت کمتری نیز در فضای سایبر دارند.

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره۵۴-۲ و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۴۲) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی آنها در فضای سایبر و مهارت رایانه ای پاسخگویان رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش مهارت رایانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد و با کاهش مهارت رایانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

جدول شماره ۵۴-۲- رابطه بین میزان مهارت رایانه ای بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنهادر فضای سایبر

			میزان احساس امنیت			مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
مهارت رایانه ای	خیلی کم	فراوانی	0	18	11	0	29
		درصد سطری	.0	62.1	37.9	.0	100
		درصد ستونی	.0	7.4	8.3	.0	7.4
		درصد کل	.0	4.6	2.8	.0	7.4
	کم	فراوانی	0	85	30	0	115
		درصد سطری	.0	73.9	26.1	.0	100
		درصد ستونی	.0	34.8	22.7	.0	29.5
		درصد کل	.0	21.8	7.7	.0	29.5
	متوسط	فراوانی	3	73	30	1	107
		درصد سطری	2.8	68.2	28.0	.9	100
		درصد ستونی	50.0	29.9	22.7	12.5	27.4
		درصد کل	.8	18.7	7.7	.3	27.4
	زیاد	فراوانی	1	52	46	7	106
		درصد سطری	.9	49.1	43.4	6.6	100
		درصد ستونی	16.7	21.3	34.8	87.5	27.2
		درصد کل	.3	13.3	11.8	1.8	27.2
	بسیار زیاد	فراوانی	2	16	15	0	33
		درصد سطری	6.1	48.5	45.5	.0	100
		درصد ستونی	33.3	6.6	11.4	.0	8.5
		درصد کل	.5	4.1	3.8	.0	8.5
مجموع		فراوانی	6	244	132	8	۳۹۰

	درصد سطری	1.5	62.6	33.8	2.1	100
	درصد ستونی	100	100	100	100	100
	درصد کل	1.5	62.6	33.8	2.1	100

کندال تاوبی= ۰/۱۳۵ sig: ۰/۰۰۳

همبستگی اسپیرمن = ۰/۱۵۹ sig = ۰/۰۰۳

گاما = ۰/۲۱۷ sig = ۰/۰۰۳

همبستگی پیرسون = ۰/۱۴۲

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره۵۴-۲ مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۱۵۹ ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی آنها در فضای سایبر و مهارت رایانه ای رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش مهارت رایانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر نیز افزایش می یابد و با کاهش سواد رسانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۳۵ و ضریب همبستگی گاما :۰/۲۱۷ ،شدت همبستگی متوسط است.

الف-از جمع ۳۹۰ پاسخگو ، ۲۹,۵ درصد مهارت رایانه ای کم و در مقابل ۸,۵ درصد مهارت رایانه ای بسیار زیاد دارند.

ب- با توجه به درصد سطری ،۶۲,۶ درصد دارای احساس امنیت کم در فضای سایبر هستند که ۳۴,۸ درصد آنها دارای مهارت رایانه ای کم می هستند.

فرضیه۸- به نظر می رسد بین میزان سواد رسانه ای بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبررابطه وجود دارد. بدین معنا که الف-بیشترین انواع جرایم سایبری بر روی افراد که سواد رسانه ای کمتری دارند صورت می گیرد.ب- افرادی که سواد رسانه ای کمتری دارند ،احساس امنیت کمتری نیز در فضای سایبر دارند.

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره۵۵-۴ و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۱) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و سواد رسانه ای رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش سواد رسانه ای آنها ،میزان احساس امنیت

آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد و با کاهش سواد رسانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره۵۵-۴ مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۱۲۴ ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و سواد رسانه ای رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش سواد رسانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر نیز افزایش می یابد و با کاهش سواد رسانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر نیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۱۱ و ضریب همبستگی گاما :۰/۱۷۹ ،شدت همبستگی متوسط است.

جدول شماره ۵۵-۲- رابطه بین میزان سواد رسانه ای بزه دیدگان نقض حریم خصوصی بواسطه جرائم سایبری و میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر

			میزان احساس امنیت				مجموع
			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	
سواد رسانه ای	خیلی کم	فراوانی	0	70	27	0	97
		درصد سطری	.0	72.2	27.8	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	28.7	20.5	.0	29/4
		درصد کل	.0	17.9	6.9	.0	29/4
	کم	فراوانی	0	49	17	1	67
		درصد سطری	.0	73.1	25.4	۱/۵	۱۰۰
		درصد ستونی	.0	20.1	12.9	12.5	12/7
		درصد کل	.0	12.6	4.4	.3	12/7
	متوسط	فراوانی	3	69	44	4	120
		درصد سطری	2.5	57.5	36.7	3.3	۱۰۰
		درصد ستونی	۵۰	28.3	33.3	۵۰	30.8
		درصد کل	.8	17.7	11.3	1.0	30.8
	زیاد	فراوانی	1	45	35	3	84
		درصد سطری	1.2	53.6	41.7	3.6	۱۰۰
		درصد ستونی	16.7	18.4	26.5	37.5	25/1
		درصد کل	.3	15/1	9.0	.8	25/1
	بسیار زیاد	فراوانی	2	11	9	0	22
		درصد سطری	9.1	۵۰	40.9	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	33.3	4.5	6.8	.0	5.6

		درصد کل	.5	2.8	۲/۳	.0	5.6
مجموع		فراوانی	6	244	132	8	۳۹۰
		درصد سطری	۱/۵	62.6	33.8	۲/۱	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	۱/۵	62.6	33.8	۲/۱	۱۰۰

گاما= ۰/۱۷۹ sig: ۰/۰۱۳

کندال تاوبی= ./۱۱۱ sig: ۰/۰۱۳

همبستگی اسپیرمن =۰/۱۲۴ sig = ۰/۰۲۷

همبستگی پیرسون =۰/۱۱

فرضیه ۹- به نظر می رسد بین میزان دسترسی بزه دیدگان به یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. بدین معنا که کمترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی در افرادی است که بیشترین میزان دسترسی به یک رسانه نوین را دارند صورت می گیرد.

جدول شماره ۵۶-۲-رابطه بین میزان دسترسی بزه دیدگان به یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی

			میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی			
			رعایت زیاد	رعایت متوسط	رعایت کم	مجموع
دسترسی	بالا	فراوانی	31	10	2	43
		درصد سطری	71/2	23.3	4.7	۱۰۰
		درصد ستونی	14.2	6.5	11.8	11.0
		درصد کل	7.9	2.6	.5	11.0
	متوسط	فراوانی	96	57	3	156
		درصد سطری	65/1	36.5	1.9	۱۰۰
		درصد ستونی	44.0	36.8	17.6	40.0
		درصد کل	24.6	14.6	.8	40.0
	پایین	فراوانی	91	88	12	191
		درصد سطری	47.6	46.1	6.3	۱۰۰
		درصد ستونی	41.7	56.8	70.6	49.0
		درصد کل	23.3	22.6	3.1	49.0
مجموع		فراوانی	218	155	17	۳۹۰
		درصد سطری	55.9	39.7	4.4	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	55.9	39.7	4.4	۱۰۰

کندال تاوبی= ۰/۱۶۸ sig: ۰/۰۰۰

همبستگی اسپیرمن = ۰/۱۷۸ sig = ۰/۰۰۰

گاما = ۰/۳۰۲ sig = ۰/۰۰۱

۰/۱۷ = همبستگی پیرسون

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره۵۶-۲ و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۷) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان دسترسی به یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش میزان دسترسی به یک رسانه نوین ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی آنها نیز افزایش می یابد و با کاهش میزان دسترسی به یک رسانه نوین ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی آنها نیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره۵۶-۲ مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده(۰/۱۷۸)،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان دسترسی به یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش میزان دسترسی به یک رسانه نوین ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی آنها نیز افزایش می یابد و با کاهش میزان دسترسی به یک رسانه نوین ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی آنها نیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۶۸ و ضریب همبستگی گاما :۰/۳۰۲ ،شدت همبستگی متوسط است.

فرضیه ۱۰-به نظر می رسد بین میزان استفاده بزه دیدگان از یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. بدین معنا که کمترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی در افرادی است که بیشترین میزان استفاده از یک رسانه نوین را دارند صورت می گیرد.

جدول شماره ۵۷-۲- میزان استفاده بزه دیدگان از یک رسانه نوین و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی

			رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی			مجموع
			رعایت زیاد	رعایت متوسط	رعایت کم	
استفاده	بالا	فراوانی	21	5	0	26
		درصد سطری	80.8	19.2	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	9.6	3.2	.0	6.7
		درصد کل	5.4	1.3	.0	6.7

	متوسط	فراوانی	132	83	8	223
		درصد سطری	59.2	32/7	3.6	۱۰۰
		درصد ستونی	60.6	53.5	47.1	52/7
		درصد کل	33.8	21.3	۲/۱	52/7
	پایین	فراوانی	65	67	9	141
		درصد سطری	46.1	47.5	6.4	۱۰۰
		درصد ستونی	29.8	43.2	52.9	36.2
		درصد کل	16.7	12/7	۲/۳	36.2
مجموع		فراوانی	218	155	17	۳۹۰
		درصد سطری	55.9	39.7	4.4	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	55.9	39.7	4.4	۱۰۰

sig: ۰/۰۰۰ =کندال تاوبی - ۰/۱۷۱

sig = ۰/۰۰۰ همبستگی اسپیرمن = - ۰/۱۷۹

sig = ۰/۰۰۰ گاما = -۰/۳۱۸

همبستگی اسپیرمن = - ۰/۱۸

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره۵۷-۲ و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= - ۰/۱۸) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان استفاده بزه دیدگان از رسانه های فضای سایبر و رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش میزان استفاده بزه دیدگان از رسانه های فضای سایبر ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد و با کاهش میزان استفاده بزه دیدگان از رسانه های فضای سایبر ،رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره۵۷-۲ مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده(۰/۱۷۹) ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر و رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد و با کاهش میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر ،رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۷۱- و ضریب همبستگی گاما :۰/۳۱۸- ،شدت همبستگی متوسط است.

فرضیه ۱۱- به نظر می رسد بین میزان دینداری بزه یدگان سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد . بدین معنا که بیشترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم ،در میان افراد با دینداری بالا صورت می گیرد.

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره ۵۸-۲و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۲۷۲) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی و میزان دینداری رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی باافزایش دینداری، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش دینداری، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره۵۸-۲ مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده(۰/۳۰۲-)،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی و میزان دینداری رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش دینداری، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش دینداری، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر متوسط است.ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۲۷۷ و ضریب همبستگی گاما :۰/۴۶۹ ،شدت همبستگی متوسط است.

جدول شماره۵۸-۲رابطه بین میزان دینداری بزه یدگان سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی

			عوامل زمینه ساز			مجموع
			رعایت زیاد	رعایت متوسط	رعایت کم	
دینداری	پایین	فراوانی	۳۵	۴۷	0	82
		درصد سطری	42.7	57.3	.0	۱۰۰
		درصد ستونی	16.1	30.3	.0	21.0
		درصد کل	9.0	11/2	.0	21.0
	متوسط	فراوانی	۸۷	۸۸	۱۷	192
		درصد سطری	45.3	45.8	8.9	۱۰۰
		درصد ستونی	39.9	56.8	۱۰۰	49.2
		درصد کل	23/2	22.6	4.4	49.2
	بالا	فراوانی	۹۶	۲۰	0	116
		درصد سطری	82.8	12/7	.0	۱۰۰

		درصد ستونی	44.0	12.9	.0	29.7
		درصد کل	24.6	5.1	.0	29.7
مجموع		فراوانی	۲۱۸	۱۵۵	۱۷	۳۹۰
		درصد سطری	55.9	39.7	4.4	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	55.9	39.7	4.4	۱۰۰

sig: ۰/۰۰۰ =کندال تاوبی ۰/۲۷۷

sig = ۰/۰۰۰ = همبستگی اسپیرمن ۰/۳۰۲

sig = ۰/۰۰۰ گاما = ۰/۴۶۷

= همبستگی پیرسون ۰/۲۷۲

فرضیه ۱۲- به نظر می رسد بین پایگاه اجتماعی بزه یدگان جرایم سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که بیشترین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی ،در میان افراد با پایگاه اجتماعی متوسط رو به بالا صورت می گیرد.

جدول شماره ۵۹-۴- رابطه بین پایگاه اجتماعی بزه یدگان سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی

			عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی			مجموع
			رعایت زیاد	رعایت متوسط	رعایت کم	
پایگاه اجتماعی	پایین	فراوانی	98	57	1	156
		درصد سطری	62.8	36.5	.6	۱۰۰
		درصد ستونی	45.4	37.5	5.9	40.5
		درصد کل	25.5	14.8	.3	40.5
	متوسط	فراوانی	104	85	13	202
		درصد سطری	55/1	41/2	6.4	۱۰۰
		درصد ستونی	48.1	55.9	76.5	52.5
		درصد کل	27.0	21/2	3.4	52.5
	بالا	فراوانی	14	10	3	27
		درصد سطری	51.9	37.0	11.1	۱۰۰
		درصد ستونی	6.5	6.6	17.6	7.0
		درصد کل	3.6	2.6	.8	7.0
مجموع		فراوانی	216	152	17	385
		درصد سطری	56.1	39.5	4.4	۱۰۰
		درصد ستونی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
		درصد کل	56.1	39.5	4.4	۱۰۰

sig: ۰/۰۱۰ =کندال تاوبی ۰/۱۲۴

همبستگی اسپیرمن = ۰/۱۲۹ sig = ۰/۰۱۰

گاما = ۰/۲۲۷ sig = ۰/۰۱۰

همبستگی پیرسون = ۰/۱۴۳

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره۵۹-۲ و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۴۳) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین پایگاه اجتماعی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش پایگاه اجتماعی رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش پایگاه اجتماعی، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره ۵۹-۲مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۱۲۹ ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین پایگاه اجتماعی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش پایگاه اجتماعی رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش پایگاه اجتماعی، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۲۴ و ضریب همبستگی گاما :۰/۲۲۷ ،شدت همبستگی متوسط است.

بیشترین پایگاه اجتماعی مشاهده شده ،پایگاه اجتماعی متوسط می باشد ، لذا ۵۵/۱ درصد از بزه دیدگان این پایگاه رعایت بالا ،۴۱/۲ درصد رعایت متوسط و تنها ۶/۴ درصد عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی را در سطح پایینی رعایت می کنند.

فرضیه ۱۳-به نظر می رسد بین میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی و مهارت رایانه ای بزه یدگان سایبری رابطه وجود دارد. بدین معنا که با افزایش مهارت رایانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی نیز افزایش می یابد

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۴۸) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و مهارت رایانه ای رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش مهارت رایانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز

حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش مهارت رایانه ای، میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب

	مهارت رایانه ای	مجموع

همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۱۵۷ ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و مهارت رایانه ای رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش مهارت رایانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش مهارت رایانه ای، میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۳۶ و ضریب همبستگی گاما :۰/۲۰۸ ،شدت همبستگی متوسط است.

جدول شماره ۶۰-۴- رابطه بین مهارت رایانه ای بزه یدگان سایبری و میزان میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی

			خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	
میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی	خیلی کم	فراوانی	0	1	0	0	0	1
		درصد سطری	.0%	100.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%
		درصد ستونی	.0%	.9%	.0%	.0%	.0%	.3%
		درصد کل	.0%	.3%	.0%	.0%	.0%	.3%
	کم	فراوانی	1	1	3	1	2	8
		درصد سطری	12.5%	12.5%	37.5%	12.5%	25.0%	100.0%
		درصد ستونی	3.4%	.9%	2.8%	.9%	6.1%	2.1%
		درصد کل	.3%	.3%	.8%	.3%	.5%	2.1%
	متوسط	فراوانی	7	21	14	17	1	60
		درصد سطری	11.7%	35.0%	23.3%	28.3%	1.7%	100.0%
		درصد ستونی	24.1%	18.3%	13.1%	16.0%	3.0%	15.4%
		درصد کل	1.8%	5.4%	3.6%	4.4%	.3%	15.4%
	زیاد	فراوانی	19	75	59	62	18	233
		درصد سطری	8.2%	32.2%	25.3%	26.6%	7.7%	100.0%
		درصد ستونی	65.5%	65.2%	55.1%	58.5%	54.5%	59.7%
		درصد کل	4.9%	19.2%	15.1%	15.9%	4.6%	59.7%
	بسیار زیاد	فراوانی	2	17	31	26	12	88
		درصد سطری	2.3%	19.3%	35.2%	29.5%	13.6%	100.0%
		درصد ستونی	6.9%	14.8%	29.0%	24.5%	36.4%	22.6%
		درصد کل	.5%	4.4%	7.9%	6.7%	3.1%	22.6%
مجموع		فراوانی	29	115	107	106	33	390
		درصد سطری	7.4%	29.5%	27.4%	27.2%	8.5%	100.0%
		درصد ستونی	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		درصد کل	7.4%	29.5%	27.4%	27.2%	8.5%	100.0%

کندال تاوبی = ۰/۱۳۶ sig: ۰/۰۰۰

همبستگی اسپیرمن = ۰/۱۵۷ sig = ۰/۰۰۰

گاما = ۰/۲۰۸ sig = ۰/۰۰۰

فرضیه ۱۴-به نظر می رسد بین سواد رسانه ای بزه یدگان سایبری و میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا یعنی با افزایش سواد رسانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی نیز افزایش می یابد

جدول شماره ۶۱-۴- رابطه بین سواد رسانه ای بزه یدگان سایبری و میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی

	سواد رسانه ای					
	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	مجموع

میزان آشنایی با مرز حریم خصوصی	خیلی کم	فراوانی	1	0	0	0	0	1
		درصد سطری	100.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%
		درصد ستونی	1.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
		درصد کل	.3%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
	کم	فراوانی	2	1	3	0	2	8
		درصد سطری	25.0%	12.5%	37.5%	.0%	25.0%	100.0%
		درصد ستونی	2.1%	1.5%	2.5%	.0%	9.1%	2.1%
		درصد کل	.5%	.3%	.8%	.0%	.5%	2.1%
	متوسط	فراوانی	18	19	16	6	1	60
		درصد سطری	30.0%	31.7%	26.7%	10.0%	1.7%	100.0%
		درصد ستونی	18.6%	28.4%	13.3%	7.1%	4.5%	15.4%
		درصد کل	4.6%	4.9%	4.1%	1.5%	.3%	15.4%
	زیاد	فراوانی	73	29	63	57	11	233
		درصد سطری	31.3%	12.4%	27.0%	24.5%	4.7%	100.0%
		درصد ستونی	75.3%	43.3%	52.5%	67.9%	50.0%	59.7%
		درصد کل	18.7%	7.4%	16.2%	14.6%	2.8%	59.7%
	بسیار زیاد	فراوانی	3	18	38	21	8	88
		درصد سطری	3.4%	20.5%	43.2%	23.9%	9.1%	100.0%
		درصد ستونی	3.1%	26.9%	31.7%	25.0%	36.4%	22.6%
		درصد کل	.8%	4.6%	9.7%	5.4%	2.1%	22.6%
مجموع		فراوانی	97	67	120	84	22	390
		درصد سطری	24.9%	17.2%	30.8%	21.5%	5.6%	100.0%
		درصد ستونی	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		درصد کل	24.9%	17.2%	30.8%	21.5%	5.6%	100.0%

کندال تاوبی= ۰/۱۹۳ sig: ۰/۰۰۰

همبستگی اسپیرمن = ۰/۲۲۹ sig = ۰/۰۰۰

گاما = ۰/۲۸۷ sig = ۰/۰۰۰

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۲۱۴) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و سواد رسانه ای رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش سواد رسانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش سواد رسانه ای ، میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر متوسط است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.چنانکه در جدول شماره مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۲۲۹ ،فرضیه

تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و سواد رسانه ای رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش سواد رسانه ای میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش سواد رسانه ای ، میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر متوسط است.ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۹۳ و ضریب همبستگی گاما :۰/۲۸۷ ،شدت همبستگی متوسط است.

فرضیه ۱۵-به نظر می رسد بین اجازه ورود به حریم خصوصی بزه یدگان سایبری و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که با افزایش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی، اجازه ورود به حریم خصوصی نیز کاهش می یابد

جدول شماره ۶۲-۴- رابطه بین رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی بزه یدگان سایبری و میزان اجازه ورود به حریم خصوصی بزه یدگان سایبری

			رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی			مجموع
			رعایت کم	رعایت متوسط	رعایت زیاد	
اجازه ورود به حریم خصوصی بزه یدگان سایبری	پایین	درصد سطری	60	27	5	92
		درصد سطری	65.2	29.3	5.4	100
		درصد ستونی	27.5	17.4	29.4	23.6
		درصد کل	15.4	6.9	1.3	23.6
	متوسط	درصد سطری	146	111	9	266
		درصد سطری	54.9	41.7	3.4	100
		درصد ستونی	67.0	71.6	52.9	68.2
		درصد کل	37.4	28.5	2.3	68.2
	بالا	درصد سطری	12	17	3	32
		درصد سطری	37.5	53.1	9.4	100
		درصد ستونی	5.5	11.0	17.6	8.2
		درصد کل	3.1	4.4	.8	8.2
مجموع		درصد سطری	218	155	17	390
		درصد سطری	55.9	39.7	4.4	100
		درصد ستونی	100	100	100	100
		درصد کل	55.9	39.7	4.4	100

کندال تاوبی= - ۰/۱۱۷ sig: ۰/۰۱۷

همبستگی اسپیرمن = -۰/۱۲۲ sig = ۰/۰۱۷

گاما = - ۰/۲۲۹ sig = ۰/۰۱۷

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= -۰/۱۱۶) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین اجازه ورود به حریم خصوصی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوص رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی، اجازه ورود به حریم خصوصی نیز کاهش می یابد و با کاهش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی، اجازه ورود به حریم خصوصی افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۱۲۲ -،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین اجازه ورود به حریم خصوصی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوص رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی، اجازه ورود به حریم خصوصی نیز کاهش می یابد و با کاهش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی، اجازه ورود به حریم خصوصی افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۱۱۷- و ضریب همبستگی گاما :۰/۲۲۹- ،شدت همبستگی کم است.

فرضیه ۱۶-به نظر می رسد بین میزان آشنایی بزه یدگان سایبری با مرز حریم خصوص و میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه وجود دارد. . بدین معنا که با افزایش میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی ،رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد

با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۲۷۱) می توان گفت فرضیه تایید می شود ،به عبارت دیگر بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوص رابطه معنا داری وجود دارد. جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی ،رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر متوسط است.این فرضیه را از طریق آزمون اسپیرمن نیز سنجیده ایم.

چنانکه در جدول شماره مشاهده می کنید با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و ضریب همبستگی اسپیرمن محاسبه شده ۰/۲۸۱ ،فرضیه تایید می شود. به عبارت دیگر بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوص رابطه معنا داری وجود دارد. جهت

رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی ،رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر متوسط است.

ضریب همبستگی کندال تا اوبی : ۰/۲۶۳ و ضریب همبستگی گاما :۰/۴۷۲ ،شدت همبستگی متوسط است.

جدول شماره ۶۳-۴- رابطه بین رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی بزه یدگان سایبری و میزان میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی

			عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوص			مجموع
			رعایت کم	رعایت متوسط	رعایت زیاد	
میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی	خیلی کم	درصد سطری	0	1	0	1
		درصد سطری	.0	100	.0	100
		درصد ستونی	.0	.6	.0	.3
		درصد کل	.0	.3	.0	.3
	کم	درصد سطری	2	6	0	8
		درصد سطری	25.0	75.0	.0	100
		درصد ستونی	.9	3.9	.0	2.1
		درصد کل	.5	1.5	.0	2.1
	متوسط	درصد سطری	27	29	4	60
		درصد سطری	45.0	48.3	6.7	100
		درصد ستونی	12.4	18.7	23.5	15.4
		درصد کل	6.9	7.4	1.0	15.4
	زیاد	درصد سطری	115	106	12	233
		درصد سطری	49.4	45.5	5.2	100
		درصد ستونی	52.8	68.4	70.6	59.7
		درصد کل	29.5	27.2	3.1	59.7
	بسیار زیاد	درصد سطری	74	13	1	88
		درصد سطری	84.1	14.8	1.1	100
		درصد ستونی	33.9	8.4	5.9	22.6
		درصد کل	19.0	3.3	.3	22.6
مجموع		درصد سطری	218	155	17	390
		درصد سطری	55.9	39.7	4.4	100
		درصد ستونی	100	100	100	100
		درصد کل	55.9	39.7	4.4	100

کندال تاوبی= ۰/۱۹۳ sig: ۰/۰۰۰

همبستگی اسپیرمن = ۰/۲۸۱ sig = ۰/۰۰۰

گاما = ۰/۴۷۲ sig = ۰/۰۰۰

فصل پنجم:

نتیجه گیری،پیشنهادات تحقیق

۵-۱-مقدمه

در این فصل به بیان خلاصه ای از پژوهش و نتایج و یافته های توصیفی و استنباطی آن و همچنین محدودیت ها ی تحقیق ،پیشنهادها می پردازیم:

هدف از تحقیق حاضر بررسی جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی و تاثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی است.در واقع محقق به دنبال آن بوده است تا با بررسی وضعیت بزه دیدگان جرایم سایبری ، با ویژگی های فردی و اجتماعی این افراد آشنا شود. میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر را بسنجد .مهمترین جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی را بشناسد و مهم ترین عوامل زمینه ساز این جرایم را از نظر بزه دیدگان ، شناسایی کند.

به منظور پاسخگویی به اهداف مذکور در فصل دوم این پژوهش به مباحث نظری و مرور نظریه های مختلف پرداختیم ،نظریه اشاعه نوآوری ،استفاده و رضامندی ،نظریه شکاف دیجیتال به عنوان نظریات پایه و مبنایی ،چارچوب نظری تحقیق مورد استفاده قرار گرفت و فرضیات تحقیق از این نظریه ها استخراج شد."احساس امنیت اجتماعی" به عنوان متغیر وابسته و "جرایم سایبری" به عنوان متغیر واسط و جنس ،سن،وضعیت تاهل ،پایگاه اجتماعی،پایگاه اقتصادی ،میزان پای بندی به مذهب ،میزان سواد رسانه ای ،میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر،میزان دسترسی به رسانه های فضای سایبر،مرز حریم خصوصی از لحاظ بزه دیده،مهم ترین جرایم سایبری ناقض حریم خصوصی ،آسیب های ناشی از نقض حریم خصوص بواسطه جرایم سایبری،میزان بازدارندگی قوانین از وقوع جرم سایبری از دیدگاه بزه دیدگان،عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی،نوع استفاده از رسانه های فضای سایبر به عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته شد .

فصل سوم این پژوهش به مباحث روش شناختی اختصاص داشت .چنانکه در این فصل آمد ،روش تحقیق در این پژوهش ،پیمایش و نوع مطالعه از لحاظ سطح تحقیق توصیفی- تبیینی و از نظر زمانی مقطعی است.جامعه آماری این تحقیق ۳۹۰ نفر از بزه دیدگان سایبری هستند .

در مجموع از میان ۴۰۰ پرسشنامه توزیع شده ۳۹۰ قابل استفاده و استخراج بود. شیوه نمونه گیری ما در این تحقیق ،نااحتمالی هدفمند بود. تکنیک گرد آوری اطلاعات پرسشنامه است.پس از تهیه پرسشنامه ابتدا روایی صوری آن با نظرخواهی از تعدادی استادان و استاد راهنما و مشاور سنجیده شد و سپس با آزمون آلفای کرونباخ ،پایایی سنجه ها مورد ارزیابی قرار گرفت ،سپس نتایج ۳۹۰ پرسشنامه توزیع و تکمیل شده ،استخراج و با استفاده از نرم افراز spss تحلیل شد.یافته های تحقیق توصیف شده در توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب متغیرهای زمینه ای و اصلی سنجیده شد.سپس به تبیین رابطه بین متغیرها و آزمون فرضیات پرداخته شد و از آنجا که داده ها در سطح رتبه ای و فاصله ای و اسمی بودند،برای

سنجش کیفیت رابطه از آزمون های همبستگی پیرسون و اسپیرمن و آزمون کای اسکوئر و تی مستقل استفاده شد.

۵-۲-نتایج تحقیق

در این بخش ابتدا به بیان نتایج و یافته های توصیفی و سپس به ذکر یافته های تحلیلی می پردازیم.

۱)جمع بندی توصیف یافته ها ی آماری

- یافته های این پژوهش نشان می دهد از مجموع ۳۹۰ بزه دیده مورد مطالعه در این پژوهش ۵۸/۱ درصد (۲۲۶ نفر) را زنان و ۴۱/۹ درصد (۱۶۳ نفر) را مردان تشکیل می دهند.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۵۹/۹ درصد (۲۳۴ نفر) مجرد و ۴۰/۱ درصد (۱۵۶ نفر) متاهل می باشند.
- در مورد فراوانی رده سنی پاسخگویان ، از میان ۳۹۰ نفر پاسخگو ،۷۵/۸ درصد (۲۹۵ نفر) جوان به عنوان بیشترین نسبت و کمترین نسبت با ۱ درصد (۴ نفر) تعلق به رده سنی مسن دارد.
- در مورد پایگاه اجتماعی پاسخگویان ، از میان مجموع پاسخگویان ،بیشترین فراوانی با ۵۲/۵ درصد (۲۰۲ نفر) یعنی نیمی از پاسخگویان دارای پایگاه اجتماعی متوسط و پایگاه اجتماعی بالا با ۷ درصد (۲۷ نفر) کمترین فراوانی را دارد.در نتیجه پایگاه اجتماعی پاسخگویان متوسط رو به پایین می باشد
- در مورد سطح تحصیلات پاسخگویان می توان گفت از میان مجموع بزه دیدگان ،بیشترین فراوانی ،۳۹/۵ درصد (۱۵۴ نفر) دارای سطح تحصیلات کارشناسی وکمترین فراوانی با ۱ درصد (۴ نفر) فقط سواد خواندن و نوشتن داشته اند.
- در مورد سطح تحصیلات پدر پاسخگویان می توان گفت از میان ۳۹۰نفر بزه دیده بیشترین فراوانی در مورد تحصیلات پدر پاسخگو ، مربوط به دیپلم با ۲۷/۹ درصد (۱۰۸ نفر) و کمترین فراوانی مربوط به دکترا با ۵/۴درصد (۲۱ نفر) می باشد
- در مورد سطح تحصیلات مادر پاسخگویان می توان گفت از میان ۳۹۰نفر بزه دیده،مربوط به دیپلم ۳۸/۲ درصد و کمترین فراوانی مربوط به دکترا ۲/۱درصد می باشد
- در مورد سطح تحصیلات همسر پاسخگویان می توان گفت از میان ۳۹۰نفر بزه دیده،بیشترین فراوانی در مورد تحصیلات همسر پاسخگویان ، مربوط به کارشناسی و کمترین فراوانی مربوط به بیسواد می باشد

- در مورد پایگاه اقتصادی پاسخگویان ، بیشترین فراوانی با ۶۴/۵ درصد (۲۵۱ نفر) یعنی نیمی از پاسخگویان دارای پایگاه اقتصادی بالا هستند .سپس پایگاه اقتصادی متوسط با ۳۳/۴ درصد (۱۳۰ نفر) در رتبه بعدی قرار می گیرد وپایگاه اقتصادی پایین با ۲/۱ درصد (۹ نفر) کمترین فراوانی را دارد.در نتیجه اکثر پاسخگویان از نظر پایگاه اقتصادی در سطح بالایی قرار دارند.
- در مورد میزان درآمد پاسخگویان ،بیشترین نسبت با ۳۲/۱ درصد به در آمد بین ۷۰۰هزار تا یک میلیون تومان تعلق دارد،کمترین میزان فراوانی نیز با ۱/۵ درصد(۶ نفر) به میزان درآمد زیر ۳۰۰ هزار تومان اختصاص دارد.
- در مورد منطقه شهرداری محل زندگی پاسخگویان ، بیشترین فراوانی با ۳۳/۸ درصد (۱۳۱) نفر اختصاص به غرب تهران دارد و کمترین فراوانی با ۱۴/۹ درصد (۵۸ نفر) اختصاص به جنوب تهران دارد.
- در مورد وضعیت مسکن پاسخگویان از میان ۳۹۰ نفر ، ۵۷/۸ درصد (۲۲۵نفر) دارای منزل شخصی ،۳۷/۸ درصد (۱۴۷ نفر) دارای منزل اجاره ای ،۳/۳ (۱۳ نفر) و کمترین فراوانی با ۱ درصد (۴نفر) اختصاص به مسکن سازمانی دارد.
- در مورد نوع مسکن پاسخگویان ، از میان کل پاسخگویان ، ۶۸/۹ درصد (۲۶۸نفر) دارای آپارتمان ،۲۹/۳ درصد (۱۱۴ نفر) دارای منزل ویلایی و کمترین فراوانی با ۱/۸ درصد (۷نفر) اختصاص به سایر دارد.
- در مورد اتومبیل پاسخگویان از میان ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۷۰/۲۶درصد (۲۷۴نفر) دارای اتومبیل ،۲۹/۷۴ درصد (۱۱۶ نفر) اتومبیل نداشتند.
- در مورد سواد رسانه ای پاسخگویان ، از میان کل آنها ، بیشترین فراوانی ۳۰/۸ درصد (۱۱۹نفر) دارای سواد رسانه ای متوسط و کمترین فراوانی با ۵/۶ درصد (۲۲نفر) اختصاص به سواد رسانه ای بسیار زیاد دارد.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۱۴۶ نفر (۳۷/۴ درصد) به طور متوسط به خواندن انگلیسی تسلط دارند و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۸ نفر(۷/۲ درصد) اصلا در خواندن زبان انگلیسی تسلط ندارند.
- از مجموع کل پاسخگویان ، ۱۵۳ نفر (۳۹/۲ درصد) به طور متوسط به نوشتن انگلیسی تسلط دارند و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۴ نفر(۶/۲ درصد) بسیار زیاد در نوشتن زبان انگلیسی تسلط دارند.

- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، ۱۴۸ نفر (۳۷/۹ درصد) به طور متوسط به شنیدن انگلیسی و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۱ نفر(۵/۴ درصد) بسیار زیاد در شنیدن زبان انگلیسی تسلط دارند.
- از مجموع کل پاسخگویان ، ۱۱۰ نفر (۲۸/۲ درصد) به طور متوسط به صحبت کردن انگلیسی و به عنوان کمترین فراوانی ،۲۱ نفر(۵/۴ درصد) بسیار زیاد در صحبت کردن زبان انگلیسی تسلط دارند.
- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۵ نفر (۲۱/۸درصد) کار با سیستم عامل ویندوز به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۱ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با سیستم عامل ویندوز اصلا تسلط ندارند.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۹۲ نفر (۲۳/۶درصد) کار با نرم افزار office به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۲ نفر (۸/۲درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزار office اصلا تسلط ندارند.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۵نفر (۲۶/۹درصد) کار با نرم افزارهای تخصصی اصلا تسلط ندارند و ۱۷ نفر (۴/۴درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزارهای تخصصی بسیار زیاد تسلط دارند
- از میان کل پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۳ نفر (۲۴/۱درصد) کار با نرم افزارهای گرافیکی اصلا تسلط ندارند و ۱۷ نفر (۷/۴درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزارهای گرافیکی بسیار زیاد تسلط دارند
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۹۴ نفر (۲۴/۱درصد) کار با نرم افزارهای صوتی و تصویری اصلا تسلط ندارند و ۲۹ نفر (۷/۹درصد) به عنوان کمترین فراوانی در کار با نرم افزارهای صوتی و تصویری بسیار زیاد تسلط دارند.
- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۵ نفر (۲۱/۸درصد) ابزارهای ارتباط آن لاین تصویری اصلا تسلط ندارند و ۳۷ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در ابزارهای ارتباط آن لاین بسیار زیاد تسلط دارند.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۲۹نفر (۹/۵ درصد) زبان های برنامه نویسی اصلا تسلط ندارند و ۲۲ نفر (۵/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در زبان های برنامه نویسی بسیار زیاد تسلط دارند. .

- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۷۹ نفر (۲۰/۳درصد) استفاده از پست الکترونیک اصلا تسلط ندارند و ۵۷ نفر (۱۴/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از پست الکترونیک به میزان کم تسلط دارند.
- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۷۵ نفر (۱۹/۲درصد) استفاده از مرورگر ها در وب اصلا تسلط ندارند و ۴۹ نفر (۱۲/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از مرورگر ها در وب به میزان زیاد تسلط دارند .
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۱۰ نفر (۱۹درصد) استفاده از موتورهای جست و جو به میزان متوسط تسلط دارند و ۲۴ نفر (۶/۲درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از موتورهای جست و جو اصلا تسلط ندارند.
- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۱۰ نفر (۱۹درصد) ایجاد وبلاگ به میزان متوسط تسلط دارند و ۱۹ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در ایجاد وبلاگ اصلا تسلط ندارند.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۲۶ نفر (۲۸/۲درصد) ایجاد سایت به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۱ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در ایجاد سایت اصلا تسلط ندارند.
- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۴ نفر (۲۱/۸درصد) امکانات استفاده از شبکه های اجتماعی به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۸ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در امکانات استفاده از شبکه های اجتماعی اصلا تسلط ندارند.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۰۱ نفر (۲۹/۵درصد) دانلود به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۹ نفر (۱۰درصد) به عنوان کمترین فراوانی در دانلود اصلا تسلط ندارند.
- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۴ نفر (۲۱/۸درصد) آپلود به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۹ نفر (۱۲/۶درصد) به عنوان کمترین فراوانی در آپلود اصلا تسلط ندارند.
- از مجموع ۳۹۰ نفر پاسخگو ، به عنوان بیشترین فراوانی ۸۷ نفر (۲۱/۸درصد) استفاده از نرم افزارهای آنتی ویروس و فایر وال به میزان متوسط تسلط دارند و ۴۷ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از نرم افزارهای آنتی ویروس و فایر وال اصلا تسلط ندارند.

- از میان کل پاسخگویان ، به عنوان بیشترین فراوانی ۱۱۸ نفر (۲۱/۸درصد) استفاده از فیلتر شکن ها به میزان متوسط تسلط دارند و ۳۷ نفر (۱۰/۵درصد) به عنوان کمترین فراوانی در استفاده از فیلتر شکن ها اصلا تسلط ندارند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۷ درصد (۱۴۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " گاهی احساس می کنم به خدا نزدیک شده ام." و تعداد ۳۶ نفر (۹/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۴/۶ درصد (۱۳۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " بدون اعتقادات دینی احساس می کنم زندگی ام پوچ و بی هدف است.." و تعداد ۵۳ نفر (۱۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " هرگاه به حرم یکی از امامان و اولیا می روم احساس معنویت عمیقی به من دست می دهد.و تعداد ۴۱ نفر (۱۰/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " بعضی از وقتها احساس ترس از خدا به من دست می دهد.." و تعداد ۴۵ نفر (۱۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره تا حدی موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۶/۹ درصد (۱۴۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " گاهی احساس توبه می کنم و از خداوند می خواهم تا برای جبران گناهانم به من کمک کند." و تعداد ۳۲ نفر (۴/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره تا حدی موافق بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۸ درصد (۱۳۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " دستگیری از ناتوانان ،محتاجان و امثالهم را وظیفه دینی خود می دانم." و تعداد ۵۸ نفر (۹/۱۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۲/۸ درصد (۱۲۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " تقلب در مالیات و ربا عمل ناپسندی است و باید با آن مبارزه کرد."و تعداد ۴۲نفر (۱۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " خرج کردن پولی که پیدا کرده ایم مانعی ندارد."و تعداد ۴۲ نفر (۱۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا تا حدی موافق بودند.

- از میان کل پاسخگویان ،۳۳/۱ درصد (۱۲۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " به نظر من دوستی با جنس مخالف اشکالی ندارد و بزرگ تر ها و خانواده ها نباید سخت گیری کنند.." و تعداد ۴۷ نفر (۱۲/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۶/۴ درصد (۱۴۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " مسئولان مرتبط با کشور باید کاردان باشند ،مذهبی بودن یا نبودنشان چندان مهم نیست.." و تعداد ۳۲ نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۹/۵ درصد (۱۱۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " به نظرم بسیاری از قوانین اسلام مربوط به زمان گذشته است و نمی توان در جامعه امروزی را اجرا کرد.." و تعداد ۴۸ نفر (۱۲/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " پوشش یک حق و تصمیم شخصی است و هرکس هرجور دلش می خواهد می تواند پوشش خود را انتخاب کند.." و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۷/۴ درصد (۱۰۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " به نظر من مصرف نوشیدنی های غیر متداول (وتکا ،ویسکی ،تکیلا،....)در مجالس و مهمانی ها و عروسی ها اشکالی ندارد. " و تعداد ۴۵ نفر (۱۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۶۳/۶ درصد (۲۴۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای"خانه"حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۱۰نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای"خانه"حریم خصوصی کم قائل بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۹/۷درصد (۱۱۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" چادر های مسکونی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۶نفر (۴/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" چادر های مسکونی "حریم خصوصی بسیارکم قائل بودند.

- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۶/۲ درصد (۱۴۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" بخش های مسکونی کشتی و قطار "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۲۱نفر (۵/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" بخش های مسکونی کشتی و قطار "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۱ درصد (۱۲۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اتاق های مهمان در هتل ها "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۰نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" اتاق های مهمان در هتل ها " اصلا حریم خصوصی قائل نبودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۱ درصد (۱۲۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" خوابگاه دانشجویی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۲۳نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" خوابگاه دانشجویی "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند
- از میان کل پاسخگویان ،۲۹/۷ درصد (۱۱۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اتاق بیمار در بیمارستان "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۳۷نفر (۹/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" اتاق بیمار در بیمارستان "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند
- از میان کل پاسخگویان ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" رستوران ها و کافی شاپ ها "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۲۲نفر (۵/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" رستوران ها و کافی شاپ ها "حریم خصوصی بسیار زیاد قائل بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" محل کار "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۳۱نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" محل کار "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۶درصد (۱۳۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" خودرو شخصی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۰نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" خودرو شخصی "اصلا حریم خصوصی قائل نبودند
- از میان کل پاسخگویان ،۶۳/۶ درصد (۱۴۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات هویتی "حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۳نفر (۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای اصلا " اطلاعات هویتی "حریم خصوصی بسیارکم قائل بودند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه آموزشی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۷نفر (۱/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه آموزشی "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند

- از میان کل پاسخگویان ،۳۳/۳ درصد (۱۳۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه کاری "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۱۵نفر (۳/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات سابقه کاری "حریم خصوصی قائل نبودند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۰/۳ درصد (۱۵۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سابقه بیمه "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۲۴نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات سابقه بیمه "حریم خصوصی قائل نبودند
- از میان کل پاسخگویان ،۳۱/۳ درصد (۱۲۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات سلامت "حریم خصوصی متوسط و تعداد ۶نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات سلامت "حریم خصوصی قائل نبودند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۱ درصد (۱۲۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات وضعیت اقتصادی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۳نفر (۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات وضعیت اقتصادی "حریم خصوصی قائل نبودند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۶۰ درصد (۲۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" اطلاعات زندگی جنسی "حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۴ نفر (۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا برای" اطلاعات زندگی جنسی "حریم خصوصی قائل نبودند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" شماره تلفن و آدرس "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۶ نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" شماره تلفن و آدرس "حریم خصوصی کم قائل بودند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۷ درصد (۱۴۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" پست الکترونیک "حریم خصوصی بسیار زیاد و تعداد ۸نفر (۲/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" پست الکترونیک "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹/۷ درصد (۱۵۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" تماس تلفنی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۳نفر (۰/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" تماس تلفنی " اصلا حریم خصوصی قائل نبودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۹ درصد (۱۴۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" نامه ها و مرسولات پستی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۰نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" نامه ها و مرسولات پستی "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند.

- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۹ درصد (۱۴۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی برای" ارتباطات اینترنتی "حریم خصوصی زیاد و تعداد ۱۹نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی برای" ارتباطات اینترنتی "حریم خصوصی بسیار کم قائل بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۳ درصد (۱۱۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" والدین " خود اجازه می دهند زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۳نفر (۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" والدین " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۵/۴ درصد (۱۳۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همسر " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۳نفر (۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همسر " اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" برادر و خواهر " خود اجازه می دهند متوسط به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۳۰نفر (۷/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" برادر و خواهر " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۴/۹ درصد (۹۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" خویشاوندان " خود اجازه می دهند کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۲۷نفر (۶/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" خویشاوندان " خود اجازه می دهند زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۴ درصد (۱۳۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همسایگان " خود اجازه نمی دهند اصلا به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۱نفر (۲/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همسایگان " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۰/۵ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همکاران " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۹نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همکاران " خود اجازه می دهند زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.

- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۱/۵ درصد (۱۲۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" همکلاسان " خود اجازه نمی دهند اصلا به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۸نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" همکلاسان " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۴/۴ درصد (۹۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" هم اتاقی ها " خود اجازه می دهند بسیار کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۱۸نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" هم اتاقی ها " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۱/۵ درصد (۸۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به" دوستان نزدیک " خود اجازه می دهند کم به حریم خصوصی شان داخل شوند و تعداد ۳۲نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به" دوستان نزدیک " خود اجازه می دهند بسیار زیاد به حریم خصوصی شان داخل شوند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۲/۴ درصد (۸۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان گشت زنی در شبکه استفاده نمی کنند و تعداد ۳۳ نفر (۸/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از امکان گشت زنی در شبکه استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان اتاق های گفت و گو یا فروم ها استفاده نمی کنند و تعداد ۲۰ نفر (۵/۱درصد) به عنوان کمترین فراوانی میزان بسیار زیاد از امکان اتاق های گفت و گو یا فروم ها استفاده می کنند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۱۹/۲ درصد (۷۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی میزان استفاده خیلی کم از امکان پست الکترونیک و تعداد ۵۲ نفر (۱۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان زیاد از پست الکترونیک استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۱/۸ درصد (۸۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان متوسط از امکان سایت های خبری و تعداد ۳۷ نفر (۹/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از سایت های خبری استفاده می کنند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۱ درصد (۱۳۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان سایت های جنسی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۹ نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان زیاد از سایت های جنسی استفاده می کنند.

- از میان کل پاسخگویان ،۲۵/۱ درصد (۹۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار کم از امکان سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی ،مذهبی و تعداد ۲۸ نفر (۷/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی ،مذهبی استفاده می کنند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۸/۲ درصد (۱۱۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان سایت های سیاسی استفاده نمی کنند و تعداد ۲۸ نفر (۷/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی میزان بسیار زیاد از سایت های سیاسی استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۵/۴ درصد (۹۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار کم از امکان سرگرمی استفاده نمی کنند و تعداد ۲۳نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از سرگرمی استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۵/۴ درصد (۱۱۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان شبکه های اجتماعی مجازی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۹ نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از شبکه های اجتماعی مجازی استفاده می کنند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹/۵ درصد (۱۵۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان خرید اینترنتی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۶نفر (۴/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از خرید اینترنتی استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۸/۲ درصد (۱۴۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان امکان کسب درآمد استفاده نمی کنند و تعداد ۱۷ نفر (۴/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از کسب درآمد استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۳/۶ درصد (۱۷۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان وبلاگ نویسی استفاده نمی کنند و تعداد ۱۸ نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از وبلاگ نویسی استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۰/۵ درصد (۱۵۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان بازی آن لاین استفاده نمی کنند و تعداد ۳۳ نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از بازی آن لاین استفاده می کنند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۱ درصد (۱۲۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان به روز کردن نرم افزار استفاده نمی کنند و تعداد ۳۴ نفر (۸/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از به روز کردن نرم افزار استفاده می کنند.

- از میان کل پاسخگویان ،۲۳/۳ درصد (۹۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت استفاده نمی کنند و تعداد ۳۹ نفر (۱۰ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت استفاده می کنند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۸ درصد (۱۲۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان ارتباطات با جنس مخالف استفاده نمی کنند و تعداد ۴۴ نفر (۱۱/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان کم برای ارتباطات با جنس مخالف استفاده می کنند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۷/۷ درصد (۱۰۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی اصلا از امکان دوست یابی استفاده نمی کنند و تعداد ۳۸ نفر (۹/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد برای دوست یابی استفاده می کنند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۵/۴ درصد (۱۷۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از امکان برقراری تماس استفاده داشتند و تعداد ۶ نفر (۱/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان برقراری تماس استفاده نداشتند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۷/۷ درصد (۱۴۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از امکان فرستادن پیامک استفاده داشتند و تعداد ۱۲ نفر (۳/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان فرستادن پیامک استفاده نداشتند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۱/۸ درصد (۸۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان کم از امکان گوش کردن به موزیک استفاده داشتند و تعداد ۵۳ نفر (۱۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان گوش کردن به موزیک استفاده نداشتند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۵/۴ درصد (۹۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان متوسط از امکان عکاسی و فیلم برداری استفاده داشتند و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان عکاسی و فیلم برداری استفاده نداشتند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۷/۴ درصد (۱۰۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان کم از امکان Bluetooth استفاده داشتند و تعداد ۳۹ نفر (۱۰ درصد) به عنوان کمترین فراوانی اصلا از امکان Bluetooth استفاده نداشتند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۶/۷ درصد (۱۰۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی ،دسترسی بسیار زیاد به اینترنت داشتند و تعداد ۱۵ نفر (۳/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا دسترسی به اینترنت نداشتند.

- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۵۰/۸ درصد (۱۹۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی ،دسترسی بسیار زیاد به موبایل داشتند و تعداد ۴ نفر (۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا دسترسی به موبایل نداشتند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۷/۹ درصد (۱۰۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، دسترسی بسیار زیاد به ماهواره و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی دسترسی کم به ماهواره داشتند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۴ درصد (۱۰۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، دسترسی بسیار کم به حافظه های جانبی و تعداد ۲۶ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، دسترسی زیاد به حافظه های جانبی را داشتند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۶/۲ درصد (۱۰۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان زیاد از اینترنت استفاده داشتند و تعداد ۱۶ نفر (۴/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا از اینترنت استفاده نداشتند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۵/۶ درصد (۱۳۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان زیاد از موبایل استفاده داشتند و تعداد ۵ نفر (۱/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی ، اصلا از موبایل استفاده نداشتند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۳ درصد (۱۱۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان متوسط از ماهواره استفاده داشتند و تعداد ۳۶ نفر (۹/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد از ماهواره استفاده داشتند.
- از میان کل پاسخگویان ،۱۹/۲ درصد (۷۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان بسیار کم از حافظه های جانبی استفاده داشتند و تعداد ۳۸ نفر (۹/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، اصلا از حافظه جانبی استفاده نداشتند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۲/۳ درصد (۱۲۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " در مجالس عروسی و مهمانی های خصوصی هر کس به راحتی بتواند عکس وفیلم تهیه کند." و تعداد ۲۷ نفر (۶/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۱/۵ درصد (۱۲۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " از افراد مشهور و معروف در مکانهای عمومی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.." و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۴ درصد (۱۳۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " از افراد مشهور و معروف در مکانهای خصوصی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.." و تعداد ۲۳ نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۰/۵ درصد (۱۵۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی فردی ناشناس را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۲۰ نفر (۵/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۷/۷ درصد (۱۸۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی اطرافیانم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۱۰ نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۵ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی افراد مشهور را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۲۱ نفر (۵/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۳/۶ درصد (۱۷۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " فیلم ویا عکس خصوصی خودم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.." و تعداد ۱۴ نفر (۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۵۳/۱ درصد (۱۶۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " موبایل خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۱۳ نفر (۳/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۲/۸ درصد (۱۶۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " لب تاپ خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۹ نفر (۲/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۷/۲ درصد (۱۸۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " رایانه خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۷ نفر (۱/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.

- از میان کل پاسخگویان ،۳۹/۷ درصد (۱۵۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " فلش مموری خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم." و تعداد ۱۴ نفر (۳/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۲/۶ درصد (۱۲۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا مخالف این گزاره بودند که " بدست آوردن اطلاعات از زندگی خصوصی دیگران لذت بخش است." و تعداد ۲۱ نفر (۴/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره موافق بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۱ درصد (۱۳۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " سعی می کنم، رمز ورود برای لب تاپ ،رایانه خانگی و موبایل خود بگذارم و تعداد ۹ نفر (۲/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۹/۵ درصد (۱۱۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده الگوهای پوشش غربی خلاف فرهنگ ایرانی-اسلامی نیز رواج پیدا کرده." و تعداد ۳۴ نفر (۸/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۷/۹ درصد (۱۸۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " جامعه دچار دوگانگی فرهنگی شده است.." و تعداد ۱۱ نفر (۲/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۴/۴ درصد (۱۷۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " مردم در کل نسبت به گذشته نسبت به هم بی اعتمادتر شده اند.." و تعداد ۱ نفر (۰/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۹/۹ درصد (۱۸۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " دین گریزی در جوانان در حال افزایش است.." و تعداد ۸ نفر (۲/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۵۱/۳ درصد (۲۰۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " رشد نرخ طلاق در جامعه در حال افزایش است." و تعداد ۷ نفر (۱/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۹/۲ درصد (۱۹۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " جوانان دچار بحران هویت شده اند." و تعداد ۲ نفر (۰/۵ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

- از میان کل پاسخگویان ،۴۷/۷ درصد (۱۶۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " فساد و روسپیگری در جامعه در حال افزایش است." و تعداد ۵ نفر (۱/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۹ درصد (۱۵۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " عملکرد نیروی انتظامی در رابطه با جرایم سایبری مناسب است." و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۴/۱ درصد (۱۷۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " قوانین حال حاضر توانسته از وقوع جرم سایبری پیش گیری کند." و تعداد ۱۸ نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۵۰/۵ درصد (۱۹۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " مجرمان چون در فضای مجازی شناخته نمی شوند به راحتی دست به ارتکاب جرم می زنند.." و تعداد ۷ نفر (۱/۸درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۶/۴ درصد (۱۸۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " میزان وقوع جرم در فضای مجازی نسبت به فضای واقعی خیلی بیشتر است." و تعداد ۷ نفر (۱/۸درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۳/۸ درصد (۱۳۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " هنگام فیلم برداری در جشن های خصوصی احساس خوبی ندارم." و تعداد ۴۹ نفر (۱۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۴/۶ درصد (۱۳۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " در مجموع به سایر کاربرها در اینترنت اعتماد زیادی ندارم." و تعداد ۲۴ نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۲۷/۶ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده احساس امنیت اجتماعی در جامعه رو به کاهش رفته است.." و تعداد ۲۴ نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۶/۲ درصد (۱۸۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " اکثر افراد در اینترنت با هویت مجازی ظاهر می شوند." و تعداد ۱۹ نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۱ درصد (۱۳۷ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " اینترنت یکی از عوامل اصلی گسترش فساد در جامعه است." و تعداد ۳۱ نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۵/۹ درصد (۱۴۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " وقتی در اینترنت هستم احساس می کنم کنترل چندانی بر اوضاع ندارم.." و تعداد ۲۲ نفر (۵/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۶/۴ درصد (۱۴۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " در فضای مجازی امکان نظارت دولت ها بر قلمرو خصوصی افراد جامعه بیشتر شده است." و تعداد ۱۰ نفر (۲/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹/۷ درصد (۱۱۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی مخالف این گزاره بودند که " در اینترنت به راحتی با افراد نا آشنا ارتباط برقرار می کنم.." و تعداد ۲۴ نفر (۶/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۵/۱ درصد (۱۷۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " در اینترنت در بسیاری از موارد از نام های مستعار استفاده می کنم چرا که با نام مستعار احساس امنیت بیشتری دارم." و تعداد ۳۲ نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۲/۳ درصد (۱۶۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " استفاده درست از رسانه های نوین به خوبی آموزش داده نشده است." و تعداد ۱۹ نفر (۴/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۳/۶ درصد (۱۷۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " در مکان های عمومی مثل مترو ،اتوبوس ،....بلوتوث موبایل خود را روشن نمی کنم " و تعداد ۳۱ نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۳۰/۵ درصد (۱۱۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی موافق این گزاره بودند که " یک بلوتوث از یک شخص ناشناس را قبول نمی کنم.." و تعداد ۳۰ نفر (۷/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.

- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۴۱/۸ درصد (۱۶۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی کاملا موافق این گزاره بودند که " مردم در کل نسبت به هم بی اعتماد تر شده اند." و تعداد ۱ نفر (۰/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا مخالف بودند.
- از میان کل پاسخگویان ،۴۴/۱ درصد (۱۷۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی تا حدی موافق این گزاره بودند که " کنترل فضای سایبر از عهده پلیس خارج است." و تعداد ۱۸ نفر (۴/۶ درصد) به عنوان کمترین فراوانی با این گزاره کاملا موافق بودند.
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۶/۴ درصد (۱۰۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی به میزان متوسط با نشر اکاذیب بواسطه اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۵۱ نفر (۱۳/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی به میزان بسیار زیاد با نشر اکاذیب بواسطه اینترنت مواجه شده اند
- از میان کل پاسخگویان ،۲۶/۴ درصد (۱۰۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، به میزان متوسط با نشر اکاذیب بواسطه اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۵۱ نفر (۱۳/۱ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، به میزان بسیار زیاد با نشر اکاذیب به واسطه اینترنت مواجه شده اند
- از میان کل پاسخگویان ،۲۶/۴ درصد (۱۰۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، با قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۲۸ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، با قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت مواجه شده اند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۲ درصد (۱۰۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، بسیار کم با مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات مواجه شده اند و تعداد ۲۸ نفر (۷/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات مواجه شده اند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۵/۹ درصد (۱۰۱ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه مواجه شده اند و تعداد ۲۳ نفر (۵/۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه مواجه شده اند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۲ درصد (۱۰۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص) مواجه شده اند و تعداد ۳۱ نفر (۷/۹ درصد) به عنوان کمترین کم فراوانی، با انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص) مواجه شده اند

- از میان کل پاسخگویان ،۲۶/۷ درصد (۱۰۴ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، زیاد با سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده مواجه شده اند و تعداد ۹ نفر (۳/۹درصد) به عنوان کمترین فراوانی، متوسط با سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده شده اند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹/۵ درصد (۱۱۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، اصلا با دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی مواجه نشده اند و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی مواجه شده اند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۹ درصد (۱۱۳ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با ویروس های و یا کرم های رایانه ای مواجه شده اند و تعداد ۴۰ نفر (۱۰/۳ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار کم با ویروس های و یا کرم های رایانه ای مواجه شده اند
- از میان کل پاسخگویان ،۳۹ درصد (۱۵۲ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل مواجه شده اند و تعداد ۳۸ نفر (۹/۸ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، کم با استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل مواجه شده اند
- از میان کل پاسخگویان ،۲۶/۹ درصد (۱۰۵ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط با افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک مواجه شده اند و تعداد ۲۹ نفر (۷/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک مواجه شده اند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۲۷/۷ درصد (۱۰۸ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، اصلا با سو استفاده از کارت های اعتباری مواجه نشده اند و تعداد ۲۶ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با سو استفاده از کارت های اعتباری مواجه شده اند
- از میان کل پاسخگویان ،۲۵/۴ درصد (۹۹ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، کم با اخاذی به واسطه اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۳۵ نفر (۹ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با اخاذی به واسطه اینترنت مواجه شده اند
- از مجموع ۳۹۰ پاسخگو ،۳۰/۸ درصد (۱۲۰ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، بسیار کم با سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۲۶ نفر (۶/۷ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت مواجه شده اند

- از میان کل پاسخگویان ،۲۶/۴ درصد (۹۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، متوسط و زیاد با سو استفاده از زنان در محیط اینترنت مواجه شده اند و تعداد ۳۲ نفر (۸/۲ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با سو استفاده از زنان در محیط اینترنت مواجه شده اند
- از میان کل پاسخگویان ،۴۲/۶ درصد (۱۶۶ نفر) به عنوان بیشترین فراوانی، اصلا با اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای) مواجه نشده اند و تعداد ۲۱ نفر (۵/۴ درصد) به عنوان کمترین فراوانی، بسیار زیاد با اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای) مواجه شده اند.

۲)جمع بندی و تحلیل یافته ها

- با اطمینان ۹۹ درصد وخطای کمتر از ۱ درصد و میزان کای اسکور بدست آمده که برابر است با ۷/۹۷۲ می توان گفت **بین جنس و میزان احساس امنیت در فضای سایبر رابطه معنا داری وجود دارد .**
- با اطمینان ۹۹ درصد ، وخطای کمتر از ۱درصد و میزان کای اسکور بدست آمده که برابر است با ۱۸/۶۵۱ می توان گفت بین سن و میزان احساس امنیت در فضای سایبر رابطه معنا داری وجود دارد .
- بااطمینان ۹۵ درصد وخطای کمتر از ۰/۰۵ درصد و میزان کای اسکور بدست آمده که برابر است با ۳/۵۲۳ می توان گفت **بین وضعیت تاهل و میزان احساس امنیت در فضای سایبررابطه معنا داری وجود ندارد**
- با اطمینان ۹۹ درصد ،یعنی با اطلاعات موجود ،سطح معناداری (sig : ۰/۱۹۸) خطای بیشتر از ۰/۰۱ و با توجه به میزان ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (۰/۳۱۵) فرضیه رد می شود، به عبارت دیگر **بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و پایگاه اجتماعی رابطه معنا داری وجود ندارد**.یعنی افزایش یا کاهش پایگاه اجتماعی پاسخگویان ،نقشی در میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر ندارد.
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= - ۰/۰۸۱) می توان گفت **بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و پایگاه اقتصادی رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش پایگاه اقتصادی آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبر نیز کاهش می یابد و با

افزایش پایگاه اقتصادی آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.

- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= - ۰/۰۲۹) می توان گفت **بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و میزان بین پای بندی به مذهب رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش میزان بین پای بندی به مذهب آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد و با افزایش میزان بین پای بندی به مذهب آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۴۲) می توان گفت **بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و مهارت رایانه ای رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش مهارت رایانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد و با کاهش مهارت رایانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۱) می توان گفت **بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و سواد رسانه ای رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش سواد رسانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد و با کاهش سواد رسانه ای آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۷) می توان گفت **بین میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر و رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز افزایش می یابد و با کاهش رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی آنها ،میزان احساس امنیت آنها در فضای سایبرنیز کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر متوسط است.

- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۸) می توان گفت **بین میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر و رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز معکوس و منفی است.یعنی با افزایش میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر ، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد و با کاهش میزان استفاده از رسانه های فضای سایبر ،رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی افزایش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۲۷۲) می توان گفت **بین میزان رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی و میزان دینداری رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش دینداری، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش دینداری، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۴۳) می توان گفت **بین پایگاه اجتماعی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی رابطه معنا داری وجود دارد.** جهت رابطه نیز مستقیم و مثبت است.یعنی با افزایش پایگاه اجتماعی رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی نیز افزایش می یابد و با کاهش پایگاه اجتماعی، رعایت عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوصی کاهش می یابد.شدت رابطه این دو متغیر کم است.
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۱۴۸) می توان گفت **بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و مهارت رایانه ای رابطه معنا داری وجود دارد.**
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۲۱۴) می توان گفت **بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و سواد رسانه ای رابطه معنا داری وجود دارد.**
- با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= -۰/۱۱۶) می توان گفت **بین اجازه ورود به حریم خصوصی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوص رابطه معنا داری وجود دارد.**

❖ با اطمینان ۹۹ درصد و خطای کمتر از ۱ درصد و با توجه به ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده (r= ۰/۲۷۱) می توان **بین میزان آشنایی بزه دیده با مرز حریم خصوصی و عوامل زمینه ساز نقض حریم خصوص رابطه معنا داری وجود دارد.**

۳-۵نتیجه گیری :

سخن از امنیت و ضرورت نیاز به امنیت در جامعه به عنوان یک اصل بدیهی و نخستین نیاز آدمی ،امری کاملا روشن است.نیاز به امنیت همواره یکی از نیازهای اساسی بشر به شمار می رفته است.بگونه ای که رفع سایر نیازهای آدمی حتی نیاز های زیستی او نیز به نوعی تابع میزان امنیت است.اما احساس امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است که وجود امنیت در آن جامعه،بگونه ای که برخی کارشناسان وجود احساس امنیت را مهم تر از وجود امنیت در آن جامعه می دانند.این احساس ناشی از تجربه های مستقیم وغیر مستقیم افراد از شرایط و اوضاع محیط پیرامونی است .

در جامعه اطلاعاتی به موازات پیشرفت علم و گسترش فناوری اطلاعات ،مشکلات نوینی پدیدار شده است،اگر چه امروز در سایه تکنولوژی،روابط بین افراد در سطح دنیا به سهولت شکل می گیرد و بسیاری از نیازهای افراد جامعه تامین می گردد و در زمینه رفاه اجتماعی ،دستاوردهای چشمگیری مشاهده می شود،اما راه سوءاستفاده برای مجرمین نیز هموار شده است،از این جهت یک سلسله جرایم نوین نیز بر جامعه تحمیل می شودکه بر اساس تئوری اشاعه نوآوری راجرز و شومیکر اثرات نامطلوب یا پیامد غیر کارکردی فضای سایبر در جامعه اطلاعاتی محسوب می شوند. و همین جرایم باعث کاهش میزان احساس امنیت اجتماعی در کاربران فضای سایبر شده است.

بر اساس نظریه استفاده و رضا مندی ،مردم توسط میل به ارضای نیازهای خاصی برانگیخته می‌شوند. وقتی که یک رسانه جدید برای هدفی همسان با رسانه قدیمی‌تر به کار گرفته می‌شود، رسانه جدید به طور بالقوه به عنوان جایگزین رسانه قدیمی‌تر عمل می‌کند.مخاطب در میان و بر این اساس که کدام یک نیازش را بهتر برآورده می‌کند دست به انتخاب می‌زند.

به نظر می‌رسد که اینترنت به طور فعالانه برای ارضای بسیاری از این نیازهای بشر به کار گرفته می‌شود، چرا که بیشتر جستجوهای اینترنتی توسط نیاز به موقعیت‌یابی محتوا از طریق موتورهای جستجو و کلیک روی لینک‌ها انجام می‌گیرد که برخلاف استفاه از تلویزیون نه بر مبنای عادت یا سهولت طلبی بلکه بر اساس انتخاب خودخواسته و آگاهانه در پی کسب رضایت عمل می‌کند. لذا اینترنت رسانه‌ای است که با سهولت بیشتر به کاربران امکان مواجهه با امیالشان چه خوب و چه بد را بدهد.بر اساس یافته های تحقیق

مشاهده شد که پاسخگویان به دنبال ارضا نیاز کسب خبر ،ارتباط با سایرین و سرگرمی بیشترین استفاده را از اینترنت دارند.

سورین و تانکارد (۲۰۰۱) معتقدند نوع استفاده از اینترنت در میان جوانان و بزرگسالان متفاوت است. اینکه برخی نسل امروز را نسل اینترنت می دانند چندان هم بیراه نباشد. پیمایشی که بوسیله موسسه گالوپ انجام شد نشان می دهد که جوانان به دلایلی متفاوت از بزرگسالان از اینترنت استفاده می کنند. کاربران مسن تر بیشتر تمایل دارند از اینترنت برای مصارف خبری استفاده کنند در حالیکه کاربران جوان تر معمولاً اینترنت را برای اهداف گسترده تری مثل بازآفرینی، تفریح و اجتماعی شدن مورد استفاده قرار می دهند.

بر اساس یافته های تحقیق مشاهده شد که سه چهارم بزه دیدگان سایبری را رده سنی جوانان تشکیل می دهند.و بیشترین استفاده این افراد از اینترنت معطوف به پست الکترونیک ،گشت زنی در اینترنت ،ارتباط با جنس مخالف و همچنین استفاده از امکانات شبکه اجتماعی می باشد.

با توجه به رویکرد آسیب پذیری ،افرادی احساس امنیت اجتماعی نمی کنند که چه از لحاظ اجتماعی و چه از لحاظ فردی آسیب پذیر باشند.در این رویکرد می توان به نظریه های فمینیستی که اعتقاد دارند زنان نسبت به مردان احساس امنیت کمتری می کنند. و نظریه دورکیم که معتقد است در جوامع صنعتی در اثر فردگرایی زمینه گسیختن هم بستگی جمعی فراهم شد و این عمل باعث بی هنجاری در جامعه می شود که این بی هنجاری خود نوعی نا امنی به بار خواهد آورد و هم چنین با توجه به نظر با نئومن ،این فرضیه که فردگرایی باعث کاهش احساس امنیت اجتماعی می شود استنباط می شود. (تامپسون ۱۹۹۸ به نقل از حسینی ۱۳۸۶).بر اساس یافته های تحقیق همچنین مشاهده شد که بزه دیدگان زن نسبت به مردان بیشتر می باشند و همچنین میزان احساس امنیت زنان در فضای سایبر کمتر می باشد. بزه دیدگان چه مجرد و چه متاهل در فضای سایبر احساس امنیت کمی دارند. جو سیاسی و شرایط مذهبی حاکم بر جامعه ،همچنین اعتقادات مذهبی و آداب و رسوم و فرهنگ جامعه ایرانی ، موجب آن شده است که زنان در جامعه و روابط اجتماعی محتاط تر عمل نمایند و این عادت فرهنگی ، ناخود آگاه تاثیر خود را درفضای سایبر نیز گذاشته فضای سایبر را برای زنان تبدیل به محیط نا امن کرده است که مجرمان در آن نامرئی هستند.

شکاف دیجیتال به معنای شکاف بین آنان که به اینترنت دسترسی دارند و آنان که دسترسی ندارد است که منجر به اختلاف در فرصت‌هایی می‌شود که چنین اتصالی فراهم می‌آورد. در هر صورت شکاف دسترسی چیزی بیش از مسأله دسترسی فنی است. این پدیده‌ای جامعه شناسانه است که نابرابری‌های گسترده‌تر اجتماعی، اقتصادی و آموزشی را منعکس می‌کند. (Shah, 2003: 48)

بر اساس یافته های تحقیق می توان گفت سطح تحصیلات و منزلت شغلی در کاهش یا افزایش میزان احساس امنیت در بزه دیدگان سایبری تاثیری نداشته و در نتیجه نمی توان گفت که افرادی که در پایگاه اجتماعی بالاتری هستند در نتیجه احساس امنیت بیشتری نیز در فضای سایبر دارند اما در مورد پایگاه اقتصادی قضیه فرق می کند زیرا با توجه به نتایج تحقیق ،افرادی که در پایگاه اقتصادی بالاتری قرار دارند بیشتر در معرض جرم های سایبری قرار گرفته اند و در نتیجه میزان احساس امنیت کمتری در فضای سایبر دارند.اما در مورد رعایت عوامل زمینه ساز ،این قضیه بدین صورت است که افرادی که در پایگاه اجتماعی بالاتری قرار دارند بیشتر عواملی را که زمینه ساز وقوع جرایم سایبری هستند را رعایت می کنند اما هرچه پایگاه اقتصادی افراد بالا می رود ،میزان رعایت عوامل زمینه ساز کاهش می یابد.

در میان بزه دیدگان سایبری که میزان بین پای بندی بیشتری به مذهب دارند ،میزان احساس امنیت کمتری در فضای سایبر مشاهده می شود .به نظر می آید با افزایش پای بندی به مذهب و با توجه به فضای مذهبی حاکم بر جامعه ، و ترس از هتک حرمت و حیثیت و با توجه به این که فضای سایبری ،جامعه ای نو می باشد ،ترس از عدم شناخت این فضای ، باعث کاهش میزان احساس امنیت می شود.

البته بالا بردن مهارت رایانه ای و در امتداد آن سواد رسانه ای می توان با فضای سایبر و کارکردهای آن آشنا شد و در نتیجه ترس از این فضا را از بین برد و با شناخت بیشتر از این فضا استفاده کرد. در نتیجه باعث افزایش میزان احساس امنیت اجتماعی در فضای سایبر شد. در اینجا ذکر این نکته از زبان دکتر محسنیان راد ضروری می نماید که

به عقیده دکتر محسنی «روند گسترش شبکه‌های اطلاعاتی در ایران با آنچه که در اغلب کشورهای دنیا صورت گرفته است دارای یک تفاوت اساسی از نظر رشد و توسعه تاریخی است. در حالی که در دنیا پس از ایجاد یک شبکه ملی زمینه اتصال افراد و سازمان‌ها به آن و سپس به جهان روی داده است، در ایران روند حالتی تقریبا معکوس را طی کرده است. در حقیقت اول بار شبکه‌های پراکنده ما به دنیا متصل شده اند و تا کنون [۱۳۸۰] نیز هر چند شبکه‌های داخلی در مواردی به یکدیگر متصل شده‌اند اما هنوز طرح یک شبکه ملی موجودیت عینی نیافته است. می‌توان گفت که پیوستن به اینترنت در ایران روندی کم و بیش مشابه با سایر کشورهای در حال توسعه داشته است. در کشورهایی مانند آمریکا، انگلستان، فرانسه و آلمان ابتدا شبکه‌های اطلاعاتی داخلی متعددی به وجود آمدندکه با استفاده کنندگان زیادی اعم از افراد و یا مؤسسات مرتبط بودند و سپس این شبکه‌ها متدرجا به اینترنت پیوستند. به عبارت دیگر شبکه‌های داخلی کم و بیش ملی مقدم بر پیوستگی به اینترنت بوده است. در کشورهایی مانند ایران پیوستگی به اینترنت در شرایطی مورد بحث قرار گرفت که اساسا شبکه ملی اطلاع رسانی هنوز شکل نگرفته بود و استفاده کنندگان مستقیما به اینترنت متصل شدند. در این نوع کشورها جز در موارد معدودی آن هم در

سطح محدود نظام اطلاعاتی منسجم داخلی وجود ندارد. کشور ما تا کنون[۱۳۸۰] فاقد برنامه ریزی مشخصی در این زمینه دست کم در سطح ملی بوده است. » .(محسنی: ۱۳۸۰: ۱۹۴ و ۱۹۵)

یکی از جرایمی که مدتی است به طور گسترده گریبان گیر جامعه ایرانی شده و نیروی انتظامی و قضایی کشور را به واکنش شدید در قبال آن وا داشته افشای تصاویر و فیلم های خصوصی افراد است که بر اساس یافته های تحقیق ،پاسخگویان نیز به این نکته اذعان داشتند، رایانه به طور عام و اینترنت به طور خاص ،یکی از ابزارهایی است که به گسترش این قبیل جرایم دامن می زند چرا که با دیجیتالی شدن ابزار عکس و فیلمبرداری و گسترش استفاده از تلفن های همراه مجهز ،تصویر برداری و عکس برداری آسان تر شده و کافی است که شخصی با سوئ نیت بخواهد اقدام به تهیه و تولید فیلم یا عکس از مجالس خصوصی افراد یا از خود افراد در حالت های ناخواسته و نا مطلوب کند و در این صورت به راحتی می تواند با استفاده از تلفن همراه مجهز به این اقدام دست زده و به انتشار آن در اینترنت به عنوان رسانه ای جهانی اقدام کند و بدین وسیله به هتک حیثیت طرف مقابل مبادرت ورزد.در مواردی نیز مشاهده شده مجرمان با تهیه چنین تصاویری ،بزه دیدگان را تهدید به افشای آن کرده وادار به باج دهی مالی یا در مواردی تجاوز جنسی می کنند.بدین سبب ،جهت حفظ حریم خصوصی افراد و جلوگیری از هتک آبروی ایشان ،لزوم برخورد شدید با این دست از مجرمان به ویژه در جامعه ارزشی چون ایران آشکار است.

بر اساس نظریه اشاعه نوآوری ها ،هر نوآوری علاوه بر پیامدهای مطلوب و کارکردی ،دارای پیامدهای نامطلوب و کژکاردهایی نیز می باشد که می توانند جامعه را تحت تاثیر خود قرار دهند.

یکی از پیامدهای نامطلوب رسانه های سایبری این است عده ای فضای سایبر را در اختیار هدف های شوم خود قرار داده اند ،جامعه اطلاعاتی با همه پیشرفت ها و کارکردهای مطلوبی که پیش رو بشریت قرار داده است در برابر خطرات و تهدیدها بسیار آسیب پذیر می باشد.این فضا فرصت های تازه و بسیار پیشرفته ای را در اختیار مجرمان گذاشته که افزون بر اینکه توان بالقوه ارتکاب گونه های مرسوم جرم به شیوه های نا مرسوم بوجود آورده است.

عده‌ای بیان می‌کنند که تکنولوژی باعث این مشکلات می‌شود و باید استفاده از آن کنترل شود. همان‌گونه که در برخی از کشورها استفاده از موبایل دوربین‌دار ممنوع می‌باشد.عده‌ای نیز معتقدند هرگونه برخورد و دخالت دولت در این امور، نقض آزادی‌های اساسی و منافی با حقوق بشر است.در این بین نیاز به حمایت از حریم خصوصی مخاطب در فضای سایبر احساس می شود تا مخاطب به راحتی و با احساس امنیت در فضای مجازی به فعالیت بپردازد و از امکانات آن بهره مند گردد بدون اینکه آزادی ها و حریم خصوصی او مورد تعرض قرار گیرد.

حکومت می تواند بنا بر تئوری "فضای قابل دفاع"نیومن ،فضای سایبر را به محیطی که در برابر جرم دفاع شده می باشد تبدیل نماید. مخاطبین و کاربران فضای سایبر خود راه را بر جرم ها و مجرمین سایبری بسته و مانع از ورود و اختلال آنها در فضای سایبر شوند .و این امر مستلزم بالا برن سطح سواد رسانه ای کاربران این فضا می باشد.

بر اساس یافته های این تحقیق ،مشخص شد که بزه دیدگان سایبری به میزان بالایی به مرزهای حریم خصوصی خود آشنا هستند و بنا بر تربیت اسلامی – ایرانی خود ،بیشتر از سایرین به افراد نزدیک خود در خانواده مثل همسر و والدین اجازه ورود به حریم خصوصی شان را می دهند .

همچنین با افزایش پای بندی به مذهب ، میزان رعایت عوامل زمینه جرایم سایبری نیز بیشتر می شود یعنی افرادی که پای بندی بیشتری به مذهب دارند ،بیشتر از سایرین عوامل زمینه ساز برای وقوع جرم های سایبری را رعایت می کنند.

۴-۵-پیشنهادات :

۱. رفع ضعفهای موجود در اداره ومدیریت فضای مجازی :
۲. تقویت سازماندهی فرهنگی و سیاستگذاری در عرصه مقابله با چالشهای فضای مجازی
۳. تقویت سازماندهی علمی وسیاستگذاری درعرصه مقابله باچالشهای فضای مجازی
۴. افزایش امکان بهره برداری ازامکانات بومی رسانه ای برای تقویت روحیه ملی وتشویق مردم به حفظ ارزشهای دینی برای مقابله با چالشهای فضای مجازی
۵. تقویت جاذبه وتنوع سایتهای و برنامه های داخلی رسانه ها برای ایجاد زمینهای بهره مندی بالاتر ازامکانات بومی
۶. تقویت دسترسی به امکانات بومی رسانه ای درچارچوب فضای مجازی برای محدود کردن دسترسی و استفاده از رسانه های بیگانه وقابلیتهای فضای مجازی
۷. معطوف ساختن توجه مسئولان نظام به موضوع فضای مجازی وضرورت مقابله با تهدیدات رسانه ای وچالشهای آن
۸. تقویت زیر ساختهای فنی ورسانه ای برای مقابله با چالشهای فضای مجازی

۱-۴-۵-پیشنهادات به سازمان ها :

۱)پلیس :

۱. راه‌اندازی گشت‌های اینترنتی و پلیس مجازی در زمینه جرایم اینترنتی
۲. تشکیل انجمن امنیتی برای شبکه های اجتماعی و فعالیت های آنلاین

۳. ایجاد امنیت محیطی جهت پیشگیری از آسیب های اجتماعی

۲)آموزش و پروش :

۱. آشنا نمودن دانش آموزان با عوامل تأثیرگذار در زمینه کاهش آسیب های اجتماعی ناشی از فضای سایبر

۲. آموزش مهارت های زندگی در مدارس در راستای پیشگیری از آسیب های اجتماعی ناشی از فضای سایبر

۳. آموزش مهارت های رایانه ای دانش آموزان در راستای بالا بردن سطح سواد رسانه ای

۴. تهیه کتاب هایی در زمینه آشنایی با اصول اولیه امنیت اینترنتی به گونه ای که به سادگی در دسترس افراد قرار گیرد و همه افراد مرتبط در این زمینه همکاری کنند

۳)صدا و سیما

۱. تشویق و تقدیر از فیلم ها و نمایش ها با مضمون آشنایی مردم با فضای سایبر

۲. اطلاع‌رسانی درباره جرایم سایبری و اخبار آن

۳. اطلاع‌رسانی درباره شیوه‌های کنترلی و جلوگیری از جرایم سایبری

۴. اطلاع‌رسانی درباره مبارزه با جرایم سایبری

۵. اطلاع‌رسانی در مورد میزان آسیب‌های اجتماعی و آمار و ارقام مرتبط

۶. تدوین سریال های تلوزیونی در موضوعات مرتبط با آسیب های اجتماعی

۴)سازمان بهزیستی

۱. ایجاد سامانه‌های مشاوره برای آسیب‌دیدگان بر روی اینترنت؛

۲. ایجاد سامانه‌های فوریت‌های اجتماعی برای آسیب‌دیدگان؛

۳. ایجاد سامانه‌های راهنمایی و مشاوره برای کمتر کردن آسیب‌های اجتماعی

۴. ارائهٔ خدمات مجازی برای کاهش اثرات آسیب‌های خانوادگی همچون طلاق، بزه و غیره

۵)مخابرات:

۱. ایجاد سامانه‌های تلفن و موبایل برای اطلاع‌رسانی در مورد آسیب‌ها در سطح شهر؛ امکان استفاده از خدمات مشاوره فوری بر روی تلفن و موبایل

۶) پژوهشگران

۱. بررسی وضعیت مجرمان سایبری

۲. بررسی آسیب های ناشی از جرایم سایبری

۳. بررسی وضعیت زنان بزه دیده سایبری

منابع

منابع فارسی:

- ابراهیم زاده ،حسین و حسنی،رضا ، فرسایی،داریوش(۱۳۷۹)**فرهنگ تشریحی رایانه** میکروسافت .تهران:انتشارات دانشیار.
- اردبیلی، محمدعلی(۱۳۸۹). **حقوق جزای عمومی** .تهران : نشر میزان
- اسکندر زاده شانجانی،امیر (۱۳۸۹).مسائل هرزه نگاری در محیط سایبر.تهران: انتشارات راه نوین
- اصلانی، حمید رضا .(۱۳۸۴) .**حقوق فناوری اطلاعات** .تهران :نشر میزان.
- افتخاری،اصغر(۱۳۸۱).**مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیتی**.تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- آشوری،داریوش(۱۳۷۹).**دانشنامه سیاسی**.تهران،انتشارات مروارید .
- انصاری،باقر(۱۳۸۶) .**حقوق حریم خصوصی** .تهران: انتشارات سمت.
- امانی، تقی.(۱۳۸۳) .قوانین و مقررات حقوق مالکیت فکری ملی و بین المللی .تهران :انتشارات بهنامی.
- باستانی،برومند(۱۳۸۳) .**جرایم رایانه ای و اینترنتی** . تهران. بهنامی.
- بیابانی، غلام حسین و هادیانفر، سید کمال(۱۳۸۴) **فرهنگ توصیفی علوم جنایی**. تهران: انتشارات مرکز تحقیقات کاربردی کشف جرایم و امنیت معاونت آگاهی ناجا.
- برزگر،علیرضا.(۱۳۸۵) .**امنیت و تهدید در جامعه اطلاعاتی** .تهران :انتشارات قدیم.
- بل،دیوید (۱۳۸۹).فرهنگ سایبر.مترجم:معسود کوثری ،حسین حسنی.تهران:انتشارات جامعه شناسان.
- بیرو،آلن(۱۳۷۰).**فرهنگ علوم اجتماعی**.مترجم : باقر ساروخانی .تهران: انتشارات کیهان .
- بوزان، باری (۱۹۹۸).**مردم ،دولت ،هراس** . تهران: پژوهشکده مطلعات راهبردی .
- تهرانیان،مجید و دیگران (۱۳۸۰) .**جهانی شدن:چالش ها و نا امنی ها** .مترجم:اصغر افتخاری. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

- تانکارد .جمیز ،سورین .ورنر(۱۳۸۶).**نظریه های ارتباطات**.مترجم: علیرضا دهقان.تهران:انتشارات دانشگاه تهران.
- پرویزی، رضا(۱۳۸۴). **پی جویی جرایم رایانه‌ای**، تهران:انتشارات جهان جام جم.
- جلالی فراهانی،امیر حسین(۱۳۸۸) .کنوانسیون جرایم سایبر و پروتکل الحاقی آن.تهران: انتشارات خرسندی.
- دزیانی، محمد .حسن (۱۳۸۶). **مقدمه ای بر ماهیت و تقسیم بندی تئوریک جرایم سایبری** .خبرنامه تخصصی انفورماتیک .
- دزیانی ،محمدحسن(۱۳۷۳) ،**ابعاد جزایی کاربرد کامپیوتر و جرایم کامپیوتری** ، خبرنامه انفورماتیک، شورای عالی انفورماتیک کشور ،ش ۵۸،دی و اسفند
- دریفوس،هیوبرت و رابنیو،پل ، میشل فوکو(۱۳۷۶) .**فراسوی ساختارگرایی و هرمنوتیک**.تهران: نشر نی.
- دفلور،ملوین ال.و سایرین (۱۳۷۰).**مبانی جامعه شناسی**.اقتباس حمید خضر نجات.شیراز.
- دفلور ،ملوین .ای دنیس ،اورت(۱۳۸۳).**شناخت ارتباطات جمعی**.مترجم: سیروس مرادی .تهران:انتشارات صدا و سیما.
- د واس . دی .ای (۱۳۷۶).**پیمایش در تحقیقات اجتماعی**.مترجم:هوشنگ نایبی.تهران:نشر نی.
- راجرز، ا .ا و شومیکر ,ا .ف.(۱۳۶۹) .**رسانش نوآوری ها-رهیافتی میان فرهنگی**. مترجم: .ع . ا .کرمی و ا .فنایی. شیراز: دانشگاه شیراز.
- رفیع پور ،فرامرز (۱۳۷۷).**آناتومی جامعه،مقدمه ای بر جامعه شناسی کاربردی**.تهران:انتشارات کاوه.
- ریترز ،جرج(۱۳۸۲) .**نظریه جامعه شناسی سیاسی در دوران معاصر**.مترجم :محسن ثلاثی.تهران:انتشارات علمی
- روسو، ژان .ژاک (۱۳۶۶). **قرارداد اجتماعی یا اصول حقوق سیاسی** .مترجم: م .کیا .تهران: انتشارات کیا.
- زندی، محمدرضا(۱۳۸۹). **تحقیقات مقدماتی در جرائم سایبری**. تهران: انتشارات جنگل
- زیبر،اولریش(۱۳۸۳). **جرایم رایانه ای** مترجم: محمد علی نوری .تهران: انتشارات گنج دانش.
- روزنا،جیمز(۱۳۸۲).**جهان آشوب زده**.تهران :پژوهشکده مطالعات راهبردی

- زیتلین،ایرونیگ ام و دیگران(۱۳۷۳).**آینده بینانگذاران جامعه شناسی** .مترجم: غلام حسین توسلی
- ساروخانی،باقر(۱۳۸۴).**جامعه شناسی ارتباطات**.تهران:انتشارات اطلاعات.
- ساروخانی ،باقر(۱۳۷۰).**درآمدی بر دایر المعارف علوم اجتماعی** .تهران :موسسه کیهان.
- سعیدی، رحمان و کیا،علی اصغر(۱۳۸۴).نقش جهانی شدن و رسانه ها در هویت فرهنگی.تهران: خجسته.
- سید ربیع ،فرید،ایمانی ،علی (۱۳۸۸).بررسی اعتیاد به بازدید از سایت های غیر مجاز اینترنتی در بین کاربران.تهران: پژوهشگاه فرهنگ و هنر و ارتباطات.
- سیف زاده ،حسین(۱۳۸۳).**معماری امنیت و چالش های جدید غرب** .تهران : وزارت امور خارجه ،دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی
- شامبیاتی، هوشنگ، **حقوق جزای عمومی** .تهران: نشر ژوبین
- شیرزاد، کامران(۱۳۸۸). **جرایم رایانه‌ای**.تهران: نشر بهینه فراگیر.
- جلالی فراهانی، امیر حسین(۱۳۸۹) **درآمدی بر آیین دادرسی کیفری جرایم سایبری**.تهران: انتشارات خرسندی.
- جوکز ،یونی و همکاران(۱۳۸۹).جرم و اینترنت.مترجم: رسول نجار .تهران: دانشکده علوم انتظامی.
- جاویدنیا،جواد.(۱۳۸۸) .**جرایم تجارت الکترونیک** .تهران :انتشارات خرسندی.
- خرم آبادی، عبدالصمد.(۱۳۸۴). **تاریخچه ،تعریف و طبقه بندی جرم های رایانه ای.**
- طالب ،مهدی(۱۳۷۷). **تامین اجتماعی** .مشهد:انتشارات آستان قدس رضوی ،دانشگاه امام رضا (ع).
- عالم، عبدالرحمن(۱۳۸۰). **بنیادهای علم سیاست** .تهران: نشر نی.
- عقبری،آدینه (۱۳۷۷).**جرم کامپیوتری جلوه ای نوین از بزهکاری** .تهران: دانشگاه تهران.
- عبدالله خانی،علی(۱۳۸۳) .**نظریه های امنیت**.تهران : موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر.
- فیض ، علیرضا(۱۳۷۹).**مقارنه و تطبیق در حقوق جزای عمومی اسلام**.تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات

- فریزبی،دیوید و درک سه یر (۱۳۸۴).**درک جامعه**.مترجم : احمد تدین وشهین احمدی .تهران :نشر آران
- قاسمی،ناصر(۱۳۸۴) .**حقوق کیفری محیط زیست ومطالعه تطبیقی در حقوق ملی و بین المللی** .تهران: انتشارات جمال الحق
- کاتوزیان،ناصر (۱۳۷۴).**مقدمه علم حقوق و مطالعه در نظام حقوقی ایران** .تهران :شرکت انتشار با همکاری بهمن برنا.
- کلیتون ،دیوید (۱۳۷۹). **دو رویه منفعت ملی** .مترجم: اصغر فرهادی ،تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- کوئن،بروس (۱۳۷۲).**مبانی جامعه شناسی** .مترجم: غلام حسین توسلی و رضا فاضل .تهران:انتشارات سمت .
- گیدنز ،آنتونی(۱۳۷۷).**پیامدهای مدرنیت**. مترجم :محسن ثلاثی،تهران:نشر مرکز.
- لیک،دیوید و مورگان،پاتریک ام(۱۳۸۱) .**نظم های منطقه ای : امنیت سازی در جهانی نوین** .مترجم:جلال دهقانی و فیروز ظابادی .تهران:پژوهشکده مطالعات راهبردی .
- محسنی ، منوچهر(۱۳۸۶).جامعه شناسی جامعه اطلاعاتی .تهران: انتشارات دیدار.
- مک کین لای ،رابرت ،دی و لیتل ،ریچارد (۱۳۸۰). **امنیت جهانی:رویکردها و نظریه ها**.مترجم: اصغر فرهادی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی،۱۳۸۰،ص۱۳
- معتمد، محمد علی(۱۳۶۷). **حقوق جزای عمومی** .تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- معتمدنژاد، کاظم.**وسایل ارتباط جمعی**، تهران، دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۸۵، چاپ پنجم، جلد اول.
- مظلومان ،رضا () . کلیات جرمشناسی .تهران:انتشارات دانشگاه تهران.
- ناصر زاده، هوشنگ (۱۳۷۲). **اعلامیه های حقوق بشر**: تهران.جهاددانشگاهی .
- نقیب السادات،سید رضا.«**جزوه تحلیل محتوا و مبانی پژوهش**»،دانشگاه علامه طباطبایی.دانشکده علوم اجتماعی، زمستان۱۳۸۹و بهار ۱۳۹۰.
- نوید نیا، منیژه (۱۳۸۸) .**امنیت اجتماعی**.تهران : پژوهشکده مطالعات راهبردی .
- نهج البلاغه(۱۳۷۹). مترجم : سید نبی الدین اولیائی. انتشارات فردین.
- وکیو، ژرژ .دل (۱۳۸۰) .**فلسفه حقوق**. مترجم: جواد واحدی تهران :انتشارات میزان.

- وبستر ،فرانک(۱۳۸۰).**نظریه های جامعه اطلاعاتی** .مترجم :اسماعیل قدیمی.تهران: انتشارات قصیده سرا.
- هارپر،کریستوفر(۱۳۸۷).**رسانه های نوین.** مترجم: دکتر علی اصغرکیا

- هورل ،اندرو و دیگران (۱۳۸۰)، **ناامنی جهانی :بررسی چهره دوم جهانی شدن** ،تهران،پژوهشکده مطالعات راهبردی .

۲- مقالات:

- استین ، لورا و سینا ، نیکیل (۱۳۸۳) . **رسانه های نوین جهانی و سیاستگذاری ارتباطات (نقش دولت در قرن ۲۱)** . مترجم : لیدا کاووسی. فصلنامه رسانه، سال پانزدهم، شماره ۲ .
- انصاری، باقر.جزوه درسی حقوق ارتباطات جمعی، دانشکده علوم ارتباطات دانشکده علامه طباطبایی، سال ۸۳-۸۴، ص ۳۸
- انصاری،باقر(۱۳۸۰)حریم خصوصی و حمایت از آن در حقوق اسلام ،تطبیقی و ایران ،مجله شماره ۶۶،دانشکده حقوق و علوم سیاسی
- افتخاری،اصغر(۱۳۷۷).**امنیت ملی،رهیافت ها و آثار** .تهران :فصلنامه مطالعات راهبردی ،پیش شماره دوم ،تابستان ۱۳۷۷.
- انصاری ، باقر (۱۳۸۴) **اصول حاکم بر حریم خصوصی اطلاعات** ،ماهنامه حقوقی معاونت حقوقی امور مجلس ریاست جمهوری ،شماره ۳،۱۳۸۱،ص۳۴.برای مشاهده اصل مقاله و نیز مباحث بیشتر در زمینه اصول حاکم بر حمایت از حریم خصوصی در حقوق استرالیا.ر.ک : http://www.privacy.gov.au/publication/npps.1print.htm1.
- بخشنده ،مسعود (۱۳۸۲) .**بررسی پیش نویس لایحه قانونی جرائم کامپیوتری ایران و مطالعه تطبیقی آن(بلژیک و انگلیس)**؛پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی ،دانشگاه تهران .
- بروجردی، مهدخت(۱۳۸۳). **حریم خصوصی در جامعه اطلاعاتی (۱و۲)** .تهران:انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی
- تاجیک،محمد رضا(۱۳۷۶). **مدخلی بر مفاهیم و دکترین امنیت ملی** ،مجموعه مقالات همایش توسعه و امنیت عمومی ،تهران:معاونت امنیتی و انتظامی وزارت کشور،ص۷

- پیر حسینلو،علی ،(۱۳۸۱). **اینگهارت چه می گوید؟فهم تحولات فرهنگی بر اساس تفاوت نسل ها**.تهران :ماهنانه آفتاب ،شماره ۲۰،ص۵۳)
- جلالی فراهانی، امیرحسین(۱۳۸۴). **اسپم، جلوه سیاه تبلیغات در سیستم‌های پیام رسان الکترونیکی**، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ش ۸۴۵۱، تیر ۱۳۸۴.
- جلالی فراهانی، امیر حسین (۱۳۸۳) **پیشگیری از جرایم رایانه ای**. نشریه حقوقی و قضائی دادگستری تابستان ۱۳۸۳ - شماره ۴۷.
- خرم آبادی،عبدالصمد(۱۳۸۳).**تاریخچه ،تعریف و طبقه بندی جرمهای رایانه ای. مجموعه مقاله‌های همایش بررسی جنبه‌های حقوقی فناوری اطلاعات** .
- دزیانی،محمد حسن، (۱۳۸۴) **شروع جرایم سایبری**،جزوه آموزش دادگستری استان تهران ،ص۳
- راجی، سید محمد هادی(۱۳۸۵). **نگاهی به قانون تجارت الکترونیک**، فصلنامه نشریه حقوقی گواه، بهار و تابستان ۱۳۸۵، شماره ۶ و ۷.
- رضوی، محمد(۱۳۸۶). **جرایم سایبری و نقش پلیس در پیشگیری از این جرایم و کشف آن‌ها**، فصلنامه دانش انتظامی بهار ۱۳۸۶، شماره ۳۲
- راجی، سید محمد هادی(۱۳۸۵). **نگاهی به قانون تجارت الکترونیک**، فصلنامه نشریه حقوقی گواه، بهار و تابستان ۱۳۸۵، شماره ۶ و ۷.
- ساماراجیوا، روهان(۱۳۸۰). **تفاوت طبقاتی در حریم شخصی** .تهران .مجله پیام یونسکو، شماره ۳۸۰، شهریور ۱۳۸۰،صفحه۱۷
- شاه علی، احمد رضا(۱۳۸۸). **اخلاق رسانه و حریم خصوصی ،رویکردی اسلامی**. فصلنامه مطالعاتی و تحقیقاتی وسایل ارتباط جمعی .سال بیستم ،شماره ۸۰.زمستان ۱۳۸۸
- صدیق سروستانی،رحمت الله (۱۳۷۵).**حاشیه نشینی و امنیت** ،مقالات ارائه شده در همایش توسعه و امنیت عمومی ،جلد دوم ،معاونت امنیتی و انتظامی کشور
- عباسی اسفیجر،علی اصغر(۱۳۸۱).**امنیت اجتماعی و ملاحظات نظری** ،مجموعه مقالات همایش علمی امنیت اجتماعی و راهکارهای توسعه .بابل:دانشگاه آزاد .
- کلمنتس، کوین(۱۳۸۴). بسوی جامعه شناسی امنیت . مترجم:م .قاسمی .فصلنامه مطالعات راهبردی .

- کرباسیان ، مهدی(۱۳۷۵) .**نقش تامین اجتماعی در فقرزدایی**. مجموعه مقالات گردهمایی بررسی مسأله فقر و فقر زدایی ، انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- کوشا ،جعفر(۱۳۸۴) **تقریرات درس حقوق جزای عمومی** ،کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی ،دانشگاه مفید قم.
- میر زمانی،سید محمود (۱۳۸۴)،**امنیت و سلامت**،مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی،جلد اول.تهران : انتشارات گلپونه.
- نیس بام، هلن (۱۳۸۱) **حمایت از حق خلوت آدمیان در عصر اطلاعات** . مترجم : عباس ایمانی. تهران: **موسسه مطالعات و پژوهش های نشر دانش ، شماره ۲،ص ۸۲-۸۱-۸۴)**
- نوید نیا،منیژه، ۱۳۸۲،امنیت اجتماعی :روایتی جامع (گزارش پژوهشی)،ص۵-۶)
- نویدنیا ،منیژه (۱۳۸۲) .**درآمدی بر امنیت اجتماعی** . تهران : فصلنامه مطالعات راهبردی ،سال ششم،شماره اول ،۱۳۸۲،ص۶۸-۶۹

منابع خارجی :

- ✓ Whittle David B.Cyberspace (1997) :The human dimension New York:W.H.Freeman and company
- ✓ kizza Joseph Migga(1998) .Ethical and social issues in the information age .Newyork:Springer-Verlag.
- ✓ R.G.Frey، Privacy ،Control and Talk of Rights ،"The right to privacy" ،Edited Ellen Frankel Paul ،Fred D.Miller،Jr Jeffry Paul ،Cambridge university press first published 2000 ، p.46.
- ✓ David Banisar،Privacy and human nights 2000:an International Survey of Privacy Laws and developments ، Electronic Privacy information center ،First Edition 2000 ،printd in the USA ،P.224.
- ✓ Traditional versus societal security and the role of securitization southeast European politics june 2002 vol 3 no.1 pp.76-71
- ✓ Buzanbarry An English School Perspective on "What Kind of Order ?" .cooperation and Conflict :journal of the Nordic International Studies Association 2006 vol.41(4):364-369.
- ✓ (inoguchi ،takashi ، political ،toward a broader conceptualization ،international studies ،2003 ،vol ،40(2) ، 105-123

- ✓ Barry Buzan ole waver and jeep de wilde security :a new framework for analysis.boulder and London :lynnerienner publishers 1998:24-27 ole waever“securitization and desecuritization “on security ed.ronnie D Lipschutz (new york :Columbia press University 1995):54-55.
- ✓ Buzan& Weaver O and de Wilde 1(1998)security : a new framework for Analysis pp 119-40 Boulder CU:LynneRinner

بسمه تعالی

دوست محترم

با سلام،پرسشنامه حاضر در راستای طرح(پایان نامه) ارزیابی میزان وقوع جرایم سایبری و به منظور بررسی وضعیت موجود اینگونه جرایم و تاثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی تهیه و تنظیم شده است. در همین راستا استفاده از نظرات شما دوست عزیز در خصوص عوامل مؤثر در بهبود کیفیت استفاده از رسانه های نوین نیز حائز اهمیت می‌باشد. لذا خواهشمند است پرسشنامه مربوطه را تکمیل فرمائید. پیشاپیش از همکاری شما تشکر می‌نمایم.

دانشجو کارشناسی ارشد علوم ارتباطات

دانشگاه علامه طباطبایی

بخش اول : در مورد گزینه های زیر نظر خود را بیان کنید؟	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۱-گاهی احساس می کنم به خدا نزدیک شده ام.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۲-بدون اعتقادات دینی احساس می کنم زندگی ام پوچ و بی هدف است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۳-هرگاه به حرم یکی از امامان و اولیا می روم احساس معنویت عمیقی به من دست می دهد.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۴-بعضی از وقتها احساس ترس از خدا به من دست می دهد.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۵-گاهی احساس توبه می کنم و از خداوند می خواهم تا برای جبران گناهانم به من کمک کند.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۶-دستگیری از ناتوانان ،محتاجان و امثالهم را وظیفه دینی خود می دانم.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۷-تقلب در مالیات و ربا عمل ناپسندی است و باید با آن مبارزه کرد.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۸-خرج کردن پولی که پیدا کرده ایم مانعی ندارد.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۹-به نظر من دوستی با جنس مخالف اشکالی ندارد و بزرگ تر ها و خانواده ها نباید سخت گیری کنند.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۱۰-مسئولان مرتبط با کشور باید کاردان باشند ،مذهبی بودن یا نبودنشان چندان مهم نیست.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۱۱-به نظرم بسیاری از قوانین اسلام مربوط به زمان گذشته است و نمی توان در جامعه امروزی را اجرا کرد.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۱۲-پوشش یک حق و تصمیم شخصی است و هرکس هرجور دلش می خواهد می تواند پوشش خود را انتخاب کند.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۱۳-به نظر من مصرف نوشیدنی های غیر متداول (وتکا ،ویسکی ،....)در مجالس و مهمانی ها و عروسی ها اشکالی ندارد.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۱۴-میزان دینداری از نظر خود	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
بخش دوم :۱-میزان آشنایی و تسلط شما به زبان انگلیسی در هریک از موارد زیر به چه میزان است ؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱. خواندن	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲. نوشتن	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳. شنیدن	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴. صحبت کردن	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲-میزان تسلط شما در هریک از موارد زیر چقدر می باشد						
۱. کار با سیستم عامل ویندوز	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲. کار با نرم افزار office	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳. کار با نرم افزارهای تخصصی(...spss,autocad,3dmax)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴. کار با نرم افزارهای گرافیکی(.... ,photoshop)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۵. کار با نرم افزارهای صوتی و تصویری(... ,flashplayer)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۶. ابزارهای ارتباط آن لاین (...yahoo messenger,oovoo)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۷. زبان های برنامه نویسی (...java,c,basic)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۸. استفاده از پست الکترونیک	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۹. استفاده از مرورگر ها در وب(...firefox,chorm,internet explorer)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۰. استفاده از موتورهای جست و جو(...yahoo,google,msn)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۱. ایجاد وبلاگ	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۲. ایجاد سایت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۳. امکانات استفاده از شبکه های اجتماعی(... ,facebook,twiter)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۴. Upload (بارگذاری اطلاعات از رایانه یا موبایل یا.... روی وب)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۵. Download (بارگذاری اطلاعات از وب بر روی رایانه یا موبایل یا....)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۶. استفاده از نرم افزارهای آنتی ویروس و فایر وال	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا

۱۷. استفاده از فیلتر شکن ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۳-از هریک از امکانات زیر در اینترنت چقدر استفاده می کنید؟							
۱. گشت زنی در شبکه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۲. اتاق های گفت و گو یا فروم ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۳. پست الکترونیک	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۴. سایت های خبری	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۵. سایت های جنسی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۶. سایت های علمی ،اجتماعی ،فرهنگی ،مذهبی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۷. سایت های سیاسی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۸. سرگرمی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۹. شبکه های اجتماعی مجازی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۰. کسب درآمد	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۱. خرید اینترنتی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۲. وبلاگ نویسی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۳. بازی آن لاین	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۴. به روز کردن نرم افزار	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۵. دریافت نرم افزار ،موسیقی ،فیلم از اینترنت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۶. ارتباطات با جنس مخالف	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۱۷. دوست یابی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۴- از تلفن همراه خود برای کدام یک از موارد زیر استفاده می کنید؟							
۱. برقراری تماس	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۲. فرستادن پیامک	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۳. گوش کردن به موزیک	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۴. عکاسی و فیلم برداری	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	
۵. Bluetooth	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا	

بخش سوم : به هریک از رسانه های زیر چقدر دسترسی دارید؟	دائم	۱۸ تا کمتر از ۲۴ ساعت	۱۲ تا کمتر از ۱۸ ساعت	۶تا کمتر از ۱۲ ساعت	۱ تا کمتر از ۶ ساعت	اصلا
۱. اینترنت						
۲. موبایل						
۳. ماهواره						
۴. حافظه های جانبی						
بخش چهارم :در طول شبانه روز به چه میزان از رسانه های زیر استفاده می کنید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱. اینترنت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲. موبایل	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳. ماهواره	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴. حافظه های جانبی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱-هر یک از مکان های زیر از نظر شما به چه میزان حریم خصوصی می باشد؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱. خانه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲. چادرهای مسکونی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳. بخش های مسکونی کشتی ،قطار	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴. اتاق مهم های هتل ها ومهمان سرا ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۵. خوابگاه دانشجویی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۶. اتاق های بیمار در بیمارستان	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۷. رستورانها و کافی شاپ ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۸. محل کار	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۹. خودرو شخصی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا

۲-کدام یک از اطلاعات زیر جزء اطلاعات خصوصی محسوب می شود؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱. اطلاعات هویتی(نام ونام خانوادگی ،نام پدر،سن،....)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲. اطلاعات سابقه آموزشی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳. اطلاعات سابقه کاری	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴. اطلاعات سلامت(سابقه بیماری-خصوصیات وراثتی)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۵. اطلاعات سابقه بیمه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۶. اطلاعات وضعیت اقتصادی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۷. اطلاعات زندگی جنسی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۸. شماره تلفن و آدرس محل زندگی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳-کدام یک از ارتباطات زیر جز ارتباطات خصوصی محسوب می شود؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱. پست الکترونیک	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲. تماس های تلفنی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳. نامه ها و مرسولات پستی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴. ارتباطات اینترنتی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴-هریک از افراد زیر تا چه حد می توانند وارد حریم خصوصی شما شوند؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱. والدین	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲. همسر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳. برادر وخواهر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴. اقوام و خویشاوندان	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۵. همسایگان	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۶. همکاران	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۷. همکلاسان	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۸. هم اتاقی ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۹. دوستان نزدیک	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا

بخش ششم: ۱ -تا به حال با کدام یک از موارد زیر مواجه شده اید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱-نشر اکاذیب بواسطه اینترنت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۲-قرار دادن فیلم های سینمایی حمایت شده روی شبکه اینترنت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۳-مداخله در سیستم‌های کامپیوتری با قصد اختلال و جلوگیری از عملکرد کامپیوتر یا سیستم ارتباطات	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۴-جعل اسناد و مدارک به واسطه رایانه	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۵-انتشار اطلاعات شخصی یا محرمانه (انتشار عکس یا فیلم خصوصی یک شخص)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۶-سرقت و تکثیر غیر مجاز نرم افزار های رایانه ای حمایت شده	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۷-دسترسی غیر مجاز به اطلاعات رایانه ای دولتی یا شخصی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۸-ویروس های و یا کرم های رایانه ای	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۹-استفاده از فیلم ها و تصاویر مبتذل و جنسی در اینترنت ،ماهواره،موبایل	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۰-افترا و نشر اطلاعات از طریق پست الکترونیک	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۱-سو استفاده از کارت های اعتباری	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۲-اخاذی به واسطه اینترنت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۳-سو استفاده از کودکان در محیط اینترنت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۴-سو استفاده از زنان در محیط اینترنت	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا
۱۵-اختلال در نظام بانکی به واسطه اینترنت (پول شویی رایانه ای)	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلا

۲-کدام یک از موارد بالا برای شما و یا نزدیکان شما اتفاق افتاده است :.....

بخش هفتم: درباره هریک از موارد زیر چه نظری دارید :	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۱-در مجالس عروسی و مهمانی های خصوصی هر کس به راحتی بتواند عکس وفیلم تهیه کند.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۲-از افراد مشهور و معروف در مکانهای عمومی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۳-از افراد مشهور و معروف در مکانهای خصوصی به راحتی بتوان فیلم و عکس گرفت.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	
۴-فیلم ویا عکس خصوصی فردی ناشناس را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف	

۵-فیلم ویا عکس خصوصی اطرافیانم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۶-فیلم ویا عکس خصوصی افراد مشهور را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۷-فیلم ویا عکس خصوصی خودم را که در اختیار دارم ،به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۸-موبایل خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۹-لب تاپ خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۰-رایانه خانگی خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۱-فلش مموری خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار می دهم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۲-هنگام فیلم برداری در جشن های خصوصی احساس خوبی ندارم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۳-بدست آوردن اطلاعات از زندگی خصوصی دیگران لذت بخش است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۴-از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده احساس امنیت اجتماعی در جامعه رو به کاهش رفته است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۵-اکثر افراد در اینترنت با هویت مجازی ظاهر می شوند	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۶-از وقتی استفاده از اینترنت رواج پیدا کرده الگوهای پوشش غربی خلاف فرهنگ ایرانی-اسلامی نیز رواج پیدا کرده	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۷-جامعه دچار دوگانگی فرهنگی شده است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۸-مردم در کل نسبت به گذشته نسبت به هم بی اعتمادتر شده اند.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۱۹-دین گریزی در جوانان در حال افزایش است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۰-اینترنت یکی از عوامل اصلی گسترش فساد در جامعه است	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۱-رشد نرخ طلاق در جامعه در حال افزایش است	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۲-جوانان دچار بحران هویت شده اند	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۳-فساد و روسپیگری در جامعه در حال افزایش است	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۴-وقتی در اینترنت هستم احساس می کنم کنترل چندانی بر اوضاع ندارم.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۵-در فضای مجازی امکان نظارت دولت ها بر قلمرو خصوصی افراد جامعه بیشتر شده است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۶-در مجموع به سایر کاربرها در اینترنت اعتماد زیادی ندارم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۷-در اینترنت به راحتی با افراد نا آشنا ارتباط برقرار می کنم.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۸-در اینترنت در بسیاری از موارد از نام های مستعار استفاده می کنم چرا که با نام مستعار احساس امنیت بیشتری دارم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۲۹-مجرمان چون در فضای مجازی شناخته نمی شوند به راحتی دست به ارتکاب جرم می زنند.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۰-میزان وقوع جرم در فضای مجازی نسبت به فضای واقعی خیلی بیشتر است	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۱- استفاده درست از رسانه های نوین به خوبی آموزش داده نشده است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۲- در مکان های عمومی مثل مترو ،اتوبوس ،.....بلوتوث موبایل خود را روشن نمی کنم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۳-یک بلوتوث از یک شخص ناشناس را قبول نمی کنم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۴-عملکرد نیروی انتظامی در رابطه با جرایم سایبری مناسب است	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۵-قوانین حال حاضر تنوانسته از وقوع جرم سایبری پیش گیری کند	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۶- پلیس سایبری در ایران بسیار خوب عمل می کند.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۷-کنترل فضای سایبر از عهده پلیس خارج است.	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف
۳۸- سعی می کنم، رمز ورود برای لب تاپ ،رایانه خانگی و موبایل خود بگذارم	کاملا موافق	موافق	بی نظر	مخالف	کاملا مخالف

بخش هشتم:

	بی سواد	سواد خواندن و نوشتن	دیپلم	فوق دیپلم	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری و بالاتر
خودتان							
پدر							
مادر							
همسر							

شغل شما	
شغل پدر	
شغل مادر	
شغل همسر	

وضعیت مسکن	شخصی	اجاره ای	سازمانی	خوابگاه	سایر .....
نوع مسکن	ویلایی	آپارتمانی	سایر.....		
منطقه شهرداری محل زندگی	.....				
میزان درآمد ماهانه خانواده	..... تومان				
آیا ماشین دارید؟	بله	خیر			

مدل ماشین در صورت دارا بودن			
چند سال دارید؟	.....		
جنسیت شما چیست؟	زن	مرد	
وضعیت تاهل	مجرد	متاهل	سایر.....

Abstract

The current study titled as cybercrime in violation of privacy and its effects on the sense of social security aimed to identify cybercrime in violation of privacy, new cyber media highly involved in majority of crimes, the effect level of cybercrime on the victims' sense of social security, different damages and impacts of cybercrime in violation of privacy on the victims, victims' level of acquaintance with cyberspace and major predisposing factors of cybercrime from the victims' point of view.

A descriptive-explanational survey method using library research was conducted. The population consisted of the cybercrime in violation of privacy victims litigating to Tehran's legal authorities.

Tehran's courts were categorized into four groups including Zone 1 court (Shemiran), Zone 5 court (sadeghieh), Zone 4 court (Resalat) and Zone 16 court (Besat) via multistage random cluster sampling followed by a meaningful distribution of questionnaires among the victims.

As the results revealed, three fourth of the victims were the youth who mostly used the web to deal with e-mails, surf the web, connect with the opposite gender and socialize using social networks. There was a significant relation between all the research hypotheses variables excluding the sense of social security level in cyberspace, as a dependant variable, and social status as well as marital status, as independent variables.

Keywords: *Sense of social security, cybercrime in violation of privacy, privacy, cyberspace*